

Ammatti **katalogi**

2014

Ammatti **katalogi**

Ammattikatalogi-julkaisu on yleiskatsaus työelämään ja ammattien maailmaan. Sen tavoitteena on antaa virikkeitä kaikille tulevaa ammattiaan ja koulutustaan valitseville.

Erialaisten työtehtävien ja ammattinimikkeiden määrä on suuri. Siksi tässä julkaisussa voidaan esitellä vain joitakin esimerkkejä eri ammattialoilta. Esimerkit kuvaavat eri tyyppisiä töitä eri koulutustasoilla.

Kaikkien Ammattikatalogissa esiteltujen alojen, ammattien ja haastattelujen laajemmat versiot löytyvät Ammattinetti-verkkosivustolta. Näiden lisäksi siellä esitellään monia muita ammatteja, haastatteluja ja uratarinoita.

Ammattinetti-sivustolla on myös työelämän ilmiöitä ja tulevaisuuden suuntia kuvaavia artikkeleita ja multimediaesityksiä.

www.ammattinetti.fi

Millaiseen ammattiin?

Oletko epävarma, millaiset alat ja ammatit soveltuisivat sinulle? Mietkö alan tai ammatin vaihtoa? Apuvälineitä pohdintaan löydät AVO ammatinvalintaohjelmasta seuraavilta verkkosivuilta:

www.mol.fi/avo/

Millaiseen koulutukseen?

Ammattikatalogin esittelyissä on kunkin ammatin koulutusta kuvattu vain lyhyesti ja yleisesti. Tarkempaa tietoa koulutuksesta, opiskelusta ja oppilaitoksista saat verkkosivulta.

www.opintopolku.fi

Työlinjan koulutusneuvonta

0295 020 702
ma-to 8–17
pe 10–17

koulutusneuvonta@te-toimisto.fi

Kun haluat neuvontaa opiskeluun liittyvistä asioista, opintojen rahoituksesta sekä tietoa eri ammateista ja niihin johtavista koulutuksista.

Koulutusneuvontaa saa myös facebookissa:
www.facebook.com/koulutusneuvonta

HALLINTOTYÖ

SIVU 4

Henkilöstöhallinto
Taloushallinto
Toimistotyö

HENKILÖPALVELUT

SIVU 12

Kauneudenhoitoala
Kotityöpalveluala
Liikunta ja urheilu
Tekstiilinhuoltopalvelut

KAUPALLINEN TYÖ

SIVU 20

Kiinteistöjen myynti ja välitys
Mainos- ja markkinointityö
Myyntityö
Pankki- ja vakuutusala

KIINTEISTÖPALVELUT

SIVU 30

Isännöinti
Kiinteistöpalvelut
Siivouspalvelut

KIRKOLLINEN TYÖ

SIVU 38

Kirkollinen työ

KULJETUS JA LIIKENNEALA

SIVU 44

Autoala
Lentoliikenne
Logistiikkapalvelut
Meriliikenne
Postityö
Rautatieliikenne
Tieliikenne

KULTTUURI JA VIESTINTÄ

SIVU 54

Elokuva-ala
Kirjasto- ja tietopalveluala
Kustannusala
Kuvataideala
Muotoilu-ala
Museoala
Musiikkiala
Teatteri- ja tanssiala
Televisio- ja radiotyö
Toimitus- ja tiedotustyö
Valokuvausala

KÄSITYÖALA

SIVU 66

Käsityöala

LAKIALA

SIVU 72

Lakiala

LUONNONTIETEELLINEN TYÖ

SIVU 78

Biologia
Bioteknologia
Kemiala ja fysiikka

MAA- JA METSÄTALOUSTYÖ

SIVU 86

Kalatalous
Maatalous
Metsäala
Puutarha- ja viherala

MATKAILU- JA RAVITSEMISALA

SIVU 94

Majoituspalvelut
Matkailuala
Ravitsemis- ja ravintolapalvelut

OPETUSALA

SIVU 100

Opetusala

RAKENNUSALA

SIVU 108

Maarakennusala
Rakennustuoteteollisuus
Talonrakennusala

SOSIAALIALAN TYÖ

SIVU 118

Lasten päivähoito
Nuorisotyö
Sosiaalialan työ

SUOJELU- JA SOTILASALA

SIVU 126

Palo- ja pelastustoimi
Poliisit
Rikosseuraamusala
Sotilastyö
Tulliala
Turvallisuusala

TEKNOLOGIATEOLLISUUS

SIVU 132

Elektroniikka- ja sähköteollisuus
Energiateollisuus
Kone- ja metallituoteteollisuus
Metallien jalostus
Tietotekniikka-ala

TEOLLINEN TYÖ

SIVU 146

Elintarviketeollisuus
Kaivannaisteollisuus
Kemiallinen metsäteollisuus
Kemian teollisuus
Kylmäala
Puutuoteteollisuus
Tekstiili- ja vaatetusteollisuus

TERVEYDENHUOLTO

SIVU 156

Apteekkiala
Eläinlääkintätyö
Hammashuoltoala
Terveystieteiden huoltoala

YMPÄRISTÖALA

SIVU 170

Ympäristöala
Ympäristönhuolto

HAASTATELUT

Arkkitehti	110
Ekologi	90
Geronomi	122
HTM –tilintarkastaja	8
Isännöitsijä	32
Kalastaja	88
Kanttori	40
Katsastusmies	46
Kihlakunnansyyttäjä	74
Koneinsinööri	134
Kotipalveluyrittäjä	16
Kuntotarkastaja, rakennusmestari	114
Kylmäkko	96
Kynsistudioyrittäjä	14
Kätilö	158
Laborantti	80
Lavastaja	56
Linja-autonkuljettaja	48
Luokanopettaja	102
Lähihoitaja	160
Lääketieteen opiskelija	164
Musiikkipedagogi	104
Myynti-insinööri	26
Osteopaatti	162
Prosessikehitysinsinööri	150
Prosessinhoitaja	138
Prosessiyöntekijä	152
Rikosylikonstaapeli	128
Siivoustyönohjaaja	34
Sovellusasiantuntija	140
Suunnittelija	6
Teräsrakentaja	136
Toimittaja	60
Työmaainsinööri	112
Tähtitieteilijä	82
Täytön operaattori	148
Urheilukaupan myyjä	24
Valo- ja näyttämömiehes	58
Veneveistäjä	68
Yhteisöpedagogi	120
Ympäristökasvattaja	172
Yrittäjä, toimitusjohtaja	22

Mistä tulevaisuudessa saa töitä?

176

Hallinnollista työtä tehdään kaikissa organisaatioissa julkishallinnon virastoista ja laitoksista yrityksiin ja järjestöihin. Hallinnon avulla johdetaan ja ohjataan organisaation toimintaa, jotta tehtävät kyettäisiin hoitamaan ja tavoitteet saavutettaisiin. Hallinto huolehtii siitä, että käytössä on riittävästi voimavaroja, kuten osaavaa henkilöstöä, rahaa, työvälineitä, tietoa jne.

Hallinnollisen työn osa-alueita ovat mm. organisaatioiden johtaminen, henkilöstöhallinto, taloushallinto ja tietohallinto. Johtotason hallintotyöt ovat vaativia ja vastuullisia asiantuntijatehtäviä, joissa on hallittava laajoja asiakokonaisuuksia. Tehtävissä on keskeistä toiminnan johtaminen, suunnittelu, seuranta ja kehittäminen koko organisaatiossa tai jollakin sen vastuualueella.

Henkilöstöhallinto vastaa erilaisista henkilöstöön liittyvistä käytännön tehtävistä ja lakisääteisistä asioista sekä pitää yllä hyvää työilmapiiriä ja parantaa koulutuksin henkilöstön osaamista. Taloushallinto huolehtii taloudellisten resurssien hallinnoinnista ja tuottaa johdolle talouteen liittyvää tietoa päätöksentekoa ja toiminnan ohjausta varten. Toimistoissa hoidetaan toiminnan kannalta keskeisiä käytännön tehtäviä ja asiakaspalvelua.

Hallinnollisten tehtävien työllisyystilanne on melko vakaa johtuen sekä tehtävien hoidon tärkeydestä organisaation toiminnan kannalta että talouteen ja henkilöstöön liittyvien asioiden lakisääteisyystilasta. Työnantajat palkkaavat uusia työntekijöitä pääasiassa eläkkeelle jäävien tai uusiin tehtäviin siirtyvien tilalle sekä tarpeen mukaan. Hallinnollisia tehtäviä on myös ulkoistettu toimistopalveluja ja tilitoimistopalveluja tarjoaville yrityksille.

Tässä esitellään vain eräitä esimerkkejä alan ammattiteistä. Alan kaikkien keskeisten ammattien laajemmat kuvaukset ja haastattelut kokonaisuudessaan löytyvät verkkopalvelusta www.ammattinetti.fi

HALLINTOTYÖ

Työmarkkinoiden täysiväjäjäseneksi 29-vuotiaana

Suunnittelija Janne Savolainen

Maisteritutkinto ei taannut työpaikkaa. Palkkatyö osui kohdalle vasta monen työharjoittelujakson jälkeen. Joskus tuskastutti, mutta jokainen jakso oli askel kohti työelämää.

Janne Savolainen, 31, tiesi jo opiskeluaikana, ettei tulisi työllistymään ilman kelvollista työkokemusta. Ansioluetteloon oli tavalla tai toisella saatava täytettä.

Savolainen opiskeli Jyväskylän yliopistossa yhteiskuntapolitiikkaa ja Helsingin yliopistossa kehitysmaatutkimusta. Tutkinto oli vielä kesken, kun hän alkoi etsiä työharjoittelupaikkaa ja onnistuikin pääsemään mukaan Suomen YK-liiton projektiin.

Projektissa arvioitiin oppikirjojen kansainvälisyyskasvatusta.

– Työkokemusta kertyi seitsemän kuukautta. Se ei riittänyt. Ansioluetteloon piti hankkia lisärivejä.

Kun puoliso sai työpaikan YK:n väestörahasesta Ugandan pääkaupungista Kampalasta, Savolainen lähti matkaan ja hakeutui vapaaehtoistyöhön Amnestyn Itä-Afrikan aluetoimistoon.

Kenttätööhön kuului haastatella Ugandassa asuvia somalipakolaisia ja pitää yhteyttä pakolaisleireillä asuviin pakolaisiin. Haastattelu- ja tutkimustiedon levittäminen maailmalle oli Amnestyn keino painostaa hallituksia puuttamaan ihmisoikeusrikkomuksiin.

Ugandassa Savolainen aloitteli myös väitöskirjaansa.

”Korkeasti koulutettu ihmisen vailla palkkatyötä, mitä sitten? Niin on moni muukin.”

– Suomeen palattuani kävi selväksi, että ulkomailla hankkimaani järjestökokemusta ei pidetty minkään arvoisena.

Savolainen jatkoi väitöskirjansa parissa ja etsi töitä. Hän teki hakemuksia lähes työkseen. Vaiva palkittiin, kun hän pääsi työelämävalmennettavaksi ulkoministeriön kehityspoliittiselle osastolle.

– Työ oli mielenkiintoista, mutta edelleen laskin kuukausia. Puolen vuoden työjakson lähetsessä loppuaan ryhdyin taas kirjoittamaan työhakemuksia.

Työ- ja elinkeinoministeriössä kiinnostuttiin. Savolaiselle tarjottiin suunnittelutyötä työelämävalmennettavana.

Ministeriössä oli alkamassa nuorten yhteiskuntakuuseen liittyvä valmistelutyö.

Savolainen pääsi mukaan heti alussa. Kolmen kuukauden jälkeen hänet palkattiin määräaikaiseen työsuhteeseen.

– Silloin lakkasin laskemasta kuukausia. Olin työmarkkinoiden täysväjäjäsen. Tein oikeaa työtä, josta maksettiin oikeaa palkkaa.

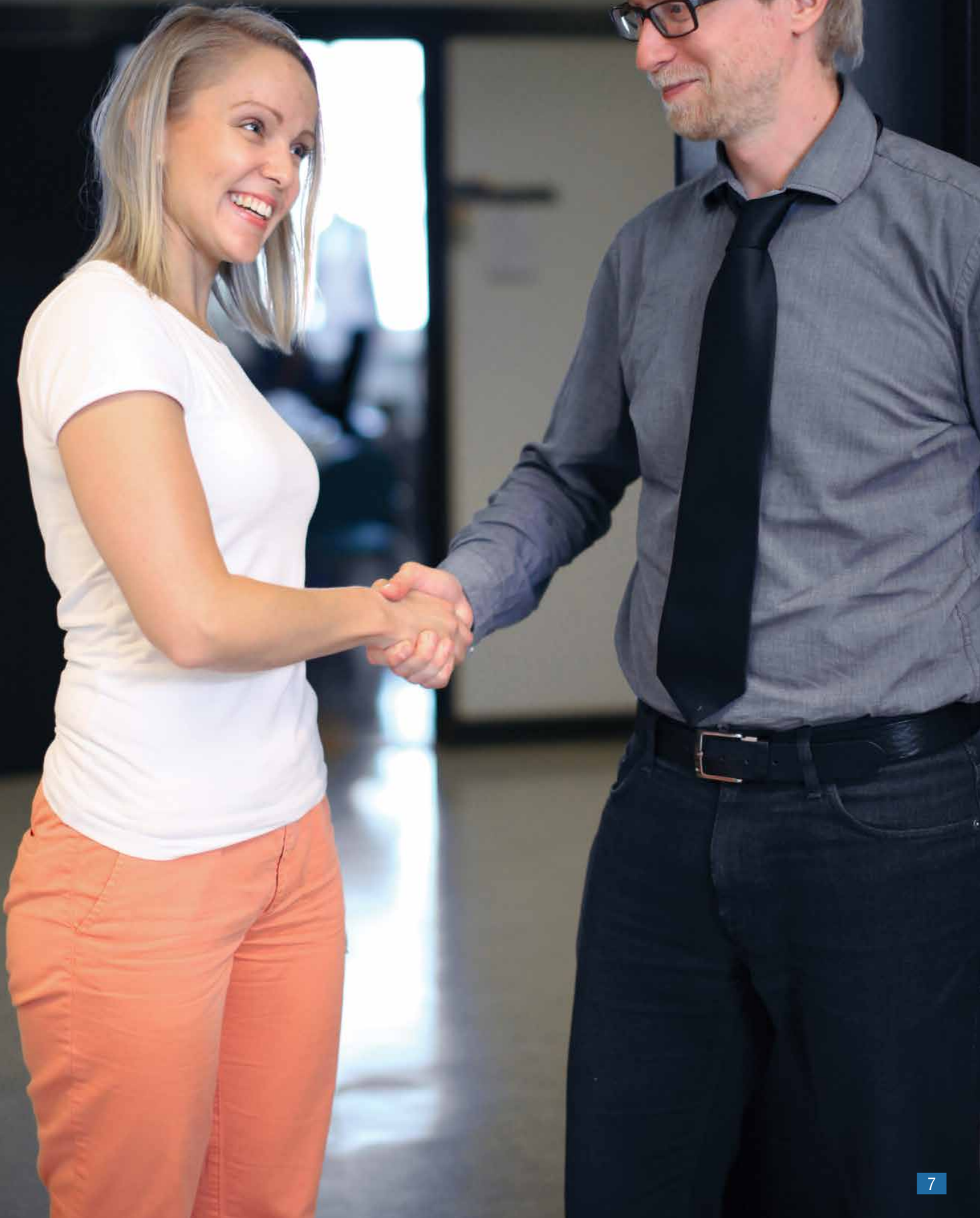
Nuorisotakuu on edelleen Savolaisen päätyö. Hän kuuluu hanketta koordinoivan työryhmän sihteeristöön. Työ on etäällä Savolaisen opiskeluaineista, mutta yhtymäkohtiakin löytyy: sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja nuorisokysymys.

– Tuntuu hienolta olla mukana edistämässä hallituksen kärkihanketta. Tunnen erityistä sympatiaa työtäni kohtaan. Sen kohteena on nuori, joka on matkalla työmarkkinoiden täysväjäjäjäsenyyteen.

Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Linnea Hällström

altaiseksi

HTM-tilintarkastaja Heidi Kovanen

Pienessä yrityksessä tilintarkastus palvelee yrittäjää ja yrityksen sidosryhmiä, isossa myös omistajia. Tilintarkastuskertomus perustuu tosiasioihin, tilitietoihin. Myös tarkastaja on vastuussa tietojen oikeellisuudesta.

– Tilintarkastukselta edellytetään riippumattomuutta. Jos riippumattomuus vaarantuu, tilintarkastajan on kieltäydyttävä toimeksiannosta, sanoo Heidi Kovanen.

– Tilintarkastajan pitää tuntea alan lainsäädäntö ja osata soveltaa sitä käytäntöön. Tarvitaan järjestelmällisyyttä ja hyvää muistia.

Tilintarkastuskertomuksen tilasta

HTM-tilintarkastaja Heidi Kovanen, 29, työskentelee Tilintarkastustoimisto T. Haapasaaari Oy:n palveluksessa Helsingissä. Toimiston asiakkaat ovat pieniä ja keskisuuria yrityksiä, rakennusfirmoja, kuljetusfirmoja, asunto-osakeyhtiöitä ja yhdistyksiä.

Kovanen tarkistaa, että yrityksen kirjanpito on laadittu lakien ja määräysten mukaisesti. Hänen työnsä päättyy tilintarkastuskertomukseen, jonka pohjalta yhtiö päättää tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä.

Kirjanpito on kokonaisuus, jonka osat vaikuttavat toisiinsa. Juokseva kirjanpito toistuu tilinpäätöstiedoissa. Päiväkirja ilmaisee tositenumeron, tosite asiasisällön. Pääkirjassa aineisto järjestyy tapahtumaluokan mukaan.

Kovanen saa aineiston yrityksen kirjanpitäjältä tai kirjanpitoa hoitavalta tilitoimistolta. Ennen tarkastustyön aloittamista hän tekee tietokoneanalyysin yhtiön tilasta. Sen jälkeen hän käy läpi kuitteja, kauppakirjoja, sopimuksia, tiliotteita, tulosteita ja tulostelijoita.

– En silmäile kaikkia tositteita vaan tutkin epätavallisia ja poikkeuksellisia tapahtumia. Epäselvissä tapauksissa otan yhteyttä kirjanpitäjään.

Kyse voi Kovanen mukaan olla lipsahduksesta. Lipsahdus pitää kuitenkin korjata, sillä virhe kirjanpidossa väärentää yhtiön tuloksen. Kovanen laatii huomioistaan tilintarkastusmuistion ja lopulta toimeksiantajalle luovutettavan tilintarkastuskertomuksen.

– Tilintarkastussuhde perustuu molemminpuolisesta luottamukseen. Tilintarkastajan ei ole syytä epäillä toimeksiantajansa tarkoituksia.

Tilintarkastajaa sitoo vaitiolovelvollisuus. Poikkeuksen muodostaa rahapesuepäily, josta on aina ilmoitettava keskusrikospoliisille.

– luotettava arvio yri-

”Tilintarkastaja on puolueeton, yrityksen ulkopuolinen taho.”

Tilintarkastajan on tarkastustoimen ammattilainen. Kovanen harmittelee ammattilaisesta syntyneitä tosikko- maista mielikuvaa.

– Ala ei kiehdo nuoria, vaikka uusia ammattilaisia tarvittaisiin. Tilintarkastajien keski-ikä on korkea. Minä lienen maan nuorimpia tilintarkastaja.

– Oman ammattiurani suhteen pidän kaikki mahdollisuudet avoimina. Tiedän mitä haluan nyt mutten sitä, mitä kaipaan kymmenien vuosien päästä.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

Henkilöstöhallinto

Henkilöstöpäällikkö

Henkilöstöpäällikkö työskentelee yrityksen tai julkishallinnon organisaation henkilöstöhallinnon johdotehtävissä. Tehtäviin kuuluu mm. henkilökunnan rekrytointia, siirtoja irtisanomisasioita, työsuhte- ja palkka-asioita sekä henkilökunnan osaamisen kehittämistä ja hyvän työilmapiirin luomista.

Henkilöstöpäällikkö toimii yleensä henkilöstöosaston vetäjänä. Työ tehdään pääasiassa omassa työhuoneessa. Työnkuvaan kuuluu myös neuvottelujen käymistä eri tahojen kanssa. Työhön voi kuulua matkustamista esimerkiksi eri toimipisteisiin tai messuille. Ammatissa tarvitaan mm. henkilöstö- ja työsuhteasioiden tuntemusta sekä johtamis- ja vuorovaikutustaitoja.

Usein vaaditaan soveltuvaa korkeakoulututkintoa, joka voi olla esimerkiksi kauppatieteiden maisteri, hallintotieteiden maisteri, oikeustieteen maisteri, psykologian maisteri tai kasvatustieteen maisteri. Joissain työpaikoissa edellytetään yrityksen harjoittaman toimialan tutkintoa.

Taloushallinto

Kirjanpitäjä

Kirjanpitäjät työskentelevät kirjanpitoon, tilinpäätökseen ja esimerkiksi laskutukseen liittyvissä tehtävissä tilitoimistoissa sekä eri toimialojen yrityksissä ja organisaatioissa. Toiminnan taloudellisen kannattavuuden seuranta ja ennakkointi on yksi tärkeimmistä työtehtävistä.

Työ tehdään toimistomaisessa ympäristössä käyttäen apuna tietotekniikkaa ja erityisiä taloushallinnon ohjelmistoja sekä toimisto-ohjelmistoja. Työssä toimitaan usein tiukkojen aikataulujen mukaan, esimerkiksi

tilinpäätösten aika on kiireistä. Ammatti edellyttää numerotarkkuutta, laskentataitoja, huolellisuutta, järjestelmällisyyttä ja asiakaspalvelutaitoja.

Soveltuva koulutus on liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto tradenomi (AMK). Osa kirjanpitäjistä on suorittanut liiketalouden perustutkinnon merkonomi, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona kuten myös taloushallinnon ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon.

Palkanlaskija

Palkanlaskija laskee työntekijöiden palkat, tekee tilityksiä, kirjoittaa palkkahallintoon liittyviä asiakirjoja ja tilastoja. Palkanlaskijat vastaavat myös esimerkiksi erilaisiin palkkoihin ja lomarahoihin koskeviin kysymyksiin. Työpaikkoja on eri toimialojen yrityksissä ja julkisella sektorilla.

Työ tehdään toimistomaisessa ympäristössä. Palkkojen maksu hoidetaan erilaisten tietokoneohjelmistojen avulla. Osittain palkat joudutaan laskemaan manuaalisesti laskimen avulla. Ammatissa vaaditaan tarkkuutta, huolellisuutta, palveluaittuita ja hyvää muistia.

Soveltuva koulutus on liiketalouden perustutkinto merkonomi. Perustutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Ammattitaidon kartuttua on mahdollista suorittaa näyttötutkintona taloushallinnon ammattitutkinto ja erikoisammattitutkinto. Liiketalouden ammattikorkeakoulututkinnon tradenomi (AMK) voi suorittaa ammattikorkeakouluissa.

Toimistotyö

Sihteeri/Assistentti

Sihteeri (assistentti) hoitaa monipuolisia toimistopalvelu-, tietohallinto- ja viestintätehtäviä erilaisissa yrityksissä ja organisaatioissa. Tehtäviin kuuluvat esimerkiksi pöytäkirjojen laatiminen kokouksissa, ajanvaraukset ja viestien välittäminen. Johdon sihteerin tehtävänä on esimiehen avustaminen, aikataulujen suunnittelu, matkojen järjestäminen jne.

Työ tehdään pääasiassa toimistomaisessa ympäristössä tietokoneen ja ohjelmistojen avulla. Työn luonteeseen kuuluu, että hoidettavana on usein monia tehtäviä lomittain. Ammattiin saattaa kuulua paljonkin matkustamista riippuen toimenkuvasta. Kokouksia ja muita tilaisuuksia pidetään myös iltaisin. Ammatissa tarvitaan palveluhenkisyttä, vuorovaikutustaitoja, oma-aloitteisuutta, järjestelmällisyyttä ja kielitaitoa.

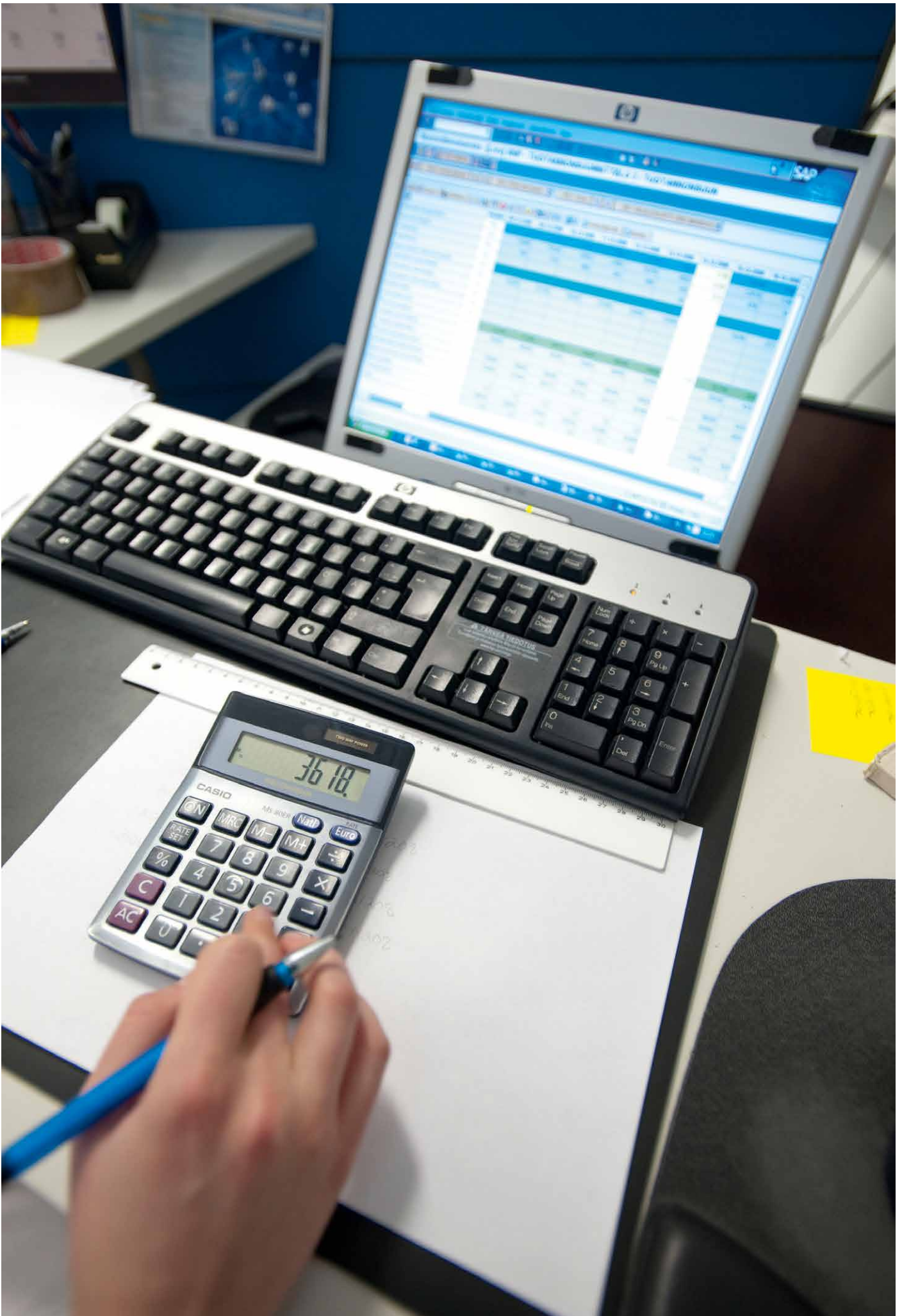
Soveltuva koulutus on esimerkiksi liiketalouden perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona kuten myös sihteerin ammattitutkinnon. Liiketalouden ammattikorkeakoulututkinnon tradenomi (AMK) voi suorittaa ammattikorkeakouluissa. Vaativimmissa tehtävissä saatetaan edellyttää esimerkiksi yliopistossa suoritettua kauppatieteiden maisterin tutkintoa.

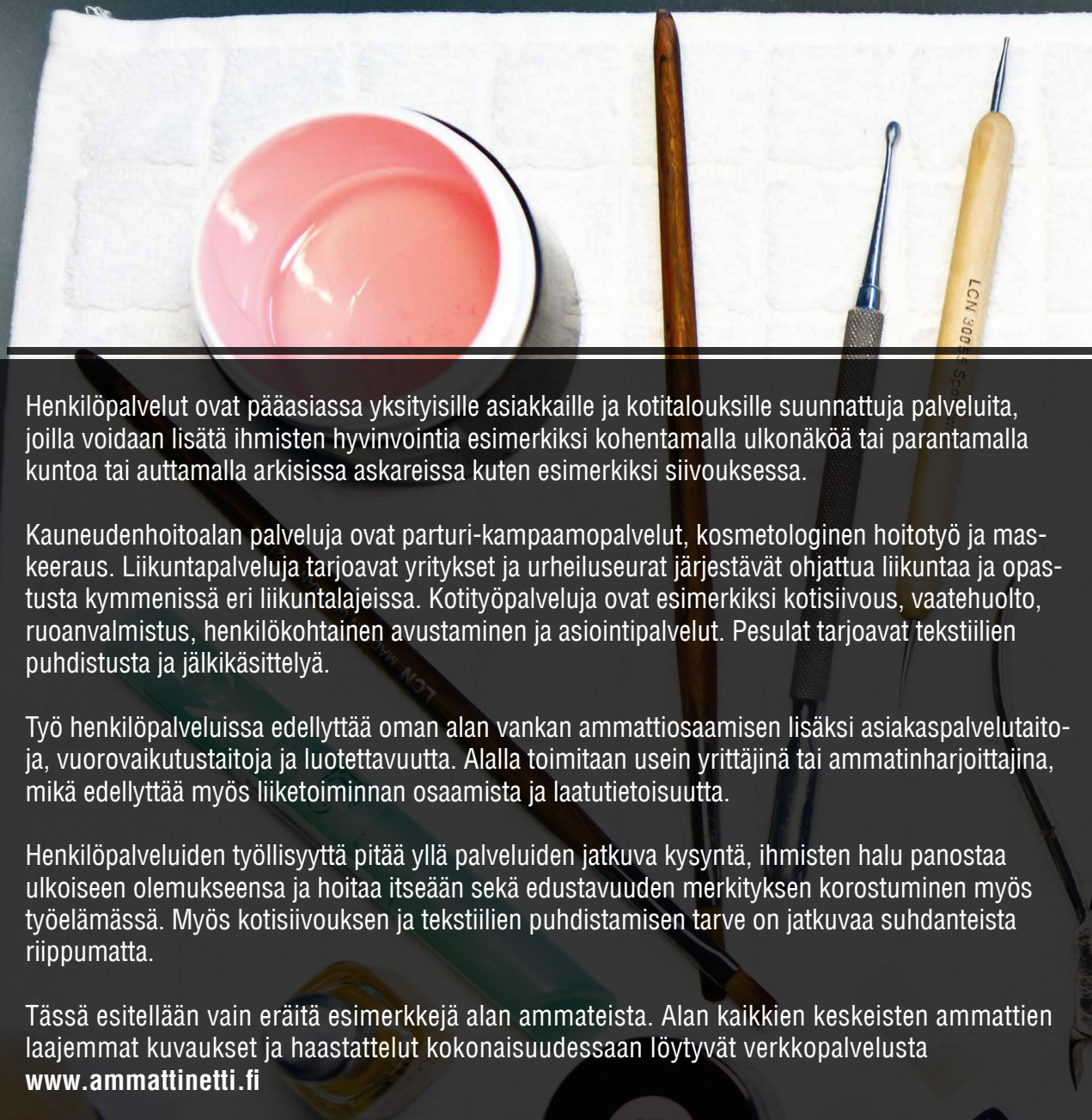
Toimistosihteeri

Toimistosihteeri työskentelee asiakaspalvelun, toimistopalvelujen, tietohallinnon ja taloushallinnon perustehtävissä. Yleisimpiä tehtäviä ovat tekstinkäsittely, tilinpito ja tilastointi, postinkäsittely, arkistointi, puhelinpalvelut, rekisterien ajan tasalla pito ja laskentatoimen tehtävät.

Työpaikkoja on julkisen sektorin virastoissa ja laitoksissa sekä yrityksissä. Pienissä yksiköissä työ on usein monipuolisempaa, kun taas suuremmissa voi toisinaan syventyä jollekin erikoisalueelle. Työ toimistossa vaatii tarkkuutta, huolellisuutta, omatoimisuutta ja järjestelykykyä sekä yhteistyötaitoja ja palveluhenkisyttä.

Soveltuva koulutus on liiketalouden perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona. Näyttötutkintoina voidaan suorittaa myös esimerkiksi sihteerin ammattitutkinto, taloushallinnon ammattitutkinto ja taloushallinnon erikoisammattitutkinto. Liiketalouden ammattikorkeakoulututkinnon tradenomi (AMK) voi suorittaa ammattikorkeakouluissa.

Henkilöpalvelut ovat pääasiassa yksityisille asiakkaille ja kotitalouksille suunnattuja palveluita, joilla voidaan lisätä ihmisten hyvinvointia esimerkiksi kohentamalla ulkonäköä tai parantamalla kuntoa tai auttamalla arkisissa askareissa kuten esimerkiksi siivouksessa.

Kauneudenhoitoalan palveluja ovat parturi-kampaamopalvelut, kosmetologinen hoitotyö ja maskeeraus. Liikuntapalveluja tarjoavat yritykset ja urheiluseurat järjestävät ohjattua liikuntaa ja opastusta kymmenissä eri liikuntalajeissa. Kotityöpalveluja ovat esimerkiksi kotisiivous, vaatehuolto, ruoanvalmistus, henkilökohtainen avustaminen ja asiointipalvelut. Pesulat tarjoavat tekstiilien puhdistusta ja jälkikäsitteilyä.

Työ henkilöpalveluissa edellyttää oman alan vankan ammattiosaamisen lisäksi asiakaspalvelutaitoja, vuorovaikutustaitoja ja luotettavuutta. Alalla toimitaan usein yrittäjinä tai ammatinharjoittajina, mikä edellyttää myös liiketoiminnan osaamista ja laatutietoisuutta.

Henkilöpalveluiden työllisyyttä pitää yllä palveluiden jatkuva kysyntä, ihmisten halu panostaa ulkoiseen olemukseensa ja hoitaa itseään sekä edustavuuden merkityksen korostuminen myös työelämässä. Myös kotisiivouksen ja tekstiilien puhdistamisen tarve on jatkuvaa suhdanteista riippumatta.

Tässä esitellään vain eräitä esimerkkejä alan ammateista. Alan kaikkien keskeisten ammattien laajemmat kuvaukset ja haastattelut kokonaisuudessaan löytyvät verkkopalvelusta www.ammattinetti.fi

HENKILÖPALVELUT

Kynsistudioyrittäjä Mari Kemppainen

Kun omat kynnet halkeilevat, niitä vahvistetaan. Kun kynsiin halutaan näyttävyyttä, ne koristellaan. Terveet, kauniit ja kestävät kynnet tuovat ihmiselle mielihyvää, hyvinvointia.

Kynsistudiosta kauneut ja terveyttä

"Pitkät rakennekynnet vaikeuttavat pienten esineiden käsittelyä. Harjoittelun jälkeen onnistuu jopa piilonlinssien kiinnitys."

– Kynsien muotoilua ei ehkä pidetä aivan oikeana työnä. Kyseessä on kuitenkin nuori ja kasvava kauneudenhoidon ala. Viidessä vuodessa kauniista kynsistä on tullut muoti-ilmiö.

Kynsistudioyrittäjä Mari Kemppainen, 25, perusti Kynsistudio Helmen Turkuun reilut kolme vuotta sitten. Ensimmäiset puolentoista vuotta olivat hiljaista aikaa. Nyt asiakkaita riittää.

Kemppainen tekee kymmentuntisia päiviä.

Osa asiakkaista hakee apua huonokuntoisiin, lohkeileviin ja liuskoittuviin kynsiinsä, osa tavoittelee huolettomuutta tai näyttävyyttä. Usein hoidon tavoite on yksinkertaisesti itsensä hemmottelu.

– Moni tietää tavoitteensa, jotkut empi-

vät ja toivovat suosituksia. Joskus hoito lähtee liikkeelle varovasti. Lopullinen tavoite täsmentyy hoidon kestäessä.

Kemppainen tekee luonnonkynnen geelauksia ja rakennekynsiä. Geelikynsillä tarkoitetaan omia kynsiä, jotka vain vahvistetaan geelillä. Geelaus vahvistaa kynsiä ja tuo niihin lisää kiiltoa.

– Kun omat kynnet eivät miellytä, eivät kasva riittävästi, tai ne kuluvat helposti, asiakas voi päätyä rakennekynsiin.

Kemppainen valmistaa rakennekynnen muovisesta jatkeesta, tipistä. Hän liimaa sen kynnen kärkeen. Päälle geelimassa ja kovetus valokovetinuuksissa. Kovetuksen jälkeen Kemppainen leikkaa jatkeen oikeaan mittaan ja hioo kynnen haluttuun muotoon.

ta

Geelikynnet ja rakennekynnet koristellaan samalla tekniikalla. Koristelu tehdään kahden geelikerroksen väliin. Aina ennen seuraavaa työvaihetta geeli kovetetaan.

Kempainen käyttää värejä, piirtää siveltimillä ja käyttää valmismalleja. Lisäkoristeeksi hän saattaa asentaa kynteen strassit, eräänlaiset timantit.

Käsittellyt kynnet kestävät ja säilyttävät kiiltonsa kolmesta viiteen viikkoon. Sen jälkeen ne huolletaan uuden veroisiksi. Kempainen antaa työlleen viikon takuun. Osa asiakkaista huoltaa kynsiä kotona. Suurin osa nauttii siitä, ettei kynsille tarvitse tehdä mitään.

– Työni on suurelta osin asiakaspalvelua. Siinä on aina positiivinen vire, sillä

kynsistudioon tullaan rentoutumaan ja nauttimaan.

Kynsistudioyrittäjä ei tarvitse toimilupaa, mutta Kempaisen mukaan jonkinlainen viranomaisvalvonta olisi paikallaan.

– Kynsimuotoilija ei saa aiheuttaa asiakkaalle terveysriskejä. Hänen tulee tunnistaa kynsisairaudet ja käsitellä vain terveitä kynsiä.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

**Kotipalveluyrittäjä
Nadine Mboyo**

Tunnen ylpeyttä rohkeudestaani ryhtyä yrittäjäksi. Kenties olen esimerkki lapsilleni. Minä tulin kaukaa. Suomessa syntyneillä lapsillani on monin verroin enemmän mahdollisuuksia.

euudesta yrittäjyyteen

”Tietoa yrittäjyydestä saa viranomaisilta. Tuttavtkin neuvovat, mutta heidän tietonsa eivät välttämättä ole ajan tasalla.”

– Haaveilin yrittäjyydestä jo kotimaassaan Belgian Kongossa. Maassa ryhdyttiin kuitenkin sotimaan. Perheeni pakeni Suomeen.

Saapuessaan Suomeen Nadine Mboyo, 35, oli kaksikymmentäyksivuotias. Ammatillinen ura alkoi laivasiivojana. Mboyo opiskeli suomen kieltä ja aloitti kaupan ja hallinnon alalle valmentavan koulutuksen.

Mboyo opiskeli nuorisoalaa Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksen Noste-projektissa. Hän toimi ohjaajana, työskenteli toimistossa ja siirtyi myöhemmin ravintolatyöhön. Keittiöalan opiskelu keskeytyi, kun perheeseen syntyi esikoinen.

Äitiyslomansa jälkeen Mboyo aloitti lähihoitajakoulutuksen.

– Viimeisenä opintovuonna erikoistuin vanhustyöhön. Yrittäjyyteen liittyvä liikeideani alkoi hioutua. Motivaatio ja yrittämisen halu olivat jo valmiina.

Lähihoitajakoulutuksen aikana Mboyo pääsi mukaan Naisyrittäjyyskeskuksen organisoimaan projektiin, jonka tavoitteena oli edistää erityisesti maahanmuuttajanaisten yrittäjyyttä.

– Sain projektista tukea ja rohkaisua, joten toteutin haaveeni. Aloitin kotityöpalveluyrittäjänä viisi vuotta sitten.

Services Netto toimii pääkaupunkiseudulla. Se tarjoaa asiakkailleen koti- ja hoivapalvelua, huolehtii siivouksesta, asiointista ja ruoanvalmistuksesta. Suurin osa asiakkaista on vanhuksia. Yritys työllistää Mboyon, hänen miehensä ja viisi keikkatyöntekijää.

– Vaikka työntekijäni edustavat eri kansallisuuksia, kaikki osaavat suomea. Se on tärkeää, sillä asiakkaat kaipaavat vuorovaikutusta. Keskustelu

työntekijän kanssa voi olla merkittävin osa palvelua.

Mboyo osallistuu itsekin käytännön kotipalvelutyöhön. Valtaosan työajastaan hän kuitenkin viettää toimistolla vastaanottamassa tilauksia ja suunnittelemassa. Hän uskoo kehittävänsä yrityksen toimintaa hoivapalvelujen suuntaan.

Mboyo arvostaa yrittäjyyttä ja kovaa työntekoa. Hänen mukaansa ihminen ilman työtä jää yhteiskunnan passiiviseksi sivustakatsojaksi.

– Kun ihminen ansaitsee toimeentulonsa, hänen ei tarvitse määräjain ilmoittautua virastoissa. Hänen ei tarvitse selitellä menojaan tai tulojaan. Työ vapauttaa ja mahdollistaa itsenäisen elämän.

*Teksti: Tiina Simola ja Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

Kauneudenhoitoala

Kosmetologi

Kosmetologin työn tarkoituksena on edistää ja ylläpitää ihon ja kehon kauneutta sekä terveyttä. Kosmetologisia perushoitoja ovat esimerkiksi ihonpuhdistus, kasvohoidot, käsihoidot, jalkahoidot sekä ripsien ja kulmien kesto- ja värihoito. Kosmetologit myös esittelevät ihonhoitotuotteita ja meikkejä sekä neuvovat asiakkaita.

Kosmetologit työskentelevät yleisimmin yrittäjinä omissa hoitoloissaan. Asiakasta hoidetaan yksilöllisesti lukuisten ihon- ja keuhonhoitoon kehitettyjen tuotteiden ja laitteiden avulla. Työ on ilta- ja viikonloppu-painotteista. Ammatissa tarvitaan ihonhoitomenetelmien ja tuotteiden tuntemusta sekä kädentaitoja, vuorovaikutustaitoja ja asiakaspalveluosaamista.

Soveltuva koulutus on kauneudenhoitoalan perustutkinto. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona kuten myös kauneudenhoitoalan erikoisammattitutkinnon. Kauneudenhoitoalan ammattikorkeakoulututkinto on estenomi (AMK).

Maskeeraaja

Maskeeraajat työstävät esimerkiksi kampauksia ja perukkeja sekä tekevät naamioiteja elokuvan, television, teatterin, oopperan ja baletin tuotantoprojekteissa. Maskeeraaja voi työskennellä myös mainos- ja muotikuvauksissa sekä muoti- ja hiusanäytöksissä.

Maskeeraaja työskentelee jatkuvasti eri paikoissa uusien ihmisten kanssa eikä yksikään työpäivä ole samanlainen. Maskeeraaja tuo omat työvälineensä kuvauspaikalle. Työajat ovat erittäin vaihtelevat. Ammattiin kuuluu myös ilta- ja viikonlopputyötä.

Ammatissa tarvitaan taiteellista nä-

kemystä, muototajua, värisilmää ja kätevyyttä. Eri aikakausien pukujen, kampausten ja muotivirtausten tuntemus on työssä tarpeen. Ammatissa tarvitaan myös ryhmätyötaitoja. Maskeeraajien koulutusta järjestävät yksityiset kouluttajat ja ammatilliset oppilaitokset. Pohjakoulutuksena voi olla esimerkiksi kauneudenhoitoalan perustutkinto tai hiusalalan perustutkinto.

Parturi-kampaaja

Parturi-kampaajat leikkaavat, hoitavat, muotoilevat ja värjäävät asiakkaidensa hiuksia. Tehtäviin kuuluu myös kampausten suunnittelua sekä opastamista oikeiden hiustenhoitotuotteiden valinnassa. Osa parturi-kampaajista antaa myös pään, niskan ja hartioiden hierontaa.

Parturi-kampaajat työskentelevät usein itsenäisinä yrittäjinä tai vuokrapaikalla, jolloin liikkeessä toimii useampi yrittäjä. Osa työskentelee toisen palveluksessa. Partureiden ja kampaamoiden lisäksi työpaikkoja on esimerkiksi hoitoloissa ja kylpylöissä. Työtä on usein myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Ammatissa on hallittava hiusten leikkaaminen, kampaukset ja ehustus, värjäyskäsittelyt, permanenttikäsittelyt ja partakäsittelyt. Kädentaidot, hyvä visuaalinen silmä ja luovuus ovat työssä tarpeen, samoin vuorovaikutus- ja asiakaspalvelutaidot. Hiusalalan perustutkinto on soveltuva koulutus ammattiin. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona kuten myös hiusalalan ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon.

Stylisti

Stylistit työskentelevät monipuolisissa muotiin ja kauneuteen liittyvissä tehtävissä. Työnkuva kattaa pukeutumisen, meikkaukset, kampausten tekemiset ja asiakkaiden neuvonnan. Yksityisasiakkaiden lisäksi stylistejä työllistävät mm. mainoskuvaukset, muotinäytökset ja TV-tuotannot.

Stylistit toimivat yleensä freelancelina tai yrittäjinä tai pukeutumisneuvoina. Yksityisasiakkaiden kanssa stylistit työskentelevät usein kahden. Työyhteisöön voi kuulua useampia stylistejä tai muita vaatetus- tai kauneudenhoitoalan ammattilaisia. Kuvauksissa työskennellään myös mm. mallien kanssa. Työajat vaihtelevat.

Monipuolinen vaatetusalan tuntemus sekä kauneudenhoitoalan osaaminen ovat ammatissa eduksi. Työssä tarvitaan hyvää visuaalista silmää, tyylijatua ja luovuutta sekä trendien ja muotien tuntemusta. Ompelu- ja kädentaidoista on hyötyä. Työssä tarvitaan myös asiakaspalvelutaitoja,

vuorovaikutustaitoja ja organisointitaitoja. Alan yritykset järjestävät stylistikoulutusta kursseina. Stylistien pohjakoulutus vaihtelee.

Tatuoiija/lävistäjä

Tatuoiijat ja lävistäjät ovat kehonmuokkauksen ammattilaisia, jotka tekevät joko tatuointeja, lävistyksiä tai molempia. Tatuoiija tekee asiakkaille heidän haluamiaan tatuointeja. Lävistäjä on puolestaan erikoistunut lävistyksiin, joissa asiakkaalle laitetaan tiettyyn kehon osaan tämän haluama lävistyskoru.

Alan ammattilaiset toimivat yleensä itsenäisinä yrittäjinä tai vuokratuolilla toisen yrittäjän liikkeessä, jossa he ottavat asiakkaita vastaan ajanvarauksella. Suuremmissa yrityksissä työskentelee useampia ammattilaisia. Tatuointeja ja lävistyksiä saadaan tehdä samoissa liikkeissä. Työtä tehdään tarvittaessa myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Ammatti edellyttää työvälineiden ja työmenetelmien hallintaa sekä korkeiden hygieniavaatimusten noudattamista. Työssä tarvitaan asiakaspalvelutaitoja, vuorovaikutustaitoja, laatu- ja visuaalista silmää. Anatomian tuntemus on työssä tarpeen. Tatuointikursseja ja lävistyskursseja järjestetään alan yrityksissä. Käytännössä ammatti opitaan työskentelemällä kokeneen ammattilaisen oppilana.

Kotityöpalveluala

Kotityöpalveluyöntekijä

Kotityöpalveluyöntekijä auttaa asiakkaita arkipäivän asioissa näiden kodeissa. Tehtäviin kuuluu huolehtia asiakaan kodin puhtaudesta ja viihtyvyydestä sekä avustaa monissa päivittäisissä toiminnoissa. Tehtäväalueita ovat esimerkiksi kotisiivous, tekstiili- ja vaatehuolto, ruoan valmistus sekä ostosten tekemiset ja asiointit. Myös erilaiset korjaus- ja puhdistustyöt voivat kuulua tehtäviin.

Kotityöpalveluyöntekijöitä työskentelee kuntien, järjestöjen ja yritysten palveluksessa. Työtä tehdään pääasiassa asiakkaiden kodeissa, mutta esimerkiksi asioinneissa työympäristöt vaihtelevat terveyskeskuksista virastoihin ja vaikkapa teatteriin. Työssä ollaan tekemisissä esimerkiksi terveydenhoitohenkilöstön ja pankkivirkailijoiden kanssa.

Ammatissa tarvitaan hyviä vuorovaikutustaitoja, käytännön taitoja, oma-aloitteisuutta, huolellisuutta, luotettavuutta ja vastuuntuntoa. Soveltuva koulutus on esimerkiksi kotityö- ja puhdistuspalvelujen

perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona kuten myös kotityöpalvelujen ammattitutkinnon. Sopiva koulutus on myös sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona.

Liikunta ja urheilu

Ammattiurheilija

Ammattiurheilijat kilpailevat työkseen joko yksilö-, pari- tai joukkuelajeissa. Työ koostuu harjoituksista, kilpailuista ja erilaisiin tilaisuuksiin osallistumisista. Ammattiurheilija työskentelee valmentajansa ja muiden tukihenkilöiden kanssa saavuttaakseen tavoitteet yksittäisissä kilpailuissa ja kunakin kautena.

Pelkästään urheilulla itsensä elättäminen vaatii, että on oltava lajinsa huipputasoa. Ammattiurheilussa ei jää aikaa muulle työlle, joten urheilija tarvitsee toimeentulonsa turvaamiseksi rahallisen sopimuksen, sponsorin tai muun tulonlähteen.

Ammattiurheilu vaatii sitkeää harjoittelua, harjoituksia voi olla useita päivässä. Lisäksi on noudatettava normaalia tiukempia elämäntapoja ja ravitsemustottumuksia. Työn ja vapaa-ajan erottaminen on vaikeaa. Työhön kuuluu jatkuvaa matkustelua eri puolille maailmaa kilpailumatkoille ja harjoitusleireille.

Ammatti edellyttää hyvää terveyttä, liikunnallista lahjakkuutta sekä erinomaista oman lajin vaatimaa kuntoa ja hallintaa. Kuralainen unne, pitkäjänteisyys ja voimakastahoisuus ovat tarpeen. Työ edellyttää hyvää stressin sietoa julkisuuden vuoksi. Ammatti on fyysisesti riskialtis, sillä erilaiset vammat ovat tavallisia. Alkuvaiheissa tapahtuu yleensä urheiluseurassa tai -liitossa.

Liikunnanohjaaja

Liikunnanohjaajat ohjaavat liikuntaa ja suunnittelevat liikuntapalveluja. Työn tavoitteena on edistää liikuntatottumuksia. Liikunnanohjaajat opastavat harrastajia eri lajien tekniikoiden suorittamisessa ja vetävät harjoituksia. Lajit vaihtelevat kuntosaliharjoittelusta aerobiciin, lasketteluun ja vesiliikuntaan. Työhön kuuluu myös henkilökohtaisten kunto-ohjelmien laatimista.

Liikunnanohjaajat työskentelevät kuntien, järjestöjen ja liikuntapalveluja tarjoavien yritysten palveluksessa. Liikunnanohjaus toteutetaan lajille sopivalla paikalla. Työssä ollaan jatkuvasti tekemisissä liikuntayhmiöiden kanssa, mikä tekee työstä hyvin sosiaalista. Suunnittelua tehdään sekä yksin että ryhmässä. Työajat vaihtelevat.

Työssä tarvitaan ohjattavien lajien tuntemusta, vuorovaikutustaitoja ja innostavaa asennetta. Suunnittelussa korostuvat organisointiosaaminen ja verkostoitumistaidot. Soveltuva koulutus on liikunnanohjauksen perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona kuten myös liikunnan ammattitutkinon. Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa liikunnan ammattikorkeakoulututkinon liikunnanohjaaja (AMK).

Liikunnanopettaja

Liikunnanopettajat opettavat liikuntaa kouluissa ja eri oppilaitoksissa. Työn tavoitteena on herättää ja vahvistaa kiinnostusta liikuntaa kohtaan, mutta kasvatuksellinen näkökulma on tärkeä varsinkin peruskouluissa. Tehtäviin saattaa kuulua myös jonkin muun aineen kuten terveystiedon opettaminen.

Työnantajia ovat kunnat, ja työpaikkoja peruskoulut, lukiot ja ammatilliset oppilaitokset. Työympäristönä ovat koulun omat tilat, koulun läheisyydessä olevat liikuntatilat ja urheilukentät sekä paikkakunnan muut liikuntatilat. Liikunnanopettajat hoitavat myös koulun sisäistä ja koulujen välistä kilpailutoimintaa sekä ohjaavat liikuntakerhoja.

Liikunnanopettajan tulee olla monipuolisesti perehtynyt eri liikuntalajeihin sekä hallittava niiden opetus ja ohjaus. Työ vaatii organisointikykyä ja vuorovaikutustaitoja. Liikuntaa pääaineenaan opettavalta edellytetään liikuntatieteiden maisterin tutkintoa pääaineena liikuntapedagogiikka.

Urheiluvalmentaja

Urheiluvalmentaja valmentaa yksittäistä urheilijaa tai joukkuetta pyrkien ohjaamaan sen kehitystä tulokselliseksi. Työ tähtää urheilijan tai joukkueen mahdollisimman suureen menestykseen. Työnkuvaan kuuluu valmennuksen suunnittelua, harjoitusten ohjaamista ja kilpailujen johtamista.

Valmentajia työskentelee lajiliittojen, urheilujärjestöjen ja -seurojen palveluksessa sekä yksityisinä yrittäjinä. Urheilijoiden lisäksi työssä ollaan tekemisissä myös lajin sidosryhmien kuten sponsoreiden kanssa. Työhön kuuluu paljon matkustamista esimerkiksi kilpailuihin. Ammatissa tarvitaan valmennusosaamisen ja lajituntemuksen lisäksi alan jatkuvaa opiskelua, vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä kykyä luoda oikeaa henkeä.

Näyttötutkintona voi suorittaa valmentajan ammattitutkinon ja erikoisammattitutkinon. Liikunnan

ammattikorkeakoulututkinon liikunnanohjaaja (AMK) voi suorittaa ammattikorkeakouluissa. Liikuntatieteiden maisterin tutkinon voi suorittaa liikuntabiologiaan erikoistuen.

Tekstiilihuoltopalvelut

Pesulanhoitaja

Pesulanhoitaja johtaa pesulan tai sen osaston työtä. Tehtäviin kuuluu työnjohdon lisäksi talousasioita sekä asiakassuhteiden hoitamista. Toimenkuvaan kuuluu tarkkailla työn taloudellisuutta mm. työnjaon, työtapojen ja energian kulutuksen osalta. Työmenetelmien ja työtapojen kehittäminen on osa työtä.

Pesulanhoitajat työskentelevät pesuloissa ja pesulamyymälöissä. Pesulanhoitajalla on yleensä oma toimistohuone, mutta työssä liikutaan paljon pesulan tuotantotiloissa. Tarvittaessa pesulanhoitaja osallistuu itsekin pesulatöihin. Tekstiilihuoltajien ja pesulatyöntekijöiden lukumäärä riippuu pesulan koosta.

Ammatissa tarvitaan pesulatoiminnan tuntemusta sekä asiakaspalvelutaitoja. Esimiesosaaminen, ryhmätyötaitot ja organisointitaidot ovat työssä tarpeen. Tekstiili- ja vaatealan perustutkinnossa voi suuntautua tekstiilihuoltoon. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona kuten myös tekstiilihuollon ammattitutkinon ja pesulateknikon erikoisammattitutkinon.

KAUPALLINEN

TYÖ

Kaupallisella alalla tehtävä myyntityö on tuotteiden ja palveluiden myymistä asiakkaille. Tuotteet vaihtelevat liikkeestä riippuen päivittäistavaroista kuten elintarvikkeista vaatteisiin, kodinkoneisiin, koruihin ja autoihin. Myynnin lisäksi kaupallinen ala työllistää myös ostojen ja hankintojen parissa sekä mainonnan ja markkinoinnin tehtävissä ja kiinteistöjen myynnissä .

Kaupan alan työ on asiakaspalvelutyötä, jossa korostuvat vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot. Myyntityössä tarvitaan myytävien tuotteiden tai palveluiden hyvää tuntemusta sekä yhä useammin myös kielitaitoa. Myymälöissä ja liikkeissä tehtävän työn lisäksi myyntiä tehdään myös esimerkiksi toreilla ja verkkokaupoissa sekä posti-myynnin ja puhelinmyynnin kautta.

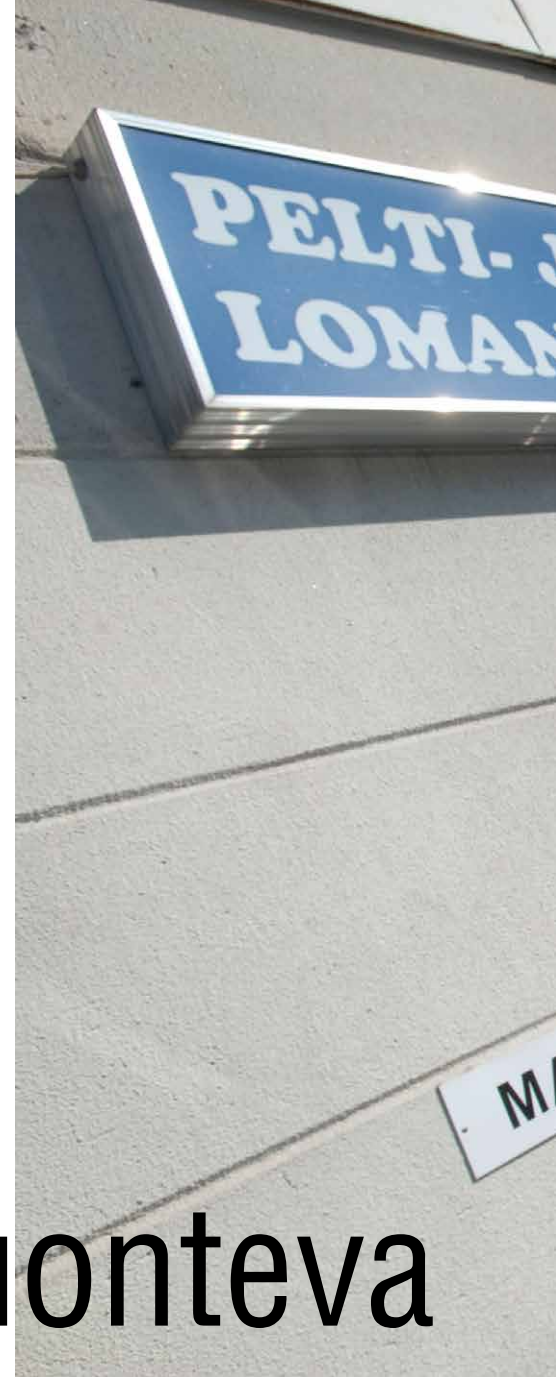
Mainos- ja markkinointityö työllistää mm. mainostoimistoissa sekä yritysten omilla markkinointiosastoilla. Työ on luovuutta ja projektinhallintataitoja edellyttävää asiakastyötä. Suhdanneherkällä alalla vallitsee kova kilpailu työpaikoista. Kiinteistöjen myynti ja välitys työllistää kiinteistövälitysyrityksissä. Myyntikohteiden hankintaa ja esittelyjä tehdään sekä toimistossa että myyntikohteissa. Työllisyystilanne vaihtelee suhdanteiden mukaan.

Finanssialan yritykset tarjoavat asiakkailleen pankki-, vakuutus- ja sijoituspalveluja. Pankit hoitavat mm. maksuliikennettä sekä myöntävät luottoja. Vakuutusyhtiöt myyvät vakuutuksia, joilla suojaudutaan onnettomuuksien ja odottamattomien tapahtumien aiheuttamilta taloudellisilta menetyksiltä. Vakuutusyhtiöt hoitavat myös lakisääteiseen sosiaaliturvaan kuuluvia työeläke- ja tapaturmavakuutuksia. Pankkien ja vakuutusyhtiöiden toiminnot ja palvelut ovat osittain päällekkäisiä.

Tässä esitellään vain eräitä esimerkkejä alan ammateista. Alan kaikkien keskeisten ammattien laajemmat kuvaukset ja haastattelut kokonaisuudessaan löytyvät verkko-palvelusta www.ammattinetti.fi

Yrittäjä, toimitusjohtaja Marjo Veitonmäki

– Sain yrittäjyyden verenperintönä ja viihdyn mainiosti yrityksen johdossa. Kun firma menestyy, myös työntekijöillä ja heidän perheillään menee hyvin. Uskon porukan luottavan minuun. En luiki karkuun notkahduksenkaan hetkellä.

Yrittäjyys – luonteva osa minua

Toimitusjohtaja Marjo Veitonmäki, 42, johtaa isoisänsä vuonna 1937 perustamaa peltisepäniikettä. Kun isä siirtyi eläkkeelle, Veitonmäki otti vetovastuun yhdessä veljensä kanssa.

– Alussa minuun saattoi kohdistua epäluuloja. Työnjohto kuitenkin helpotti asemaani. Vähitellen muutkin huomasivat, etten tullut neuvomaan ammattimiehiä vaan jatkamaan hienoa perinnettä, huolehtimaan yrityksen jatkuvuudesta, yhteisestä asiastamme.

Helsingin Pitäjänmäellä toimiva Pelti- ja Rautatyö Oy valmistaa ja asentaa peltikattoja, ilmastointikalustoa, teräsikkunoita ja rautarakenteita. Se

tarjoaa rakentamisen alihankintapalvelua pääkaupunkiseudun teollisuusyrityksille ja rakennusliikkeille.

Metallialan ammattilaiset valmistavat osat verstaalla ja asentavat ne paikalleen työmaalla. Työnjohto valmistelee urakkatarjoukset ja ohjaa käytännön työtä. Veitonmäki markkinoi, seuraa rahaliikennettä, kilpailuttaa, laskee palkkoja ja hoitaa kirjanpitoa.

Toimitusjohtajan vastuu syntyy

pienistä palasista, sillä perheyrityksessä tapahtuu paljon. Palveluksessa on kolmekymmentä työntekijää. On neuvoteltava, mietittävä, suunniteltava ja ratkottava arkisia ongelmia.

– Isän työhuoneessa oli ovisummeri. Minä pidän oveni aina auki. Kuka tahansa voi astua sisään. Meillä ei ole totuttu pokkuroimaan, olemmehan aina lähes huutoetäisyydellä toisistamme.

Ammattimiehet liikkuvat työmailla. Veitonmäen mukaan he ovat asiakaspinta ja yrityksen käyntikortti. Veitonmäki itse työskentelee tavallisesti työhuoneellaan. Sähköisen seuranta-järjestelmän ansiosta hän tietää, missä

”Katsellessani Helsingin pelikattoja on vaikea kuvitella, että toimialamme ajautuisi kriisiin. Työmme kestää isältä pojalle.”

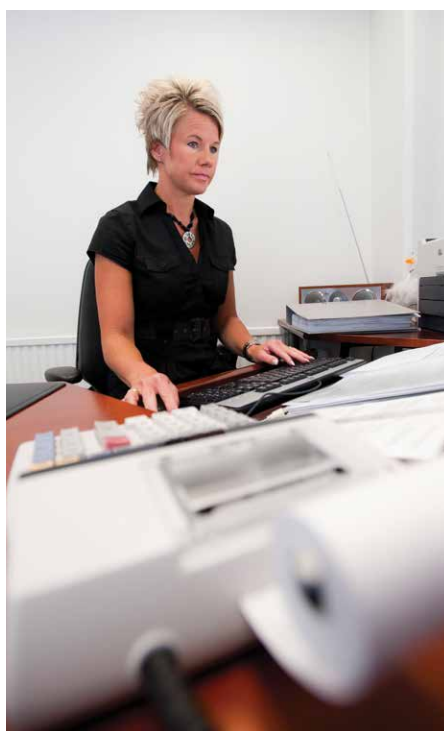

mennään. Veitonmäki ottaa kantaa ja tekee päätöksiä. Pienen yrityksen etuna on byrokratian puute. Johto kykenee reagoimaan nopeasti.

Kun tilauskirjat täyttyvät, kaikille työntekijöille maksetaan bonuksia. Huonoinakin aikoina yritys pyrkii pitämään kiinni henkilökunnasta, josta osa on palvellut taloa vuosikymmenet. Silläkin uhalla, että tarjouskilpailuissa haetaan nykyisin vain alhaisinta hintaa, firma panostaa laatuun ja osaamiseen.

Kauppatieteiden maisterin koulutuksen saanut Veitonmäki työskentelee miehisellä alalla mutta uskoo naiseuden tuovan yritykseen oikeanlaista pehmeyttä ja työhyvinvointia.

– Teen työtä yhteisölleni. Kasvutavoitetta enemmän arvostan rohkeutta ja

positiivista asennetta. Haluan luoda yrityksemme sisäistä yrittäjyyttä, intoa osallistua ja tehdä yhdessä. Jos väki tulee töihin hymyssä suin, olen onnistunut.

Veitonmäen isoisä oli kädentaitaja, peltiseppämestari. Peltiseppän ammattitaito hankitaan työssäoppimisen kautta. Vielä tänäänkin oppipojan on opittava, ennen kuin hänestä kasvaa osaava mestari. Niinpä tulevaisuuden näkymät huolestuttavat Veitonmäkeä.

– Ellei koulutuksen ja oppimisen suhteen tehdä nopeasti jotakin, ammattitaitoinen työvoima katoaa maastamme. Jos nuoria ei saada kiinnostumaan, maahamme jää vain kädentaitojen mentävä musta aukko.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Jukka Uotila*

Työviihtyvyys

Urheilukaupan myyjä, ostovastaava Tomas Friman

Urheiluliikkeessä vallitsee positiivinen ja rento ilmapiiri. Lähes poikkeuksetta asiakas on hankkimassa itselleen jotakin harrastukseensa liittyvää mukavaa. Myyntityö on liiketoimintaa, mutta tehokkuuden tavoittelukin voi olla hauskaa. Jos myyjä viihtyy työssään, tulosta syntyy automaattisesti.

Myymälän tuotevalikoima vaihtuu vuodenaikojen ja sesonkien mukaan. Tuotteita on tuhansia, joista jokaisesta myyjän pitää tietää jotakin. Urheilukaupan myyjän tulee ymmärtää välineiden ominaisuuksia, esillepanoa, asiakastyötä ja hinnoittelua. Perusasiakkaiden lisäksi on osattava palvella myös urheiluseuroja ja yrityksiä.

Myyjälle asetetaan tiukat kuukausittaiset myyntitavoitteet. Frimania

kuului juniori-ikäisenä maajoukkueen valmennustiimiin.

– Urheilukaupan henkeen kuuluvat nuorekkuus ja reipas meininki. Jos asiakkaat ovat erilaisia ja eri-ikäisiä, niin ovat myyjätkin. Tärkeintä on soveltuvuus samanhenkiseen porukkaan.

Viime vuonna Friman osallistui Keskon K-instituutin esimiesvalmennukseen ja sai huikean alkusysäyksen haavei-

parantaa myyntitulosta

”Ilkeä asiakas pilaa myyjän päivän, tyytyväinen asiakas pelastaa sen.”

– Sen tietävät kauppiaatkin, siksi he tänä päivänä huolehtivat henkilökunnastaan.

Tomas Frimanin mukaan urheiluvälinemyynti on erittäin kilpailtu ala. Kilpailussa erotutaan vain asiakaspalvelulla. Friman, 23, toimii myyjänä ja ostovastaavana Lielahden Intersport Megastoressa Tampereella.

Yleisilme kaikissa ketjun liikkeissä on sama. Kun asiakas astuu myymälään, hän tietää tullessaan Intersportiin. Myyjien tapa tehdä työtä on sekin yhdenmukainen.

– Jo koulutusvaiheessa korostetaan asiakkaan kohtaamista ja palveluasennetta. Kun asiakas tarvitsee huomiota, muut työt saavat odottaa.

henkilökohtaiset tehokkuusluvut eivät ahdista. Hän yrittää pysyä valppaana ja huolehtia, ettei tavara jää makamaan varastoon. Kun tuote myy hyvin, hän täydentää varastot. Vakiotuotteet Friman tilaa puoli vuotta ennen myyntikauden alkua: talviurheiluvälineet keväällä, kesätuotteet syksyllä.

Frimanin mukaan myyjän työssä menestyy urheilusta monipuolisesti kiinnostunut henkilö. Tuotteita kehitetään jatkuvasti. Muotivillityksiä tulee ja menee. Myyjän on mahdotonta pysyä ajan tasalla ilman omaa aktiivisuutta. Oma harrastus syventää ammattitaitoa. Friman itse on harrastanut yleisurheilua pikkupojasta lähtien. Hän menestyi aitajuoksulajeissa ja

lemalleen kauppiasuralle. Kun ketjun kauppiaspaikka vapautuu, kenties hänellekin tarjotaan sellaista. Kunnianhimoa ja yrittämisen halua löytyy. Alan tulevaisuuskin näyttää valoisalta.

– Kansalaiset liikkuvat, pitävät huolta itsestään, työnantajat panostavat henkilökuntansa hyvinvointiin ja kannustavat liikkumaan. Urheilukaupat modernisoivat konseptjeaan ja pyrkivät tarjoamaan entistä yksilöllisempää palvelua. Ehkäpä jo pian urheiluvälineet suunnitellaan asiakkaan mittojen mukaan.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

Luottamuksen hankki ammattilaisuuteen

Myynti-insinööri Frederico Contente

Latinalaisessa bisneskulttuurissa myyntimies lähetetään matkaan ja katsotaan miten käy. Suomessa työntekijä saa vastuuta vasta osoitettuaan olevansa luottamuksen arvoisen.

– Kotimaassani Portugalissa vastuullista työtä tekevät vain kokeneet ammattilaiset. Täällä minut pantiin asioimaan heti tehtaanjohtajien kanssa.

– Yliopistolla huomasin, että suomalaisilla opiskelijoilla oli työkokemusta. Meilläpäin työtä haetaan vasta valmistuksen jälkeen.

– Työpaikalla pelkäsin kieliongelmiä, mutta kukaan ei odottanut minun puhuvan suomea. Työkaverit arvioivat vain osaamistani. Ihmeellistä!

Kulttuuriero yllätti myönteisesti portugalilaisen Frederico Contenten. Contente, 28, tuli Suomeen Erasmus-opiskelijavaihdon kautta vuonna 2008. Opintonsa hän viimeisteli Tampereen teknillisessä yliopistossa oppiaineena liiketalous ja teknologiaa.

Opiskeluaikana Contente sai yhteyden

yrityksiin, jotka tarvitsivat tietoa portugalinkielisiltä markkinoilta. Nyt hän työskentelee myynti-insinöörinä BMH Technology Oy:ssä Raumalla. Yritys suunnittelee ja toimittaa jätteen ja biopolttoaineen käsittelyjärjestelmiä.

Perehdytyksen jälkeen Contente kierteli maailmaa kokeneen kollegan matkassa. Yritysjohto uskoi nuorimman myynti-insinöörinsä selviävän, ja Contente sai lisää vastuuta. Nyt hän huolehtii yrityksen Espanjan, Portugalin ja Brasilian markkinoista.

– Olen myynti-insinööri, en katalogimyyjä. Tarjoan asiakkaille korkean teknologian ratkaisuja. Minun on ymmärrettävä heidän tarpeensa.

”Suomessa nuori insinööri saa kunnan töitä. Portugalissa aloittelija käyttää kopiokonetta, korkeintaan tilastoi.”

BMH Technology Oy perustaa toimintansa kestävän kehityksen ratkaisuihin. Pääosa yrityksen tuloksesta tehdään ulkomaanmarkkinoilla. Työkieli on englanti, joten Contente ei ole opiskellut suomea. Silti hän on sopeutunut.

– Jotkut purnaavat suomalaisten joustamattomasta asenteesta, minä en. Pitää ymmärtää, ettei olla kotimaassa. Ihmisen pitää joustaa, ei valtakunnan.

Contente joustaa. Hän on töissä lähes aina ja hoitaa ulkomaanyhteyksiä mihin tahansa vuorokauden aikaan. Kukaan ei sitä vaadi, mutta hän tekee niin mielellään.

minen – askel

Suomessa asiat ovat Contenten mielestä paremmin kuin monessa muussa Euroopan maassa.

– Luonnolleni en silti voi mitään. En pidä talvesta. Kun kylmä ahdistaa, työmatkat ovat tapani paeta lämpimään.

Suomeen saapuessaan Contente uskoi viihtyvän maassa vain muutaman vuoden. Enää hän ei laske vuosia.

– Missä onni, siellä koti. Nyt se on Suomessa, Raumalla. Portugalin tavoin täälläkin on meri, yleensä tosin jään peitossa.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

Kiinteistöjen myynti ja välitys

Kiinteistönvälittäjä

Kiinteistönvälittäjä välittää kiinteistöjä, asunto-osakkeita, tontteja ja muuta kiinteää omaisuutta. Hän toimii linkkinä myyjän ja ostajan välillä. Hän selvittää kiinteistön arvon, ilmoittaa kaupattavasta kiinteistöstä lehdissä, esittelee kohdetta ja avustaa kaupankäyntiin liittyvissä asioissa.

Kiinteistönvälittäjä työskentelee kiinteistövälitysyrittäjien palveluksessa, itsenäisenä yrittäjänä tai myyntiedustajana pankeissa ja rakennusliikkeissä. Työ on periaatteessa päivätyötä, mutta työtajat ovat usein epäsäännöllisiä.

Työssä tarvitaan vankkaa esiintymis- ja neuvottelutaitoa sekä kykyä sopeutua nopeasti muuttuviin tilanteisiin. Kiinteistöalan Koulutuskeskus KIINKO tarjoaa koulutusta ammattiin. Alalla on mahdollista suorittaa kiinteistönvälitysalan ammattitutkinto, joka suoritetaan näyttötutkintona. Tutkintoon valmentavaa koulutusta järjestetään eri oppilaitoksissa. Markkinointi-instituutissa voi suorittaa kiinteistönvälittäjän tutkinnon.

Mainos- ja markkinointityö

Copywriter

Copywriter ideoi ja kirjoittaa mainostuotteissa mainos- ja ilmoitustekstejä painettuihin mainoksiin sekä vuorosanoja ja käsikirjoituksia tv- ja radiomainoksiin. Työ voi kohdistua myös netti- ja mobiilipalveluihin. Copywriterin työnkuvaan kuuluu myös viestintätarvikkeiden ideointia ja asiakastapaamisia.

Suunnittelu tapahtuu usein ryhmässä, mutta kirjoittaminen yksin. Työ edellyttää perehtymistä tuotteisiin,

kohderyhmiin ja niistä tehtyihin tutkimuksiin. Luova työ edellyttää jatkuvaa ideointia. Yiityöt ja kiirehuiput ovat tavallisia ja saattavat aiheuttaa stressiä.

Ammatissa tarvitaan luovuutta ja kielellistä ilmaisukykyä, markkinointiviestinnän hallintaa, trendien tuntemusta ja silmää tuotteille ja niiden kohderyhmille. Yhteistyötaidot ovat myös tarpeen. Copywriterien tutkinnot vaihtelevat. Monilla on kaupallisen tai viestintäalan koulutus, mutta itseoppineita löytyy myös.

Art Director

Art Director, AD, työskentelee mainostoimiston luovassa ryhmässä yhdessä copywriterin ja yhteishenkilön kanssa. AD vastaa mainoksen kokonaisuuden hahmottelemisesta sekä kuvallisesta ideoinnista ja toteutuksesta. AD suunnittelee myös tuotepakkauksia ja messumateriaalia.

Työ on säännöllistä päivätyötä. Luova työ vaatii kuitenkin työajoista riippumatonta ideointia. AD:ita edellytetään kuvallista ilmaisu- ja ideointikykyä. Työ vaatii myös markkinoinnin, liike-elämän, tekniikan ja mainonnan trendien tuntemusta, yhteistyötaitoja, kriittisietokykyä, kielitaitoa sekä yleissivistystä.

Alalle soveltuvia tutkintoja ovat Taideteollisen korkeakoulun taiteen kandidaatin tai maisterin tutkinnot, ammattikorkeakouluissa voidaan suorittaa kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinto, medianomi (AMK) mm. graafista suunnittelua opiskellen. Myös muotoiluun suuntautuneet artonomi (AMK) -tutkinnon suorittaneet voivat suuntautua graafiseen suunnitteluun.

Toisella asteella on mahdollista suorittaa kuvallisen ilmaisun perustutkinto, kuva-artsaani.

Myös Markkinointi-instituutti järjestää mainosalan koulutusta.

Myyntityö

Vähittäiskauppias

Vähittäiskauppias toimii itsenäisenä yrittäjänä, mutta hänen yrityksensä kuuluu usein johonkin kauppa-ryhmittymään. Vähittäiskauppias ostaa tuotteet joko tukku- tai suoraan valmistajilta, ja myy ne edelleen kuluttajille. Tuotteet vaihtelevat liikkeestä riippuen ruokatarvikkeista kodinkoneisiin.

Työpaikkoja ovat esimerkiksi markketit, erikoisliikkeet ja kioskit, jotka ovat myös vähittäiskauppiain työ-

ympäristöjä toimisto-, myymälä- ja varastotiloihin. Työnkuva vaihtelee yrityksen koon mukaan. Pienessä myymälässä kauppias hoitaa myös monia käytännön tehtäviä. Suuressa myymälässä kauppias voi olla enemmän keskittynyt esimerkiksi talous-, tuote- ja markkinointiasioihin.

Vähittäiskauppiain työssä tarvitaan kaupan käytäntöjen, toimialan ja tuotteiden tuntemusta. Yrittäjäosaaminen, esimestaidot, vuorovaikutustaidot ja asiakaspalvelutaidot ovat työssä tarpeen. Jotkut vähittäiskauppiat ovat oppineet ammattinsa työn kautta, mutta monilla on jokin kaupallisen alan koulutus.

Liiketalouden perustutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Liiketalouden ammattikorkeakoulututkinnon tradenomi (AMK) voi suorittaa ammattikorkeakouluissa. Yliopistoissa voi opiskella kauppatieteitä ja suorittaa kauppatieteiden maisterin tutkinnon.

Myymälänhoitaja

Myymälänhoitaja vastaa myymälän tai liikkeen käytännön toiminnasta ja taloudellisesta tuloksesta. Tehtäviin kuuluu osto- ja myyntityötä sekä henkilöstöasioiden hoitamista. Myymälänhoitajia työllistävät erilaiset myymälät, erikoisliikkeet ja tavaratalojen osastot.

Työtä tehdään toimistomaisessa takahuoneessa, mutta myymälänhoitaja osallistuu usein itsekin asiakaspalveluun ja moniin käytännön tehtäviin. Ammattiin kuuluu myös ilta- ja viikonlopputyötä. Ammatissa tarvitaan kaupan alan käytännön osaamista, tuoteriikien tuntemusta sekä laskennan taitoja. Asiakaspalveluhenkisyys, esimesosaaminen, organisoititaidot ja yhteistyötaitot ovat työssä tarpeen.

Tehtävään edetään usein työkokemuksen sekä kaupan ryhmittymien järjestämän koulutuksen kautta. Monilla on myös jokin kaupallisen alan koulutus. Liiketalouden perustutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Liiketalouden ammattikorkeakoulututkinnon tradenomi (AMK) voi suorittaa ammattikorkeakouluissa. Yliopistoissa voi opiskella kauppatieteitä ja suorittaa kauppatieteiden maisterin tutkinnon.

Kioskimyyjä

Kioskimyyjä myy asiakkaille erilaisia tuotteita kuten lehtiä, elintarvikkeita, makeisia ja raha-arpoja. Kioskien valikoimat voivat olla hyvinkin laajoja. Myynti tapahtuu usein kioskin sisätiloissa, mutta esimerkiksi grillioskeissa yleensä luukun kautta.

Työhön kuuluu myynnin ja asiakaspalvelun lisäksi tavaroiden tilaamista, esille asettelua ja hinnoittelua.

Kioskimyyjät ovat joko yrittäjiä tai työskentelevät toisen palveluksessa. Suurimmat kioskit ovat kuin pieniä myymälöitä, joiden työtilat ovat melko tilavat. Asiakaspalvelutyössä työskennellään usein yksin koko vuoron ajan. Työtä tehdään usein myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Myyntityö edellyttää asiakaspalvelutaitoja, omaoimisuutta ja tuotteiden tuntemusta. Ammatissa on tärkeää, että tulee toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Soveltuva koulutus on esimerkiksi liiketalouden perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona. Näyttötutkintoina voidaan suorittaa myös myynnin ammattitutkinto ja kaupan esimiehen erikoisammattitutkinto.

Tekstiilimyyjä

Tekstiilimyyjä myy vaatteita, asusteita ja erilaisia tekstiilituotteita sekä kankaita tekstiili- tai kangaskaupassa tai tavaratalon tekstiiliosastolla. Tehtäviin kuuluu tuotteiden esittelyä asiakkaille sekä liikkeestä riippuen myös esimerkiksi pukeutumispalveluja, korjauspalveluja ja kankaiden leikkuuta.

Ammatissa työskennellään myyntitilojen lisäksi tarvittaessa myös liikkeen varastossa. Tehtäviin kuuluu myös tilata, vastaanottaa, varastoida ja hinnoitella tavarat. Pienissä liikkeissä saatetaan työskennellä yksin. Ammattiin kuuluu myös ilta- ja viikonlopputyötä.

Myyntityö edellyttää asiakaspalvelutaitoja, omaaloitteisuutta ja tuotteiden tuntemusta. Tekstiilimyyjän on seurattava muotia ja trendejä. Asiakkaalle sopivien tuotteiden valinta edellyttää visuaalista näkemystä ja hyvää värisilmää. Soveltuvia tutkintoja ovat esimerkiksi tekstiili- ja vaatetusalan perustutkinto sekä käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto tekstiilialaan tai vaatetusalaan suuntautuen. Tutkinnot voi suorittaa myös näyttötutkintoina.

Floristi

Floristi myy leikkokukkia, viherkasveja, taimia, siemeniä ja kukkien hoitoon liittyviä tarvikkeita sekä opastaa asiakkaita. Tehtäviin kuuluu myös kasvien tilaamista ja hoitamista sekä esille asettamista myymälätaloon. Työpaikasta riippuen tehdään myös kukkien sidontatöitä.

Työpaikkana voi olla kukkakauppa, kukkakioski, taimimyynti jne. Työympäristö vaihtelee suuresta myymälästä pieneen kukkakioskiin ja to-

reille. Muiden työntekijöiden määrä riippuu liikkeen koosta. Ammatissa työskennellään myös iltaisin ja viikonloppuisin. Erilaiset myyntisesongit aiheuttavat työssä kiirettä.

Floristilta vaaditaan hyvää kasvutuntemusta, käsityötaitoa, luovuutta, asiakaspalveluhenkisyttä ja omaaloitteisuutta. Yrittäjänä toimivien on tunnettava liiketalouttakin. Puutarhatalouden perustutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Näyttötutkintoina voidaan suorittaa myös floristin ammattitutkinto ja floristimestarin erikoisammattitutkinto.

Tuote-esittelijä

Tuote-esittelijä (konsulentti) tekee myynninedistämistyötä teollisuuden, tukkukaupan tai maahantuojan palveluksessa. Tehtäviin kuuluu esitellä tuotteita myymälöissä, asiakasyrityksissä ja esimerkiksi messuilla. Työnantajana voi olla esimerkiksi elintarviketeollisuus tai lääketeollisuus. Osa tuote-esittelijöistä toimii itsenäisinä yrittäjinä.

Tuote-esittelijä kertoo tuotteesta tai tuoteryhmästä näytteiden ja esittelymateriaalien avulla. Myynninedistämisen lisäksi tehtäviin voi kuulua ostotarjousten välittämistä edustamalleen yritykselle. Tuotteet voivat olla ostettavissa myös esittelytilassa. Ammatissa ollaan paljon tekemisissä ihmisten kanssa, ja työhön kuuluu runsaasti matkustelua.

Ammatissa tarvitaan hyvää tuote-tuntemusta, asiakaspalveluhenkisyttä ja esiintymistaitoa. Työssä on jatkuvasti sopeuduttava uusiin tilanteisiin, asiakkaisiin ja ympäristöihin. Soveltuva koulutus vaihtelee toimialoittain. Tuote-esittelijällä voi olla esimerkiksi elintarvike- tai terveydenhuoltoalan, teknisen alan tai kauneudenhoitoalan koulutus. Alalla toimitaan myös kaupallisella koulutuksella.

Ostaja

Ostajat huolehtivat yritysten ostoista teollisuudessa, tukkukaupassa ja suurimmissa tavarataloissa. Esimerkiksi tavaratalon ostaja hankkii myyntivalikoimiin valmiita tuotteita, kun taas teollisuudessa ostotyö on tuotannossa tarvittavien materiaalien, osien jne. hankintaa.

Tehtävänä on ostaa oikea määrä tavaraa oikeaan hintaan ja aikaan. Ostajat laativat ostosuunnitelmia, tekevät hintavertailuja ja käyvät neuvotteluja tavarantoimittajien kanssa. Ammatissa tehdään yhteistyötä myynnin, markkinoinnin, logistiikan ja varastoinnin kanssa. Työssä tarvitaan kaupan alan, työnantajan toimialan ja tuotteiden tuntemusta. Kyky

tehdä itsenäisiä päätöksiä, neuvottelutaidot, kielitaito ja laskentataidot ovat myös tarpeen.

Yliopistoissa voi opiskella kauppatieteitä ja suorittaa ylempään korkeakoulututkinnon kauppatieteiden maisteri. Liiketalouden ammattikorkeakoulututkinnon tradenomi (AMK) voi suorittaa ammattikorkeakoulussa. Teollisuudessa työskentelevillä voi olla teknisen alan koulutus, kuten diplomi-insinööri tai insinööri (AMK).

Pankki- ja vakuutusala

Palveluneuvoja

Palveluneuvoja työskentelee pankin konttorissa. Hän esittelee ja myy pankkipalveluita. Työ on neuvontaan painottuvaa asiakaspalvelua, johon kuuluu eri vaihtoehtojen esittelyä. Palveluneuvoja voi olla erikoistunut esimerkiksi asunto- tai sijoitusasiointiin.

Palveluneuvojalla on yleensä oma työtila, jossa hän ottaa asiakkaita vastaan. Työaika on yleensä klo 9–16.30. Työnkuvaan voivat kuulua myös käynnit asiakkaiden luokse esittelemään tarjolla olevia palveluita.

Palveluneuvojan ammatissa tarvitaan pankkitoimintojen tuntemusta, laskentataitoja, itsenäisyyttä, tarkkuutta ja harkintakykyä. Asiakslähtöisessä palvelutyössä tarvitaan myös hyviä vuorovaikutus- ja neuvottelutaitoja. Yleisimmät pohjakoulutukset ammattiin ovat liiketalouden perustutkinto, merkonomi, ja liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto, tradenomi.

Konttorinjohtaja

Konttorinjohtaja vastaa yksittäisen pankkikonttorin toiminnasta. Hänen tehtävänsä on suunnitella ja johtaa konttorin toimintaa sekä valvoa tulostavoitteiden toteutumista. Hän mm. päättää luotonannosta yksityisille asiakkaille ja yrityksille.

Asiakassuhteiden hoitaminen sekä esittely-, markkinointi- ja edustus-tehtävät vievät suuren osan työajasta. Työtä tehdään työhuoneessa, mutta asiakastapaamisia järjestetään muuallakin. Työajat voivat venyä neuvottelujen ja suunnittelutehtävien vuoksi.

Ammatissa tarvitaan pankkitoiminnan tuntemusta, johtamis- ja organisointitaitoa, analyttisyyttä, tulossuuntautuneisuutta ja vuorovaikutustaitoja. Työssä on kyettävä itsenäisiin päätöksiin. Vastuu taloudellisista päätöksistä edellyttää hy-

vää stressin sietokykyä. Ammatissa toimitaan usein kauppatieteiden tai oikeustieteen maisterin tutkinnolla. Ammattikorkeakoulussa voi suorittaa tradenomin tutkinnon.

Valuutta- ja rahamarkkinadealer

Dealerit käyvät pankin tai asiakkaan lukuun kauppaa valuutoilla, kotimaisilla tai ulkomaisilla koroilla sekä johdannaisilla kuten optioilla ja termiineillä. Dealerit vastaavat myös asiakassuhteidensa hoidosta. Työpaikkoja on pankkien, pankkiriikkeiden ja suurten yritysten palveluksessa.

Pankeissa dealerit työskentelevät ryhmissä. Työvälineinä käytetään tietotekniikkaa ja puhelinta. Ammatissa tarvitaan analyttisyyttä, kykyä nopeaan päätöksentekoon, tarkkuutta ja stressinsietokykyä. Myös sosiaalisuus ja palveluaittius ovat työssä tarpeen. Työpäivät ovat joskus hyvinkin pitkiä.

Kaupallisen alan koulutus on eduksi, mutta henkilökohtaiset ominaisuudet ovat ratkaisevampia. Soveltuvia tutkintoja ovat liiketalouden perustutkinto, merkonomi, liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto, tradenomi, ja kaupallisen alan korkeakoulututkinnot kauppatieteiden kandidaatti ja kauppatieteiden maisteri.

Vakuutusvirkailija

Vakuutusvirkailija tai -käsittelijä opastaa asiakkaita vakuutusasioissa puhelimitse tai palvelupisteessä. Hän laatii vakuutus sopimukset ja esikäsittelee korvaushakemukset. Vahinkokäsittely tapahtuu yleensä pääkonttorissa. Vakuutusvirkailija työskentelee vakuutusyhtiön, yrityksen tai pankin asiakaspalvelutehtävissä.

Työ on päivätyötä, mutta työajoissa joudutaan joustamaan. Vakuutuskäsittelijältä edellytetään huolellisuutta, nopeutta, selkeää ilmaisykykyä ja vuorovaikutustaitoja. Kielitaito on eduksi.

Ammattiin voi kouluttautua suorittamalla tradenomin tutkinnon ammattikorkeakoulussa tai merkonomin tutkinnon toisen asteen oppilaitoksessa. Tampereen yliopistossa on mahdollista suorittaa vakuutustieteen korkeakoulututkinto. Lisäksi voidaan suorittaa rahoitus- ja vakuutusalan ammattitutkinto, RAVA. Alalla voidaan suorittaa myös vakuutustutkinto (VTS) ja ylempi vakuutustutkinto (YVTS) sekä näyttötutkintona suoritettava rahoitus- ja vakuutusalan ammattitutkinto.

Vakuutusyhtiöt kouluttavat vakuustoimihenkilöitään mm. erilaisilla kursseilla.

KIINTEISTÖPALVELUT

Kiinteistöpalvelualalla toimivat yritykset tuottavat monipuolisia kiinteistöpalveluja, joihin kuuluvat mm. kiinteistönhoito ja siivouspalvelut. Kiinteistöpalvelualan yritykset ovat usein erikoistuneet tietyn palvelun tuottamiseen, mutta suuremmat yritykset tarjoavat useista kiinteistöpalveluista koostuvia kokonaisuuksia. Kiinteistöpalvelujen avulla kiinteistöt pidetään toimivina, viihtyisinä ja turvallisina.

Kiinteistönhoidon palveluja tarjoavat yritykset vastaavat kiinteistöjen rakenteiden, osien ja teknisten järjestelmien korjauksista sekä kunnossa- ja ylläpidosta. Myös piha-alueiden hoito on keskeinen tehtäväalue. Kiinteistöjen tilat tarvitsevat myös säännöllistä puhdistusta. Siivouspalveluilla sekä hoidetaan kiinteistöjä että vaikutetaan ihmisten hyvinvointiin lisäämällä ympäristön viihtyisyyttä ja terveellisyyttä.

Kiinteistöpalvelualan työtehtävät ovat monipuolisia ja työpäivät vaihtelevia. Teknisen osaamisen lisäksi työssä korostuvat asiakaspalvelutaidot, itsenäisyys, ryhmätyötaidot ja vastuullisuus. Alalla on tarjolla myös erilaisia johto-, esimies-, kehittämis- ja myyntitehtäviä.

Työpaikkoja on kiinteistöpalvelualan yrityksissä. Kiinteistönhoidon ja siivouspalvelujen lisäksi alan yritykset voivat olla erikoistuneita isännöintiin, kiinteistöjen turvapalveluihin, teknisiin palveluihin kuten lämpöön, veteen, ilmastointiin ja sähköön tai toimitilapalveluihin. Kiinteistöpalvelualan työllisyyttä pitää yllä palvelujen jatkuva tarve, sillä kiinteistöjä ei voi jättää hoitamatta.

Tässä esitellään vain eräitä esimerkkejä alan ammateista. Alan kaikkien keskeisten ammattien laajemmat kuvaukset ja haastattelut kokonaisuudessaan löytyvät verkkopalvelusta www.ammattinetti.fi

Taloyhtiöihin ta

Isännöitsijä Markku Litja

Isännöitsijät hoitavat maamme kalleinta omaisuutta, kiinteistöjä. Omaisuuden arvo kasvaa lähivuosina entisestään. Edessä hämmöttävät mittavat vanhan asuntokannan peruskorjausinvestoinnit. Työssä tarvitaan rakennusalan ammattilaisia ja isännöitsijöitä. Isännöitsijä on toimitusjohtajan valtaa käyttävä koordinaattori.

Markku Litja, 57, työskentelee helsinkiläisen Roihuvuoren Lämpö Oy:n toimitusjohtajana. Yritys on Suomen toiseksi vanhin, viidentoista taloyhtiön omistama aluehuolto-yhtiö. Useimmat isännöitsijät saavat toimeksiantonsa yksittäisiltä taloyhtiöiltä. Litja palvelee yhtiön omistajia ja vain muutamaa ulkopuolista asiakasta. Hän on toiminut isännöitsijänä lähes kolmekymmentä vuotta.

– Minunkaltaiseni osaajat siirtyvät kohta eläkkeelle, joten alalle kaivataan uutta verta. Tarvitaan taitavia ammattijohtajia. On tärkeää, että arvokasta omaisuuttamme hoitaa ammattitaitoinen porukka.

Roihuvuoren Lämpö huolehtii taloyhtiöiden isännöinnistä, kiinteistönhoidosta ja siivouksesta. Koska toimintapiiri rajoittuu kahden kilometrin sisälle, se pystyy palvelemaan

rvitaan ammattijohtajia

tehokkaasti. Asukkaille tutut kiinteistöhoitajat liikkuvat alueella vaivatta ja ehtivät paneutua yhtiön ja asukkaiden ongelmiin. Isännöitsijä Litja on asukkaille muutakin kuin vain nimi paperissa.

Taloyhtiön yhtiökokous päättää suurista linjoista, hallitus toimeenpanosta. Litja hoitaa käytännön asioita hallituksen valitsemana isännöitsijänä. Hän vastaa taloyhtiöiden hallinnosta. Suuri osa työstä liittyy lakisääteisiin velvoitteisiin, talousarvion ja tilinpäätöksen laatimiseen kaikille viidelletoista yhtiölle.

– Talousarvion valmistelu ei ole vain numeroiden pyörittelyä. On mietittävä

kaikki, millä voidaan parantaa tai suojella taloyhtiön arvoa. Kun talossa ryhdytään laajamittaiseen remontointiin, tarvitaan taloushallinnon ymmärrystä. Yhtiö on helisemässä, jos se ei varaudu investointeihin.

Kun taloyhtiö päättää ryhtyä korjauksiin, hanke kilpailutetaan. Litja huolehtii tarjousasiakirjoista ja työselityksistä. Lopulliset päätökset tekee hallitus. Korjaushankkeet ovat mittavia mutta harvinaisia projekteja. Litjan arkea ovat kirjanpito ja sopimusten seuranta. Hän käy läpi laskuja, allekirjoittaa isännöitsijäntodistuksia ja hoitaa paperirutiinia.

– Ennen vanhaan pidin työpöytäni vapaana asiapapereista, mutta ihmiset alkoivat vinoilla. Onpa puhdas pöytä, tekeekö se Litja mitään? Ajattelin, että jos se on siitä kiinni, ryhdytään sitten keräämään paperia. Nyt pöytä notkuu paperipinojen alla.

Kun taloyhtiön asukkaalla on huolia, hän soittaa. Jos kyse on vikailmoituksesta, kiinteistöhoitajat lähtevät liikkeelle. Litjalle valitetaan häiriöistä, koiranhaukunnasta, pianon pimputuksesta, milloin mistäkin. Hän ei kirjoita heti uhkauskirjettä, vaan ottaa hienotunteisesti yhteyttä valituksen kohteeseen.

Markku Litja aloitti uransa kokemattomana. Oli vain kova halu perehtyä ja päästä sisälle asioihin. Kokemusta kertyi, vaikka oppi tuli usein kantapään kautta. Kolmessa vuosikymmenessä ala on teknistynyt ja kalusto parantunut. Vain yksi asia on pysynyt samana: iltakokoukset.

– Ne merkitsevät iltatyötä, mutta asia ei vaivaa. Olen viihtynyt ammatissani. Tässä työssä tarvittaisiin insinöörin, ekonomin, papin ja psykologin taitoja. Niitä minulle ei ole, mutta minussa saattaa olla ripaus näyttelijää. Ainakin pistän peliin oman persoonani.

Teksti : Jukka Vuolle

Kuvat: Jukka Uotila

”Usein asunnonostaja unohtaa hankkineensa myös osan kiinteistön rakenteista. Rakenteet rapistuvat, ja korjaaminen maksaa.”

Siivoustyönohjaaja Krishna Acharya

Työ on itsenäisyyden ja riippumattomuuden tae. Se tekee hyvää keholle ja mielelle. Työ tarjoaa pohjan ajattelulle. Ilman työtä ihminen tylsistyy.

Työ takaa itsenäisyyden

”Suomi on ulkomaalaisen opiskelijan ihannevaltio. Opetus on englanninkielistä ja maksutonta.”

Kun Krishna Acharya, 26, lähti Nepalista, vanhemmat evästivät matkalle.

”Hoida opiskelusi ja hakeudu työhön. Vasta ammatissa olet riippumaton. Mene, mutta älä unohda meitä.”

Acharya tuli Suomeen vuonna 2006. Hän halusi opiskella kemian insinööriksi. Englanninkielinen koulutuspaikka löytyi Kokkolasta. Toimeentulo järjestyi. Opinnit sujuivat hyvin. Lomilla Acharya teki töitä laivasiivoojana Helsingissä.

Toisen lukukauden jälkeen hän keskeytti opintonsa.

– En kadu. Uskon aloittavani opinnot myöhemmin. Nyt nautin nykytilastani. Olen ammattilainen, itsenäinen ja riippumaton.

Acharya työskentelee SOL:n siivoustyönohjaajana Helsingin Messukeskuksessa. Ennen nykyistä työtään hän siivosi laivoissa ja hotelleissa.

Näyttelytoiminnan sesonkiaikoina Messukeskuksessa työskentelee yli kolmekymmentä siivoojaa. Acharya organisoii työtä, opastaa henkilökuntaa ja tarvittaessa siivoaa itsekin.

– Siivous vaatii tietoa ja kokemusta. Ammattimainen työ poikkeaa täysin kotisiivouksesta. Suuren mittakaavan siivous vaatii työntekijältä keskittymistä ja valmiutta oppia uutta.

Acharya pyrki työssään täsmällisyyteen ja kurinalaisuuteen.

– Kun työsuoritus on sataprosenttinen, laatu on hyvä, ja kaikki ovat tyytyväisiä. Varsin yksinkertaista!

Messukeskus on monikulttuurinen työpaikka. Vain Acharyan esimies on suomalainen. Työkielenä puhutaan englantia.

– Lähes kaikkialla Suomessa puhutaan hyvää englantia. Sopeutuminen onnistuu ilman suomen kieltäkin.

Silti Acharya aikoo opetella kielen, sillä pakkasesta huolimatta hän viihtyy maassa.

– Suomalainen yhteiskunta toimii. Ihmiset ovat rehellisiä ja mutkattomia, eikä viranomaisten luokse tarvitse jonottaa.

– Muualla maailmassa monikulttuurisuus on arkipäivää. Täällä siitä vasta opetellaan.

Acharya kasvoi kasvanut kansainvälisyyteen isänsä työn myötä. Hän vietti viisitoista vuotta elämästään Intiassa. Nepalilaiseen arkeen kuuluu perhekeskeisyys. Niinpä Acharya käy kerran vuodessa tapaamassa sukuaan Nepalissa.

– En suoranaisesti ikävöi Nepaliin, mutta saatan nähdä unia entisestä kotimaastani. Unen jälkeen soitan aina äidille.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

Isännöinti

Isännöitsijä

Isännöitsijän työllä on suuri merkitys kiinteistöjen viihtyisyyden, kunnon ja arvon kannalta. Isännöitsijä on taloyhtiön toimitusjohtaja, jonka tehtävä on johtaa ja organisoida hoitamiansa kiinteistöjen asioita. Isännöitsijät ovat työyhteisössä usein esimies- tai kollega-asemassa.

Isännöitsijöitä työskentelee isännöintiyrityksissä. Työ tehdään toimistoympäristössä. Työssään käytetään apuna tietotekniikkaa, jolla hoidetaan mm. yhteydenpitoa taloyhtiöiden hallitukseen ja osakkaisiin/asukkaisiin sekä suureen joukkoon sidosryhmiä.

Ammatissa toimiminen edellyttää monenlaisten kiinteistöön liittyvien asioiden kuten hallinnon, talouden ja juridiikan hallintaa. Isännöitsijältä edellytetään itsenäistä työskentelyotetta, organisointitaitoja, vastuuntuntoa ja vuorovaikutustaitoja.

Sopiva pohjakoulutus isännöitsijäksi on kaupallisen tai teknillisen alan koulutus riippuen työtehtävien sisällön painotuksista. Näyttötutkintona voidaan suorittaa itsenäisesti ammattitutkinto, jota varten järjestetään valmentavia koulutusohjelmia. Kiinteistöalan Koulutussäätiö järjestää erilaisia isännöinnin tutkintoja.

Kiinteistöpalvelut

Kiinteistöhoitaja

Kiinteistöhoitajat työskentelevät kiinteistöjen huolto- ja korjaustehtävissä, joilla on suuri merkitys kiinteistöjen toimivuuden, viihtyisyyden ja elinkaaren kannalta. Tehtäviin kuuluu kiinteistöjen tekniikan tarkkailua, pieniä huolto- ja korjaustöitä sekä piha-alueiden hoitoa.

Kiinteistöhoitajat työskentelevät kiinteistöpalvelu- ja kiinteistöhuoltoyritysten palveluksessa. Tyypillinen työympäristö on asuin-kiinteistö, mutta työtä tehdään myös teollisuus- ja kaukolämpölaitoksissa. Kiinteistöhoitajat vastaavat itsenäisesti omista työkohteistaan, joihin kuuluu esimerkiksi yksi tai useampi kerrostalo ulkoalueineen.

Kiinteistöhoitajan on tunnettava kiinteistöjen rakenteet sekä LVI- ja sähköjärjestelmät. Ammatissa tarvitaan teknistä osaamista, oma-aloitteisuutta, itsenäistä ja vastuullista työskentelyotetta sekä asiakaspalvelutaitoja. Kiinteistöpalvelujen perustutkinto on soveltuva koulutus ammattiin. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös kiinteistöhoitajan ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon.

Kiinteistöyönjohtaja

Kiinteistöyönjohtaja toimii kiinteistöhoitotöiden esimiestehtävissä johtaen kiinteistöyöntekijöiden työtä ja valvoen töiden toimeenpanoa. Tehtäviin kuuluu töiden suunnittelua, työn johtoa ja tarpeen mukaan myös huolto- ja korjaustöitä.

Kiinteistöyönjohtajat työskentelevät mm. kiinteistöpalveluyritysten palveluksessa. Työympäristö vaihtelee toimistosta hoidettavien kiinteistöjen tiloihin ja ulkoalueisiin. Työhön kuuluu liikkumista kohteiden välillä. Suunnittelu ja paperityöt vievät suurimman osan työajasta suurissa yrityksissä. Pienissä yrityksissä työnjohtaja osallistuu itsekin huolto- ja korjaustöihin.

Ammatissa tarvitaan teknistä osaamista sekä organisointikykyä ja yhteistyötaitoja. Kiinteistöpalvelujen perustutkinto on soveltuva koulutus ammattiin. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Näyttötutkintona voi suorittaa myös kiinteistöhoitajan ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon. Tekniikan ammattikorkeakoulututkinnon insinööri (AMK) voi suorittaa talotekniikkaa opiskellen.

Liikuntapaikkojen hoitaja

Liikuntapaikkojen hoitajat työskentelevät sisä- ja ulkoliikuntapaikkojen hoito- ja kunnostustehtävissä sekä asiakaspalvelussa. Liikuntapaikkojen hoitajat voivat työskennellä esimerkiksi hallinohitajina tai urheilukentän hoitajina. Tehtäviin kuuluu myös siistimistä ja pieniä korjaustöitä.

Liikuntapaikkojen hoitajat työskentelevät kuntien ja kaupunkien tai yksityisten hallin- ja kentänomistajien palveluksessa. Työympäristö vaihtelee hoidettavan liikuntapaikan

mukaan joka voi olla esimerkiksi urheilu- tai uimahalli tai urheilukenttä.

Ammatissa tarvitaan teknisen perusosaamisen lisäksi asiakaspalveluhenkisyttä ja liikuntayönteisyyttä. Soveltuva koulutus on esimerkiksi liikunnanohjauksen perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös liikuntapaikkojenhoitajan ammattitutkinnon ja liikuntapaikkamestarin erikoisammattitutkinnon.

Talonmies

Talonmies huolehtii kiinteöstä ja sen piha-alueista. Tehtäviin kuuluu mm. pieniä huolto- ja korjaustöitä sekä siistimistä. Talonmies avaa tukkeutuneita viemäriputkia, vaihtaa hanoja ja tiivisteitä sekä tekee pieniä putkiremontteja ja puutöitä. Vaativampia töitä varten hän kutsuu paikalle erikoistuneen ammattimiehen.

Talonmiehet työskentelevät taloyhtiöiden sekä valtion ja kuntien palveluksessa. Työympäristönä on hoidettavan kiinteistön sisä- ja ulkoalueet. Usein hoidettavana on yksittäinen kiinteistö tai muutamia taloja käsittävä taloyhtiö. Talonmies työskentelee yksin.

Ammatissa tarvitaan monipuolista teknistä osaamista, omatoimisuutta ja vuorovaikutustaitoja. Kiinteistöpalvelujen perustutkinto on soveltuva koulutus ammattiin. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Näyttötutkintona voi suorittaa myös kiinteistöhoitajan ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon.

Siivouspalvelut

Siivoaja

Siivoajan tehtävät ovat monipuolisia, ja ne vaihtelevat työkohteista riippuen. Tehtäviin kuuluu mm. imurointia, pölyjen pyyhkimistä ja pintojen pesemistä. Työhön voi kuulua myös kokous- ja toimistopalveluja sekä asiakkaiden auttamista.

Siivoajat työskentelevät pääasiassa siivouspalveluyritysten palveluksessa tai yrittäjinä. Siivoaja tekee sovitut työtehtävät omalla siivousalueellaan. Työympäristö vaihtelee suuresti kohteen mukaan. Siivousta tehdään mm. toimistoissa, hotelleissa, tuotantolaitoksissa, kouluissa, sairaaloissa ja yksityishenkilöiden kodeissa.

Ammatissa tarvitaan siivousosaamisen lisäksi itsenäistä työskentelyotetta, vastuullisuutta ja palveluhenkisyttä. Kotityö- ja puhdistuspalvelujen perustutkinto on soveltuva koulutus ammat-

tiin. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös kotityöpalvelujen ammattitutkinnon, laitoshuoltajan ammattitutkinnon, siivousteknikon erikoisammattitutkinnon ja siivoustyönohjaajan erikoisammattitutkinnon.

Siivoustyönjohtaja

Siivoustyönjohtaja toimii siivousalan esimiestehtävissä vastaten työn laadusta valvomissaan kohteissa. Tehtäviin kuuluvat mm. työvuorojärjestelyt sekä henkilöstön perehdyttämisen työhön ja opastus. Siivoustyönjohtajat työskentelevät useimmiten siivousliikkeiden palveluksessa.

Työkohteet vaihtelevat toimistotiloista majoitusliikkeisiin ja teollisuuden tuotantolaitoksiin. Tarvittaessa siivoustyönjohtaja osallistuu itsekin siivoustyöhön. Siivoustyönjohtajan alaisuudessa työskentelee vaihteleva määrä siivoushenkilökuntaa. Työssä ollaan tekemisissä myös asiakkaiden kanssa.

Ammatissa tarvitaan alan tuntemusta, organisointikykyä sekä ryhmätyö- ja asiakaspalvelutaitoja. Kotityö- ja puhdistuspalvelujen perustutkinnon voi suorittaa puhdistuspalveluihin erikoistuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös laitoshuoltajan ammattitutkinnon sekä siivousteknikon ja siivoustyönohjaajan erikoisammattitutkinnon.

Hyttisiivoaja

Hyttisiivoaja siivoaa laivojen hyttejä ja muita tiloja. Työtä tehdään matkustaja-aluksilla, joiden hyttit siistitään edellisten asiakkaiden jäljiltä uusia matkustajia varten. Tehtäviin kuuluu myös vaihtaa ja täydentää hyttien varusteita, liinavaatteita ja pyyhkeitä sekä pedata vuoteet.

Hyttisiivoajia työskentelee varustamoiden omistamissa matkustaja-aluksissa. Ammatti muistuttaa merimiesammattiteja siten, että työjakson aikana asutaan aluksessa ja siellä vietetään myös vapaa-ajat. Hyttisiivoajalla on yleensä tietty alue huolehdittavanaan, esimerkiksi 40-50 hyttiä. Työ aluksilla on ryhmätyötä, mutta myös yksin työskentelyä on paljon.

Siivousosaamisen lisäksi ammatissa tarvitaan asiakaspalvelutaitoja. Monipuolinen kielitaito on eduksi. Työssä on osattava toimia itsenäisesti, mutta myös yhteistyössä muiden kanssa. Kotityö- ja puhdistuspalvelujen perustutkinto on soveltuva koulutus ammattiin. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös laitoshuoltajan ammattitutkinnon sekä siivousteknikon ja siivoustyönjohtajan erikoisammattitutkinnon.

200

HYVÄÄ TYÖTÄ, JON HYVIÄ TEKIJÖITÄ

Yhtenä Suomen suurimmista yksityisistä työnantajista tarjoamme tekijöille monipuolista työtä ja asiakkaille korkeatasoisia palveluja kaikkialla Suomessa.

650

1 000

ARVAATKO – TAI TIEDÄTKÖ
– OSAAJIEMME MÄÄRÄN?

700

Siivous-
palvelutKiinteistön-
huoltoTekniset
palvelut

1 100

6 500

Ruokapa-
palvelut

Tukipalvelut

Turvallisuus-
palvelut

1 200

Rakennuttamis-
palvelut

Toimihenkilöt

Henkilöstö-
palvelut

400

350

A WORLD OF SERVICE

Kirkollista työtä tehdään evankelis-luterilaisen ja ortodoksisen kirkon piirissä. Kirkon tehtävänä on tunnustuksensa mukaisesti julistaa Jumalan sanaa sekä edistää kristillisen sanoman leviämistä ja lähimmäisenrakkauden toteutumista. Kirkon hengelliseen työhön kuuluu Raamatun sisällön opettaminen. Kirkoissa pidetään jumalanpalveluksia ja pyhiä toimituksia.

Kokonaisuudessaan kirkon toiminta yhteiskunnassa on hyvin laaja-alaista. Seurakunnat järjestävät mm. musiikkitoimintaa sekä lapsille ja nuorille erilaisia kerhoja, leirejä ja monenlaista muuta toimintaa sekä tekevät nuorisotyötä. Diakoniatyössä autetaan yksittäisiä ihmisiä ja perheitä eri elämäntilanteissa. Perheneuvonnan painopiste on parisuhteen kysymyksissä. Lähetystyön tarkoituksena on evankeliumin julistaminen.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon henkilöstöstä noin puolet työskentelee seurakuntatyössä. Heitä ovat esimerkiksi papit, lehtorit, kirkkomuusikot sekä diakonia-, nuoriso- ja lapsityöntekijät. Noin puolet henkilökunnasta työskentelee hallinto- ja toimistotyössä tai puutarha- ja hautausmaatyössä. Huomattava osa kirkon työntekijöistä jää eläkkeelle lähivuosina, mikä lisää tarvetta rekrytoida koulutettuja työntekijöitä.

Tässä esitellään vain eräitä esimerkkejä alan ammateista. Alan kaikkien keskeisten ammattien laajemmat kuvaukset ja haastattelut kokonaisuudessaan löytyvät verkkopalvelusta www.ammattinetti.fi

KIRKOLLINEN TYÖ

Kanttori soi

Kanttori, kirkkomuusikko Sanna Vihervirta

Moni luulee, että kanttorin ainoa tehtävä on kavuta sunnuntaisin urkuparvelle ja säestää virsiä. Käsitys on virheellinen. Työtä riittää viikon jokaiselle päivälle. Virsikirja on kirkon virallinen laulukirja, mutta hengellinen musiikki on virsiä huomattavasti laajempi kokonaisuus.

ttaa, laulaa ja laulattaa

kodeissa ja päiväkerhoissa. Hän vetää virsitunteja, järjestää musiikkikonsertteja, ohjaa ja johtaa kolmea kuoroa.

– Tänä päivänä on muodikasta laulaa kuorossa. Hyvä niin, sillä kuoroharastus ei mene hukkaan. Se antaa musiikillista nautintoa ja kehittää vuorovaikutustaitoja. Lopputulosta tärkeämpää on yhteinen tekeminen ja onnistumisen ilo.

Vihervirta tapaa työssään valtavan määrän lapsia ja heidän vanhempiaan. Monelle lapselle hän on se, jolle puhutaan ja uskoudutaan. Vihervirta osallistuu vuorollaan kirkollisiin toimiin ja jumalanpalveluksiin, säestää seurakuntalaisia ja esiintyy mielellään itsekin. Kuka vain kehtaa kysyä kanttoria laulamaan, Vihervirta menee.

”Mielikuva kanttorista voi olla vanha ja miehinen. Nuorta ja innostunutta naista saatetaan pitää... hihhulina.”

– Kirjo on monimuotoinen ja vivah-teikas. Tänä kevyen musiikin ammattilaisetkin tulkitsevat hengellisiä lauluja. Uusia teoksia syntyy jatkuvasti. Riippuu kanttorista, leviävätkö ne seurakuntalaisten keskuuteen, sanoo Tampereen Harjun seurakunnan kanttori Sanna Vihervirta, 35.

Vihervirta seuraa musiikin virtauksia. Hän vastaa seurakuntansa lastenmusiikista ja nuoren ikäryhmän kuoro-toiminnasta. Hän haluaa tietää, mitä musiikkia kohderyhmässä kuunnellaan. Harjun seurakunta on Tampereen suurimpia. Siihen kuuluu 35.000 jäsentä. Kirkkomusiikista ja musiikkikasvatustyöstä vastaa neljä kanttoria.

Vihervirta tekee työtään rippikouluissa, rippileireillä, oppilaitoksissa, päivä-

– Musiikki koskettaa aina, laulettu musiikki erityisen paljon. Teos esitetynä uruilla kiinnostaa sekin, mutta laulu liikuttaa kyyneliin. Hautajaisista ei välttämättä muisteta muuta kuin kanttorin laulu.

Vihervirran mielestä kanttori on ammatti ja samalla identiteetti. Kanttoria pidetään taiteilijana, ja taiteilijaa ymmärretään. Esimiehet ja seurakunta luottavat siihen, että kanttori hoitaa hommansa. Kanttori on pappien tavoin kirkon hengellisen työn tekijä. Työ-aikalaki ei koske häntä. Seurakuntalaiset soittavat silloin, kun asiaa ilmenee.

– Jos puhelu tulee iltayhdeksältä ja koskee siunaustilaisuuden musiikkia, keskityn seurakuntalaisen asiaan, vaikka sauna odottaisi. Kanttorille pitää voida soittaa. Soittaessaan seurakuntalaisella on usein tarve puhua muutakin kuin varsinaista asiaa.

Sanna Vihervirran innostus kirkkomu-

siikkiin lienee kodin peruja. Kotona laulettiin, ja isovanhemmat varsinkin lauloivat virsiä. Ymmärtämättä virsien uskonnollisuutta Vihervirta kuunteli ja lauloi mukana.

– Tänä päivänä kodeissa ei lauleta. Sääli, sillä maailma on raaka ja raju. Musiikki saattaisi virittää uskon ja luottamuksen parempaan.

Vihervirta tekee kanttorin työtään täysillä ja täydellä sydämellä.

– On urkureita, jotka liitelevät omissa sfääreissään, mutta minä toimin lasten parissa. Yritän tunnustella, mistä lapset innostuvat ja tartun siihen. Toivon, että lapset kokisivat kirkon turvapaikakseen ja saisivat musiikista elinikäisen kipinän.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Jukka Uotila*

Evangelisluterilainen pappi

Pappi työskentelee hengellisten, opetuksellisten ja ihmissuhteisiin liittyvien kysymysten parissa. Seurakunnassa hän toimittaa jumalanpalvelukset, kasteen, avioliittoon vihkimisen, hautaan siunaamisen ja konfirmaation. Pappi voi toimia myös sairaalasielunhoito- ja perheneuvojana, vankila- ja sotilaspappina, ulkosuomalaistyöntekijänä, lähetystyöntekijänä ja merimiespappina.

Pappi tapaa ihmisiä, keskustelee, pitää puheita, saarnaa, johtaa seurakunnan tilaisuuksia, päivystä ja osallistuu kirkon hallintoon. Pappi liikkuu työpäivänsä aikana työkohteesta toiseen. Hän tekee tarkemmin määrittelemätöntä työaika, viisi-päiväistä työviikkoa. Työ painottuu usein iltoihin ja viikonloppuihin.

Papin tulee olla motivoitunut palvelemaan seurakuntaa. Häneltä edellytetään luterilaisen tunnustuksen mukaista elämäkatsomusta, teologista ammattitaitoa, hyvää kirjallista ja suullista taitoa sekä kykyä tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Kelpoisuusvaatimuksena on yliopistossa suoritettu teologian maisterin loppututkinto. Pappisvirkaan vihkimisestä päättävät piispa ja tuomio-kapituli.

Diakoniatyöntekijä

Diakonia on kristilliseen lähimmäisenrakkauteen perustuvaa palvelua. Diakoniatyöntekijä pyrkii vaikuttamaan sekä yhteiskunnallisiin että yksilöä kohdanneisiin epäkohtiin kristillisen ihmiskuvan pohjalta. Diakoniatyöntekijä tukee ihmistä erityisesti silloin, kun muu ammatillinen apu ei riitä.

Diakonissa saa diakoniakoulutuksen lisäksi sairaanhoitajakoulutuksen, diakoni sosiaalialan koulutuksen. Diakoniatyöntekijä toimii seurakunnassa diakonian ammat-

tilaisena, palvelee asiakastaan kiinteässä yhteistyössä paikallisten sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiden kanssa. Työ on monipuolista ja ihmisläheistä. Diakoniatyöntekijältä edellytetään vuorovaikutustaitoja, yhteistyö- ja organisointikykyä, itseenäisyyttä ja aloitteellisuutta.

Diakoniatyöntekijäksi voi kouluttautua Diakonia -ammattikorkeakoulussa. Sairaanhoitajan ja sosionomin tutkinnot antavat kaksoispätevyyden kirkon diakoniatyöhön sekä sosiaali- tai terveydenhuollon tehtäviin.

Suntio

Suntio huolehtii kirkkorakennuksesta ja muista seurakunnan tiloista. Hän vastaa kirkollisten toimitusten käytännön valmisteluista. Suurien seurakuntien palveluksessa toimii useita suntioita, osan tehtäviin kuuluvat toimistotyöt. Suntion tehtävät saatetaan yhdistää myös muuhun kirkolliseen työhön, suntio-haudankaivajan, suntio-siivoojan ja suntio-hautausmaanhoitajan tehtäviin.

Työ rytmittyy seurakunnan tilaisuuksien mukaan. Työvuorot rakentuvat kolmen viikon jaksoista, jotka sisältävät ilta- ja viikonlopputyötä. Suntion työ edellyttää oma-aloitteisuutta, järjestelmällisyyttä, vastuuntuntoa ja palvelualltiutta. Työ on itsenäistä ja usein huomaamatonta. Se on silti seurakunnan toiminnan ja tilaisuuksien kannalta välttämätöntä.

Suntion ammattitutkinnon voi suorittaa näyttötutkintona. Suntioksi voi kouluttautua myös oppisopimuksella.

Suntion tutkintoon valmistavaa koulutusta järjestävät kristilliset oppilaitokset.

KULJETUS-

JA LIIKENNEALA

Hyvät liikenneyhteydet ja tehokkaat kuljetukset ovat elinehto yhteiskunnan toimivuudelle. Kuljetusala hoitaa tavaroiden ja henkilöiden kuljetuksia kotimaassa sekä ulkomaille. Tieliikenne on Suomessa erityisen tärkeässä asemassa, koska maamme on harvaan asuttu ja kuljetusetäisyydet ovat pitkiä, eikä muita kuljetusmuotoja voi useinkaan käyttää. Autoala vastaa ajoneuvokaluston saatavuudesta, ylläpidosta ja huollosta.

Tavaraa kuljetetaan rautateitse eniten silloin, kun kuljetusmatkat ovat pitkiä, tavaramäärät suuria ja kuljetustarve säännöllistä. Rautatiekuljetukset ovat elintärkeitä erityisesti teollisuudelle. Henkilökuljetukset kaukojunilla ja pääkaupunkiseudun lähiliikenteessä ovat puolestaan keskeinen osa päivittäistä joukkoliikennettä. Ulkomaankaupalle merikuljetusten merkitys on suuri johtuen maamme maantieteellisestä sijainnista.

Lentoteitse kuljetetaan ihmisten lisäksi postia ja rahtia. Lentokuljetus on kannattavin kuljetusmuoto, jos kuljetusetäisyys on pitkä ja tavara on saatava nopeasti ja luotettavasti perille. Logistiikkapalveluihin kuuluu kuljetusten lisäksi myös varastointia ja huolintaa sekä tieto- ja rahavirtojen ohjausta. Postityö on puolestaan kirjeiden, pakettien ja muiden postilähetysten ja -palveluiden hoitamista.

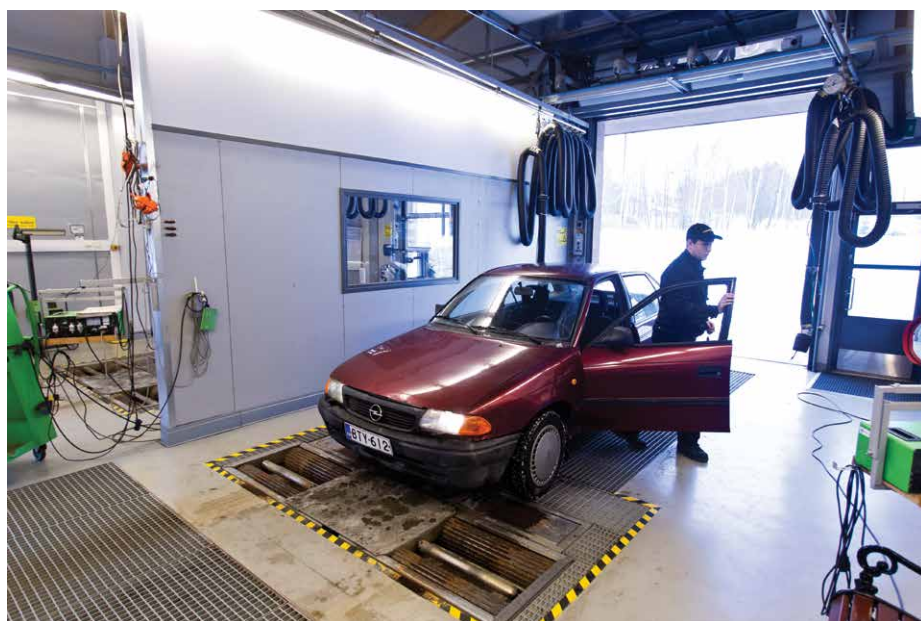
Kuljetus- ja liikennealan työpaikkoja on mm. kuljetusyryyksissä, logistiikkayrityksissä, lentoyhtiöissä ja Itellalla. Ala tarjoaa monipuolisia työtehtäviä, jotka vaihtelevat kuljetusten hoitamisesta niiden suunnitteluun, lastaamiseen ja kuormaamiseen, varastointiin, asiakirjojen hoitamiseen, asiakaspalveluun ja erilaisiin kehitys- ja johtotehtäviin. Uusia työntekijöitä tarvitaan varsinkin eläkkeelle jäävien tilalle.

Tässä esitellään vain eräitä esimerkkejä alan ammateista. Alan kaikkien keskeisten ammattien laajemmat kuvaukset ja haastattelut kokonaisuudessaan löytyvät verkkopalvelusta www.ammattinetti.fi

Ajoneuvotekniikkaa ja a

Katsastusmies William Roberts

Katsastusmiehen työ on käytännönläheistä insinöörityötä. Enemmän mekaniikkaa kuin elektroniikkaa. Asiakaspalvelua ja vuorovaikutusta.

– Asiakas voisi istuskella mukavasti katsastusaseman kahviossa, mutta usein hän seuraa katsastajaa halliin. Katsastus saattaa olla asiakkaalle ainutkertainen tilaisuus kurkistaa autonsa alle.

Katsastusmies William Roberts, 24, työskentelee A-Katsastus Oy:n Porvoon Katsastusasemalla. Hänen perustyönsä on henkilöauton määräaikaiskatsastus.

Roberts aloittaa työn selaamalla läpi auton rekisteröintitodistuksen. Tämän jälkeen hän istahtaa autoon, tarkistaa turvavyöt ja rattilukon sekä suorittaa koeajon. Hän kuuntelee auton ääniä, testaa ohjauksen, jarrut, vaihteiston, tuulilasinpyyhkijät, pesulaitteet ja äänimerkin.

Katsastushallissa Roberts mittaa pakokaasupäästöt, jarruvoima- ja iskunvaimennusarvot, tarkistaa järjestelmän

vikasignaalit ja kirjaa lukemat käsikirjoitukseensa. Ajovalotarkastuksen jälkeen auto siirtyy nosturille.

Roberts liikkuu auton alla haalarit päällään, tutkii korin, alustan, akselistot ja pakoputkiston. Hän vääntelee jarruletkuja havaitakseen murtumat ja haurastumiset, koputtelee ja ravistaa. Peruskatsastukseen kuluu aikaa kaksikymmentä minuuttia.

Kaikki viat eivät johda hylkäykseen. Joskus riittää korjauskehoitus. Merkittävät viat, kuten vialliset jarrut tai liian suuret pakokaasupäästöt aiheuttavat hylkäyksen.

– Joskus asiakas suutahtaa ratkaisustani, mutta, en ota itseeni. Jaksan perustella päätökseni. Kun osoitan vian konkreettisesti paikan päällä, useimmat ymmärtävät.

Asiakaspalvelu on iso osa katsastus-

siakaspalvelua

miehen työkokonaisuutta. Ammatitaidon ydin pohjautuu kuitenkin tekniikan ja auton rakenteiden tunte-
mukseen.

Robertsin mielestä suomalainen katsastusjärjestelmä toimii hyvin. Auto-

olisi taannut katsastusoikeuden myös huoltokorjaamoille.

– Onneksi hanke haudattiin. Arveluttavalta tuntuikin ajatus, että yksi korjaamon työntekijä korjaa, toinen tarkastaa.

lijoista ei halunnut töihin katsastus-
asemalle. Autokorjaamon työnjohto-
tehtävät kiinnostivat huomattavasti
enemmän.

– Minua kiinnostaa tehdä eikä vain organisoida muiden töitä.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

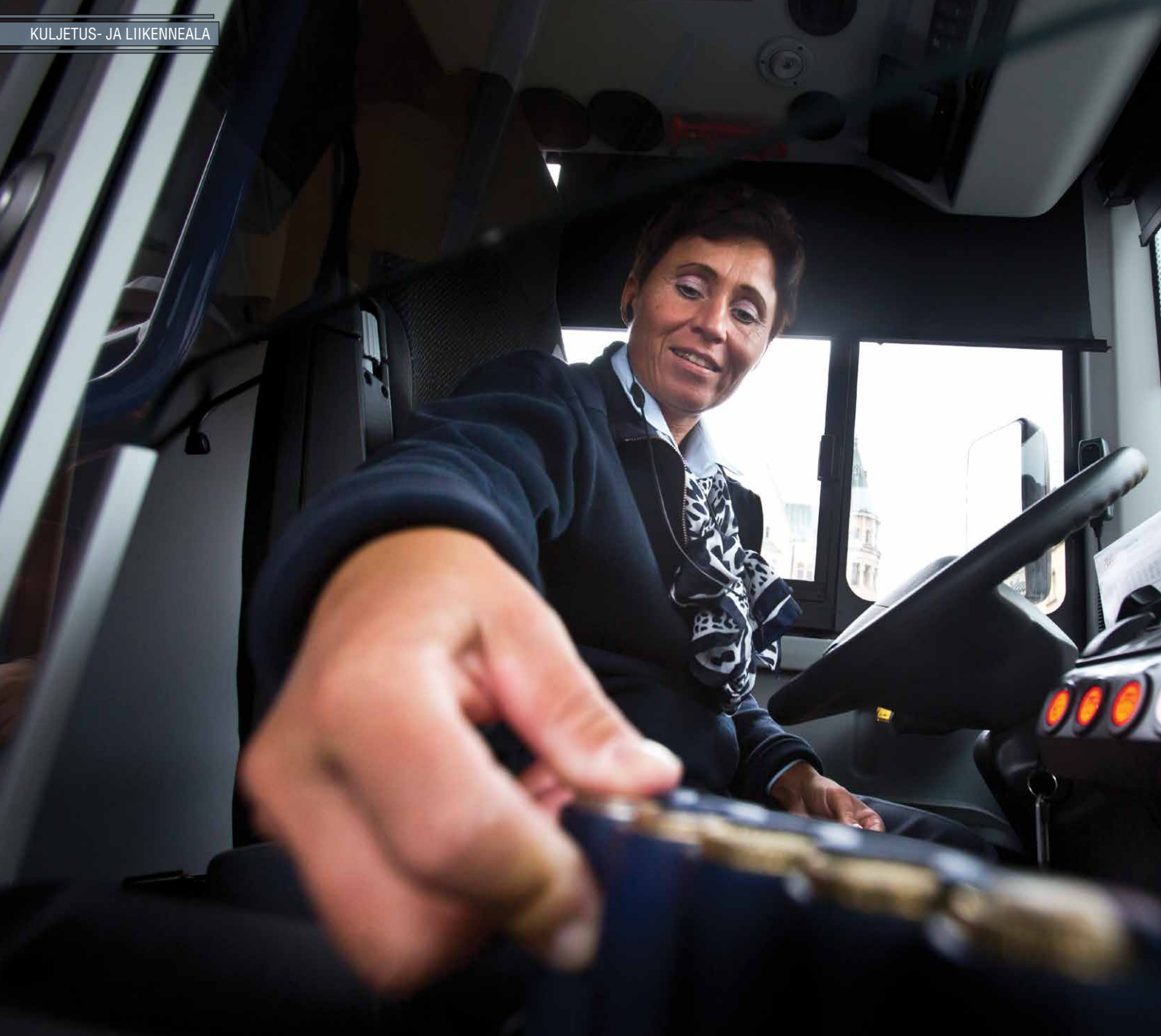
”Katsastus on tehokas keino lisätä liikenneturvallisuutta.”

kanta on vanhaa, ja silti maanteillämme liikkuu keskimäärin hyväkuntoisia autoja.

Ajoneuvokatsastus on puolueetonta ja riippumatonta tarkastustoimintaa. Roberts ihmettelee muutama vuosi sitten viriteltyä lainsäädäntöuudistusta, joka

Roberts suoritti insinööriopintonsa ammattikorkeakoulussa. Hän teki opinnäytetyönsä alan opiskelijoiden ammatinvalintaan liittyvistä arvostuksista.

– Katsastajan ammattia arvostettiin, mutta suurin osa tekniikan opiske-

Linja-autonkuljettaja Jaana Jokiharju

Olin nähnyt keittiötyöstä kaiken. Tein äkkikäännöksen ja kouluttauduin linja-autonkuljettajaksi. Vaihdoin miesvaltaiselle alalle. Elämä helpottui. Työ keveni.

Elämä helpottui ratin varressa

”Entistä esimiesasemaa en kaipaa. Kun lähdän varikolta tien päälle, olen herra omassa autossani.”

mutta ei uskonut selviävänsä suurten massojen liikuttelusta.

– Hylkäsin ajatuksen mahdottomana. Kouluttauduin linja-autonkuljettajaksi, enkä ole ratkaisuani katunut.

Jokiharju aloitti opinnot aikuiskoulutuskeskuksessa. Jo viiden kuukauden kuluttua hän harjoitteli linjaliikenneajoa kaupungilla. Vajaassa vuodessa hänestä kouliutui Tampereen Kaupunkiliikenteen bussikuski.

Siirtyminen miesvaltaiselle alalle ei Jokiharjua pelottanut. Miesporukassa meno on hänen mukaansa suoraviivaista mutta reilua. Naisellisuudesta on tosin hiukan tingittävä.

– Kun lähdän työhön, puen ylleni työasun. Kyyneleet ja korkokengät jätän kotiin.

Jokiharjun mielestä kuljettajan ammatti on asiakaspalvelutyötä siinä missä keittiötyökin. Asiakasta pitää kunnioittaa, olipa tämä millainen tahansa. Ketään ei saa loukata, ei vähätellä.

Kuljettajan käytös vaikuttaa aina matkan tunnelmaan. Jokiharju tervehtii jokaista matkustajaa. Jos bussi on myöhässä, hän pyytää anteeksi aiheutunutta harmia.

Alan vaihto ja uusi ammatti olivat repäisy, jota Jokiharju suosittelee muillekin. Elämänlaatu paranee, terveys kestää, ja työnteko kiinnostaa.

– Alanvaihdos oli luultavasti palvelus myös entiselle työyhteisölleni. Paha oloni olisi aikaa myöten heijastunut työkavereihini.

Tänään Jokiharjun olo on kevyt. Työasiat eivät pyöri mielessäni iltaisin. Kun hän vie autonsa varikolle, työpäivä on nollattu.

– Olen tehnyt täydellisen päivän, ajanut liikennesääntöjen mukaan törttöilemättä ja pahoittamatta yhdenkään matkustajan mieltä.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

Jaana Jokiharju, 44, ajaa bussia Tampereen Kaupunkiliikenteen palveluksessa. Vielä viisi vuotta sitten hän työskenteli Sampolan koulun keittiössä.

– Urani kouluruokalan emäntänä kesti kaikkiaan kahdeksantoista vuotta.

Työperäinen rasitusvamma molemmissa kyynärpäissä kivisti, mutta ongelma korjautui leikkauksella. Silti ajatus alanvaihdosta oli jo kytemässä.

– Rauhoitin itseäni jäämällä kolmen kuukauden vuorotteluvapaalle. Jos tuona aikana tasaantuisin, jatkaisin keittiössä.

Jokiharju ei tasaantunut. Syntyi entistä suurempi hinku tehdä jotain muuta. Hän harkitsi kuljetusfirman töitä

Autoala

Ajoneuvoasentaja

Ajoneuvoasentaja tekee henkilö- ja pakettiautojen määräaikaishuoltoja sekä etsii toiminnassa ilmenneiden vikojen syitä ja korjaa niitä. Kuorma-auto- ja raskaankaluston mekaanikot ovat erikoistuneet kuorma-autojen, linja-autojen ja muun raskaan kuljetuskaluston sekä suurten työkojen ja näiden erikoisvarusteiden esimerkiksi nosturien huolto- ja korjaustöihin.

Työpaikkoja on autoliikkeissä, auto- korjaamoissa ja kuljetusliikkeissä. Ajoneuvoasentajat voivat työskennellä myös ajoneuvokoreja, erikoisajoneuvoja ja asuntovaunuja valmistavassa teollisuudessa. Auto- korjaamot vaihtelevat kooltaan ja varustetasoltaan. Työnkuva on laajenemassa tilauksien vastaanottamisesta työn toteuttamiseen ja luovutukseen.

Ammatti vaatii monipuolista tekniikan hallintaa, kädentaitoja ja asiakaspalvelutaitoja. Autoalan perustutkinnon voi suorittaa autotekniikkaan suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Näyttötutkintona voidaan suorittaa myös mm. autosähkömekaanikon, henkilöautomekaanikon, metsäkoneasentajan, pienkonemekaanikon ja raskaskalustomekaanikon ammattitutkinnot sekä automekaanikon erikoisammattitutkinto.

Automaalari

Automaalari on ajoneuvojen korien pintakäsittelyn ammattilainen, jonka tehtäviä ovat autojen perus- ja korjausmaalaukset sekä ajoneuvojen materiaalien pintakäsittely. Automaalari voi vastata kaikista auton maalauksen työvaiheista tai olla erikoistunut joihinkin työtehtäviin. Työhön voi kuulua myös pienempiä autokorin korjaustöitä.

Automaalarit työskentelevät auto- maalaamoissa sekä autoliikkeissä ja autokorjaamoissa, joiden palveluihin kuuluu automaalauksia. Työpaikkana voi olla myös ajoneuvokoreja, erikoisajoneuvoja ja asuntovaunuja valmistava teollisuus. Työtä tehdään hallimaisessa ympäristössä.

Pintakäsittelytaidon lisäksi automaalarin on tunnettava ajoneuvotekniikkaa. Ammatissa tarvitaan mekaanikko-osaamista, kädentaitoja, asiakaspalveluosaamista ja yhteistyötaitoja. Autoalan perustutkinnon voi suorittaa automaalaukseen suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös automaalarimestarin erikoisammattitutkinnon.

Automyyjä

Automyyjät työskentelevät autojen ja niiden varusteiden myynnissä autoliikkeissä. Työhön kuuluu autojen esittelyä sekä rahoitusvaihtoehdoista, huoltosopimuksista ja vakuutuksista kertomista ja tarvittavien papereiden laatimista. Jos asiakas haluaa vaihtaa autoa, myyjä arvioi vaihdettavan auton arvon. Automyyjät hoitavat myös autojen leasingia ja vuokrausta.

Työpaikkana on yleensä autoliike tai autojen maahantuojia. Työympäristönä autoliike on yleensä suuri ja hallimainen. Automyyjän työhön kuuluu myös asiakashankintaa ja asiakassuhteiden hoitoa. Ammattiin kuuluu myös ilt- ja viikonlopputyötä.

Myyntitaitojen lisäksi ammatissa tarvitaan asiakaspalvelutaitoja, autojen teknistä tuntemusta ja tulosvastuullisuutta. Autoalan perustutkinnon voi suorittaa automyyntiin suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona kuten myös automyyjän ammattitutkinnon.

Katsastaja

Katsastaja tekee ajoneuvojen katsastuksia katsastusasemalla. Katsastus on tarkastus, joka tehdään käyttäen apuna havaintoja sekä erilaisia teknisiä apuvälineitä. Katsastajan tehtävänä on arvioida ja tehdä päätös ajoneuvon kunnosta, vaatimuksemukaisuudesta, hyväksyttävyydestä, liikenneturvallisuudesta ja ympäristöstävällisyydestä.

Työ tehdään pääsääntöisesti hallimaisessa ympäristössä. Toimistossa käytetään raportoinnissa ja tiedonhaussa tietotekniikkaa. Asiakas tuo autonsa katsastukseen joko ajanvarauksella tai katsastusasemasta riippuen ilman ajanvarauksia. Kyse voi olla määräaikaikatsastuksesta joka tehdään tavallisesti vuosittain tai erikoiskatsastuksesta.

Katsastajan työtehtäviin vaikuttavat hänellä olevat katsastusoikeudet. Katsastaja tarvitsee työssään ajoneuvotekniikan tuntemusta sekä tarkkuutta, huolellisuutta ja vastuuntuntoa. Asiakaspalvelutaidot ovat työssä tarpeen. Pohjakoulutukseksi soveltuu tekniikan ammattikorkeakoulututkinto insinööri (AMK) auto- ja kuljetustekniikkaan suuntautuen. Lisäksi edellytetään erityinen katsastajantutkinto.

Lentoliikenne

Kuormaaja

Kuormaajien työnä on lentokoneiden kuorma- ja purkamistehtävät sekä matkataran lajittelu. Kuormaajat voivat työskennellä myös esimerkiksi ajoneuvojen kuljettajina. Kuormaajat työskentelevät lentopalveluyhtiöiden palveluksessa.

Työ tehdään ryhmässä lentokoneiden paikoitusalueella ja lentoasematerminaalissa, jossa matka- ja tavarakärryt sekä -kontit kuormataan ja puretaan. Työ on fyysisesti raskasta, osittain koneellistettua ulkotyötä, joka vaatii hyvää kuntoa. Ammatissa tehdään lentoaikatauluihin sidottua vuorotyötä.

Työssä edellytetään hyvää suomen ja tyydyttävää englannin kielen taitoa sekä vähintään BC-ajokorttia. Logistiikan perustutkinnossa voi suuntautua lentoasemapaikoihin. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Myös kuormaustoimintaa harjoittavat yritykset antavat koulutusta tehtäviin.

Lennonjohtaja

Lennonjohtajan työnä on lentoliikenteen johtaminen. Lentokoneiden on kuljettava täsmällisesti ja ennen kaikkea turvallisesti. Lennonjohtopalveluita annetaan siviili- ja sotilasiikenteelle sekä harrasteilmailulle eri puolella Suomea. Suurin osa lennonjohtajista työskentelee Finavian palveluksessa.

Työympäristö vaihtelee korkeasta lennonjohtotornista normaaliin huoneeseen, jossa tehdään tutkatyötä. Työvälineet ovat pitkälti teknisiä laitteita. Lennonjohtajat työskentelevät sekä yksin että ryhmässä riippuen lennonjohtoon koosta. Työssä toimitaan kuitenkin aina yhteistyössä muiden lennonjohtajien, lentäjien ja muiden tahojen kanssa. Työ on pääosin vuorotyötä.

Hyvä englannin kielen taito, stressinsietokyky, kyky työskennellä useiden asioiden kanssa samanaikaisesti, kolmiulotteinen havaintokyky sekä keskittymiskyky ovat työssä välttämättömiä ominaisuuksia. Työtehtävät edellyttävät vastuullisuutta. Lisäksi vaatimuksena on lennonjohtajan lupakirjan mukainen hyvä terveydentila. Lennonjohtajan perustutkinto on koulutus ammattiin. Finavian Avia College vastaa lennonjohtajien perus-, jatko- ja kertauskoulutuksesta.

Lentoemäntä/stuertti

Lentoemännän ja stuertin työ on vaativaa asiakaspalvelua lentokoneessa. Tärkein tehtävä on huolehtia matkustajien turvallisuudesta sekä hyvinvoinnista lennon aikana. He ottavat matkustajat vastaan koneen ovella, esittelevät turvaohjeet ennen lentokoneen nousua sekä huolehtivat siitä, että niitä noudatetaan matkan aikana. Lennon aikana he tarjoilevat ateriat ja juomat sekä esittelevät ja myyvät tuotteita.

Lentoemännät ja stuertit työskentelevät lentoyhtiön tai alan vuokratyövoimaa välittävän yhtiön palveluksessa. Stuertiksi kutsutaan miespuolista matkustamomiehistön jäsentä. Asiakkaat ja lentokohteet vaihtuvat päivittäin. Jokaisella lennolla voi olla myös eri miehitys. Työajat ovat epäsäännölliset, ja niihin voi sisältyä usean päivän poissaoloja kotoa.

Palveluammattissa tarvitaan kohteliasta ja miellyttävää käytöstä, joustavuutta, tilannetajuja, täsmällisyyttä ja järjestelmällisyyttä sekä hyvää kielitaitoa. Työ on fyysisesti kuormittavaa seisomatyötä, jossa on lisäksi sopeuduttava epäsäännölliseen vuorokausirytmiiin. Lentoyhtiöt järjestävät lentoemäntä-/stuerttikoulutusta palvelukseensa tuleville.

Lentokoneasentaja

Lentokoneasentajat asentavat, huoltavat ja korjaavat lentokoneita tai helikoptereita. Tehtävänä ovat määräaikaishuollot, laitehuollot ja korjaukset sekä tarkastukset ja vianetsinnät. Lentokoneasentaja voi erikoistua moottori-, sähkö- ja elektroniikkatöihin. Työpaikkoja on lentoyhtiöissä, lentopalveluyhtiöissä ja puolustusvoimissa sekä lentokonekorjaamoiden ja lentokoneita valmistavien yritysten palveluksessa.

Työ tehdään yleensä huoltohallissa ja korjaamoissa, mutta myös ulkona vaihtelevissa sääoloissa. Työssä on tärkeää, että jokainen työvaihe suoritetaan tarkasti tietyn kaavan mukaan ja työvaiheet asianmukaisesti raportoiden. Lentokoneasentajan työparina on usein lentokoneemekaanikko. Tehtäviin kuuluu myös vikaraporttien laatimista ja muuta tietokoneella tehtävää toimistotyötä. Työ on suurelta osin vuorotyötä.

Ammatissa tarvitaan lentokoneiden valmistus-, kokoonpano- ja asennustekniikan tuntemusta sekä tarkkuutta, huolellisuutta ja vastuuntuntoisuutta. Oma-aloitteisuus ja yhteistyötaidot ovat tarpeen. Lentokoneasentajan työ perustuu koneenasentajan ammattitaitoon. Lentokoneasennuksen perustutkinto on pohjakoulutus ammattiin. Koulutuksesta eri lentokonetyyppeihin vastaa työnantaja.

Liikennealentäjä

Liikennealentäjä on matkustajakoneen ohjaaja, joka lentää erityyppisiä ja -kokoisia matkustajakoneita, jotka voivat olla suihku- tai potkurikoneita. Matkustajakoneet liikennöivät tietyillä reiteillä. Rahtikoneet puolestaan kuljettavat rahtia eri lentokenttien välillä. Työnantajasta riippuen kyseen voivat tulla myös tilauslennot, jolloin esimerkiksi yksityinen henkilö tai seurue kuljetetaan tiettyyn määrään.

Liikennealentäjät työskentelevät lentoyhtiöiden palveluksessa. Liikennekoneessa on aina vähintään kaksi ohjaajaa, kapteeni ja perämies lentoturvallisuuden, järjestelmien oikean käytön sekä lento-operaatioiden varmistamiseksi. Lentokapteeni toimii koneen päällikkönä. Lentokonetta ohjataan sekä automatiikan avulla että käsin. Työtä tehdään kaikkina vuorokaudenaikoina. Ammatissa joutuu yöpymään reiteistä riippuen eri puolilla maailmaa.

Lentäjän vastuullinen työ edellyttää hyvää fyysistä ja henkistä terveyttä, paineensietokykyä, loogista ajattelua, tarkkuutta ja yhteistyötaitoja. Ammatissa tarvitaan hyvää englannin kielen taitoa. Ammattiin johtaa liikennealentäjän koulutus. Lentäjä aloittaa perämiehenä, jonka tehtävänä on avustaa kapteenia ja toimia vuorollaan myös ohjaajana.

Rahtivirkailija

Rahtivirkailija hoitaa lentorahdin kuljetukseen liittyviä toimistotehtäviä ja asiakaspalvelua. Ammatissa käsitellään asiakirjoja, ei rahtitavaraa. Rahtivirkailija vastaanottaa ja luovuttaa lentorahtilähetykset. Tehtäviin kuuluvat mm. rahtiasiakirjatietojen tarkistus ja tallennus tietojärjestelmään sekä lentojen suunnittelu.

Rahtivirkailijat työskentelevät lentoasemilla lentopalveluyhtiöiden ja lentoyhtiöiden palveluksessa. Työtä tehdään lentorahtiterminaalien asiakaspalvelutiloissa, yhteisissä toimistotiloissa, rahtivarastossa sekä lentokoneiden paikoitusalueella.

Asiakaspalvelutyö edellyttää joustavuutta, kielitaitoa ja kykyä tulla

toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Itsenäinen työ edellyttää omaaloitteisuutta. Työtä tehdään kaikkina vuorokauden aikoina. Lentoyhtiöt ja lentopalveluyhtiöt järjestävät koulutusta palvelukseensa tuleville rahtivirkailijoille.

Logistiikkapalvelut

Huolitsija

Huolitsija työskentelee ulkomaankaupan parissa tuonti- ja vientikuljetusten järjestelytehtävissä. Työn tavoitteena on saada toimeksiantajan tavara tarkoituksenmukaisia kuljetusketjuja käyttäen määränpäähänsä taloudellisesti ja ajoissa. Tehtäviin kuuluu suunnitella kuljetuksen kokonaisuus, hoitaa paperityöt ja tiedottaa asiakkaalle kuljetuksen vaiheista.

Huolitsijat työskentelevät huolintaliikkeissä pääasiassa toimistossa tietotekniikan ja puhelimen avulla. Työssä ollaan yhteydessä asiakkaisiin tavarankuljetuksiin liittyvissä asioissa. Ammatissa on tunnettava eri kuljetusmahdollisuudet sekä tuontiin ja vientiin liittyvät tullimääräykset ja veroasiat. Työ edellyttää organisointikykyä, tarkkuutta, kielitaitoa, laskentataitoa ja palveluhenkisyyttä.

Soveltuvia koulutuksia ammattiin ovat esimerkiksi liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto tradenomi (AMK) sekä liiketalouden perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös ulkomaankaupan ammattitutkinnon ja ulkomaankaupan erikoisammattitutkinnon.

Kuljetussuunnittelija

Kuljetussuunnittelija vastaa tavarankuljetuksen suunnittelusta ja toteutumisesta yleensä jollakin tietyllä maantieteellisesti rajatulla alueella. Tavoitteena on hoitaa kuljetukset mahdollisimman tehokkaasti ja taloudellisesti. Suunnittelussa huomioidaan mm. kuljetusreitit ja kuljetusmuodot, joita ovat tie-, rautatie-, meri- ja lentokuljetukset, sekä tarkoitukseen sopivat kuljetusvälineet ja kuljetettavat tavarat.

Työpaikkoja on kuljetusyrityksissä, teollisuudessa, kaupan alalla ja Itelalla. Työskentely tapahtuu toimistomaisessa ympäristössä ja toisinaan myös asiakkaan tiloissa. Työssä käytetään apuna tietotekniikkaa ja erilaisia kuljetustenhallintaohjelmia, karttaohjelmia ja paikannusjärjestelmiä.

Ammatissa tarvitaan kuljetusjärjestelmien tuntemusta, paikallistuntemusta ja taloudellista ajattelua. Työssä tarvitaan myös järjestel-

mällisyyttä, kykyä nopeaan päätöksentekoon ja vuorovaikutustaitoja. Tekniikan ammattikorkeakoulututkinnon insinööri (AMK) voi suorittaa logistiikkaan tai auto- ja kuljetustekniikkaan suuntautuen. Myös liiketalouden ammattikorkeakoulututkinnon tradenomi (AMK) voi suorittaa logistiikkaan suuntautuen.

Terminaaliryöntekijä

Terminaaliryöntekijä työskentelee terminaalissa, jossa tavaroita säilytetään lyhytaikaisesti niiden siirtymässä kuljetusmuodosta tai -välineestä toiseen, esimerkiksi rekasta jakeluautoihin. Tehtäviin kuuluvat lastiyskoiden purku ja lastaus sekä lähetysten lajittelu. Työhön voi kuulua myös epäselvien lähetysten käsittelyä ja asiakaspalvelua.

Terminaaliryöntekijöitä työllistävät kuljetusliikkeiden ja huolintaliikkeiden terminaalit. Työtä tehdään sisätiloissa sekä yksin että ryhmässä. Tärkeimmät työvälineet ovat vastapainotrukki ja lavansiirtovaunu. Käsin tapahtuva lajittelu on joskus fyysisesti raskasta. Työ on vuorotyötä.

Ammatissa on tunnettava terminaalien toiminta sekä osattava ajaa työkoneita. Työssä tarvitaan ahkeruutta ja rauhallisuutta mutta myös ripeyttä. Yhteistyökyky, huolellisuus ja tarkkuus ovat tarpeen. Soveltuva koulutus ammattiin on logistiikan perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös lastinkäsittelyalan ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon.

Varastonhoitaja

Varastonhoitaja työskentelee esimerkiksi tehtaan, tukkukaupan tai suuren autokorjaamon varastossa. Suurissa varastoissa tehtävänä on johtaa varaston toimintaa, pienemmissä osallistua myös tavarankäsittelyyn, johon kuuluu tyyppillisesti tavarankäsittelyä, keräilyä ja lähehtämistä. Varastonhoitaja tekee myös varaston asiakirjat ja inventoinnit.

Työpaikkoja on mm. kaupan alan yrityksissä, teollisuudessa, kuljetusliikkeissä ja huolintaliikkeissä sekä julkisella sektorilla. Työtä tehdään varastossa, jossa on tyyppillisesti pitkiä käytäviä ja korkeita hyllyrivistöjä. Paperitöitä tehdään toimistossa tai varastossa erillisellä tiskillä. Tavaraa käsitellään sekä käsin että esimerkiksi trukeilla. Kyseeseen voi tulla myös vuorotyö.

Ammatissa on tunnettava tavarankäsittelyä, kuljetuksia ja varastointia. Työssä tarvitaan organisointitaitoa, itsenäistä työskentelytietoa, huolellisuutta, vastuullisuutta ja

yhteistyötaitoja. Soveltuva koulutus ammattiin on logistiikan perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös varastoalan ammattitutkinnon ja varastoalan erikoisammattitutkinnon.

Meriliikenne

Ahtaaja

Ahtaaja työskentelee satamassa laivojen ja proomujen lastien purku- ja lastaustehtävissä. Tavaroiden, konttien ja paperirullien siirtely laivasta varastoon, sieltä eteenpäin ja aluksen lastaaminen tehdään koneellisesti trukeilla, nostureilla ja vetomestareilla. Tehtäviin voi kuulua myös seurantakirjanpitoa ja asiakaspalvelua.

Ahtaajat työskentelevät ulkona säässä kuin säässä. Työlle on ominaista työpiteiden ja olosuhteiden jatkuva vaihtuminen. Työ on kaksi-, kolmi- tai viisivuorotyötä riippuen sataman aukioloajoista. Koneita ohjataan itsenäisesti, mutta joissakin työtehtävissä tehdään ryhmätyötä. Ammatissa tarvitaan vastuullisuutta, huolellisuutta, valppautta ja ryhmätyötaitoja.

Ahtaajaksi voi kouluttautua oppisopimuksella satamissa. Alalla voi suorittaa myös lastinkäsittelyalan ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon. Tilapäistyöläisille on järjestetty perehdyttämiskoulutusta. Myös lisäkoulutusta järjestetään esimerkiksi työturvallisuudesta.

Aluksen päällikkö, merikapteeni

Aluksen päällikkö eli merikapteeni johtaa alusta. Hänellä on ylin vastuu henkilökunnasta, aluksen merikelpoisuudesta ja yleensä kaikesta mikä liittyy aluksen toimintaan. Aluksen päälliköt työskentelevät matkustajaluksissa, rahti-luksissa, jäänmurtajilla ja hinaajilla.

Työ laivoilla poikkeaa monin tavoin useimmista muista töistä. Työskentely tapahtuu pienessä työyhteisössä suljetussa ympäristössä. Ammatissa työn ja vapaa-ajan suhde on poikkeuksellinen, esimerkiksi neljän kuukauden aluksella työskentelyn jälkeen seuraa 2–4 kuukauden vapaa.

Aluksen päällikön on kyettävä suunnittelemaan ja toteuttamaan merimatka mistä tahansa maapallon satamasta mihin tahansa satamaan. Ammatti on vastuullinen. Työ koostuu itsenäisestä työskentelystä ja ryhmätyöstä. Työssä on sopeuduttava pieneen työyhteisöön. Aluksen päälliköiltä vaaditaan merikapteenin koulutus, merenkulun ammattikorkeakoulututkinto (AMK).

Konemestari

Konemestari johtaa työtä aluksen konehuoneessa. Hän valvoo koneistoja, niiden huolto- ja korjaustöitä ja pitää konepäiväkirjaa. Konemestari vastaa myös varaosien hankinnasta, poltto- ja voiteluaineiden täydennyksistä ja aluksen tankkauksesta.

Työ aluksessa on ryhmätyötä, työtilat ovat ahtaat ja hankalat. Konehuone on kuuma ja meluisa. Pitkälle automatisoidussa laivassa tehdään normaalia päivätyötä, muissa aluksissa vahtivuorotyötä. Silloin työskennellään iltaisin, öisin ja viikonloppuisin.

Työ vaatii teknistä osaamista ja analyttistä toimintatapaa. Työntekijältä edellytetään vastuuntuntoa, yhteistyötaitoja, nopeaa päätöksentekokykyä ja kielitaitoa. Työkokemus ja ammattikorkeakoulussa suoritettu merenkulkualan insinöörin tutkinto antavat pätevyyden toimia eriasteisissa konemestarin ja konepäällikön tehtävissä.

Laivan purseri

Purseri huolehtii laivalla matkustajien palveluun, viihtyvyyteen ja tiedottamiseen liittyvistä tehtävistä. Purseri vastaa aluksen laadullisesta kunnosta, pelien ja automaattien toiminnasta sekä huoneiden ja muiden tilojen siisteydestä. Opastus ja matkustajien kysymyksiin vastaaminen on keskeinen osa työtä.

Purserin ammatti vastaa melko pitkälle hotelliin henkilöstöosaston päällikön tointa. Hänen alaisenaan toimivat mm. hyttiemännät, huoltohenkilöstö ja pelinhoitajat. 1–2 meriviikon jälkeen ollaan vastaava ajanjakso vapaalla. Työpäivän pituus vaihtelee liikennöintilinjan mukaisesti, yleensä se on noin 10 tuntia.

Purserin on tunnettava matkustaja-aluksen asiakaspalvelu ja oltava palveluhenkinen. Työssä tarvitaan päällekkäisyysvuoksi joustavuutta, laaja-alaista huomiokykyä ja kykyä paneutua tehtäviin kiireestä huolimatta. Hyvä kielitaito on tarpeen. Ammattiin soveltuu hotelli- tai matkailualan koulutus.

Matruusi, pursimies

Merimies aloittaa uransa vahtimiehenä. Ammattitaidon karttuessa hän voi edetä aluksen kansiosaston miehistötehtävissä. Kansimiehen ja matruusin tehtävät ovat samankaltaiset. Matruusi tekee kunnossapitotyötä ja toimii vuorollaan tähtystäjänä ja ruorimiehenä. Pursimies työskentelee kansimiehistön työhön osallistuvan työnjohtajana.

Matruusi osallistuu myös aluksen kiinnitykseen ja irrotukseen. Pursimies tekee vaativia kunnossapito- ja korjaustöitä. Laivan kansitehtävät tehdään ryhmätyönä. Apuna käytetään käsityövälineitä ja nostokoneita. Työ on yleensä jatkuvaa kolmivuorotyötä, työpäivät ovat pitkiä.

Työntekijältä edellytetään toimeliasta työotetta, kätevyyttä, hyvää kuntoa, virheetöntä kuuloa ja näkökykyä sekä sopeutumista pieneen työyhteisöön. Ammattioppilaitoksessa suoritettu merenkulkualan perustutkinto on alalle soveltuva koulutusohja. Tutkinnon suorittanut henkilö voi toimia kaikissa kansi- ja konemiehistötehtävissä.

Perämies

Laivan vahtiperämies kuljettaa alusta ja vastaa meriradioliikenteestä. Hän johtaa aluksen ankkurointia ja irrotusta. Perämies valmistelee merimatkan, määrittää aluksen sijainnin ja ohjaa laivaa. Navigointi tapahtuu aluksen päällikön hyväksymän reittisuunnitelman mukaisesti.

Perämies varmistaa aluksen vakavuuden ja avustaa lastausuunnitelman toteutumista. Hän seuraa muuta meriliikennettä tutkavalvonnan ja satelliittipaikannuksen avulla. Perämies vastaa myös aluksen meriturvallisuudesta, laitehuollosta ja kunnossapidosta.

Vahtiperämieheltä edellytetään itsenäisyyttä, järjestelmällisyyttä, hyvää näkökykyä, virheetöntä väriäistia, suullista ja kirjallista ilmaisutaitoa sekä kykyä sopeutua ahtaaseen työympäristöön ja yksinäisyyteen. Työkokemus ja merikapteenin tutkinto antavat pätevyyden toimia aluksilla eriasteisissa perämiehen ja aluksen päällikön tehtävissä.

Postityö

Postinjakaja

Postinjakaja lajittelee postin toimipaikassa asiakaskohtaiseen jakojärjestykseen, jonka jälkeen tehtävänä on jaella posti omalla jakelureitillä oleviin postiluukkuihin ja -laatikoihin. Työssä liikutaan jalkaisin, polkupyörällä, mopolla tai autolla. Tehtäviin kuuluu myös jakelujärjestysluettelon pitäminen ajan tasalla sekä osoitteenmuutosten noudattaminen.

Postinjakajat työskentelevät Itellan palveluksessa. Lajittelu tehdään toimipaikassa sisätyönä samanaikaisesti muiden postinjakajien kanssa. Pääosin työ tehdään ulkona jakelureiteillä kaikissa sääolosuhteissa. Kerrostaloissa posti jaellaan sisätiloissa. Postinjakaja tekee asia-

kaspalvelutyötä tavaten ohimennen työpäivän aikana monia jakelureitin asiakkaita.

Ammatissa tarvitaan asiakaspalveluhenkisyttä, täsmällisyyttä, luotettavuutta ja normaalia fyysistä kuntoa. Itella perehdyttää jakajan tehtäviinsä ja huolehtii tarvittavasta koulutuksesta. Alalla voi suorittaa logistiikan perustutkinnon, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös viestinvälitys- ja logistiikkapalvelujen ammattitutkinnon sekä viestinvälitys- ja logistiikkapalvelujen erikoisammattitutkinnon.

Postinlajittelija

Postinlajittelija lajittelee lajittelukuksessa tai postiterminalissa kirjeitä, paketteja ja lehtiä postinumeron mukaan. Muita työtehtäviä ovat esimerkiksi postilähetyksen vastaanottaminen, hinnoittelu, leimaaminen, kuormien siirto trukilla sekä autojen purkaminen ja lastaaminen. Työnantaja on Itella.

Työympäristö on suuri halli, jossa työskennellään liukuhihnojen tai esimerkiksi lajitteluhyllykoiden äärellä. Työ on pitkälle automatisoitua, mutta siihen kuuluu myös käsin työskentelyä. Lajittelu tehdään työryhmän jäsenenä, mutta työ on silti melko itsenäistä. Työnkierrolla saadaan vaihtelua tehtäviin. Lajittelu on kolmivuorotyötä.

Ammatissa tarvitaan oma-aloitteisuutta, huolellisuutta, tarkkuutta ja ripeyttä sekä yhteistyötaitoja. Painavien pakettien käsittelyssä tarvitaan hyvää fyysistä kuntoa. Itella kouluttaa työntekijät tehtäviinsä. Alalla voi suorittaa logistiikan perustutkinnon, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös viestinvälitys- ja logistiikkapalvelujen ammattitutkinnon sekä viestinvälitys- ja logistiikkapalvelujen erikoisammattitutkinnon.

Rautatieliikenne

Konduktööri

Konduktööri työskentelee henkilöjunan asiakaspalvelu- ja turvallisuustehtävissä. Hän opastaa matkustajia, tarkastaa ja myy lippuja sekä vastaa järjestyksestä. Asemilla hän huolehtii siitä, että junaan ja laiturille siirtyminen tapahtuu turvallisesti ja että juna on valmis lähtöön.

Konduktööri tekee asiakaspalvelutyötä, jossa ollaan päivittäin tekemisissä erilaisten ihmisten kanssa. Matkan aikana hän toimii junan kuljettajan työparina, mutta työskentely matkustamossa tapahtuu usein yksin. Ammatissa tarvitaan

muun muassa palveluhenkisyttä, oma-aloitteisuutta, vastuullisuutta ja kielitaitoa. Työ on epäsäännöllistä vuorotyötä.

Konduktöörit koulutetaan VR Koulutuskeskuksessa Helsingissä sekä aidossa työympäristössä. Konduktöörinkoulutus kestää noin neljä kuukautta. Siihen kuuluu teoriaopetusta ja työnopastusta käytännössä.

Veturinkuljettaja

Veturinkuljettajat ajavat henkilö- ja tavarajunia, järjestelävät vaunuja ratapihoilla ja toimivat kunnossapitovarikoiden huoltokuljettajina. Henkilöliikenteessä he ajavat kotimaan kaukoliikenteen, pääkaupunkiseudun lähiliikenteen tai Venäjälle liikennöiviä junia. Tavarajunilla kuljetetaan eniten teollisuuden raaka-aineita sekä jalostettuja ja valmiita tuotteita.

Veturinkuljettajan työ on itsenäistä ja vastuullista, sillä junia on kuljettava turvallisesti, taloudellisesti ja aikataulujen mukaan. Ammatissa tarvitaan tarkkaavaisuutta, kykyä tehdä useita asioita samanaikaisesti ja hyvää terveyttä. Veturinkuljettaja ajaa yksin, joten pitkilläkin reiteillä on sopeuduttava yksin työskentelyyn.

VR Koulutuskeskus kouluttaa veturinkuljettajat VR:n omiin tarpeisiin. Yhdeksän kuukautta kestävä koulutus toteutetaan monimuoto-ohjelmalla, jonka päätteeksi opiskelija antaa hyväksytyin ammattinäytteen.

Tieliikenne

Linja-autonkuljettaja

Linja-autonkuljettajan ammatissa yhdistyvät palveluammatti ja kuljettustyö. Linja-autonkuljettajat kuljettavat matkustajia joko reittien ja aikataulujen mukaan tai tilauksen mukaisesti. Työtehtäviin kuuluu ajamisen lisäksi matkustajien neuvomista, matkailupujen myymistä ja rahastamista sekä rahdin käsittelyä.

Bussirytykset työllistävät linja-autonkuljettajia. Työpaikkoja on myös joidenkin suurimpien kaupunkien liikennelaitoksilla. Työympäristönä ovat linja-auton tilat ja linja-autoasemat. Kaupungeissa ja haja-asutusalueilla ajetaan vakiovuoroja, pitemmillä reiteillä pikavuoroja ja tilausajaja asiakkaiden tilausten mukaisesti esimerkiksi lomakohteisiin. Palveluliikenne toimii joko joustavina reitteinä tai kutsuohjattuna liikenteenä.

Ammatissa vaaditaan joustavaa palveluasennetta, hyvää ajotaitoa, reittituntemusta ja täsmällisyyttä.

Kielitaito on entistä tärkeämpää kuljettajan tehtävissä. Kuljettajalta vaaditaan myös teknistä osaamista. Logistiikan perustutkinnon voi suorittaa kuljetuspalveluihin suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös linja-autonkuljettajan ammattitutkinnon.

Taksinkuljettaja

Taksinkuljettajan ammatissa yhdistyvät asiakaspalvelu ja kuljetustyö. Taksinkuljettajat tarjoavat kuljetuspalveluita yksityis- ja yritysasiakkaille sekä yhteiskunnalle esimerkiksi koululaiskuljetusten muodossa. Työ koostuu ajamisesta, siihen liittyvästä asiakaspalvelusta ja kyytien odottamisesta.

Taksinkuljettajat työskentelevät taksirytysten palveluksessa tai itsenäisinä taksiryttäjinä. Asiakkaat vaihtelevat yksityishenkilöistä koululaisiin, yritysasiakkaisiin ja vammaisiin, minkä vuoksi myös ajokalusto vaihtelee henkilöautoista tilatakseihin, pyörätuolitakseihin ja edustusautoihin. Työaika perustuu taksivuoroihin, joita on kaikkina vuorokauden aikoina. Kyytien kysyntä vaihtelee eri aikoina.

Taksin kuljettaminen on ennen kaikkea palveluammatti, jossa tarvitaan rauhallista ja hyvää ajotaitoa sekä joustavaa palveluasennetta. Kielitaitoa tarvitaan entistä enemmän. Ammatissa on osattava pitää huolta autosta ja sen laitteista. Suomen Taksiliiton jäsenyhdistykset järjestävät kuljettajakoulutusta.

Yhdistelmäajoneuvonkuljettaja

Yhdistelmäajoneuvonkuljettajat eli arkisesti rekkakuskit kuljettavat tavaraa pääasiassa pitkillä linjoilla ja silloin kun kuormat ovat raskaita. Kuljetukset ajetaan täysperävaunu- tai puoliperävaunuyhdistelmillä eli rekoilla. Ajamisen lisäksi työhön kuuluu kuorman lastaamista ja purkamista sekä kuljetusasiakirjojen toimittamista eteenpäin. Työhön kuuluu myös auton huoltotöitä.

Kuljettajia työllistävät pääasiassa pienet kuljetusyrietykset. Ajon aikana kuljettajan työympäristö on kuorma-auton ohjaamo, hytti. Kuormia haetaan varastoilta, terminaaleista, teollisuuslaitoksista jne. ja ne toimitetaan asiakkaan haluamaan paikkaan. Ammatissa ollaan tekemisissä mm. yritysten varasto- ja toimistohenkilöstön kanssa. Työpäivien pituus vaihtelee.

Ammatissa tarvitaan, hyvää ajotaitoa, itsenäistä työskentelyotetta, vastuullisuutta, huolellisuutta, täsmällisyyttä ja yhteistyötaitoja. Kuljettajalta edellytetään myös auton tekniikan

tuntemusta. Logistiikan perustutkinnon voi suorittaa kuljetuspalveluihin suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös yhdistelmäajoneuvonkuljettajan ja puutavaran autokuljetuksen.

Kulttuurialalla työskennellään eri taiteenlajien parissa. Alan toimijat tuottavat monenlaisia tapahtumia, tilaisuuksia ja teoksia, joiden kautta voi kokea taiteellisia elämyksiä tai nauttia viihteestä. Kulttuurialan työn tuloksia ovat esimerkiksi elokuvat, TV-sarjat, maalaukset, taidegrafiikka, muotoilun monet tuotteet, musiikkiteokset ja konsertit sekä kirjallisuus, valokuvataide ja teatteri- ja tanssiesitykset.

Kulttuuriin liittyy myös viestintäalan työ, jonka yhtenä tehtävänä on välittää tietoa eri medioiden kautta ja kertoa yleisölle, mitä yhteiskunnassa ja maailmalla tapahtuu. Kirjastot ja tietopalvelut palvelevat asiakkaitaan lainaamalla ja välittämällä eri muodossa olevia aineistoja. Museot puolestaan tallentavat, tutkivat ja välittävät tietoa ihmisestä ja hänen elinympäristöstään.

Kulttuurin ja viestinnän parissa tehdään hyvin monentyyppisiä töitä. Taiteellisen luomisen lisäksi alalla työskennellään asiantuntijatehtävissä, opetustehtävissä ja tutkimustehtävissä sekä sisällöntuotannossa ja siihen liittyvissä teknisissä töissä. Myös teosten ja tapahtumien tuottaminen ja organisointi sekä erilaiset myynti- ja markkinointitehtävät työllistävät alalla.

Työpaikkoja on mm. tuotantoyhtiöissä, levy-yhtiöissä, alan järjestöissä ja eri medioissa. Alan yritykset ovat tyypillisesti kooltaan pieniä. Kulttuurin ja viestinnän alalla ei ole paljon tarjolla vakinaisia työsuhteita, minkä vuoksi usein työskennellään määräaikaisissa työsuhteissa, projekteissa tai freelanceina. Kilpailu työpaikoista on kovaa. Taiteilijat työskentelevät pääsääntöisesti vapaina taiteilijoina tai freelanceina. Monet tekevät myös jotakin muuta työtä toimeentulonsa turvaamiseksi.

Tässä esitellään vain eräitä esimerkkejä alan ammateista. Alan kaikkien keskeisten ammattien laajemmat kuvaukset ja haastattelut kokonaisuudessaan löytyvät verkkopalvelusta www.ammattinetti.fi

KULTTUURI

JA VIESTINTÄ

Lavastaja Päivi Kettunen

Elokuva on ohjaajan taide-teos. Lavastaja auttaa ohjaajaa löytämään teokselle visuaalisen ilmeen ja oikean tunnelman.

– Jos ohjaaja ja lavastaja ovat kerran tulleet juttuun, he luultavasti toimivat työparina myöhemminkin, sanoo viisitoista vuotta lavastajana työskennellyt Päivi Kettunen.

Kettunen, 44, on toiminut lavastajana lukuisissa elokuvissa ja televisiosarjoissa. Hän on lavastanut lähes kaikki ohjaaja JP Siilin elokuvat. Oli siis luontevaa, että juuri hän vastasi Härmä-elokuvan lavastuksesta.

Härmä on puukkojunkkarista kertova epookkielokuva, jonka tapahtumat sijoittuivat 1800-luvun Pohjanmaalle. Autenttinen asuinympäristö löytyi Pohjanmaalta, Härmästä. Kettusen tehtävä oli vanhentaa se.

Lavastaja luo elokuvalle tunnelmaa

paikkojen etsimiseen. Pienet sisätilat rakennetaan kenties studioon, ulkokuvaukset tehdään usein autenttisessa ympäristössä.

Talous ja tiukat budjetit asettavat rajoituksensa elokuvanteolle.

taja, joka vastaa rakenteiden kantavuudesta ja turvallisuudesta.

– Ammattirakentaja rakentaa oikein. Lavastaja luo katsojalle vain illuusion.

Lavastajan työ alkaa aina elokuvakäsikirjoituksesta. Kettunen tutustuu käsikirjoitukseen ja kerää visuaalista

–Työtahti on tiivis. Yhdessä kuvauspaikassa kuvataan, toisessa puretaan, kolmannessa ja neljännessä rakennetaan uutta. Viides vaihe on kenties vasta lavastajan päässä.

Kettusen mukaan lavastajan on kyettävä ennakoimaan, ymmärrettävä rakentamista ja ennen kaikkea osatta-

– Poistimme nykyaikaan viittaavat osat, kohensimme päärakennusta, rakensimme porttirakennuksen, pärekaton, karjarakennuksen ja jatkoimme aittariviä. Teimme maastoon polut, aidat ja tien.

Härmä-elokuva edusti Kettuselle tyypillistä elokuvaalavastajan toimeksiantoa.

– Isossa tuotannossa lavastajalla ei ole aikaa osallistua rakentamiseen. Valvon rakentamista ja rakennusryhmän työtä.

Lavasterakennusryhmä ja rekvisiittaryhmä huolehtivat käytännön järjestelyistä. Lavasterakennusryhmää vetää lavastemestari. Hän on ammattiraken-

materiaalia. Hänen ideansa syntyvät tunnetilasta, elämäksestä tai vaikkapa yksittäisestä väristä. Niiden pohjalta hahmottuu lavastussuunnitelma.

– Se on ehdotus, oma näkemykseni elokuvan tunnelmasta.

Ohjaajan hyväksynnän jälkeen Kettunen laatii yksityiskohtaisen työsuunnitelman ja sekä osallistuu kuvaus-

va välittää tietoa ohjattavilleen. Hänen intohimonsa työhön syntyy elokuvan valmistusprosessista.

– Ilmapiiri työyhteisössä ja tunne omasta onnistumisesta palkitsevat, eivät niinkään menestys tai elokuvan katsojaluvut.

Teksti: Jukka Vuolle

Kuvat: Rami Marjamäki ja Malla Hukkanen

”Kamera tuo näyttämön lähelle katsojaa, joten lavastuksen tulee kestää yksityiskohtien tarkastelu.”

Valo- ja näyttämömiest Onni Toppila

Oppisopimus oli kohdallani napakymppi. Se mahdollisti ammattitutkinnon suorittamisen lukion rinnalla. Ilman oppisopimusta olisin luultavasti keskeyttänyt lukion.

Lukio ja ammattitutkin yhtäaikaisesti

Kun oppisopimusmahdollisuus ilmaantui, Onni Toppilan, 21, elämä muuttui tasapainotteluksi kahden koulun, työn ja kotitehtävien välillä. Aiempi koulunkäynti oli ollut luki-vaikeuksien vuoksi takkuista.

– Lukeminen oli ahdistavaa ja pitkäveiteistä, koska se oli niin hankalaa.

Ala-asteella koulu sujui vielä mukavasti. Toppila viihtyi varsinkin musiikin tunteilla. Hän soitteli bändissä ja harrasti musiikkitekniikkaa. Yläasteen viimeisellä luokalla hän onnistui pääsemään työssäoppimisjaksolle Teatteri Vantaaseen.

Lukiassa opiskelu ei maistunut ollenkaan. Toppila keskittyi taistelemaan

instituuttia vastaan. Koulussa oli sentään hyvin varustellut mediastudiot. Niiden hallinnasta Toppila sai myönteistä palautetta.

Oppisopimustoimiston ansiosta lukion rinnalle järjestyi audiovisuaalisen alan ammatti- ja erikoisammattitutkintoon johtava koulutuskokonaisuus.

– Teatterialan ammatilliset opinnot järjestyivät Metropolista. Samaan aikaan Teatteri Vantaa tarvitsi henkilön ylläpitämään tekniikkaa.

”Opiskelussa koulun ja kodin tukiverkot ovat tärkeitä. Ne tuovat voimaa sellaisellakin hetkellä, kun tekee mieli luovuttaa.”

Oppilaitoksissa ja työpaikalla joustettiin. Opettajat tukivat ja kannustivat. Opiskelun rankkuus yllätti Toppilan, mutta onnistumiset kantoivat. Oppiminen toi energiaa ylittää raskaimmat vaiheet.

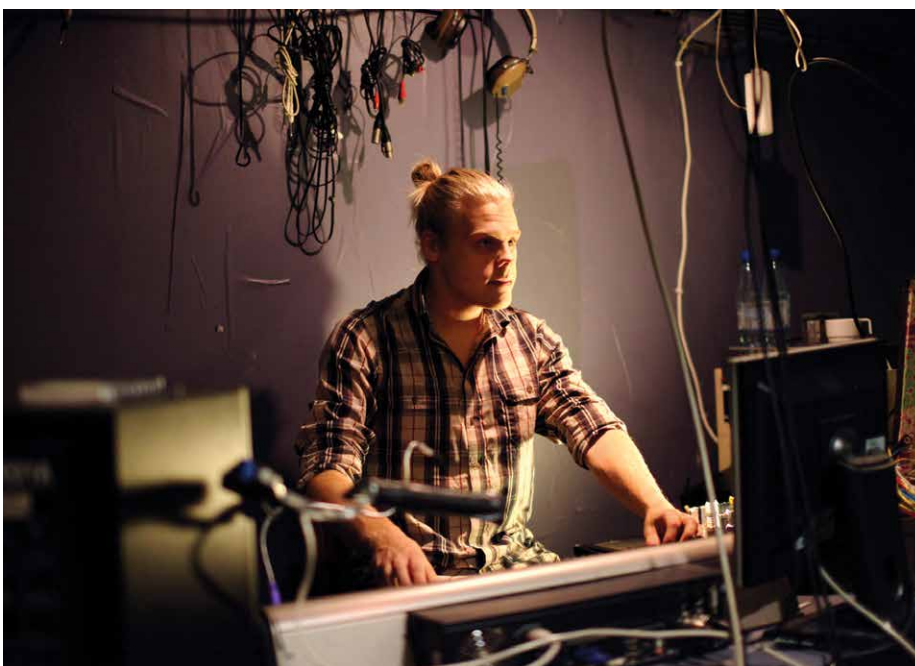
– Oppisopimus ei sovi laiskoille, sillä työssä ei pysty lintsamaan. Koulutus on arvokas asia. Siitä kannattaa ottaa kaikki irti.

Toppila työskentelee ammattiteatterissa ja rakentaa puitteet teatteriesitykselle: katsomon, lavan, äänet ja valot.

to

Hän tekee yhteistyötä näyttelijöiden ja ohjaajien kanssa, tuo esiin omat ideansa ja neuvottelee.

– Kehityn työssäni koko ajan. Jatko-opinnot kuuluvat suunnitelmiini, mutta ensin haluan hankkia lisäkokeemusta.

Teatterialan työ vaatii Toppilan mukaan joustavuutta. Työajoista ei voi nipottaa. Alalle tullessa työhön pitää suhtautua nöyrästi. Asenne ratkaisee.

– Kun pääsee näyttämään omaa osaamistaan, avautuu uusia mahdollisuuksia. Viidakkorumpu vie viestiä hyvästä tekijästä.

*Teksti: Tiina Simola ja Jukka Vuolle
Kuvat: Linnea Hällström*

Online

-ammattissa

Toimittaja Shahin Doagu

Perinteisessä sanomalehdessä jutun valmistumista säätelee tiukka määräaika, deadline. Verkkotoimittajalla ei ole sitäkään. Hän työskentelee aina online-tilassa.

– Sanomalehtitoimittaja kirjoittaa juttuja seuraavan päivän lehteen. Verkkotoimittaja kertoo lukijalle, mitä tapahtuu parhaillaan. Toimittaminen perustuu nopeaan uutisointiin.

Shahin Doagu, 28, työskentelee Sanomalehti Keskisuomalaisen verkkotoimituksessa Jyväskylässä. Verkkosivut rakentuu tiiviistä uutisista. Esillä ovat niin maakuntakuulumiset kuin valtakunnan ja ulkomaiden puhutuimmat aiheet.

Verkkosivut päivittyvät jatkuvasti. Doagu kollegoineen pitää sivut kiinnostavina ilmaisemalla asiat selkeästi ja kansantajuisesti.

– Jo hyvä otsikko houkuttelee lukijan pysymään verkkosivuilla.

Doagu käyttää uutistoimistojen palveluja, seuraa muita tiedotusvälineitä ja kirjoittaa. Hän päättää itsenäisesti juttujensa sisällöstä ja kuvituksesta. Hän

seuraa keskustelupalstojen kirjoittelua ja siistii jälkeä, moderoi.

Doagu on Keskisuomalaisen ensimmäinen maahanmuuttajataustainen toimittaja.

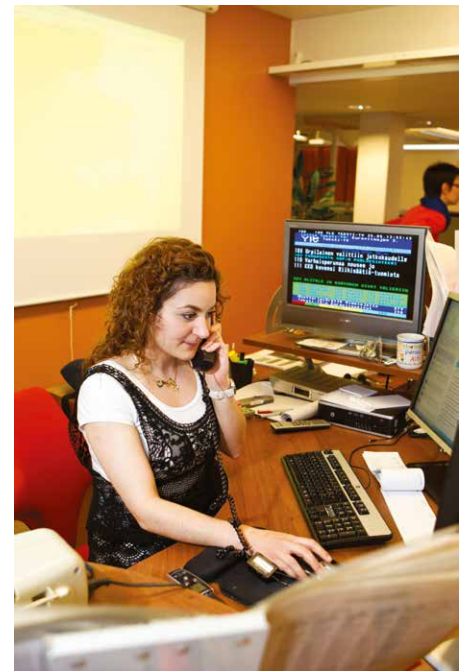
Kolme vuotta sitten hän käveli päätoimittajan huoneeseen ja tarjoutui toimittajaksi. Päätoimittaja hämmästytti mutta palkkasi kyselijän.

Ennen verkkotoimittajan työsuhdetta Doagu teki kesätöitä ja satunnaisia sijaisuuksia.

Doagu opiskelee ammattikorkeakoulussa liiketaloutta. Hänen mukaansa yleissivistävillä opinnoilla on painoarvoa toimittajan tehtävissä.

– Ammatti opitaan käytännössä. Työssä minulle opetettiin, mikä uutinen on, ja miten se tehdään.

Suomeen saapuessaan Doagu oli vii-

”Surfaan netissä ja käytän mobiilipuhelinta. Työ on tehnyt minusta uutisfriikin.”

sivuotias. Perhe pakeni Pohjois-Iranin kurdialueelta Iranin ja Irakin sodan loppuvaiheessa. Suomessa vanhemmat työllistyivät vaihtelevasti. Doagulle maahanmuuttajatausta ei ole aiheuttanut ongelmia.

Hän on pienestä pitäen ollut tekemisissä suomalaisten kanssa. Vanhempiensa kokemuksesta hän kuitenkin tietää, että aikuisen kotoutumiseen voi mennä kauemmin aikaa kuin lasten ja nuorten.

– Moni maahanmuuttaja pelkää kadottavansa juurensa, eristäytyy yhteisöön eikä sulaudu yhteiskuntaan saati oman maan tavoille.

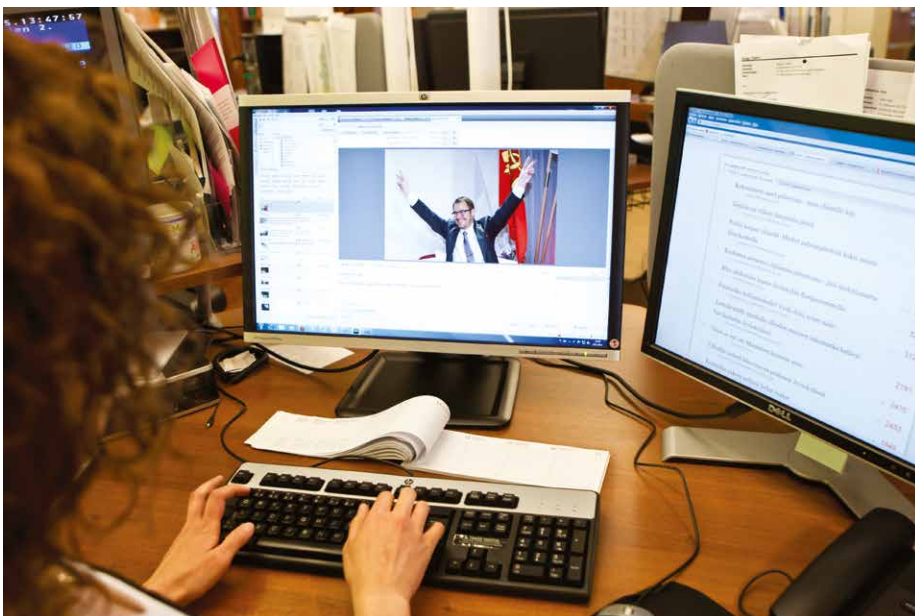
Doagu teki taannoin reportaasimatkan pakolaisleirille Jordaniaan. Hän kirjoitti juttuja palestiinalaisista pakolaisista.

– Viikon aikana tajusin, että sydämeni sykkii näille asioille. Haluan kertoa ihmisistä, yhteiskunnasta ja sen epäkohdista.

– Kaipaankentälle mutta arvostan myös työtä verkossa. Verkkotoimittaminen on tämän päivän ja tulevaisuuden journalismia.

Teksti: Jukka Vuolle

Kuvat: Rami Marjamäki

Elokuva-ala

Elokuvaohjaaja

Elokuvaohjaajat työskentelevät elokuvien, dokumenttien ja esimerkiksi videoiden tuotannoissa. Ohjaajalla on vastuu kaikista elokuvan luovista puolista, sillä ohjaaja on sekä taiteilija että työryhmän johtaja. Tehtäviin kuuluu työryhmän valitsemista, käsikirjoitukseen perehtymistä ja vaikuttamista, harjoitusten pitämistä, ohjaamista kuvauksissa jne.

Elokuvaohjaajat ovat usein ammattiharjoittajia tai yrittäjiä, joita elokuva- ja tv-tuotantoyhtiöt työllistävät tuotantokohtaisesti. Elokuvan teko on ryhmätöitä, johon osallistuu lukuisia ammattilaisia. Kuvauspaikat ja -ajat vaihtelevat. Työtä tehdään sekä ulkona että sisätiloissa. Ammattiin kuuluu matkustamista. Ammatissa tarvitaan elokuvailmaisun hallintaa, taiteellista lahjakkuutta ja persoonallista näkemystä. Vuorovaikutus- ja johtamistaidot sekä halu tehdä elokuvia ovat tarpeen.

Aalto-yliopiston taideteollisessa korkeakoulussa voi opiskella elokuvataidetta ja suorittaa taiteen maisterin tutkinnon elokuvaohjaukseen tai dokumentaariseen elokuvaan suuntautuen. Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon medianomi (AMK) elokuvaan ja televisioon suuntautuen.

Elokuvaleikkaaja

Elokuvaleikkaaja työskentelee elokuvien, mainosten, musiikki- ym. videoiden ja tv-ohjelmien tuotannoissa. Leikkaajan vastuulla on elokuvan tai ohjelman kokonaisuuden hallinta sekä sen rytmin ja rakenteen luominen kuvausten jälkeen. Leikkaajat työskentelevät tv- ja tuotantoyhtiöiden palveluksessa sekä freelanceina.

Leikkaaja työskentelee tietokoneella,

jossa on ohjelmat leikkaamista varten. Etenkin ajankohtaistyössä kiire vaivaa leikkaajia, koska lähetyksia ei voi siirtää. Ammattiosaamisen lisäksi työssä tarvitaan luovuutta sekä kuvallisen ilmaisun ja dramaturgian tuntemusta. Elokuvaleikkaajan on pysyttävä teknisen kehityksen mukana.

Aalto-yliopiston taideteollisessa korkeakoulussa voi opiskella elokuvataidetta ja suorittaa taiteen maisterin tutkinnon elokuvaluokaukseen suuntautuen. Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon medianomi (AMK) elokuvaan ja televisioon suuntautuen.

Kirjasto- ja tietopalveluala

Informaatikko

Informaatikko on tiedonhaun ja tiedonhallinnan ammattilainen, jonka asiakaslähtöiseen palvelutyöhön kuuluu tiedon hakua, hankintaa ja välitystä sekä tiedottamista. Informaatikko vastaa asiantuntijana organisaationsa henkilöstön, asiakkaiden ja sidosryhmien tarvitsemien tietojen hausta sekä tiedonhankinnan ja tietolähteiden käytön opastuksesta.

Informaatikot työskentelevät kuntien kirjastoissa, tieteellisissä kirjastoissa, oppilaitoskirjastoissa sekä eri organisaatioiden ja yritysten kirjastoissa ja tietopalveluissa. Työskentely tapahtuu kirjastoympäristössä tai omassa työpisteessä, jossa käytetään apuna tietotekniikkaa, tietokantoja, kirjallisia lähteitä ja puhelinta. Työpaikasta riippuen työskennellään yksin tai muiden kirjasto- ja informaatioalan ammattilaisten kanssa.

Informaatikon työ on asiantuntija- ja asiakaspalvelutyötä, jossa tarvitaan asiakaspalvelutaitoja, yleissivistystä, aineistojen tuntemusta, tiedonhankutaitoja, yhteistyötaitoja ja omaaloitteisuutta.

Informaatiotutkimusta voi opiskella yliopistoissa ja suorittaa ylempään korkeakoulututkinnon filosofian maisteri. Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa liiketalouden ammattikorkeakoulututkinnon tradenomi (AMK) kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelmassa.

Kirjastonhoitaja

Kirjastonhoitaja on tiedonhaun ja tiedonhallinnan ammattilainen, jonka työtehtävät riippuvat kirjaston tyypistä, koosta ja kokoelmien laajuudesta. Kirjastonhoitaja on usein esimiesasemassa. Tehtäviin kuuluu suunnittelua, aineiston hankintaa, tietopalvelutyötä jne. Suurissa kir-

jastoissa aineistot on jaettu osastoihin ja kirjastonhoitajia on useita.

Kirjastonhoitajia työskentelee kuntien kirjastoissa, tieteellisissä kirjastoissa, oppilaitoskirjastoissa sekä eri organisaatioiden ja yritysten kirjastoissa. Työskentely tapahtuu kirjastoympäristössä tai omassa työpisteessä, jossa käytetään apuna tietotekniikkaa, tietokantoja, kirjallisia lähteitä ja puhelinta. Työssä ollaan päivittäin tekemisissä asiakkaiden kanssa. Työajat vaihtelevat kirjaston aukioloaikojen mukaan.

Ammatissa tarvitaan asiakaspalvelutaitoja, aineistojen tuntemusta, yleissivistystä, tiedonhankutaitoja ja järjestelmällisyyttä. Vuorovaikutustaidot ja omaaloitteisuus ovat tarpeen. Kielitaitoa sekä pedagogisia taitoja tarvitaan myös.

Informaatiotutkimusta voi opiskella yliopistoissa ja suorittaa ylempään korkeakoulututkinnon filosofian maisteri. Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa liiketalouden ammattikorkeakoulututkinnon tradenomi (AMK) kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelmassa.

Kirjastovirkailija

Kirjastovirkailijan työ kirjastossa on monipuolista asiakastyötä. Tehtäviin kuuluu huolehtia lainauksesta, palautusten vastaanotosta, neuvonnasta ja hyllyjärjestyksen ylläpidosta sekä opastaa asiakaspääätteiden ja palautusautomaattien käytössä. Tehtäviin kuuluu myös hyllytystä.

Kirjastovirkailijoita työskentelee kunnallisissa, tieteellisissä ja erikoiskirjastoissa sekä yrityksissä ja tutkimuslaitoksissa. Työtä tehdään kirjaston asiakaspalvelupisteessä sekä hyllystöillä. Ammatissa ollaan päivittäin tekemisissä asiakkaiden kanssa. Työssä käytetään apuna tietotekniikkaa, puhelinta, tietojärjestelmiä ja tietokantoja. Työajat vaihtelevat kirjaston aukioloaikojen mukaan.

Asiakaspalvelutaitojen lisäksi työssä tarvitaan yhteistyötaitoja, omaaloitteisuutta, järjestelmällisyyttä, huolellisuutta ja tiedonhankutaitoja. Kielitaitoa tarvitaan yhä enemmän. Liiketalouden perustutkinnon voi suorittaa tieto- ja kirjastopalveluihin suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Liiketalouden ammattikorkeakoulututkinnon tradenomi (AMK) voi suorittaa kirjasto- ja tietopalveluun suuntautuen.

Kustannusala

Kirjailija

Kirjailijat kirjoittavat kaunokirjallisia teoksia – romaaneita, novelleja, runokokoelmia, teatterinäytelmiä ja radiokuunnelmia. Vain pieni osa kirjailijoista saa elantonsa pelkästään kaunokirjallisuutta kirjoittamalla, useimmilla onkin jokin muu leipätyö. Myös tietokirjailijoita kutsutaan usein kirjailijoiksi.

Kirjailija on enemmän tai vähemmän kutsumusammatti, jossa työn ja vapaa-ajan erottaminen on hankalaa. Kirjan kirjoittaminen voi kestää vuosia, sen aikana kirjailija työskentelee yksin sopivassa työtilassa. Ideointi ja aineiston hankkiminen voi tapahtua melkein missä tahansa.

Luova kirjoittaminen edellyttää persoonallista sanottavaa lukijoille. Kirjailijan työ vaatii kirjallista ja kielellistä lahjakkuutta, ideoikkautta ja oman tyylin jatkuvaa kehittelyä. Pitkäjännittäisyys, usko omaan työhön ja kritiikin sieto ovat välttämättömiä ominaisuuksia.

Varsinaista koulutusta kirjailijaksi ei ole. Monenlaisia kursseja järjestetään esimerkiksi työväen-, kansalais- ja kansanopistojen toimesta.

Kustannustoimittaja

Kustannustoimittaja lukee kirjakustantamoon lähetetyt käsikirjoitukset ja valitsee niistä julkaistaviksi soveltuvat. Hän toimii kirjoittajan ja kustantajan yhdyshenkilönä, valvoo kirjallista tasoa, käy tekstin läpi kirjoittajan kanssa, kritisoi ja kannustaa, antaa palautetta asiasisällöstä ja oikeakielisyydestä. Käännöskirjallisuudessa hän vertaa tekstiä alkupe räiseen teokseen.

Kustannustoimittaja suunnittelee kirjan painoosun yhdessä graafisen suunnittelijan kanssa ja vastaa teoksen kuvituksesta. Painotyön jälkeen hän osallistuu kirjan markkinointiin. Työtehtävät vaihtelevat kustantamon mukaan. Työympäristö on toimisto, työ on yleensä päivätyötä.

Kustannustoimittajalta edellytetään hyvää suomen kielen hallintaa, kirjallisuuslajien tuntemusta, visuaalista näkemystä, uskallusta, organisointikykyä ja tarkkuutta.

Varsinaista ammattiin johtavaa koulutusta ei ole. Edellytyksenä on useimmiten soveltuva korkeakoulututkinto. Kaunokirjallisuutta toimittavilla on yleensä takanaan kirjallisuustieteen ja suomen kielen opintoja yliopistoissa. Tietokirjatoimittajat ovat useimmiten opiskelleet humanistisia tai yhteiskuntatieteelli-

siä aineita tai sitä alaa, minkä kirjoja he toimittavat, esimerkiksi luonnontieteitä. Oppikirjatoimittajilla on yleensä myös opettajankoulutus ja työkokemusta.

Kuvataideala

Taidegraafikko

Taidegraafikko on kuvataiteilija, joka toteuttaa taiteellisia näkemyksiään taidegraafiikan tekniikoiden avulla. Taidegraafiikassa kuva valmistetaan painamalla eli vedostamalla laatalta, johon se on eri tavoin piirretty, syövytetty, kaiverrettu, maalattu tai telottu. Tekniikoita ovat syväpaino-, kohopaino-, laakapaino- ja silkkipainomenetelmä (serigrafia).

Taidegraafikot työskentelevät vapaina taiteilijoina. Työtä tehdään työhuoneissa, mutta ammattiin kuuluu myös näyttelyihin osallistumista. Taidegraafikoiden teoksia on esillä näyttelyissä ja myyntikokoelmissa. Monilla on jokin toinen työ toimeentulon tukena, esimerkiksi opetustyö. Varsinkin nuorilla tekijöillä on yhteisiä työhuoneita, joihin hankitaan yhdessä laitteet ja jaetaan kustannukset.

Taidegraafiikka on teknisesti hyvin vaativa taiteenlaji, joka edellyttää omaperäisiä ideoita ja toteutusta. Työssä tarvitaan taiteellista lahjakkuutta, ilmaisunhalua ja pitkäjännitteisyyttä. Taidegraafiikkaa voi opiskella Kuvataideakatemiassa ja suorittaa ylempään korkeakoulututkintoon kuvataiteen maisteri. Myös ammattikorkeakouluissa voi opiskella kuvataiteita taidegraafiikkaan suuntautuen. Tutkintonomike on kuvataiteilija (AMK).

Taidemaalari

Taidemaalarit ovat kuvataiteilijoita, joiden ilmaisussa maalauskelliset keinot ovat ensisijaisia. Keskeiset aiheet, teemat ja persoonallinen ilmaisutapa ilmenevät taiteilijan käyttämässä kuva- ja muotokielessä, sommittelussa, väreissä, siveltimen jäljessä, värikerrosten paksuudessa jne.

Taidemaalarit työskentelevät vapaina taiteilijoina. Tyypillinen työympäristö on ateljee. Taidemaalari maalaa pohjustetulle kankaalle tai muulle pohjalle esimerkiksi siveltimillä, väri-liiduilla, ruiskumaalaustekniikalla tai vaikkapa käsin. Tekotavat ja materiaalit vaihtelevat suuresti. Käytetyimpiä maaliaineita ovat öljy-, akryyli-, akvarelli-, tempera-, guassi- ja pastellivärit sekä erilaiset liidut.

Taiteellisen työn ohella taidemaalarit tekevät usein opetus- tai kuvitustöitä

toimeentulonsa tukemiseksi. Ammatissa tarvitaan taiteellista ja visuaalista lahjakkuutta sekä ilmaisunhalua ja käden taitoja. Kuvataideakatemiassa voi opiskella maalaustaidetta. Ylempi korkeakoulututkinto on kuvataiteen maisteri. Kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon kuvataiteilija (AMK) voi suorittaa taide-maalaukseen suuntautuen.

Muotoilu

Graafinen suunnittelija

Graafinen suunnittelija luo painotuotteen ulkoasun. Työ voi kohdistua esimerkiksi esitteeseen, kirjaan, julisteeseen, mutta myös verkkosivuihin, televisio-uutisten taustakuvitukseen, kampanjaan tai yritysilmeseen. Asiakkaan antamaa toimeksiantoa seuraava aineistoon perehtyminen ennen ideointia ja toteutusta.

Työpaikkoja on mm. graafisen suunnittelun toimistoissa ja mainostuotoimistoissa. Osa toimii yrittäjänä. Työ tehdään toimistomaisessa ympäristössä tietokoneen ja ohjelmistojen avulla. Työtä tehdään usein työryhmässä, johon kuuluu esimerkiksi toimittaja, kirjailija ja valokuvaaja tai copywriter, projektipäällikkö ja markkinoijan edustajat.

Ammatti edellyttää visuaalisuutta, luovuutta, asiakaslähtöisyyttä ja yhteistyötaitoja. Graafista suunnittelua voi opiskella Aalto-yliopiston taideteollisessa korkeakoulussa sekä Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnassa. Ylempi korkeakoulututkinto on taiteen maisteri. Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon medianomi (AMK) graafiseen viestintään suuntautuen.

Sisustusarkkitehti

Sisustusarkkitehdin työn tavoitteena on luoda toimeksiantajan ja käyttäjän tarpeisiin sopivia tarkoituksenmukaisia ja viihtyisiä toimintaympäristöjä. Suunnittelukohteita ovat esimerkiksi toimistotilat, ravintolat, hotellit, kirjastot, yksityisasunnot ja edustustilat. Työ voi kohdistua myös näyttelyyn ja yritysilmeseen suunnitteluun. Työtehtäviin kuuluu myös kalusteiden suunnittelu osana sisustusta.

Tehtäviin kuuluu asiakkaan tarpeiden selvittämistä, tilaan perehtymistä, luonnosten ja piirustusten laatimista sekä valaistus-, väri-, tekstiili- ja pintamateriaalisuunnittelua. Sisustusarkkitehdit myös valvovat työn toteutusta. Ammatti edellyttää esteettistä näkemystä, luovuutta, rakenteiden ja materiaalien tuntemusta, ongelmanratkaisukykyä ja yhteistyökykyä.

Sisustusarkkitehdit työskentelevät mm. arkkitehti- ja sisustusarkkitehti-toimistoissa sekä huonekalu-, muotoilu- ja sisustusalan yrityksissä ja itsenäisinä yrittäjinä. Työtä tehdään toimistomaisessa ympäristössä tietotekniikkaa hyödyntäen sekä vaihtelevissa työkohteissa. Yhteistyötä tehdään toimeksiantajan, tilan käyttäjien, arkkitehtien, urakoitsijoiden, teknisten suunnittelijoiden sekä materiaalitoyttäjien kanssa.

Aalto-yliopiston taideteollisessa korkeakoulussa voi opiskella sisustusarkkitehtuuria ja huonekalusuunnittelua ja suorittaa alemman korkeakoulututkinnon taiteen kandidaatti. Taiteen maisterin tutkinnon voi suorittaa tilasuunnitteluun tai kalustesuunnitteluun erikoistuen. Kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon muotoilija (AMK) voi suorittaa sisustusarkkitehtuuriin ja kalustemuotoiluun suuntautuen.

Teollinen muotoilija

Teollinen muotoilija voi suunnitella esimerkiksi arkisia kulutustavaroita, työkaluja ja teollisuuden koneita. Tehtäviin kuuluu tuotteen ominaisuuksien sekä käyttäjätarpeiden tutkimista sekä tuotteen käytettävyyden ja ulkomuodon suunnittelua. Työnä voi olla myös palvelumuotoilu, konseptisuunnittelu, käyttöliittymäsuunnittelu tai käytettävyytustutkimus.

Teollisia muotoilijoita työskentelee muotoilutoimistoissa, yritysten palveluksessa, yrittäjinä ja freelancereina. Työ tehdään yleensä toimistomaisessa ympäristössä. Usein työskennellään tuotekehitysryhmissä erilaisissa projekteissa. Tehtäviin kuuluu asiakas- ja käyttäjätarpeiden selvittämistä, neuvotteluja, ideointia, luonnosten piirtämistä sekä suunnittelua ja mallintamista tietotekniikan ja ohjelmistojen avulla.

Ammattissa tarvitaan visuaalista hahmottamiskykyä, luovuutta ja käden taitoja. Työssä on kyettävä eläytymään tuotteen tai palvelun käyttäjän asemaan. Teollisen muotoilijan on tunnettava materiaalien käyttäytymistä. Työssä tarvitaan vuorovaikutustaitoja, selkeää ilmaisukykyä ja pitkäjännitteisyyttä.

Teollista muotoilua voi opiskella Aalto-yliopiston taideteollisessa korkeakoulussa sekä Lapin yliopistossa taiteiden tiedekunnassa. Ylempi korkeakoulututkinto on taiteen maisteri. Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon muotoilija (AMK) teolliseen muotoiluun suuntautuen.

Vaatesuunnittelija

Vaatesuunnittelija suunnittelee vaatetusyrityksen mallivaatteita tai mallistokokonaisuuksia. Suunnitelmat hahmotellaan paperille tai tietokoneella, jonka avulla pystytään kokeilemaan helposti erilaisia väri- ja kuviointimahdollisuuksia. Vaatesuunnittelija tekee malli-, kuosi-, tekniikka- ja materiaaliehdotuksia sekä neuvottelee tilaajan tai tuotantolaitoksen edustajien kanssa valmistukseen liittyvistä seikoista.

Monet suunnittelijat toimivat freelancereina ja tekevät töitä usealle vaatevalmistajalle. Suunnittelu tehdään toimistomaisessa ympäristössä. Työtä tehdään yhdessä useiden eri alojen ammattilaisten kanssa. Työn vuoksi käydään messuilla, muotikeskuksissa ja tuotantolaitoksissa. Ammatissa tarvitaan luovuutta, visuaalista silmää, värien ja muotojen tajuja sekä materiaalien ja valmistustekniikoiden tuntemusta. Lisäksi on tunnettava kuluttajien tarpeet ja muotivirtaukset. Yhteistyötaidot ja kielitaito ovat tarpeen.

Aalto-yliopiston taideteollisessa korkeakoulussa voi opiskella vaatesuunnittelua ja pukutaidetta. Ylempi korkeakoulututkinto on taiteen maisteri. Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnassa voi opiskella vaatetussuunnittelua. Ylempi korkeakoulututkinto on taiteen maisteri. Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon vestonomi (AMK), artonomi (AMK) ja muotoilija (AMK) vaatetusalaan suuntautuen.

Museoala

Konservaattori

Konservaattori on käsityöläinen ja erikoisasiantuntija, jonka tehtävänä on estää vanhojen esineiden tuhoutuminen hoitamalla, entistämällä, restauroimalla ja korjaamalla. Konservaattori voi olla erikoistunut esineiden, paperien, maalaustaideteiden, huonekalujen, tekstiilien, sisätilojen, rakennusten tai luonnontieteellisen alan konservointiin. Tyypillistä konservaattorin työtä on esimerkiksi vanhan seinämaalauksen korjaus.

Työ tehdään tarkoitukseen sopivilla menetelmillä. Varsinaisen konservoinnin lisäksi konservaattori osallistuu myös näyttely- ja säilytystilojen suunnitteluun sekä esineiden säilytystilojen seurantaan ja kuljetusten suunnitteluun ja valvontaan. Konservaattorit tekevät myös oman alansa koulutus- ja tiedotustehtäviä.

Konservaattorit työskentelevät museoissa, kirjastoissa, arkistossa ja konservointiin erikoistuneissa yri-

tyksissä. Työtä tehdään sekä työhuoneissa että paikoilla, joihin esineet on sijoitettu. Isoissa museoissa voi olla useampi konservavaattori. Työ on luonteeltaan hyvin itsenäistä, mutta siinä ollaan tekemisissä myös asiakkaiden kanssa.

Ammatissa tarvitaan historian tuntemusta, erikoistumista, työtekniikoiden hallintaa, taiteellista lahjakkuutta, pitkäjännitteisyyttä, kärsivällisyyttä ja tarkkuutta sekä omaaloitteisuutta ja yhteistyökykyä. Soveltuva koulutus on kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinto konservavaattori (AMK). Luonnontieteellisen alan konservoinnin ammattitutkinnon voi suorittaa Luonnontieteellisessä keskusmuseossa.

Musiikkiala

Laulaja, kevyt musiikki

Kevyen musiikin laulajat esittävät esimerkiksi iskelmä- tai rockmusiikkia konserttilavoilla, tanssilavoilla, ravintoloissa ja yksityistilaisuuksissa. He esiintyvät joko oman taustabändin kanssa tai vierailevina artisteina. Työhön kuuluu keikkailua, harjoituksia ja äänityksiä studioissa. Osa laulajista työskentelee taustalaulajina studioissa. Jotkut laulajista myös säveltävät, sanoittavat ja soittavat itse.

Laulajat työskentelevät pääsääntöisesti freelanceina tai yrittäjinä. Työympäristö riippuu siitä, missä konsertti tai keikka pidetään. Laulaja työskentelee yhdessä yhtyeensä, managerin, roudareiden jne. kanssa. Työajat painottuvat iltaan ja iltayöhön. Työhön liittyy yleensä paljon matkustamista kotimaassa ja toisinaan myös ulkomailla. Keikkakierueet saattavat kestää useita viikkoja.

Laulajalta vaaditaan ennen kaikkea laulutaitoa, musiikillista lahjakkuutta ja intohimoista suhtautumista musiikkiin. Esiintymistaito sekä yhteistyökyky ja sopeutuvaisuus ovat ammatissa tarpeen. Sibelius-Akatemiassa voi opiskella musiikkialaa ja suorittaa ylemmän korkeakoulututkinnon musiikin maisteri. Ammattikorkeakoulussa voi suorittaa kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon muusikko (AMK). Toisella asteella voi suorittaa musiikkialan perustutkinnon, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona.

Muusikko, kevyt musiikki

Muusikko soittaa erilaisissa yhtyeissä yhtä tai useampaa soitinta, esimerkiksi kitaraa, bassoa tai rumppuja. Työnkuvaan kuuluu soittamista ja solistin säestämistä keikoilla, harjoittelua, levyttämistä ja joskus myös

säveltämistä. Kevyeen musiikkiin luetaan erilaisia musiikin lajeja jazzista rockiin ja kansanmusiikkiin.

Muusikot ovat usein ammatinharjoittajia tai freelance-verokortilla toimivia keikkailijoita. Heitä työllistävät ohjelmatoimistot. Työympäristö vaihtelee treenikämpältä keikkapaikoille ja studioon. Oman yhtyeen lisäksi työssä ollaan tekemisissä mm. roudareiden, miksaajan, ääni- ja valomiehen sekä tuottajan ja äänittäjän kanssa. Työajat painottuvat iltaan ja viikonloppuihin. Ammattiin kuuluu paljon matkustamista.

Ammatti edellyttää soittotaidon ja musikaalisuuden lisäksi mm. vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja sekä sopeutumista epäsäännöllisiin työaikoihin. Sibelius-Akatemiassa voi opiskella musiikkialaa ja suorittaa ylemmän korkeakoulututkinnon musiikin maisteri. Ammattikorkeakoulussa voi suorittaa kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon muusikko (AMK). Toisella asteella voi suorittaa musiikkialan perustutkinnon, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona.

Musiikkiterapeutti

Musiikkiterapia on kuntoutus- ja hoitomuoto. Musiikkiterapeutti käyttää laulua, soittoa ja leikkiä vuorovaikutusvälineinä. Hän tukee asiakkaansa fyysisistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä musiikin keinoin. Käytännön työssään musiikkiterapeutti soittaa itse useita instrumentteja.

Musiikkiterapeutti työskentelee erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon tehtävissä. Hän voi toimia koulussa, päiväkodissa tai vanhainkodissa. Työ on yksilö- tai ryhmäterapiaa. Terapiatyön lisäksi musiikkiterapeutti saattaa toimia neuvonta- ja koulutustehtävissä.

Musiikkiterapeutilta edellytetään musikaalisuutta, soittotaitoa, pitkäjännitteisyyttä ja empatiaa. Musiikkiterapian opiskelu jakaantuu ammattiopinnoihin ja arvosanaopintoihin. Ammattiopinnot voi suorittaa Sibelius-akatemian koulutuskeskuksissa, arvosanaopinnot eri oppilaitoksissa.

Äänittäjä

Äänittäjät työskentelevät elokuva-, video- ja televisiotuotannoissa sekä musiikkistudioissa. Äänittäjä on tuotantotiimin äänitekninen jäsen, äänityksen, äänilaitteiston ja äänentalennuksen asiantuntija. Hänen tulee ymmärtää ääni-ilmaisua, televisio- ja elokuvatyössä myös kuvallista ilmaisu.

Äänittäjältä edellytetään sähkötekniikan ja laitteiden tuntemusta, auditiivisuutta ja hyvää kuuloa. Teknisten

valmiuksien lisäksi äänittäjältä vaaditaan taiteellista näkemystä, luovuutta ja kekseliäisyyttä. Tiimityö vaatii myös joustavuutta ja yhteistyökykyä.

Pätevyysvaatimuksena on ääni-ilmaisuun keskittynyt kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinto. Taideteollisessa korkeakoulussa voi suorittaa alaan liittyvän taiteen kandidaatin ja maisterin tutkinnon.

Teatteri- ja tanssiala

Kulttuurituottaja

Kulttuurituottajat toimivat kulttuurialan monipuolisissa asiantuntijatehtävissä, joissa yhdistyvät kulttuuri ja talous. Tehtäviin kuuluu tyypillisesti erilaisten elämispalveluiden järjestämistä ja kulttuuriprojektien vetämistä. Tehtävänimikkeenä voi olla esimerkiksi tapahtumatuottaja, toiminnanjohtaja tai projektipäällikkö. Työpaikkoja on kulttuurialan yrityksissä, kunnilla, valtiolla ja järjestöissä.

Kulttuurituottaja organisoii ja johtaa palvelun rakentamista tavoitteenaan rakentaa toimiva kokonaisuus useista eri tekijöistä. Tehtävänä voi olla myös jonkin kulttuurialan hankkeen tai projektin vetäminen tai kulttuurivienti. Kulttuurituottaja vastaa siitä, että kulttuuripalvelu suunnitellaan ja toteutetaan hyvin. Työnkuva on tyypillisesti laaja ja monipuolinen. Tehtäviin kuuluu mm. suunnittelua, tehtävien jakamista ja työvaiheiden etenemisen valvontaa. Kulttuurituottaja vastaa myös tuotantoa toteuttavien ihmisten valinnasta.

Ammatissa tarvitaan erityisesti kulttuurin tuntemusta, liiketaloudellista osaamista sekä vuorovaikutus- ja organisointitaitoja. Ammattikorkeakouluissa voi opiskella kulttuurituotantoa ja suorittaa kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon kulttuurituottaja (AMK). Kulttuurituotantoa opiskellen voi suorittaa myös kulttuurialan ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon kulttuurituottaja (ylempi AMK). Myös yliopistoissa voi opiskella kulttuurituotantoa.

Dramaturgi

Dramaturgi on taiteilija, joka työskentelee teatterissa, radiossa tai televisiossa tai dramaturgian opettajana. Dramaturgi osallistuu teatterissa ohjelmiston suunnitteluun. Lisäksi hän muokkaa näytelmiä, esimerkiksi dramatisoi novellin näytelmän muotoon. Joskus dramaturgit kirjoittavat itsekin käsikirjoituksia. Yhä useammat toimivat freelancereina.

Dramaturgin ammattikuva muuttuu jatkuvasti uusien projektien, kulttuu-

rimaiseman ja teatterin ammattikentän muutosten myötä. Tyypillisesti dramaturgi työskentelee yhteistyössä ohjaajan ja näyttämökirjailijan kanssa. Työympäristö ja työajat vaihtelevat.

Ammatissa tarvitaan kirjallista lahjakkuutta, kykyä hahmottaa draamallisia rakenteita, perehtyneisyyttä draaman historiaan ja teatterin kerontakeinojen tuntemusta. Teatteri on ryhmätöitä, joten dramaturgin tulee osata toimia ryhmässä. Vakiuuden työpaikkojen vähäisyys vaatii epävarmuuden sietokykyä. Dramaturgeja valmistuu Teatterikorkeakoulusta.

Lavastaja

Lavastaja suunnittelee näytelmän tai elokuvan toiminnalliset puitteet ja valvoo lavastuksen toteutusta. Hänen tehtävänsä on tuoda oma näkemysensä esitykseen toteuttamalla sen aikakauteen ja tyylilajiin sopivat lavastusratkaisut. Lavastaja työskentelee teattereissa sekä televisio- ja elokuvatuotannoissa.

Toteutusta varten lavastaja työstää luonnoksia tai pienoismallin ja piirtää työpiirustukset. Elokuvatuotannossa sopivien ympäristöjen ja maisemien löytäminen kuuluu työnkuvaan. Lavastuksesta keskustellaan ohjaajan kanssa. Suurissa teattereissa ja televisiotuotannoissa lavasteet rakentaa verstaan henkilöstö lavastajan piirustusten ja ohjeiden mukaan. Jotkut lavastajat tekevät myös puuvustusta.

Ammatissa toiminen edellyttää taiteellista näkemystä ja visuaalista hahmotuskykyä sekä kiinnostusta teatteriin, elokuvaan ja kirjallisuuteen. Ryhmätöitä odotetaan tarpeen.

Aalto-yliopiston taideoikeuden korkeakoulun elokuvataiteen ja lavastustaiteen osastolla voi opiskella lavastustaiteita ja suorittaa alemman korkeakoulututkinnon taiteen kandidaatti ja ylemmän korkeakoulututkinnon taiteen maisteri.

Näyttelijä

Näyttelijä työskentelee kiinteässä ammattiteatterissa tai teatteriryhmässä. Teatterityönsä ohella hän usein osallistuu elokuva-, televisio- ja radiotuotantoon. Hän voi työskennellä myös itsenäisenä freelance-näyttelijänä. Näyttelijän työpäivä jakautuu kahteen osaan - näytäntöihin ja harjoituksiin. Saman päivän aikana hän esiintyy yleisölle ja valmistele uutta rooliaan.

Työ on henkisesti ja fyysisesti raskasta, työajat painottuvat iltaan. Näyttelijältä edellytetään luovuutta, kekseliäisyyttä, itseluottamusta, kes-

kittymiskykyä, halua ja taitoa eläytyä rooliinsa ja valmiutta sietää omaan roolisuuritukseensa kohdistuvaa arvostelua.

Näyttelijöitä koulutetaan Teatterikorkeakoulussa ja Tampereen yliopistossa teatteritaiteen kandidaatin ja teatteritaiteen maisterin tutkintoon.

Televisio- ja radiotyö

Radio- ja televisiotuottajat

Radiossa ja televisiossa työskentelevät toimittajat osallistuvat monenlaisten ohjelmien tekemiseen. Juontamisen lisäksi tehtäviin kuuluu ohjelman suunnittelua ja taustatyötä. Kokonaisuudessaan työ on tietojen hankkimista, muokkaamista ja välittämistä katsojille ja kuuntelijoille.

Työpaikkoja on televisiokanavilla ja radioasemilla. Työtä tehdään studiossa sekä vaihtelevissa paikoissa tekeillä olevan jutun tai uutisen aiheen mukaan. Ammatissa tehdään yhteistyötä toisten toimittajien ja mm. äänitarkkailijoiden ja leikkaajien kanssa. Työajat vaihtelevat, ja työ voi toisinaan olla hyvinkin kiireellistä. Toimittajan työhön voi kuulua paljon matkustelua.

Radio- ja tv-toimittajilta vaaditaan laajaa yleissivistystä ja yhteiskuntatuntemusta sekä selkeää ilmaisua. Radiotyössä korostuu hyvä radioääni, televisiossa myös siisti ulkoinen olemus ja esiintymistaito. Tiedonhankutaidot ja ideointikyky ovat myös tarpeen. Vuorovaikutustaitoja tarvitaan sekä ryhmätyön että haastattelutilanteiden onnistumiseksi.

Yliopistoissa voi opiskella viestintää eri pääaineissa ja suorittaa ylempään korkeakoulututkintoon, joka on yliopistosta riippuen esimerkiksi filosofian maisteri tai yhteiskuntatieteiden maisteri. Myös ammattikorkeakouluissa voi opiskella viestintää ja suorittaa kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon medianomi (AMK).

Televisiokuvaaja

Televisiokuvaaja on suunnitteleva kuvaaja, jonka tehtäviin kuuluu teknisten töiden ohella työnjohdollisia ja taiteellisia tehtäviä. Ohjelman visuaalinen ilme on televisio kuvaajan vastuulla. Ennen kuvauksia televisio kuvaaja suunnittelee mm. kamerapaikat. Kuvauksissa televisio kuvaaja antaa kameramiehille ohjeita mikrofonien ja kuulokkeiden kautta. Valaistus on kuvauksissa televisio kuvaajan ominta aluetta.

Televisiokuvaaja työskentelee tv-yhtiöiden palveluksessa. Kuvauspaikat

vaihtelevat ohjelman mukaan studioista sisätiloihin ja ulkosalle, jossa käytetään ulkolähetysautoja, joissa on useita kameroita ja tarkkailupöytä. Ammatissa toimitaan työryhmän kanssa, johon kuuluvat esimerkiksi ohjaaja, kameramiehet ja kuvatakkailija. Työhön kuuluu matkustamista kuvauspaikoille, ja työajat vaihtelevat.

Ammatissa tarvitaan kuvallista lahjakkuutta ja kuvaustekniikan hallintaa sekä yhteistyökykyä ja esimestaitoja. Aalto-yliopiston taideteollisessa korkeakoulussa voi opiskella elokuvataidetta kuvaukseen suuntautuen. Ylempi korkeakoulututkinto on taiteen maisteri. Kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon medianomi (AMK) voi suorittaa elokuvaan ja televisioon suuntautuen.

Valaistustarkkailija

Valaistustarkkailija vastaa televisio-ohjelmia tehtäessä valaistuksen toteutuksesta. Valaistustarkkailija säätelee valaistusta joko kuvaajan ohjeiden mukaisesti tai itsenäisesti. Tehtäviin kuuluu myös johtaa valomiestistä koostuvaa valaisuryhmää joka asettaa lamput, projektiolähteet jne. paikoilleen. Tv-yhtiöt työllistävät valaistustarkkailijoita.

Työympäristöt vaihtelevat sisälähetyspaikoilta ulkolähetyspaikoille. Myös elokuvatuotannot ja teatterit työllistävät valaistustehtävissä. Ammatissa työskennellään yhdessä muun ohjelmatiimin kanssa. Työajat vaihtelevat. Työn vuoksi joutuu matkustamaan lähetyspaikoille. Ammatissa on hallittava valaistuslaitteet sekä valaistus ja valo-oppi. Työssä tarvitaan teknisen osaamisen lisäksi visuaalisuutta. Yhteistyötaidot ja joustavuus ovat tarpeen ryhmätyössä.

Aalto-yliopiston taideteollisessa korkeakoulussa voi opiskella elokuvataidetta ja suorittaa taiteen maisterin tutkinnon. Teatterikorkeakoulussa voi opiskella valo- ja äänisuunnittelua ja suorittaa teatteritaiteen maisterin tutkinnon. Kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon medianomi (AMK) voi suorittaa elokuvaan ja televisioon suuntautuen.

Äänitarkkailija

Äänitarkkailijan tehtävänä on tarkkailla ääntä televisio- ja radiolähetyksissä. Tehtävänä on huolehtia, että puheen, musiikin jne. voimakkuus ja laatu ovat oikealla tasolla. Studion ulkopuolella äänitarkkailijat tekevät mm. elokuvanauhoituksia ja siirtävät äänityksiä eri välineiltä toisille.

Työpaikkoja on radio- ja televisioyhtiöissä sekä elokuva- ja video-

tuotantoyhtiöissä. Työympäristö vaihtelee studiosta lähetyspaikoille, joten työhön kuuluu myös matkustamista. Äänitarkkailua tehdään mm. konserteissa, festivaaleilla ja teatteriesityksissä. Ammatissa työskennellään yhdessä toimittajan sekä muun ohjelmatiimin kanssa Työajat vaihtelevat.

Ammatissa on hallittava äänilaitteisto ja tallennus sekä ääni-ilmaisuus ja musiikki. Työssä tarvitaan myös luovuutta, hyvää kuuloa ja yhteistyötaitoja. Aalto-yliopiston taideteollisessa korkeakoulussa voi opiskella elokuvataidetta ja suorittaa taiteen maisterin ylempään korkeakoulututkinnon. Teatterikorkeakoulussa voi suorittaa teatteritaiteen maisterin tutkinnon valo- ja äänisuunnittelua opiskellen. Kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon medianomi (AMK) voi suorittaa elokuvaan ja televisioon suuntautuen.

Toimitus- ja tiedotustyö

Toimittaja

Toimittajat kirjoittavat sanoma-, aikakaus- ja muihin lehtiin erilaisia juttuja, kuten esimerkiksi artikkeleja, reportaaseja ja haastatteluja. Työhön kuuluu tietojen etsimistä, haastattelujen tekemistä sekä ideointia, joskus myös valokuvauksia. Pienemmissä lehdissä toimittajat kirjoittavat juttuja aiheesta kuin aiheesta, suoremmissä he voivat usein erikoistua esimerkiksi politiikkaan, talouteen, kulttuuriin tai urheiluun.

Toimittajia työskentelee lehdistön, uutistoimistojen ja muun median palveluksessa. Freelancerit eli vapaat toimittajat työskentelevät eri medioille. Työympäristö vaihtelee toimituksen tiloista juttujen tekopaikoille. Ammatissa ollaan tekemisissä toimituksen, eri tahojen ja yksittäisten ihmisten kanssa. Tärkeimmät työvälineet ovat tietokone, puhelin, kynä, lehtiö ja nauhuri. Työn vuoksi matkustetaan paljon, ja työajat vaihtelevat.

Ammatissa tarvitaan sujuvaa kirjallista ilmaisua, ideointikykyä, tiedonhakutaitoja ja laajaa yleissivistystä sekä kykyä itsenäiseen työskentelyyn ja vuorovaikutustaitoja. Yliopistoissa voi opiskella viestintää eri pääaineissa. Ylempiä korkeakoulututkintoja ovat esimerkiksi filosofian maisteri ja yhteiskuntatieteiden maisteri. Ammattikorkeakouluissa voi opiskella viestintää ja suorittaa kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon medianomi (AMK).

Tiedottaja

Tiedottaja on viestinnän ammattilai-

nen, jolla on keskeinen rooli organisaation viestinnän toteuttamisessa ja suunnittelussa. Työ on pitkälti erisidosryhmiin kohdistuvaa viestintää organisaatiosta ja sen toiminnasta. Tehtäviä ovat esimerkiksi tiedotteiden tuottaminen, artikkelien kirjoittaminen, julkaisujen toimittaminen, verkkoviestintä ja erilaisten tilaisuuksien järjestäminen.

Työpaikkoja ovat yritykset, kuntien ja valtion virastot ja laitokset, järjestöt ja viestintätoimistot. Työtä tehdään pääasiassa toimistoympäristössä. Suuremmissa työpaikoissa on tavallisesti useamman henkilön muodostama viestintä- tai tiedotusyksikkö. Ammatissa ollaan yhteydessä tiedotusvälineisiin ja muihin sidosryhmiin, kuten asiakkaisiin, omistajiin ja yhteistyökumppaneihin.

Ammatissa tarvitaan hyviä tietoja omasta työnantajasta ja sen toiminnasta sekä viestinnän käytännön hallintaa. Työssä tarvitaan hyvää kirjallista ja suullista ilmaisutaitoa, kielitaitoa, esiintymistaitoja, vuorovaikutustaitoja, omaaloitteisuutta ja organisointikykyä. Yliopistoissa voi opiskella viestintää. Ylempiä korkeakoulututkintoja ovat esimerkiksi filosofian maisteri ja yhteiskuntatieteiden maisteri. Ammattikorkeakouluissa voi opiskella viestintää ja suorittaa kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon medianomi (AMK).

Valokuvausala

Valokuvaaja

Valokuvaajan työnkuva riippuu pitkälti siitä, työskenteleekö hän lehtivalokuvaajana, mainoskuvaajana, muotokuvaajana vai laitoksenkuvaajana. Yhteistä kaikille valokuvaajille onkin lähinnä eri kohteiden tallentaminen valokuvan muotoon. Valokuvaajia työskentelee lehdissä, eri organisaatioissa ja yksityisyrityksissä.

Työympäristö riippuu työnkuvasta vaihdellen studiosta urheilutapahtumaan ja sairaalaan. Työajat ja työhön liittyvän matkustamisen määrä vaihtelevat yhdessä paikassa tehtävästä säännöllisestä päivätyöstä kuvaus tarpeen määräämään aikaan ja paikkaan. Työ tehdään yksin tai toimittajan tai assistentin kanssa.

Kuvaustaitojen lisäksi valokuvaaja tarvitsee hyvät ihmishuuhdetaidot. Lehtiin kuvattaessa korostuu tilan netaju, mainoksissa trendit, muotokuvauksessa ihmislähtöisyys, laitokuvauksessa taas kiinnostus omaan erityisalaan. Koulutustaustat vaihtelevat korkeakoulututkinnon suorittaneista itseoppineisiin.

Käsityöalan taitajat suunnittelevat ja valmistavat erilaisia käyttö- ja koriste-esineitä. Käsityönä tehdään esimerkiksi lasisia koriste-esineitä, huonekaluja, takorautaisia portteja, kivisiä tulisijoja, keramiikka-astioita, ryijyjä, nahkatuotteita sekä koruja, kelloja, soittimia ja veneitä. Restauroidissa puolestaan entisöidään esimerkiksi huonekaluja tai rakennuksia.

Käsityönä valmistetut esineet lisäävät ympäristön viihtyisyyttä sekä palvelevat käyttäjänsä esteettisiä ja käytännöllisiä tarpeita. Lisäksi ne tarjoavat korkealaatuisen, perinteitä kunnioittavan vaihtoehdon teollisille sarjatuotteille. Käsityöesineillä on myös keräilyarvoa.

Käsityölle on ominaista ainutkertaisten kappaleiden tai piensarjojen valmistus. Esineet tai tuotteet valmistetaan käsityökaluja käyttäen tai käsin muotoilemalla usein perinteisillä työtaidoilla. Käsityöammateissa on hallittava monia materiaaleja, työvälineitä ja menetelmiä. Käsitaitojen lisäksi tarvitaan luovuutta, oma-aloitteisuutta, palveluhenkisyttä ja usein myös yrittäjäosaamista.

Käsityöläinen joutuu pitkälti itse luomaan oman työpaikkansa. Käsityöläiset toimivatkin usein ammatinharjoittajina tai yrittäjinä. Työllistymiseen vaikuttavat sekä ammattitaito että kyky myydä omia tuotteita ja palveluja. Alan yritykset ovat yleensä pieniä, ja palkattua henkilökuntaa on vain suurimmilla yrityksillä.

Tässä esitellään vain eräitä esimerkkejä alan ammateista. Alan kaikkien keskeisten ammattien laajemmat kuvaukset ja haastattelut kokonaisuudessaan löytyvät verkkopalvelusta **www.ammattinetti.fi**

KÄSITYÖALA

Veneveistäjä Marko Nikula

Perinneveneiden veistäminen on monivaiheista käsityötä. Rakentajaa palkitsevat pienet onnistumisen hetket. Ensimmäinen niistä koetaan, kun metsästä löytyy rakentamiseen soveltuva puu.

Käsillätekemisen mielekkyys motivoi

– Hyvä puu kasvaa vanhassa metsässä. Kun tyvitukit on sahattu laudoiksi, on odotettava vielä kaksi vuotta. Puu soveltuu rakentamiseen vasta kuivuttuaan.

Marko Nikula, 35, työskentelee veneveistäjäyrittäjänä Turun lähistöllä Liedossa. Verstas sijaitsee lähellä kotia, omakotitalon piharakennuksessa.

Nikula rakentaa erityyppisiä perinneveneitä ja korjaa vanhoja puuveneitä. Hänen erikoisosaamistaan ovat purjeelliset talonpoikaisveneet, joihin hän ihastui jo veistäjäuransa alussa.

– Talonpoikaisvene oli niin iso ja ihmeellinen, etten uskonut koskaan pystyväni sellaista rakentamaan, mutta niin vain opin.

Nikulan asiakkaita ovat yksityishenkilöt, joita kiinnostavat perinne ja rauhallinen matkanteko vesillä. Nikula tekee veneitä tilauksesta. Soutuvene syntyy parissa viikossa. Iso vene vie kuukausia, jopa vuosia.

Rakennustyö alkaa veneen rungosta. Nikula veistää kölin ja kiinnittää siihen mallikaaret. Laudoitusta varten hän pehmentää puun vedellä tai kuumalla vesihöyryllä. Kun laudoitus valmistuu, hän poistaa mallikaaret ja tekee lopullisen kaarituksen.

– Veneen linjakkuus pitää nähdä silmällä. Sitä ei voi mittoa. Veneveistäjän ammattitaitoa on huomata, mikä muoto vaatii mitäkin työstöä.

”Veneveistäjä voi muokata linjakkuutta ja sulavuutta, mutta perinneveneiden alkuperäistyyli on ja pysyy.”

Nikula käyttää vannesahaa, pyörösahaa, oikohöylää, tasohöylää ja lukuisia käsityökaluja. Hän höylää parraspuut, reunalistat ja reunakannet, tapittaa oksat ja tulppaa ruuvit. Sitten syntyvät veneen pohja, penkit ja mahdollisesti myös hytti.

Iso talonpoikaisvene painaa yli seitsemänsataa kiloa. Siinä ei ole painoköliä. Jotta vene pysyisi pystyssä purjehduksen aikana, Nikula rakentaa veneen pohjaan tilan lyijyharkoille. Lopuksi hän käsittelee veneen pellavaöljyllä, jotta se ei käytössä imisi vettä sisäänsä.

– Rakentamisen hienoimpia vaiheita on siirtää valmis vene ulos ja tervata se.

Puuvene herättää ihmisissä romanttisia tunteita, mutta Nikulan mukaan veneveistäjän ammatissa ei ole kerrassaan mitään romanttista.

– On tehtävä valtavasti työtä ja aika-
taulutettava työ oikein.

Nikula haluaa säilyttää yritystoimin-
tansa pienimuotoisena jatkossakin,
sillä hän pitää käsillätekemisestä.

– Kiireestä huolimatta saan olla oma
herrani ja nauttia vapaudesta. Todelli-
suudessa vapautta ei ole, mutta minul-
le riittää vapauden tunnekin.

Teksti: Jukka Vuolle

Kuvat: Rami Marjamäki

Huonekaluverhoilija

Verhoilija voi olla suuntautunut perinteiseen huonekaluverhoiluun, teolliseen verhoiluun tai ajoneuvo-verhoiluun. Verhoilijat saattavat tehdä myös muita kodin sisustukseen liittyviä töitä, kuten verhojen suunnittelua ja ompelua, lampunvarjostinten tekoa ja kankailla tapetoimista. Myös huonekalujen puuosien korjaus ja entisöintityöt saattavat kuulua verhoilijan tehtäviin.

Perinteisessä verhoilussa tuotteet ovat huonekaluja, joita huonekaluverhoilija uusii, korjaa ja entisöi perinteisin käsityömenetelmin. Verhoilija valitsee käytettävät materiaalit verhoiltavan huonekalun ja asiakkaan mukaan. Tarkoituksena on vahvistaa huonekalujen verhouksia ja antaa huonekaluille uutta yksilöllistä ilmettä. Huonekaluverhoilija tekee usein yhteistyötä entisöijän ja puusepän kanssa.

Verhoilijat työskentelevät huonekaluteollisuudessa tai verhoiluliikkeissä..

Työssä tarvitaan perinteisiä käsityötaitoja, uuden teknologian osaamista, tyyliä ja värisilmää. Verhoilijaksi voi kouluttautua suorittamalla verhoilu- ja sisustusalan perustutkinnon. Myös käsi- ja taideteollisuuden perustutkinnon suorittamalla voi suuntautua verhoilijan ammattiin. Verhoilijan ammattiin voi valmistua myös oppisopimuskoulutuksella. Näyttötutkintona voi suorittaa verhoilijan ammattitutkinnon ja verhoilijamestarin erikoisammattitutkinnon.

Kultaseppä

Kultaseppät suunnittelevat, valmistavat, korjaavat ja myyvät pääasiassa jalometalleista ja -kivistä valmistettuja koruja sekä yksittäisille asiakkaille että korujen vähittäis- ja tukkukaupoille. Tuotteet valmistetaan perinteisenä käsityönä, pienimuotoisena sarjatyönä tai täysin automatisoituna tuotantona. Kultaseppät työskentelevät yrittäjinä tai jalometallituotteita

valmistavissa yrityksissä sekä alan tukku- ja vähittäiskaupan palveluksessa.

Työympäristönä on työpaja, jossa työskennellään oman työpöydän ääressä. Työ on hienoa käsi- ja sormityötä pienillä ja tarkoilla käsityövälineillä. Tehtäviin kuuluu mm. valamista, sahaamista, poraamista ja kiillottamista. Ammatissa tarvitaan kädentaitoja, sorminäppäryyttä ja taiteellisuutta. Työ edellyttää hyvää keskittymiskykyä, kärsivällisyyttä ja hyvää näköä sekä asiakaspalvelutaitoja.

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinnon voi suorittaa kultasepänalanaan suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös kultasepän ammattitutkinnon ja kultaseppämestarin erikoisammattitutkinnon. Ammattikorkeakouluissa voi opiskella muotoilua ja suorittaa kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon muotoilija (AMK) tai artenomi (AMK).

Kelloseppä

Kelloseppä on erikoistunut suurta tarkkuutta vaativien kellojen, mittauslaitteiden ja vastaavien tarkkuuslaitteiden korjaukseen sekä niiden osien valmistamiseen. Kelloliikkeessä työ on kellojen huoltoa ja korjausta sekä kellojen ja korujen myyntiä ja asiakaspalvelua. Kelloseppä voi myös toimia pelkästään kellojen korjaajana, jolloin hän tekee työhuoneessaan korjauksia asiakkaanaan oleville kelloseppäliikkeille.

Kelloseppät työskentelevät kello- ja koruliikkeissä, alan maahantuojien palveluksessa sekä yrittäjinä. Työympäristönä on yleensä kello- ja kultasepänalan myymälä tai työpaja, joka voi sijaita liikkeen takaosassa. Kelloliikkeiden lisäksi kelloja korjataan myös erillisissä kelloverstaissa, joissa tehdään yleensä suurempia huolto- ja korjaustöitä. Työ on hienomekaanista tarkkuuskäsityötä pienten välineiden avulla.

Kellojen ja muiden pienten laitteiden korjaamisessa ja huollossa tarvitaan kädentaitoja, sorminäppäryyttä, hyvää näköä, tarkkuutta ja keskittymiskykyä. Ammatissa tarvitaan myös asiakaspalvelutaitoja. Kelloseppäksi voi kouluttautua suorittamalla kello- ja mikromekaanikan perustutkinnon kelloalaan suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Kelloseppä koulutetaan Kelloseppäkoulussa Espoossa sekä Invalidiliiton Järvenpään koulutuskeskuksessa.

Koristemaalari

Koristemaalari on erilaisiin pinta-käsittelyihin erikoistunut maalari, joka viimeistelee uutta ja entisöi vanhaa. Työtehtävät voivat vaihdella kirkon saarnastuolin kultamaalauksesta kreikkalaisravintolan pylväiden marmorointiin ja vanhan asuintalon sisätilojen koristeluun sekä kalusteiden ja huonekalujen koristamaalaukseen.

Koristemaalari työskentelevät yleensä ammatinharjoittajina tai yrittäjinä. Työpaikkoja on myös koristemaalaukseen ja entisöintiin erikoistuneissa yrityksissä. Työ tehdään yleensä paikan päällä, mutta huonekaluja voidaan koristella myös omassa verstaassa. Ammatissa työskennellään yleensä yksin käyttäen sekä nykykäsisiä maalaustekniikoita että vanhoja koristemaalauksen menetelmiä ja maaliaineita.

Käsityöammatissa tarvitaan käden taitojen lisäksi maalaustekniikoiden hallintaa, vanhojen työmenetelmien tuntemusta sekä taiteellisuutta, pitkäjännitteisyyttä, huolellisuutta ja kärsivällisyyttä. Soveltuva pohjakoulutus on esimerkiksi käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto entisöintiin suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös maalarin, kultaajakisällin ja restaurointikisällin ammattitutkinnot sekä maalarimestarin, kultaajamestarin ja restaurointimestarin erikoisammattitutkinnot.

Ompelija-artsaani

Ompelija-artsaani on vaatetuksen ja pukeutumisen käsityöammattilainen, joka suunnittelee ja valmistaa vaatteita sekä muita tekstiilituotteita erilaisista materiaaleista. Työ voi kohdistua esimerkiksi hameisiin, takkeihin, juhlapukuihin tai teatteripukuihin sekä sisustustekstiileihin. Tehtäviin kuuluu myös vaatteiden korjausompelua ja muodistamista sekä asiakaspalvelua ja pukeutumisneuvontaa.

Työpaikkoja on pienissä ompelijoisissa ja ateljeissa sekä vaatetusteollisuudessa. Tuotteet tehdään yleensä mittatilaustyönä tai pieninä sarjoina. Tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa voidaan työskennellä vaihtotyöntekijänä, jolloin työ kohdistuu suurempiin sarjoihin. Alan ammattilainen voi toimia myös esittely- ja myyntitehtävissä vaatetusliikkeessä tai kangaskaupassa.

Ammatissa on hallittava työmenetelmät ja tunnettava materiaalit. Työ edellyttää kädentaitoja, luovuutta, hyvää tyyliä, visuaalista silmää, trendien tuntemusta sekä asiakaspalvelutaitoja. Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinnon voi suo-

rittaa tekstiilialaan tai vaatetusalaan erikoistuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös ammattitaidon kartuttua vaatetusalan ja tekstiilialan ammattitutkinnot sekä vaatetusalan ja tekstiilialan erikoisammattitutkinnot.

Puuseppä

Puuseppät valmistavat sahatavarasta tai puulevystä esimerkiksi kaapistoja, huonekaluja, puusisustuksia, ovia ja ikkunoita sekä tilauksesta myös puisia käyttö- ja pienesineitä. Työpaikasta riippuen he tekevät itsenäistä suunnittelua edellyttävää käsityötä tai vaiheiksi jaettua koneellista sarjavalmistusta. Tehtäviin saattavat kuulua myös korjaus- ja asennustyöt.

Puuseppiä työskentelee mm. puuseppäntehtaissa ja -verstailla, huonekalutehtaissa ja rakennuspuuseppänteollisuudessa. Puuseppät työskentelevät verstaissa ja tehdashalleissa. Työyhteisön muiden työntekijöiden lukumäärä riippuu työpaikasta. Työpisteellä työskennellään usein yksin. Työssä käytetään käsityökalujen lisäksi erilaisia puuntyöstökoneita.

Ammatissa tarvitaan kädentaitoja sekä puun ominaisuuksien tuntemusta. Työssä tarvitaan myös huolellisuutta, tarkkuutta ja laatutietoisuutta. Puualan perustutkinnon voi suorittaa puuseppäksi suuntautuen. Myös käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinnossa voi suuntautua puualaan. Perustutkinnot voidaan suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös puuseppänalan ammattitutkinto ja puuseppänalan erikoisammattitutkinto.

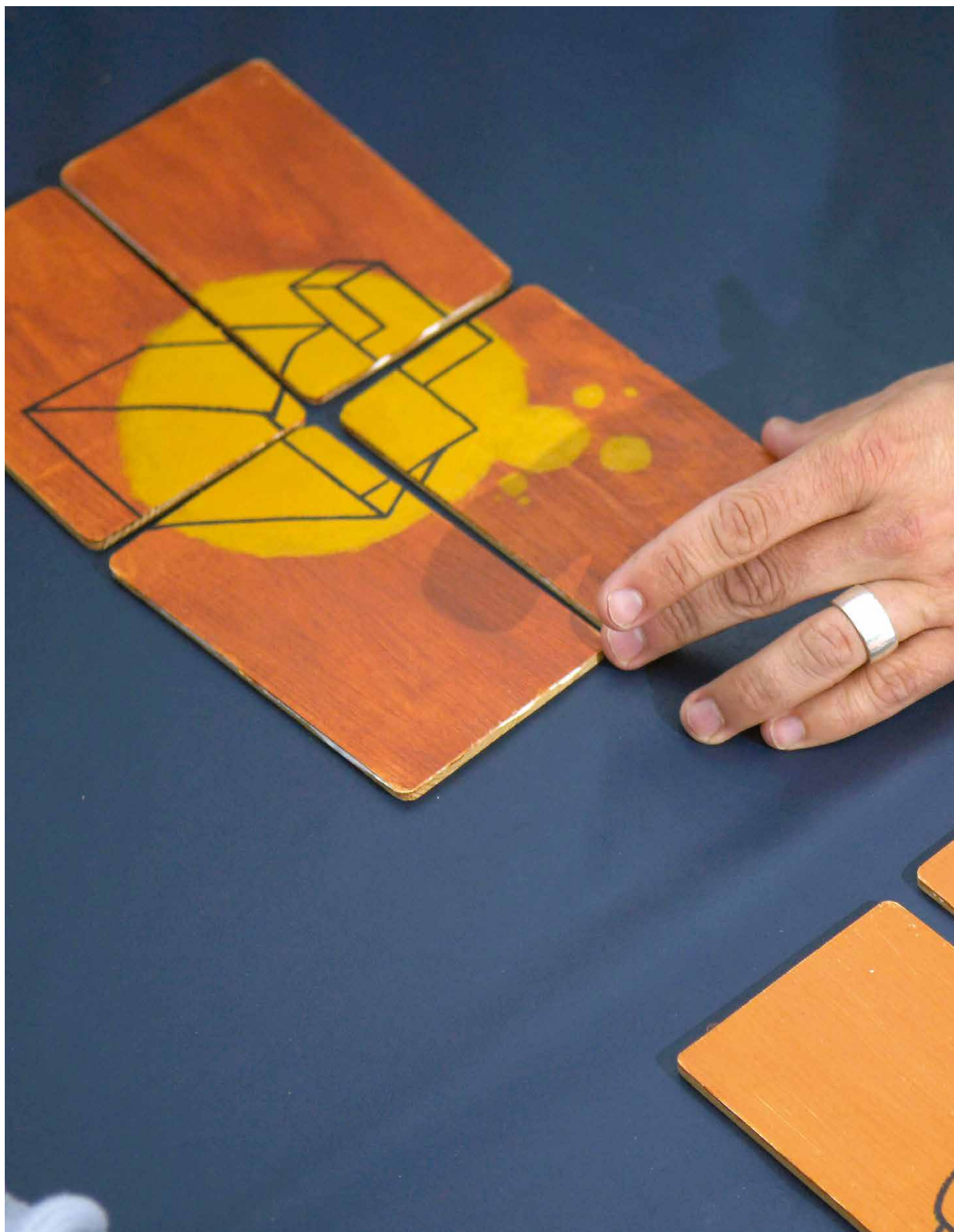
Vaatturi

Vaatturit suunnittelevat ja valmistavat korkealaatuisia pukuja arkeen ja juhlaan tilaus- ja mittatyönä. Vaatturit ovat tavallisesti erikoistuneet miesten- tai naistenvaatteisiin tai erikoisvaatteisiin, kuten virka- ja teatteriasuihin. Tilauspuvut tehdään käsityönä alusta loppuun. Mittapuvut valmistetaan tehtaassa asiakkaasta otettujen mittojen mukaisesti.

Vaatturit työskentelevät yrittäjinä vaatturiliikkeissään, ateljeissa ja pukimoissa, vaatetusteollisuudessa tai kaupan palveluksessa. He työskentelevät usein yksin tai pienessä ryhmässä liikkeen työhuoneen tiloissa käyttäen esimerkiksi ompelukonetta. Vaatturin on hallittava vaatteiden valmistuksen vaiheet sekä tunnettava eri materiaalit.

Ammatissa tarvitaan kädentaitoja, sorminäppäryyttä, luovuutta, värien, muotojen, tyylien ja trendien tuntemusta sekä huolellisuutta, tarkkuutta

ja asiakaspalvelutaitoja. Vaatetusalan perustutkinto antaa pätevyyden ammattiin. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös vaatetusalan ammattitutkinnon ja vaatetusalan erikoisammattitutkinnon.

Lait ohjaavat ja säätelevät lähes kaikkia yhteiskunnan ja ihmiselämän asioita. Oikeudellisen neuvonnan tarve erityisesti yksityishenkilöille on lisääntynyt yhteiskunnan monimutkaistuesssa. Palveluja on saatavissa asianajotoimistoista ja oikeusaputoimistoista. Yrityksissä, julkishallinnossa ja järjestöissä työskentelevät juristit palvelevat puolestaan omaa työnantajaansa. Oikeuslaitoksen tarkoituksena on taata oikeusturvaa.

Lakialan työtehtävät ovat hyvin vaihtelevia, mutta tunnusomaista niille on ongelmanratkaisu. Asiantuntijana lakimies tunnistaa asiakkaidensa ongelmia ja kehittää niihin ratkaisuja. Lakialan ammateissa tarvitaan vastuuntuntoa, asiakaspalvelutaitoja ja eettisyyttä. Lakimiehen on kyettävä hahmottamaan lain lisäksi myös asioiden taloudelliset, tekniset ja moraaliset ulottuvuudet. Uudistuva lainsäädäntö edellyttää jatkuvaa opiskelua.

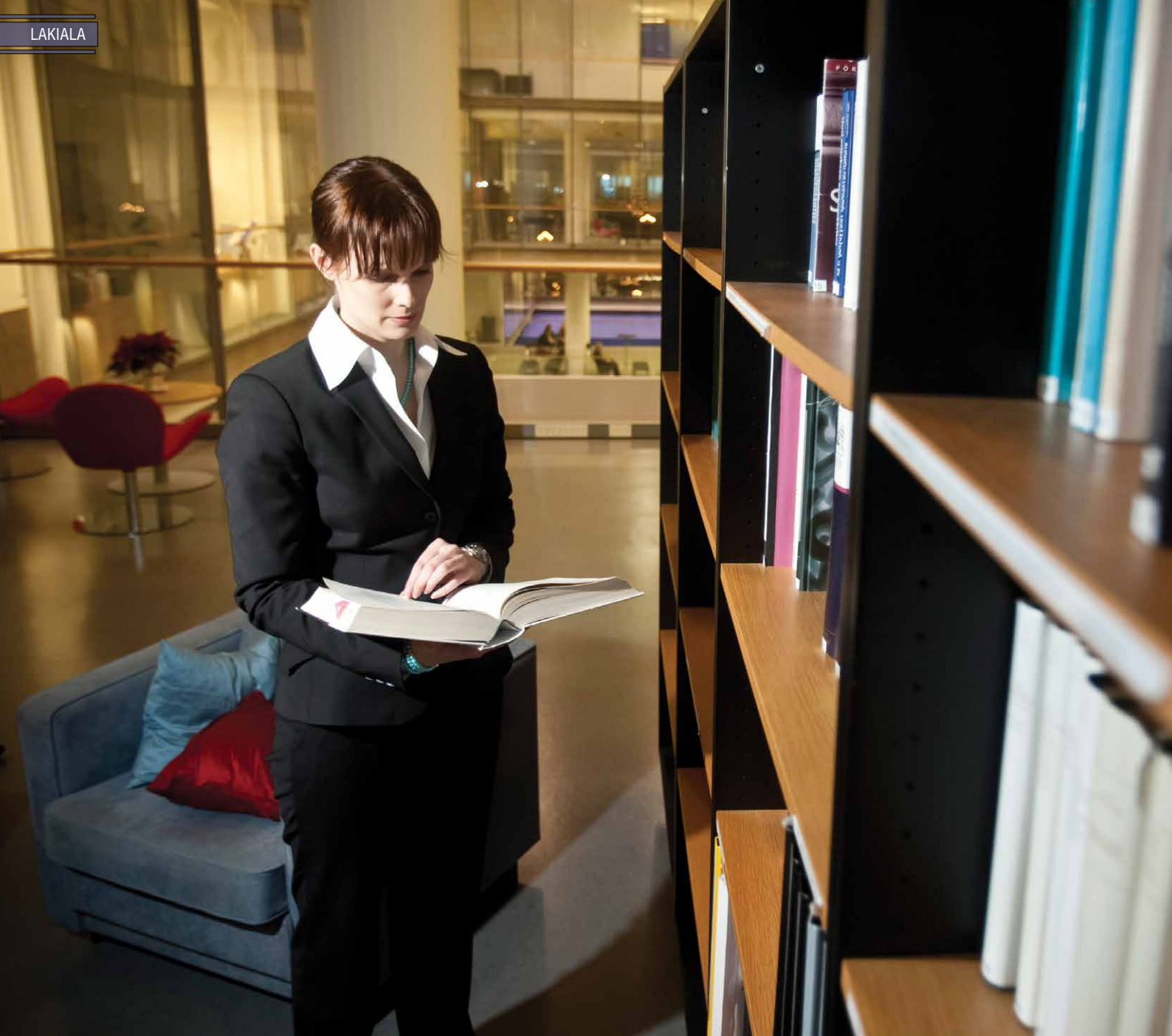
Lakialan ammattilaiset toimivat oikeudellisina asiantuntijoina sekä esimiestehtävissä yhteiskunnan kaikilla sektoreilla. Työpaikkoja on tarjolla muun muassa tuomioistuimissa, julkishallinnossa, asianajotoimistoissa sekä eri toimialojen yrityksissä ja järjestöissä. Osa oikeustieteellisen tutkinnon suorittaneista työskentelee tutkijoina tai opettajina.

Lakiala työllistää vakaasti. Eläköityminen lisää uusien ammattilaisten kysyntää, samoin oikeudellisen asiantuntijatyön lisääntynyt tarve esimerkiksi talouden ja hallinnon tehtäväalueilla sekä kaupan, pankkien, rahoituslaitosten ja vakuutusyhtiöiden palveluksessa.

Tässä esitellään vain eräitä esimerkkejä alan ammateista. Alan kaikkien keskeisten ammattien laajemmat kuvaukset ja haastattelut kokonaisuudessaan löytyvät verkkopalvelusta www.ammattinetti.fi

LAKIALA

KÄRÄJÄONKEUS HELSINKI

Kihlakunnansyyttäjä Mari Valtti

Kihlakunnansyyttäjä Mari Valtti tutkii työkseen rikoksesta epäiltyjen syyllisyyttä. Lähtökohta kuulostaa negatiiviselta, mutta Valtin mukaan näin ei ole. Syyllisen kuuluu vastata teostaan. Silti hänen oikeusturvaansa on kunnioitettava.

Rikosvastuu toteutuu

suuksia ja paikkansapitävyyden mahdollisuutta tai mahdottomuutta.

Valtti arvio, onko epäillyn syyllisyys todennäköinen. Syytekynnys ylittyi, kun syyllisyys on selvästi todennäköisempää kuin syyttömyys ja tuomio todennäköisempää kuin vapauttava päätös. Jos esitutkinnassa hankittu

pitää kiinni syytevaatimuksestaan. Jos uudet todisteet vievät pohjan hänen näkemykseltään, hän luopuu syytteestä.

– Joskus syyte raukeaa, mutta niin pitääkin käydä. Jos syyttäjä ja tuomari olisivat aina yhtä mieltä, syytekynnys olisi väärässä kohdassa. Oikeusturvan

”Sirkustemput ja jaarittelu eivät kuulu oikeussaliin. Pyrin selkeään ja ytimekkääseen ilmaisuun.”

Mari Valtti, 29, työskentelee Helsingin syyttäjänvirastossa. Organisaatioon kuuluu kuusikymmentä syyttäjää. Osa syyttäjistä keskittyy huume- ja talousrikoksiin, Valtti tavanomaisiin rikosasioihin.

– Syyttäjä on itsenäinen valtion virkamies. Yksittäisessä tapauksessa hän ei voi eikä saa ottaa vastaan ohjeita keneltäkään.

Valtti pohjaa työnsä poliisiin esitutkinta-aineistoon: selostukseen rikostapahtumista, rikospaikalla tehtyihin havaintoihin, kuulustelukertomuksiin ja muihin todisteisiin.

– Yritän hahmottaa rikostapahtuman logiikan. Kuulusteltavien kertomukset poikkeavat lähes aina toisistaan. Etsin ristiriitaisuuksia, epä johdonmukai-

näyttö ei riitä, juttu raukeaa. Syytekyntynyksen ylittyessä Valtti vie tapauksen tuomioistuimen ratkaistavaksi.

– Tekemäni päätös on periaatteessa lopullinen. Vain valtakunnansyyttäjä voi puuttua ratkaisuuni.

Tuomioistuinprosessissa Valtti edustaa valtiota. Hänen velvollisuutensa on ottaa esille sellaisetkin asiat, jotka puhuvat syytettä vastaan.

– En asetu erityisesti uhrin, asianosainen puolelle vaan pyrin mahdollisimman oikeaan lopputulokseen.

Pääkäsitely tuomioistuimessa tapahtuu suullisesti. Oikeuskäsittelyä johtaa puheenjohtaja, käräjätuomari. Valtti esittää oikeudelle näkemyksensä ja

näkökulmasta syytekyntynyksen ei voi olla sama kuin tuomitsemiskyntynyksen.

Jos tuomiosta valitetaan, Valtti jatkaa syyttäjän työtään hovioikeudessa.

Syyte harkintatyön lisäksi Valtti käsittelee kansainvälisiä pidätysmääräyksiä ja vahvistaa poliisin antamia rangaistusmääräyksiä. Syyttäjän ammatissa hän on toiminut kolme vuotta.

– Ura valtion virkamiehenä ei tunnu seksikkäältä, mutta syyttäjän työ on äärimmäisen mielenkiintoista. Vastuullisuus ja itsenäisyys palkitsevat. Kun haasteellinen juttu vie mukanaan, aika katoaa.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

Asianajaja

Asianajaja edustaa ja avustaa asiakastaan tuomioistuimessa tai muussa viranomaisprosessissa. Hän hoitaa rikos-, perhe-, konkurssi-, vero- ja sopimusasioita, selvittelee liikeoikeudellisia kysymyksiä tai toimii neuvontatehtävissä. Asianajaja voi halutessaan erikoistua tiettyyn tehtäväalueeseen.

Asianajaja työskentelee yleisenä oikeusavustajana, itsenäisenä yrittäjänä, yhtiön palkkaamana tai sen osakkaana. Hänen työaikansa on joustava, mutta työtä tehdään myös viikonloppuisin. Työympäristönä on useimmiten toimisto tai tuomioistuinsali.

Asianajajalta edellytetään riippumattomuutta, itsenäistä ja oma-aloitteista toimintatapaa, ryhmätyötaitoa ja ongelmanratkaisukykyä. Hänen tulee kuunnella, ottaa kantaa ja tehdä päätöksiä. Asianajajan pohjakoulutuksena on oikeustieteen maisterin tutkinto (OTM), joka on ylempi korkeakoulututkinto ja sen lisäksi asianajajaliiton järjestämä asianajajatutkinto.

Yrityslakimies

Yrityslakimiehen tehtävänä on valvoa yrityksen etua siten, että yrityksen toiminta ja sen sopimuskanta sekä henkilöstöpolitiikka täyttävät lain vaatimukset. Yrityksen lakimies toimii usein yrityksen ylimmän johdon alaisuudessa, johdon oikeudellisenä neuvonantajana. Yrityksen lakimiehen tehtävät vaihtelevat yrityksen koon, toimialan ja kansainvälisyyden mukaan.

Yrityslakimiehiä työskentelee pankeissa ja vakuutusyhtiöissä sekä kaupan ja teollisuuden palveluksessa. Yrityslakimiehiä työskentelee myös konsulttitoimistojen, tilintarkastustoimistojen, lakiasiantuntijatoimistojen ja patenttitoimistojen palveluksessa.

Ammatti edellyttää kykyä itsenäiseen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn ja päätöksentekoon sekä tarkkuutta, täsmällisyyttä, kykyä laajojen asiakokonaisuuksien hallintaan sekä hyvää stressinsietokykyä.

Pohjakoulutuksena on yliopistossa suoritettu oikeustieteen maisterin tutkinto. Oikeustieteen maisteri voi pätevöityä varatuomariksi suorittamalla vuoden kestävän tuomioistuinharjoittelun.

Hallinnon lakimies

Hallintolakimies hoitaa julkishallinnon oikeudellisia tehtäviä. Hän toimii valmistelevana virkamiehenä, esittelijänä tai päätöksentekijänä, neuvottelee, laatii lausuntoja, vastineita ja valituksia. Työ voi olla myös virastojen ja laitosten henkilöstötoimen ohjausta ja seuranta.

Hallintolakimiehet toimivat johtotehtävissä valtion, kuntien ja muun julkisen hallinnon palveluksessa. Työ on useimmiten säännöllistä toimistotyötä, työympäristö tavallisesti toimistotila.

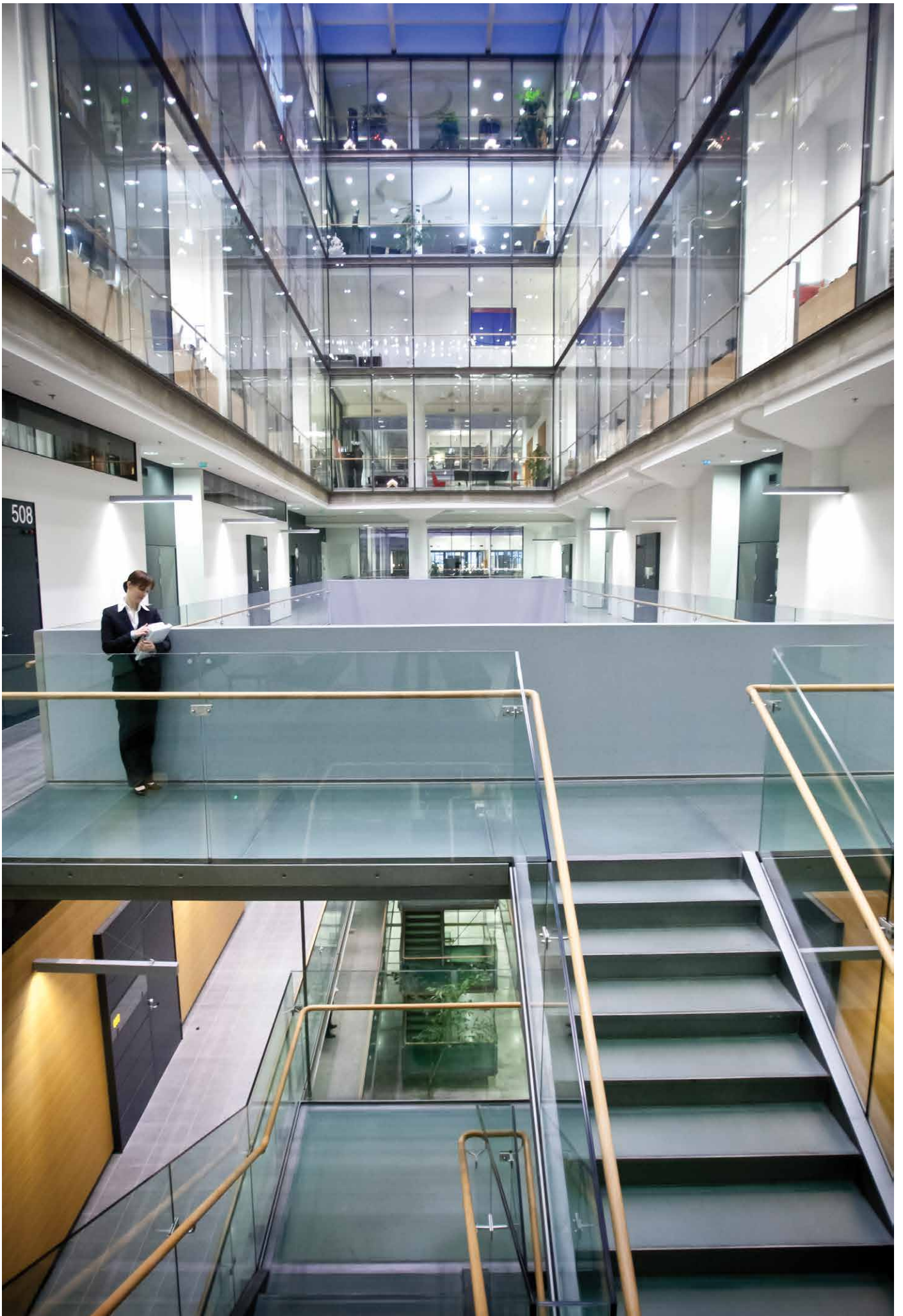
Työ edellyttää itsenäisyyttä, oma-aloitteisuutta, neuvottelutaitoa, yhteistyökykyä ja kielitaitoa. Pohjakoulutuksena on yliopistossa suoritettu oikeustieteen maisterin tutkinto. Oikeustieteen maisteri voi pätevöityä varatuomariksi suorittamalla vuoden kestävän tuomioistuinharjoittelun.

Syyttäjä

Syyttäjä vastaa siitä, että rikoksesta seuraa tuomioistuin käsittely. Hän ohjaa rikosasian käsittelyä esitutkinnassa, suorittaa syyteharkinnan ja ajaa rikosoikeudellisen vastuun toteutumista oikeudenkäynnissä. Hän huolehtii myös siitä, ettei syyttömiä aseteta syytteeseen. Työpaikkoja on kihlakunnanvirastojen syyttäjäsastoissa sekä erillisissä syyttäjänvirastoissa.

Syyttäjän on noudatettava tehtävissään tasapuolisuutta ja oltava objektiivinen. Työ on toimistotyötä, mutta istuntopäivinä ollaan käräjillä tuomioistuimissa. Kiinteää työaika ei ole, sillä työ on urakkaluonteista. Istuntopäivät saattavat joskus venyä hyvinkin pitkiksi.

Ammattissa on kyettävä hallitsemaan ja analysoimaan suuria tietomääriä sekä tekemään itsenäisiä ratkaisuja. Työssä tarvitaan yhteistyötaitoja, paineensietokykyä, esiintymistaitoa ja hyvää kirjallista ja suullista esitystaitoa. Yliopistoissa voi suorittaa oikeustieteen maisterin tutkinnon.

LUONNONTIETEELLINEN

TYÖ

Luonnontieteellistä työtä tehdään useilla aloilla, joita ovat muun muassa kemia, fysiikka ja biologia. Perustutkimus tuottaa uutta tietoa, soveltava tutkimus puolestaan hyödyntää tätä tietoa jotakin käytännöllistä tavoitetta varten. Bioteknologia on poikkitieteellinen ala, jossa sovelletaan mm. biologian, kemian ja insinööritieteiden osaamista esimerkiksi lääkkeiden kehittämiseen, viljelykasvien satomäärien kasvattamiseen ja ympäristön puhdistamiseen.

Luonnontieteellisessä tutkimustyössä tarvitaan oman erikoisalalan teorioiden ja menetelmien hallintaa, tieteellistä ajattelutapaa ja oman alan kehityksen jatkuvaa seuraamista. Muita tarvittavia ominaisuuksia ovat tarkkuus, pitkäjännittäisyys ja kyky itsenäiseen työskentelyyn sekä ryhmätyöhön. Teollisuuden tuotekehitystyössä tarvitaan innovatiivisuutta.

Tutkimus- ja tuotekehitystyön lisäksi ala tarjoaa opetustehtäviä, joissa tarvitaan pedagogista osaamista ja vuorovaikutustaitoja. Luonnontieteiden parissa työskennellään myös monissa asiantuntija- ja hallintotehtävissä, joissa korostuvat suunnittelu- ja organisointitaidot. Työpaikkoja on mm. yliopistoissa ja muissa oppilaitoksissa, tutkimuslaitoksissa, teollisuudessa ja muissa yrityksissä sekä kunnilla, valtiolla ja järjestöissä.

Luonnontieteilijöiden työllisyys vaihtelee suuresti riippuen omasta erikoistumisalasta. Yleisesti ottaen kilpailu työpaikoista on kovaa, ja suuret koulutusmäärät heikentävät työllisyystilannetta. Tutkimusvirkoja on vähän, ja työsuhteet ovat usein määräaikaista. Opetustehtävissä työllisyysnäkymät ovat suotuisimmat. Teollisuus ja muut yritykset rekrytoivat palvelukseensa tarpeen mukaan. Työpaikkoja vapautuu lähinnä eläkkeelle jäämistä tai toisiin tehtäviin siirtymistä myötä.

Tässä esitellään vain eräitä esimerkkejä alan ammattiteistä. Alan kaikkien keskeisten ammattien laajemmat kuvaukset ja haastattelut kokonaisuudessaan löytyvät verkkopalvelusta www.ammattinetti.fi

Meijerilaborantti ana- keittää ja pullottaa

Laborantti Jonna Hauvala

Laborantti Jonna Hauvala työskentelee laadunvalvontalaboratoriossa. Hän analysoi valmiita tuotteita ja raaka-aineita. Kun Hauvala osallistuu tuotekehitystyöhön, hän tekee töitä lieden ääressä, keittää ja pullottaa.

Jonna Hauvalan, 36, työpaikka on Valio Oy:n Helsingin tehtaan laboratorio Pitäjämäellä. Laboratorion henkilökuntaan kuuluu kaksi laboranttia, laboratorioapulainen ja esimies. Hauvala testaa mehuja ja mehukeittoja sekä avustaa esimiestään tuotekehitystyössä.

– Kehitämme uusia makuja tai kaivamme esiin vanhan reseptin. Suunnittelemme ja valmistamme maistuvia, turvallisia tuotteita. Uskallan hyvillä mielin tarjota niitä omalle lapsellenikin.

Valion Pitäjämäen yksikkö valmistaa mehuja, mehukeittoja sekä hera- ja maitopohjaisia juomia. Tehtaassa työskentelee 75 henkilöä. Yhdessä vuorossa valmistuu 100.000 litraa tuotteita. Raaka-aineena käytetään tiivisteitä, hedelmälihaa, marjoja ja vitamiineja. Valmiista tuote-erästä toimitetaan näyte-erä laboratorioon. Laatu varmistetaan mikrobiologisilla määrityksillä ja makutesteillä.

Raaka-aineetkin testataan. Hauvala mittaa kuiva-ainepitoisuuksia sekä pH- ja vitamiiniarvoja. Hän viljelee näytteet kasvualustoilla ja selvittää, pysyvätkö hiiva, homeet ja bakteerit sallituissa rajoissa. Tärkeimmät työvälineet ovat automaattipipetti, vaaka ja tietokone. Hauvala tutkii kuluttajien lähettämiä näytteitäkin. Myös makutesti kuluu hänen työhönsä. Makutestissä arvostellaan tuotteen ulkonäkö, haju ja

maku. Tarkoitus on varmistua, että tuote maistuu sille, mille sen pitääkin maistua.

Hauvala työskentelee vuoroin laboratoriossa, vuoroin tuotekehityksessä. Tuotekehitystyössä Hauvala testaa uusia, kehittelyn alla olevia ideoita.

– Teen aluksi koe-erän oman väkemme makutestiä varten. Jos tulokset vaikuttavat lupaavilta, valmistan kymmenen litran erän suuremmalle koemaistajaryhmälle. Ennen kuin uusi mehu tai

”Onneksi makutestin kohde on mehu. En välttämättä haluaisi maistella työkseni homejuustoja.”

keitto päättyy tuotantoon, se on käy läpi monta testivaihetta.

Lukion jälkeen Hauvala lähti au-pairiksi Italiaan, viihtyi kaksi vuotta, oppi kielen ja työskenteli kokousavustajana. Palattuaan Suomeen hän opiskeli matkailualaa, työskenteli muutaman

lysoi,

vuoden henkilöstösihteerinä, päätti hakeutua tekniikan alan oppilaitokseen, valmistui ja pääsi laborantiksi nykyiseen työpaikkaansa.

Hauvalan työ on käytännönläheistä ja konkreettista. Hän kertoo hämmästelvänsä usein, kuinka tarkasti meijerituotteet tutkitaankaan. Jos työ säilyy nykyisenkaltaisena, Hauvala pysyttelee alalla eläkeikään asti.

– Oma kiinnostukseni saattaa johtua siitä, että minulla aina vähän nälkä ja jano. Kotona en kuitenkaan keittele mehuja. En omista edes mehumajaa. Kun päivän jälkeen leimaan itseni ulos, unohdan mehut.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Jukka Uotila*

Tähtitieteilijä, tutkijatohtori Oskari Miettinen

Tähdet syntyvät syvällä molekyylipilvien sisällä. Niiden syntykehtoihin ei nähdä optisilla laitteilla. On mentävä pitkille aallonpituuksille, aina radioalueelle asti.

Tutkimuskohteena tähti

– Maailmankaikkeus on ääretön, tähtiä lukematon määrä. Minä keskityn tähdistä lähimpiin.

Oskari Miettinen, 29, on radiotähtitieteilijä. Hän työskentelee Helsingin yliopistossa fysiikan laitoksen geofysiikan ja tähtitieteen osastolla. Miettinen tutkii Linnunradan nuorten tähtien syntyvaiheita säteilyn avulla.

– Tähtien synty on fysikaalinen ilmiö. Tähdet ovat ainetta. Jopa kylmät kohteet lähettävät infrapunasäteilyä, joka voidaan havaita teleskoopeilla.

Tutkimuskohteet voivat sijaita kymmenientuhansien valovuosien päässä. Suuntaamalla teleskooppi tarkasti kohteeseen on mahdollista vangita niiden signaaleja. Signaaleista syntyneen datan avulla päästään tutkimaan tähteä ja tähtienvälistä ainetta.

– Avaruuden signaalit ovat usein pelk-

kää kohinaa. Kaukaa saapuvat signaalit ovat heikkoja, mutta tähtitieteilijöillä on menetelmänsä.

Radioteleskoopin käyttö on kallista puuhaa. Maailman parhaat radioteleskoopit sijaitsevat ulkomailla. Miettinen on tehnyt teleskooppihavaintoja Ruotsissa, Saksassa, Espanjassa ja New Mexicossa Yhdysvalloissa.

”Tutkijan arkityö on puurtamista. Numeroiden seassa unohtaa helposti tekevänsä tähtitiedettä.”

Väitöskirjatutkimuksessaan Miettinen havaitsi suurimassaisten tähtien syntyvän samaan tapaan kuin pienimassaiset tähdet. Viimeisimmässä, kansainvälisissä tähtitieteilijätiimin tutkimuksessa Miettinen keskittyi erääseen avaruuden pienimassaiseen pilviytimeen.

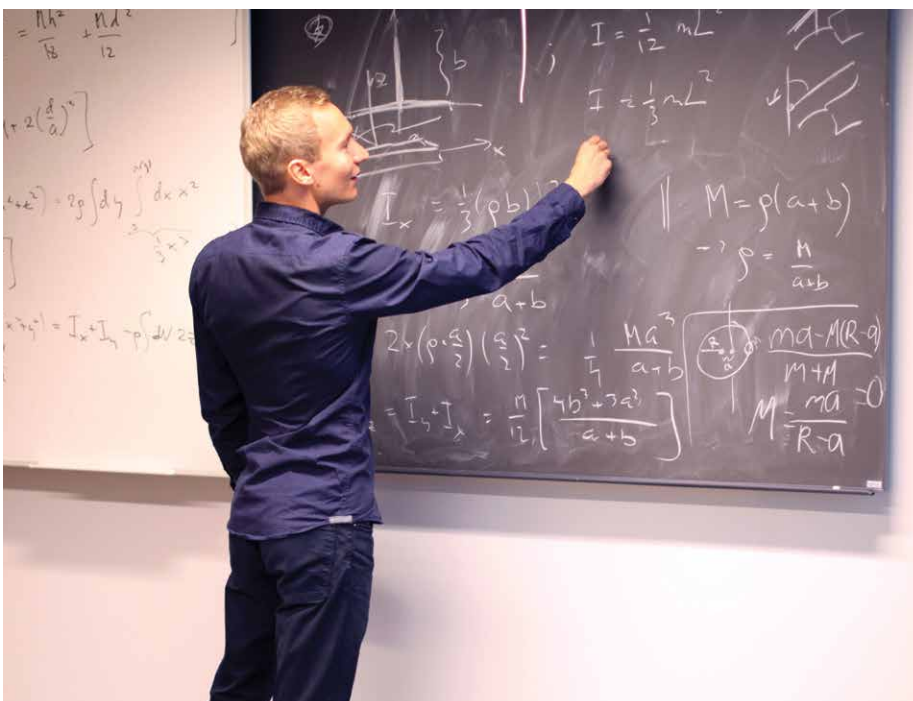
– Oletimme siitä syntyvän 1 - 2 tähteä. Tarkempi tutkimus kuitenkin paljasti, että pilviydin koostuikin useasta pienestä tihentymästä.

Havainnot ovat Miettisen mukaan tähtien syntyteorian kannalta haasteel-

lisia. Ne auttavat ymmärtämään tähtien varhaisia kehitysvaiheita entistä paremmin.

Tähtitieteilijän on tunnettava havaintovälineet, hallittava tietotekniikka, usein myös tietokoneohjelmointi.

en synty

– Tärkeimmät avut ovat kuitenkin vahva matematiikan ja fysiikan tuntemus. On tiedettävä, mikä tutkimuksessa ylipäänsä on mahdollista.

Nykyihmisen näkökulmasta tähtien tutkimuksessa katsotaan aina menneisyyteen, sillä informaation kulku tähdistä maapallolle kestää tavattoman kauan. Kosmologeihin verrattuna tähtitieteilijä elää Miettisen mukaan kuitenkin lähestulkoon tätä päivää.

– Jos nyt jossain Linnunradan pilviytimeissä alkaisi uuden tähden synty, voisimme nähdä sen heti tuossa sadantuhannen...miljoonan vuoden kuluttua.

Teksti: Jukka Vuolle

Kuvat: Linnea Hällström

Biologia

Eläintieteilijä

Eläintieteilijä tutkii eläinten rakennetta ja toimintaa. Tutkimuskohteena voivat olla eläinten elinolosuhteet, käyttäytyminen tai yhtä hyvin elintoiminnot. Eläintieteilijä on usein erikoistunut jonkin tietyn eläinlajin tutkimiseen. Eläintieteilijät tutkivat esimerkiksi uhanalaisia lajeja, ja saattavat tutkimuksissaan saamansa tiedot valtion ja kuntien viranomaisten tietoon.

Työpaikkoja on mm. ympäristöhallinnossa, yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa. Työtehtävät voivat vaihdella paljonkin, mutta yleensä työhön kuuluu suhteellisen paljon kenttätöitä. Ekologiseen tutkimukseen suuntautuneet eläintieteilijät tutkivat ulkona luonnossa eläimiä ja niiden elinoloja. Anatomiaan suuntautuneet eläintieteilijät työskentelevät koe-eläinten parissa laboratorioissa.

Eläintieteilijän työ vaatii biologisen asiantuntemuksen lisäksi halua ja uskallusta työskennellä eläinten parissa. Ammatissa tarvitaan kiinnostusta luontoon sekä maastokelpoisuutta, sillä kenttätöitä saatetaan tehdä pitkiäkin ajanjaksoja luonnossa. Yliopistoissa voi opiskella bio- ja ympäristötieteitä eläintieteisiin suuntautuen ja suorittaa ylempään korkeakoulututkinnon filosofian maisteri.

Kasvitieteilijä

Kasvitieteilijä tekee biologista perustutkimusta, jonka kohteena ovat kasvit ja sienet. Tutkimus kohdistuu mm. niiden rakenteeseen, toimintaan ja kehitykseen sekä hyötykäyttöön. Työ voi olla painottunut myös esimerkiksi koulutukseen tai ympäristöalan valvontatehtäviin.

Kasvitieteilijöitä työllistävät mm. ympäristöhallinto, konsultti- ja tutkimusyrietykset, yliopistot ja tutki-

muslaitokset. Työympäristö vaihtelee laboratorion luontoon. Työssä käytetään runsaasti apuna erilaisia tutkimusvälineitä. Kesäisin kenttätutkimus vaatii matkustelua ympäri Suomea.

Biologian tuntemuksen lisäksi tieteellinen tutkimustyö edellyttää luonnontieteellistä ajattelutapaa sekä tilastojen hallintaa. Kiinnostus luontoon on perusvaatimus. Pitkäjännitteisyys ja kyky toimia sekä itsenäisesti että ryhmässä ovat tarpeen. Yliopistoissa voi opiskella bio- ja ympäristötieteitä kasvitieteeseen suuntautuen ja suorittaa ylempään korkeakoulututkinnon filosofian maisteri.

Limnologi ja hydrobiologi

Hydrobiologit (hydrologit) tutkivat järviä, virtaavia vesiä ja meriä. Limnologit tutkivat sisävesiä. Tutkimus kohdistuu vesieläimiin ja eliöyhteisöihin sekä niiden rakenteeseen, toimintaan ja vuorovaikutukseen elinympäristön kanssa. Tehtäviin kuuluu esimerkiksi näytteiden keräämistä ja analysointia sekä elinympäristön muutosten selvittämistä. Tehtävänä voi olla myös vesiensuojelun suunnittelu ja valvonta.

Työntekijät ovat Suomen ympäristökeskus, yliopistot, valtio, kunnat ja konsulttiyritykset. Työympäristö vaihtelee tehtävänkuvasta riippuen luonnosta laboratorioon ja virastoihin. Työtä tehdään sekä itsenäisesti että yhteistyössä muiden tutkijoiden ja viranomaisten kanssa.

Biologian tuntemuksen lisäksi ammatti edellyttää kiinnostusta luonnontieteisiin ja vesiympäristöön sekä oma-aloitteisuutta ja yhteistyötaitoja. Yliopistoissa voi opiskella bio- ja ympäristötieteitä ja suorittaa ylempään korkeakoulututkinnon filosofian maisteri hydrobiologiaan ja limnologiaan suuntautuen.

Mikrobiologi

Mikrobiologit tutkivat mikro-organismien rakennetta ja elintoimintoja sekä niiden hyödyntämismahdollisuuksia biotekniikassa. Tutkimustyö kohdistuu bakteereihin, viruksiin, sieniin ja muihin mikro-organismeihin kuten leviiniin ja alkueläimiin. Elintarvike- ja lääketieteellisyydessä tehdään tuotekehitystä ja hygienian liittyvää tutkimusta. Sairaaloissa tehdään tehtäviin kuuluu mm. potilasnäytteiden tutkiminen.

Työpaikkoja on ympäristöhallinnossa, tutkimuslaitoksissa, yliopistoissa ja sairaaloissa sekä elintarvike- ja lääketieteellisyydessä. Työympäristönä on työhuone tai laboratorio monine tutkimusvälineineen. Ympä-

ristönäytteitä tutkivat mikrobiologit käyvät myös maastossa ottamassa näytteitä.

Ammatissa tarvitaan biologisen asiantuntemuksen lisäksi luonnontieteellistä ajattelutapaa sekä pitkäjännitteisuutta, oma-aloitteisuutta ja ryhmätöitä. Yliopistoissa voi opiskella bio- ja ympäristötieteitä ja suorittaa ylempään korkeakoulututkinnon filosofian maisteri mikrobiologiaan suuntautuen. Sairaalamikrobiologeilta vaaditaan lisäksi erikoistumiskoulutus.

Bioteknologia

Biokemisti

Biokemistit tutkivat eliöiden kemiallista rakennetta ja niissä tapahtuvia kemiallisia muutoksia. He selvittävät biokemiallisia ilmiöitä biologisten prosessien ja sairauksien taustalla. Lääke- ja elintarviketeollisuudessa tutkitaan ja kehitetään mm. uusia lääkkeitä ja terveysvaikutteisia elintarvikkeita. Elintarvike- ja ympäristölaboratorioissa sekä sairaaloissa toimitaan laboratorioiden johtajina sekä laadunvarmistus- ja kehitystehtävissä.

Työpaikkoja on mm. tutkimuslaitoksissa, yliopistoissa, lääke- ja elintarviketeollisuudessa, bioteknologian yrityksissä ja kunnilla. Työympäristö vaihtelee työhuoneesta laboratorioon. Työvälineinä käytetään laboratoriovälineitä ja tietotekniikkaa. Tutkimustyötä tehdään usein työryhmissä.

Biokemistiltä edellytetään biokemian asiantuntemusta sekä kemian ja solubiologian tuntemusta. Ammatissa tarvitaan itsenäistä työskentelytietoa, pitkäjännitteisuutta, tarkkuutta ja ryhmätöitä. Yliopistoissa voi opiskella bio- ja ympäristötieteitä ja suorittaa ylempään korkeakoulututkinnon filosofian maisteri. Kemia on tärkeä sivuaine biokemian opiskelijoille.

Biotekniikan insinööri

Biotekniikan insinöörit työskentelevät monipuolisissa tuotekehitys-, tuotanto- ja asiantuntijatehtävissä. Biotekniikan sovelluksilla pyritään mm. kasvattamaan viljelykasvien satomääriä, kehittämään uusia lääkkeitä ja puhdistamaan ympäristöä. Biotekniikan insinöörejä työskentelee myös markkinoinnin tehtävissä ja hallintotyössä.

Työpaikkoja on esimerkiksi lääke-, elintarvike- ja kemianteollisuudessa sekä biotekniikan yrityksissä ja tutkimuslaitoksissa. Työskentely tapahtuu työhuoneessa, tuotantotiloissa

ja laboratorioissa. Tuotekehittelyä tehdään tyypillisesti työryhmissä. Laboratorioissa käytetään apuna erilaisia laboratoriovälineitä ja tietotekniikkaa.

Ammatissa tarvitaan luonnontieteiden tuntemusta, tutkimus- ja tuotantomenetelmien hallintaa sekä taloudellista ajattelua. Vuorovaikutustaidot ja organisointitaidot ovat työssä tarpeen. Biotekniikkaa ja bioteknologiaa voi opiskella yliopistoissa useissa eri tiedekunnissa. Bio- ja ympäristötieteissä ylempi korkeakoulututkinto on filosofian maisteri. Maatalous- ja metsätieteissä sekä elintarvike- ja ravitsemustieteissä ylempi korkeakoulututkinto on maatalous- ja metsätieteiden maisteri. Teknisissä tieteissä ylempi korkeakoulututkinto on diplomi-insinööri. Ammattikorkeakouluissa voi opiskella bio- ja elintarviketekniikkaa ja suorittaa tekniikan ammattikorkeakoulututkinnon insinööri (AMK).

Kemia ja fysiikka

Fyysikko

Fyysikot työskentelevät tutkimustehtävissä yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa, joissa he tutkivat luonnolmiöihin liittyviä ilmiöitä kokeellisin ja teoreettisin menetelmin. Fyysikot voivat olla erikoistuneita esimerkiksi ydinfysiikkaan tai materiaalfysiikkaan. Teollisuudessa he toimivat tuotekehitystehtävissä, sairaaloissa puolestaan lääketieteellisen tutkimuksen ja hoidon tehtävissä. Fyysikoita toimii myös opettajina.

Työpaikkoja on mm. yliopistoissa, tutkimuslaitoksissa, teollisuudessa, sairaaloissa ja oppilaitoksissa. Työympäristönä on tutkimustehtävissä työhuone tai tutkimuslaboratorio, mutta myös kenttätöitä voivat tulla kyseeseen. Työssään fyysikot soveltavat matematiikkaa ja hyödyntävät tietotekniikkaa. Tutkimustyö voi olla hyvinkin itsenäistä, tuotekehitystä tehdään yleensä ryhmissä, opetus- ja tutkimustyö on sosiaalista.

Fyysikolta edellytetään vahvoja perustietoja fysiikasta sekä matematiikan hallintaa. Ammatissa tarvitaan pitkäjännitteisuutta, tarkkuutta, huolellisuutta ja vuorovaikutustaitoja. Yliopistoissa voi opiskella fysikaalisia tieteitä. Ylempi korkeakoulututkinto on filosofian maisteri. Teknillisistä fysiikkaa ja matematiikkaa opiskellen ylempi korkeakoulututkinto on diplomi-insinööri.

Kemisti

Kemistit tutkivat aineita sekä niiden ominaisuuksia ja reaktioita. Kemisti voi olla erikoistunut esimerkiksi or-

gaaniseen kemiaan tai analyttiseen kemiaan. Laboratorioissa tehdään tutkimusta, teollisuudessa tuotekehitystä, sairaaloissa kemistit vastaavat mm. laboratoriotutkimusten luotettavuudesta. Kuntien elintarvike- ja ympäristölaboratorioissa korostuvat erilaiset valvontatehtävät.

Työpaikkoja on mm. kemianteollisuudessa ja yliopistoissa sekä kuntien ja valtion laboratorioissa. Opettajan pätevyyden hankineet voivat toimia opettajina eri oppilaitoksissa. Tutkimustyötä tehdään laboratorioissa, jossa hyödynnetään erilaisia välineitä, mittalaitteita ja kemikaaleja. Kemistit työskentelevät usein yksin tai pienissä ryhmissä.

Ammatissa tarvitaan kemian tuntemusta, luovuutta, tarkkuutta ja yhteistyötaitoja. Yliopistoissa voi opiskella kemiaa ja suorittaa ylemmän korkeakoulututkinnon filosofian maisteri. Kemian tekniikkaa opiskellen ylempi korkeakoulututkinto on diplomi-insinööri. Opettajilla sivuaineina on usein matematiikka ja fysiikka.

Laborantti

Laborantit tekevät laboratorioissa kemiallisia, fysikaalisia, mikrobiologisia ja aistinvaraisia määrytyksiä. Työhön kuuluu analyysien ja mittauksen tekemistä, aineiden pitoisuuksien määrittelyä sekä näytteiden ottamista. Tuotteita testataan erilaisten kokeiden avulla. Laborantti voi työskennellä laadunvalvonnassa, tuotantoprosessien seurannassa, tuotekehittäelyssä tai tutkimuksessa, joka voi kohdistua myös ympäristöön.

Työpaikkoja on mm. teollisuuden, tutkimuslaitosten, kaupan alan, biotekniikan yritysten ja kuntien laboratorioissa. Työtä tehdään pääasiassa laboratorioympäristössä, mutta näytteiden ottaminen tapahtuu eri paikoissa. Työssä käytetään sekä laboratoriovälineitä että tietotekniikkaa. Tutkimustyötä tehdään ryhmissä. Teollisuudessa työ voi olla vuorotyötä.

Ammatissa tarvitaan mm. analyysimenetelmien hallintaa sekä huolellisuutta ja tarkkuutta. Laborantin on oltava yhteistyökykyinen, koska työtä tehdään usein tiimissä. Asiakaspalvelussa tarvitaan palveluhenkisyttä. Soveltuva koulutus on laboratorioalan perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona. Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa tekniikan ammattikorkeakoulututkinnon laboratorioanalytikko (AMK).

MAA- JA

METSÄTALOUSTYÖ

Maatalousalan tuotteet muodostavat maamme elintarviketalouden perustan. Alan tuotteita ovat esimerkiksi maito, liha, kananmunat, vilja ja peruna. Metsätalous vastaa puolestaan metsäteollisuuden puuntarpeen tyydyttämisestä sekä metsien hoidosta. Kalatalousalan piiriin kuuluvat ammattikalastus, kalanviljely, kalanjalostus ja kalakauppa. Puutarhatuotannossa kasvatetaan myytäväksi mm. vihanneksia, marjoja ja kukkia. Viheralalla suunnitellaan, rakennetaan ja ylläpidetään viheralueita, joita ovat esimerkiksi puutarhat ja puistot.

Maataloudessa keskeisiä tehtäviä ovat viljelyyn liittyvät työt ja tuotantoeläinten hoitaminen. Myös metsätyöt sekä erilaiset koneiden huollot ja rakennustyöt kuuluvat maatalouden töihin. Puutarhatuotannossa työskennellään kasvihuoneissa, avomaalla ja taimitarhoissa, joissa viljellään ja kasvatetaan monenlaisia kasveja. Myyntitehtävät työllistävät puutarha- ja kukka-kaupoissa. Viheralalla tehdään kesäisin viherrakennus- ja hoitotöitä, talvisin mm. aurataan ja hiekoitetaan kiinteistöjen pihoja ja katuja.

Metsänhoitotöitä ovat esimerkiksi istutus, taimikonhoito ja harvennus. Puunkorjuussa hakkuutyö metsissä tehdään lähes täysin koneellisesti. Metsäalan keskeisiä tehtäviä ovat myös puutarankuljetus sekä erilaiset suunnittelu- ja neuvontatehtävät. Kalatalousalalla ammattikalastajat pyytävät kalaa merestä ja sisävesistä. Kalanviljelijät puolestaan kasvattavat kaloja ruoaksi ja istutettavaksi. Alalla työskennellään myös mm. kalakaupan ja neuvonnan tehtävissä.

Maatalousala työllistää maatiloilla pääasiassa maatalousyrittäjiä ja heidän perheenjäseniään. Puutarha- ja viherala työllistää mm. puutarhayrityksissä, viherrakennusliikkeissä sekä kaupunkien ja seurakuntien vihertoimissa.

Metsäala työllistää mm. metsäteollisuudessa, alan järjestöissä sekä metsänhoitoa ja puunkorjuuta harjoittavissa yrityksissä. Kalatalousalalla työskennellään pääasiassa yrittäjinä.

Tässä esitellään vain eräitä esimerkkejä alan ammateista. Alan kaikkien keskeisten ammattien laajemmat kuvaukset ja haastattelut kokonaisuudessaan löytyvät verkkopalvelusta www.ammattinetti.fi

Kalastaja – monitait yrittäjä

Kalastaja Magnus Nyholm

Kalastaja ei elä pelkällä kalastuksella. Magnus Nyholm myy ja jalostaa kalaa, pitää kalaravintolaa sekä järjestää saaristoret-kiä. Kalastajan ammatti on elämäntapa. Nyholm tekee töitä ilman työaikoja, nauttii luonnosta ja kulkee merellä.

Magnus Nyholm, 43, asuu perheineen Porvoon saaristossa Tirmon kylässä. Nyholmien tila sijaitsee Kotkaan ja Helsinkiin vievän meriväylän varrella. Nyholm ja hänen vaimonsa ovat kalastajasukua. Molempien vanhemmat ja heidänkin vanhempansa kalastivat.

– Olen kalastanut lähes koko ikäni. Kuljin vanhempien matkassa ja aloitin ammattilaisen urani vuonna 1985. Välillä tein muitakin töitä, mutta jo parin vuoden jälkeen palasin kalastajan ammattiini.

Nyholm kalastaa lohta, silakkaa ja siikaa. Pyyntipaikat sijaitsevat ulko-saaristossa valtion vesialueilla tai yksityisiltä vuokratuilla vesillä sisäsaaristossa. Pyydykset ovat isoja. Lohiry-sän kokonaispituus sisäänkäynteineen ja aittoineen on lähes puoli kilometriä. Nyholm kalastaa lohirsyt viiden

metrin avoveneellä. Saalis nousee syvyyksistä paineilmalaitteen avulla. Rysän tyhjennys on ohi puolessatoista tunnissa. Mahdolliset ankkuriviat Nyholm korjaa paikan päällä, mutta pesu ja korjaus on tehtävä maissa.

Keskimääräinen päiväsaalis on 20–80 kiloa lohta tai siikaa. Nyholm perkaa saaliin rannalla ja siirtää kalat kylmähuoneeseen odottamaan jakokäsittelyä. Jalostus tapahtuu erillisessä rakennuksessa, jossa jokaiselle jalostusvaiheelle on varattuna omat tilansa. Kalasta valmistetaan monenlaista herkkua. Pippurisavustettu lohi lienee Nyholmien tunnetuin tuote.

– Oma saalis ei valitettavasti riitä jalostuksen raaka-aineeksi, sillä kalasaaliit Suomenlahdella ovat pienentyneet. Lisää kalaa hankitaan Pohjanlahden kalastajilta.

Valmiit tuotteet toimitetaan yksityisti-laajille, lähikauppaan ja kolmelle tava-

ratalolle. Nyholmit myyvät kalaa myös toreilla ja omalla rannallaan. Vanha ranta-aitta on muuntunut ravintolaksi, jossa tarjoillaan perinteisiä saaristolaisruokia. Kalastajaperhe palvelee turisteja, matkailijoita ja yrityksiä. Kun vieraat haluavat lisäelämyksiä, Nyholm vie heidät saaristoon.

– Työtä tehdään silloin, kun sitä on. Joulun jälkeen toiminta hiipuu hetkeksi. Silloin pidämme lomaa sekä huollamme laitteita ja rakennuksia.

Kalastaja elää kysynnän ja säiden mukaan. Nyholm seuraa säätiedotuksia tarkasti. Jos päiväksi luvataan myrskyä, hän käy kalassa aamuyöllä ja nukkuu päivällä.

Kalastaja saa investointeihinsa EU-tukea, mutta Nyholmien perheessä rahat

”Kalastajien keski-ikä on korkea. Alalle pitäisi saada nuorta väkeä, mutta ammattikalastus vaatii suuria alkuinvestointeja.”

oinen

ovat joskus tiukilla. Kesäisin lapsetkin osallistuvat työhön. Erikoistuminen jalostukseen tuo onneksi lisäansioita.

– Vaimoni mukaan kalastajaperheen täytyy olla sopivasti naiivi ja ylipositiivinen. Huononakin päivänä on uskottava parempaan huomiseen.

Magnus Nyholm uskoo ammattiinsa. Ainoana uhkatekijänä hän pitää Suomenlahden nykyistä tilaa. Kala ei viihdy siellä.

– Joku sanoo, että vedet ovat saastuneet, mutta en tiedä. Isäni kaltaiset vanhat kalastajat väittävät kalan liikuvan jopa kolmen vuosikymmenen sykleissä.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Jukka Uotila*

Tavoitteena metsä

Ekologi Lauri Saaristo

Metsän suojelulla turvataan luonnon monimuotoisuutta. Valtaosa metsistämme kuitenkin on ja pysyy talouskäytössä. Talousmetsässäkin luontoa pitää suojella. Jos luontaiset kasvi- ja eliölajit katoavat metsistä, katoaa myös metsään perustuva hyvinvointi.

– Puun merkitys uusiutuvana hiilineutraalina luonnonvarana kasvaa. Hyödynnetäänkö metsävarat viimeiseen neulaseen saakka, vai tyydytäänkö vähempään, sen sanelee yhteiskunnan kulloinenkin tahtotila.

Ekologi Lauri Saaristo, 37, uskoo päättäjien haluun sitoutua monimuotoisuutta edistävään metsätalouteen. Horjuttamalla ekosysteemiä yhteiskunta vain kaventaisi tulevien polvien elinolosuhteita.

Saaristo työskentelee luonnonhoidon ekologian asiantuntijana Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiossa Helsingin Malmilla. Hän tuottaa metsien kestäväen käytön välineitä metsäammatillisille, metsätalouden organisaatioille ja erityisesti metsänomistajille. Yksityinen maanomistaja on merkit-

Luonnonväarojen kestävä käyttö

mahdollisuuksia tarkastellaan puun käytön ohella esimerkiksi maiseman, virkistyskäytön ja metsästyksen näkökulmista. Jos näkökulmat poikkeavatkin toisistaan, kyse ei Saariston mukaan ole ristiriidasta vaan tavoitteiden yhteensovittamisesta.

– Talousmetsät ovat valtava luonnonsuojelupotentiaali. Omistajat tarvit-

Suomen metsiä käytetään aktiivisesti, mutta Saariston mielestä vieläkin ei riittävästi ymmärretä, kuinka paljon enemmän olisi mahdollista tehdä luonnon hyväksi. Suomessa ei ole vieraiden puulajien plantaaseja. Niinpä metsien luontainen, ekosysteemien kannalta keskeinen kasvusto mahdollistaa alku-peräisten lajien vaalimisen.

tävin metsätalouden päätöksentekijä Suomessa.

Saaristo vetää kahta valtakunnallista luonnonhoidon kehittämishankkeesta. Hän vastaa hankkeiden projektisuunnittelusta, rahoituksesta ja tavoitteiden toteutumisesta. Työn tuloksena syntyy tietotyökaluja, joiden avulla metsässä osataan toimia ja samalla lisätä ympäristölle tyypillisen lajiston monimuotoisuutta.

– Työni tähtää käytännön konkreettiseen toimiiin. Metsänomistaja tulee tietoiseksi vaikkapa siitä, että monimuotoisuuden turvaaminen on hänelle tulonlähde.

Sata vuotta sitten metsäelinkeinonharjoittajat näkivät metsässä vain puuraaka-ainetta. Tänään metsän

”Emme voi mitenkään tietää, mitä luonto tarjoaa ihmiselle tulevaisuudessa. Andien inkatkaan eivät tienneet mutta antoivat perunan kasvaa, eivätkä hävittäneet sitä rikkaruohona.”

sevat taloudellisten resurssien lisäksi tietoa. Moni yllättyy, miten tehokkaasti monimuotoisuutta voidaan edistää metsänhoidon ja hakkuun ohessa. – Saavutukset biodiversiteetin rintamalla eivät välttämättä hetkauta metsänomistajaa. Sen sijaan havainto, että pyyt ja metsot ovat alkaneet viihtyä omassa metsässä, voi kolahtaa.

Metsälaki säätelee metsänkäsittelyä. Metsäammattilaisten työtä ohjaa Tapiion tunnetuin brändi ”Hyvän metsänhoidon suositukset”. Se kattaa kaiken metsässä tapahtuvan toiminnan.

Uhkakuvana Saaristo pitää metsäluontoon vaikuttavaa ilmastonmuutosta.

– Jos hurjimmat uhkakuvat toteutuvat, elämä maapallolla muuttuu turvottomaksi. Kriittisimmilläänkin hetkillä pitäisi kuitenkin olla varaa säästää luontoa.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

Kalatalous

Kalanviljelijä

Kalanviljelijä työskentelee kalanviljelylaitoksessa. Hän tuottaa ruokakalaa tai kalanpoikasia. Hän tarkkailee allaskalojen kasvua, huolehtii ruokinnasta ja kasvatusaltaiden puhtaudesta sekä osallistuu korjaus- ja huoltotöihin. Kalanviljelijä toimii usein ammatinharjoittajana toisen työnsä ohella.

Kalanviljelijän työhön voi kuulua myös kutukypsien kalojen hankinta luonnonvesistä, ruokakalojen teurastus, jatkojalostus ja markkinointi. Työ on kausiluonteista. Se on yleensä päivätyötä, mutta kesäisin ja syksyisin työpäivät venyvät.

Työ vaatii kalanviljelyn ja ruokintamenetelmien tuntemusta. Kalanviljelijältä edellytetään huolellisuutta ja hyvää kuntoa. Ammattiin voi koulutautua oppisopimuksella, suorittamalla kalatalouden perustutkinnon ammattillisessa oppilaitoksessa tai iktyonomin tutkinnon ammattikorkeakoulussa.

Kalastaja

Kalastaja pyytää saaliin merestä tai sisävesistä. Hän kalastaa, käsittelee saaliin ja pakkaa sen myyntikuntoon. Kalastaja huoltaa ja kunnostaa pyyntivälineensä ja kalastusaluksensa. Kalastaja työskentelee ammatinharjoittajana tai työsuhteessa alan yritykseen. Sivutoimisella kalastajalla on usein sivuammatti maa- ja metsätalouden piirissä.

Kalastaja tekee työtään kaikissa sääolosuhteissa. Hän liikkuu sataman ja kalapaikkojen välillä. Sulanveden aikana käytetään kalastusalusta tai venettä, talvisin moottorikelkkaa. Työajan pituus vaihtelee vuodenaikojen mukaan.

Työ vaatii kalastuksen ja vesillä liik-

kumisen taitoa. Kalastajalta edellytetään kestävyyttä, hyvää kuntoa ja kykyä sietää taloudellista epävarmuutta. Ammattiin voi koulutautua suorittamalla kalatalouden perustutkinnon ammattillisessa oppilaitoksessa tai iktyonomin tutkinnon ammattikorkeakoulussa.

Maatalous

Eläintenhoitaja

Eläintenhoitaja vastaa eläinten perushoidosta. Tehtäviin kuuluvat eläinten hyvinvoinnista huolehtiminen, päivittäiset ruokinta- ja hoitotyöt, tilojen siivous, varastojen täydennys ja ulkoilutus. Eläintenhoitajat hoitavat työpaikan mukaan tuotantotai pieneläimiä, jotka ovat esimerkiksi nautoja, sikoja, kanoja tai lemmikkieläimiä kuten koiria ja kissoja.

Pieneläinhoitoon suuntautunut eläintenhoitaja voi toimia avustajana eläinlääkärin vastaanotolla. Lemmikkieläinkaupassa tai eläintarvikeliikkeessä eläintenhoitaja toimii myyntitehtävissä. Muita työpaikkoja ovat esimerkiksi eläinhoitolat, eläintarhat ja maatilat. Työtä tehdään sekä sisäettä ulkotiloissa erilaisia apuvälineitä käyttäen. Työajat vaihtelevat työpaikoittain.

Ammatissa on tunnettava hoidettavat eläimet sekä osattava käsitellä niitä oikein. Eläinten parissa työskentely vaatii rauhallisuutta ja määrätietoista otetta sekä vastuullisuutta. Työssä tarvitaan sopeutumista vaihteleviin olosuhteisiin. Eläintenhoitajan työ ei sovi eläimille allergisille. Maatalousalan perustutkinnon voi suorittaa eläintenhoitoon suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Alalla on mahdollista suorittaa mm. eläintenhoitajan, karjalouden ja mehiläistarhaajan ammattitutkinnot sekä koe-eläintenhoitajan ja tarhaajamestarin erikoisammattitutkinnot.

Hevostenhoitaja

Hevostenhoitaja on hevosalan työntekijä, jonka tehtäviin kuuluvat eläinten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtiminen, ruokinta ja hoito sekä tallin puhtaanapito. Tehtäviin kuuluvat myös kengittäminen, hevosten kouluttaminen ja valmentaminen sekä varusteista huolehtiminen.

Hevostenhoitajia työskentelee suu-remmilla hevostiloilla ja itsenäisinä talliyrittäjinä. Työympäristönä ovat hevostallit ja vaihtelevat ulkoalueet. Työajat vaihtelevat. Työssä ollaan tekemisissä maatalon muiden työntekijöiden sekä asiakkaiden kanssa. Ammatissa on tunnettava hevoset sekä osattava käsitellä ja hoitaa niitä

oikein. Työ edellyttää omaaloitteisuutta ja vastuullisuutta. Allergiat voivat olla este ammatissa toimimiselle.

Hevostalouden perustutkinnon voi suorittaa hevostenhoitajaksi suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Alalla voi suorittaa näyttötutkintona hevostenvalmentajan, kengityssepän ja ratsastuksenopettajan ammattitutkinnot sekä ratsastuksenopettajan ja tallimestarin erikoisammattitutkinnot.

Maaseutuyrittäjä

Maaseutuyrittäjät työskentelevät omilla mautiloillaan vaihtelevissa tehtävissä, jotka määräytyvät mautilan tuotantosuunnan ja koon mukaan. Tehtäviin kuuluvat yleensä pelto- ja metsätyöt, karjalouden työt sekä koneiden ja rakennusten huolto- ja korjaustyöt. Yhä useammin toimitaan myös koneurakoinnin, maatilamatkailun ja maataloustuotteiden jatkojalostamisten alueilla.

Maaseutuyrittäjät työskentelevät yrittäjinä omilla mautiloillaan. Lähes kaikki pelloilla, metsissä sekä suu-remmissa navetoissa ja sikaloissa tehtävät työt hoidetaan nykyään koneellisesti. Tehtäviin kuuluu myös monenlaisten paperiasioiden hoitamista ja suunnittelua. Suurin osa mautiloista on perheyrittäjiä, mutta myös palkattua työvoimaa käytetään. Työajat vaihtelevat.

Maatalousyrittäjä tarvitsee monenlaista osaamista ja tietämystä maataloudesta sekä yritystoiminnasta. Ammatissa tarvitaan myös huolto- ja korjausosaamista. Pitkäjännittisyys, organisointikyky, hyvä terveys ja fyysinen kunto ovat työssä tarpeen.

Maatalousalan perustutkinnon voi suorittaa maatilalouteen suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Näyttötutkintoina voidaan suorittaa myös mm. karjalouden, luonnonmukaisen tuotannon, maatalouskoneasentajan, seminologin, viljelijän, bioenergia-alan ja metsätalousyrittäjän ammattitutkinnot. Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa luonnonvara-alan ammattikorkeakoulututkinnon agrologi (AMK) maaseutuelinkeinoin suuntautuen. Helsingin yliopistossa voi opiskella maataloustieteitä ja suorittaa ylemmän korkeakoulututkinnon maatalous- ja metsätieteiden maisteri.

Maatalouslomittaja

Maatalouslomittaja hoitaa käytännön työtehtäviä maaseutuyrittäjän lomien ja sairaslomien aikana. Tehtäviin

kuuluvat maatalon tuotannon normaaliin jatkumiseen välttämättömät työt kuten eläinten ruokinta, lypsäminen ja puhtaanapitotyöt. Lomittajat voivat tehdä myös viljelytöitä.

Maatalouslomittajat työskentelevät kuntien palveluksessa tai yrittäjinä. Työtä tehdään mautiloilla, joissa työskennellään esimerkiksi navetoissa. Työssä käytetään erilaisia maatalon koneita ja laitteita. Työtä tehdään sekä yksin että yrittäjäperheen kanssa silloin kun kaikki eivät ole poissa tilalta.

Ammatissa tarvitaan maataloustöiden tuntemusta, eläinhoidon osaamista ja maatalouskoneiden käyttötaitoa. Työ on vastuullista ja edellyttää omatoimisuutta sekä halua työskennellä eläinten parissa. Maatalouslomittajan on sopeuduttava erilaisiin työtapoihin ja välineisiin vaihtaessaan tilaa lomitusjaksottain. Allergiat voivat olla este ammatissa toimimiselle.

Maatalousalan perustutkinnon voi suorittaa mm. eläinhoidon suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Näyttötutkintona voidaan suorittaa myös esimerkiksi tuotantoläimien hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkinto.

Maataloustyöntekijä

Maataloustyöntekijä on maatilalle palkattu työntekijä, joka tekee maatalon töitä maatalousyrittäjän tai työnjohtajan ohjeiden mukaan. Tehtäviin kuuluu peltoviljely- ja metsänhoitotöitä, joskus myös eläinten hoitoa. Maataloustyöntekijän työt vaihtelevat tilan tuotantosuunnan mukaan.

Maataloustyöntekijöitä työskentelee lähinnä suurimmilla mautiloilla. Työtä tehdään maatalon sisä- ja ulkotiloissa käyttäen erilaisia maatalouskoneita ja -laitteita sekä työkaluja. Työtehtävät ja työajat vaihtelevat vuodenaikojen mukaan.

Ammatissa on tunnettava maatalon monet työt sekä hallittava maatalouden koneiden, laitteiden ja työkalujen käyttö. Monitaitoisuus, omatoimisuus ja hyvä fyysinen kunto ovat työssä tarpeen. Maatalousalan perustutkinto on sopiva koulutus ammattiin. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös esimerkiksi viljelijän ammattitutkinnon.

Metsäala

Metsuri

Metsuri tekee hakkuutöitä, kaataa puut, karsii ja katkoo ne puutavara-lajeiksi. Hän osallistuu metsänvilje-

lyyn, taimikonhoitoon, mittauksiin ja metsänparannustöihin. Metsuri työskentelee metsäteollisuusyrityksen, yrittäjän, metsänhoitoyhdistyksen tai Metsähallituksen palveluksessa.

Metsuri käsittelee moottori- ja rai-vaussahaa, muita koneita ja käsityökaluja. Hän käyttää työskennellessään suojavarusteita. Tehtävät vaihtelevat vuodenaikojen ja kohteiden mukaan. Työtahti on kiireinen. Epämukavat työasennot, koneiden aiheuttama melu ja tärinä saattavat muodostua rasitteeksi.

Metsurilta edellytetään huolellisuutta, vastuuntuntoa, itsenäistä työtettä ja hyvää fyysistä kuntoa. Tehtävään voi kouluttautua suorittamalla metsäalan perustutkinnon ammattillisessa oppilaitoksessa. Näyttötutkintona voidaan suorittaa myös metsäkoneenkuljettajan ja metsätalouslyrittäjän ammattitutkinnot sekä metsäkoneenkuljettajan ja metsämestarin erikoisammattitutkinnot.

Metsäkoneenkuljettaja

Metsäkoneenkuljettajan työ on koneellista puunkorjuuta. Tehtäviin kuuluu puunkaato, karsiminen, katkominen ja kuormaus sekä kuljetus metsästä tienvarteen. Kuljettaja huolehtii työmaalla myös polttoaine- ja voiteluainehuollosta sekä pienistä korjauksista. Suurin osa metsäkoneenkuljettajista on itsenäisiä yrittäjiä, loput työskentelevät heidän palveluksessaan.

Metsätyömaalla työskentelee yleensä vain yksi kone, joten työtä tehdään yksin luonnon keskellä. Metsäkonetta ohjataan lämpimässä ohjaamossa ohjaussauvojen avulla, työvaiheet hoituvat koneellisesti. Työ on yleensä päivä- tai kaksivuorotyötä, joskus myös kolmivuorotyötä.

Metsäkoneenkuljettajan ammatissa tarvitaan hyvää havaintojen ja liikesuoritusten yhteensovittamista sekä vastuullisuutta, huolellisuutta ja sopeutumista yksintyöskentelyyn ja vuorotyöhön. Ammattiin soveltuu metsäalan perustutkinto, jonka voi suorittaa ammatillisissa oppilaitoksissa.

Metsätalousinsinööri

Metsätalousinsinöörit toimivat puunhankinnan, metsäsuunnittelun, metsäneuvonnan ja ympäristönhoidon tehtävissä. Työpaikkoja on mm. metsäteollisuusyrityksissä ja metsänhoitoyhdistyksissä. Tehtäviin kuuluu johtaa, organisoida ja suunnitella puunhankintaa. Puut hankitaan metsänomistajilta tai yhtiön omista metsistä. Vastuualueeseen kuuluvat ostaminen, puunkorjuu, metsänhoito ja kuljetus.

Metsätalousinsinööri työskentelee sekä toimistolla että metsällä. Työssä liikutaan paljon luonnossa ja käydään metsänomistajien luona.

Ammatissa tarvitaan metsätalouden asiantuntemuksen lisäksi esimies- ja neuvottelutaitoja sekä kykyä itsenäiseen päätösten tekoon. Ammattikorkeakoulussa voi suorittaa luonnonvara-alan ammattikorkeakoulututkinnon, metsätalousinsinööri (AMK). Helsingin ja Joensuun yliopistoissa voi suorittaa maatalous- ja metsätieteiden maisterin tutkinnon.

Puutarha- ja viherala

Maisema-arkkitehti

Maisema-arkkitehti suunnittelee maankäyttöä sekä luonnon ja kulttuuriympäristön muutoksia. Tehtäviin kuuluu laatia suunnitelmia, piirustuksia, työohjeita ja kustannusarvioita esimerkiksi puistojen, virkistys- ja ulkoilualueiden sekä torien rakentamista varten. Työhön kuuluu myös laatia selvityksiä ja arvioita ympäristövaikutuksista sekä suojelutarpeista.

Maisema-arkkitehdit työskentelevät julkishallinnon palveluksessa, suunnittelutoimistoissa, yksityisyrittäjinä sekä itsenäisinä konsultteina. Työtä tehdään työhuoneessa, mutta myös ulkona suunnittelukohteissa. Ammatille on tyypillistä ryhmätyö ja yhteinen ideointi.

Ammatissa tarvitaan maisema-arkkitehtuurin tuntemusta ja suunnittelutaitoja sekä mielikuvitusta ja luovuutta. Ryhmätyötaidot ja neuvottelutaidot ovat työssä tarpeen. Maisema-arkkitehdin tutkinnon voi suorittaa Aalto-yliopiston teknillisessä korkeakoulussa.

Puutarha/ -vihertyöntekijä

Puutarha- ja vihertyöntekijät tekevät erilaisia kasvien istutukseen, viljelyyn ja hoitoon liittyviä töitä puutarhoilla. He voivat työskennellä myös puisto- ja viherrakennustyössä tai esimerkiksi golfkentän hoitotyössä. Työpaikkoja ovat esimerkiksi kaupapuutarhat, taimitarhat, viherrakennusliikkeet, kuntien ja seurakuntien vihertoimet sekä puutarhatarvikeliikkeet.

Puutarhavyöntekijä työskentelee joko ulkona avomaalla tai kasvihuoneissa. Vihertyöntekijä tekee mm. puistojen, hautausmaiden ja piha-alueiden rakentamis-, istutus-, hoito- ja uudistustöitä. Tehtäviin voi kuulua myös esimerkiksi kiveystöitä sekä maanrakennustöitä. Työtä tehdään sekä käsityökaluja käyttäen että

koneilla. Työpäivän aikana voidaan työskennellä useissa eri työkohteissa. Vuodenajoista johtuen työt ajoittuvat kesään.

Ammatissa tulee tuntee kasveja ja niiden hoitoa sekä olla kiinnostunut kasveista. Työskentely ulkona vaihtelevissa sääoloissa edellyttää hyvää sopeutumiskykyä ja terveyttä. Työ edellyttää riittävän hyvää kuntoa. Allergiat voivat haitata kasvien parissa työskentelyä. Puutarhatalouden perustutkinto soveltuu ammattiin. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona.

Puutarhuri

Puutarhuri on puutarha- ja viheralan ammattilainen, joka vastaa puutarhoissa ja viljelmillä käytännön töistä. Usein puutarhuri toimii myös työnjohtajana. Puisto- ja vihertoissa hän tekee erityistä asiantuntemusta vaativia töitä. Puutarhuri voi työskennellä esimerkiksi kasvihuonepuutarhurina, puistopuutarhurina, kaupunginpuutarhurina, puutarhaviljelijänä tai puutarha- tai kukkakaupassa.

Työpaikkoja ovat kuntien ja seurakuntien vihertoimet, puutarha-alan yritykset, viherrakennusliikkeet ja esimerkiksi kukkakaupat ja puutarhaliikkeet. Työympäristöt vaihtelevat puistoista viherrakennustyömaille, taimitarhoille ja puutarhamyymälöihin. Työtä tehdään usein työryhmissä. Työtä on eniten tarjolla kesäisin. Talvella tehdään esimerkiksi huolto- ja suunnittelutöitä. Kasvihuoneilla on ympärivuotista toimintaa.

Kasvituntemuksen lisäksi ammatissa tarvitaan työkoneiden hallintaa, suunnittelu- ja organisointitaitoja sekä esimies- ja ryhmätyötaitoja. Työskentely ulkona vaihtelevissa sääoloissa vaatii sopeutumiskykyä ja hyvää terveyttä. Puutarhatalouden perustutkinto soveltuu ammattiin. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Näyttötutkintona voidaan suorittaa myös arboristin, floristin, puistopuutarhurin, viinintuotannon ja viljelypuutarhurin ammattitutkinnot sekä floristimestarin, puistomestarin ja taimistomestarin erikoisammattitutkinnot. Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa luonnonvara-alan ammattikorkeakoulututkinnon hortonomi (AMK) puutarhatalouteen suuntautuen.

Matkailu- ja ravitsemisalalla toimivien yritysten tuottamat palvelut liittyvät läheisesti toisiinsa. Matkailualan palveluita ovat esimerkiksi matkojen myymiset ja hotellivarausten tekemiset. Ravitsemispalveluja tarjoavat monenlaiset ravintolat, kahvilat ja catering-alan yritykset. Hotellit ja muut majoitusliikkeet majoittavat koti- ja ulkomaalaisia asiakkaitaan sekä tarjoavat mm. ravintola- ja kokouspalveluja.

Matkatoimistoissa työskentelevät virkailijat esittelevät asiakkaille matkoja ja niiden oheispalveluita, myyvät ja varaavat matkoja sekä neuvovat asiakkaita. Ohjelmapalvelujen suunnittelu ja toteutus työllistävät matkailualan ohjelmapalvelu yrityksissä, lomakeskuksissa, hotelleissa jne. Hotelleissa, lomakylissä jne. työskennellään esimerkiksi vastaanotossa, ravintolapalveluissa ja siivoustehtävissä. Ravintoloissa työskennellään mm. ruoan valmistuksen, tarjoilun ja asiakaspalvelun tehtävissä.

Asiakkaiden tarpeet ja odotukset ovat matkailu- ja ravitsemispalvelujen tuottamisen lähtökohtina. Henkilökunnan palveluhaluisuus ja ammattitaito vaikuttavat merkittävästi sekä palvelun onnistumiseen että yrityksen menestymiseen. Tyytyväinen asiakas on paras markkinoija. Asiakaspalvelutaitojen lisäksi alalla tarvitaan yhteistyötaitoja ja joustavuutta sekä kielitaitoa ja kulttuurien tuntemusta.

Matkailu- ja ravitsemisalalla on merkittävä palvelualan työllistäjä. Alalla työskentelee paljon myös osa-aikaisia sekä vuokratyöläisiä, koska palvelujen kysyntä vaihtelee sesonkien mukaan. Maailmantalouden suhdanteet vaikuttavat alan työllisyyteen palveluiden ja tuotteiden kysyntänä. Alan työllisyys riippuu siten pitkälti talouden suhdanteiden kehityksestä.

Tässä esitellään vain eräitä esimerkkejä alan ammattiteistä. Alan kaikkien keskeisten ammattien laajemmat kuvaukset ja haastattelut kokonaisuudessaan löytyvät verkkopalvelusta www.ammattinetti.fi

MATKAILU- JA RAVITSEMISALA

Just for you

Kylmäkkö Jarna Lehtonen

Kylmäkkö on kylmiin ruokiin erikoistunut kokki mutta käyttää työssään myös lämpimän ruoan valmistustekniikoita.

Kylmä ja lämmin lähellä toisiaan

– Kylmäkön täytyy tuntea kaikki valmistusmenetelmät ja ymmärtää, miksi asiat tehdään niin kuin ne tehdään. Vasta ymmärrys tekee työstä mielekkään ja mieluisan.

Jarna Lehtonen, 35, työskentelee kylmäkönä Fazer Food Servicen henkilöstöravintolassa Helsingin Pitäjänmäellä. Hänen vastuullaan ovat kahvilatuotteet, edustustilojen alku- ja jälkiruoat sekä saunalle toimitettavat tilaukset.

Lehtosen aamu alkaa ennen seitsemää sämpylöiden paistolla ja täytöllä. Työtä nopeuttaakseen hän on laittanut sämpylät sulamaan jo edellisenä päivänä. Uusia tuotteita valmistuu pitkin päivää.

– Niitä on oltava riittävästi, sillä mikään ei hirveämpää kuin tyhjä vitriini.

Lehtosella on vireillä vähintään kolme työtä samanaikaisesti. Hän keskittyy ja suorittaa oikeat työvaiheet juuri oikealla hetkellä. Tässä hetkessä hän miettii myös huomista ja ylihuomista.

Lehtosen tiimiin kuuluu kolmetoista työntekijää. Henkilöstöravintolassa työtä tehdään yhdessä ja erikseen.

mittelu, estetiikka, väritys ja asioiden yhdistely viehättävät.

– Pieni taiteilijasieluni pääsee esille tuotteiden viimeistelyssä.

Lehtosen mukaan työntekijän intohimo työhön näkyy työn jäljessä. Tarvi- taan todellista kiinnostusta. Mielenkiintoinen annos syntyy ideoimalla, ja ideoita Lehtosella riittää.

”Ruoka on asiakkaalle herkkä asia.”

– Työmme alkaa asiakkaan tarpeesta. Näemme vaivaa palvellaksemme hyvin. Onnistuminen riippuu työyhteisön ilmapiiristä ja yhteisestä osaamisestamme.

Lehtonen kuuluu Fazer Food Servicen tuotekehitysryhmään, jossa testataan reseptejä, suunnitellaan uusia ja paik- kaillaan vanhoja.

Työnsä ohessa Lehtonen on suorittanut kondiittorin ammattitutkinnon. Hän on kiinnostunut alasta myös vapaa-ajallaan. Raaka-aineiden som-

– Täytekakun voi tehdä uudella tavalla: mousse, kakkupohja ja marjat jälkiruo- kalautaselle, viimeistely pensselillä ja kiilleviivat lautaselle!

Outokin idea voi päättyä lautaselle.

– Pala metsää tuo annokseen eksotiikkaa. Se syntyy ripauksella kuivattua jäkälää. On kuitenkin muistettava, että usein vähemmän on enemmän. Joskus riittää muutos esillelaitossa.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Linnea Hällström*

Majoituspalvelut

Hotelliemäntä

Hotelliemäntä vastaa hotellihuoneiden ja hotellin yleisten tilojen puhtaudesta ja viihtyvyydestä sekä toimii kerroshoitajien esimiehenä. Tehtäviin kuuluu myös tekstiilien hankintoja ja pesettämistä. Hotelliemäntä osallistuu usein itsekin käytännön siivous- ja puhdistustyöhön.

Hotelliemäntä työskentelee tyypillisesti suurissa hotelleissa. Työympäristönä ovat majoitus-, ravintola- ja keittiötilat. Työssä ollaan tekemisissä sekä hotellin henkilökunnan että asiakkaiden kanssa. Työtä tehdään myös iltaisin ja viikonloppuisin. Ammatti edellyttää puhdistuspalvelujen hallintaa, esimiesosaamista ja taloudellista ajattelua. Työssä tarvitaan myös asiakaspalveluosaamista, järjestelmällisyyttä, organisointikykyä ja vuorovaikutustaitoja. Kielitaito on eduksi.

Ammatillisissa oppilaitoksissa voidaan suorittaa esimerkiksi puhdistuspalvelujen perustutkinto, toimintalahtaja. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Näyttötutkintona voidaan suorittaa hotelli-, ravintola- ja suurtaloukesimiehen erikoisammattitutkinto. Ammattikorkeakoulussa voi suorittaa matkailu- ja ravitsemisalalan ammattikorkeakoulututkinnon, restonomi (AMK).

Vastaanotopäällikkö

Vastaanotopäällikkö vastaa hotellin, matkustajakodin, lomakylän tms. majoitustoiminnasta ja vastaanoton palveluista. Tehtäviin kuuluu ohjata vastaanottohenkilökunnan työtä sekä markkinoida ja myydä palveluja. Tarvittaessa vastaanotopäällikkö osallistuu itsekin vastaanoton päivittäisiin tehtäviin.

Vastaanotopäälliköitä työskentelee mm. hotelleissa, kylpylähotelleissa, matkustajakodeissa ja lomakylissä.

Tyypillinen työympäristö on hotellin aula. Vastaanotto palvelee asiakkaita ympäri vuorokauden, mutta vastaanotopäällikkö tekee pääasiassa päivätyötä. Kiireajat vaihtelevat viikonpäivien ja vuodenaikojen mukaan.

Ammatissa tarvitaan asiakaspalvelu- ja vuorovaikutustaitoja, kielitaitoa, organisointikykyä ja taloudellista ajattelua. Ammattikorkeakoulussa voi suorittaa matkailu- ja ravitsemisalalan ammattikorkeakoulututkinnon restonomi (AMK) esimerkiksi hotelli- ja ravintola-alaan suuntautuen.

Vastaanottovirkailija

Vastaanottovirkailijan tehtävänä on huolehtia hotellin, kylpylän tms. vastaanoton asiakaspalvelusta. Hän ottaa vastaan huonevarauksia sekä hoitaa asiakkaiden tulo- ja lähtöselvitykset ja laskutuksen. Vastaanottovirkailijat myös opastavat asiakkaita paikkakunnan nähtävyyksistä, tilaisuuksista ja kulkuyhteyksistä.

Vastaanottovirkailijan työpaikkoja ovat hotellit, kylpylähotellit, matkustajakodit ja lomakylät. Työskentely tapahtuu hotellin aulassa sijaitsevassa vastaanotossa. Tietokone on pääasiallinen työväline. Keskeytykset ja kiireelliset työtehtävät ovat luonteenomaisia työlle. Ammatissa tehdään vuoroa. Kiireajat vaihtelevat vuodenaikojen ja viikonpäivien mukaan. Ammatissa tarvitaan palveluhenkisyyttä, joustavuutta, kykyä tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa, kielitaitoa ja organisointitaitoja.

Hotelli-, ravintola- ja catering-alan perustutkinnon voi suorittaa hotellipalveluihin suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös esimerkiksi hotellivirkailijan ammattitutkinnon. Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa matkailu- ja ravitsemisalalan ammattikorkeakoulututkinnon restonomi (AMK).

Matkailuala

Eräopas

Eräopas suunnittelee ja järjestää luonto- ja eräretkiä luonto- ja ohjelmapalveluyrityksen palveluksessa tai itsenäisenä yrittäjänä. Oppaan ammatti on hyvin sosiaalista asiakaspalvelutyötä, jossa opastettavat ryhmät vaihtelevat yritysryhmistä lapsi- ja turistiryhmiin, mikä asettaa työlle vaihtelevia vaatimuksia. Myös vuodenaajat vaikuttavat työnkuvaan. Kesäisin kuljetaan tavallisesti patikoiden, talvella patikointi vaihtuu hiihto- tai lumikenkävaellukseksi.

Työajat ovat epäsäännölliset ja vaihtelevat opastusten mukaan. Pitkillä vaelluksilla luonnollisesti myös yövytään maastossa. Eräoppaan on tarvittaessa oltava valmis lähtemään maastoon hyvinkin lyhyellä varoitusaajalla. Työtä on eniten matkailun sesonki- ja loma-aikoina.

Ammatissa tarvitaan hyviä erätaitoja, luonnon tuntemusta, asiakaspalvelutaitoja, kielitaitoa ja hyvää kuntoa. Toisen asteen ammatillisissa oppilaitoksissa voi suorittaa luonto- ja ympäristöalan perustutkinnon. Tutkinnossa voi suuntautua luontoalaan, jolloin tutkintonimike on luonto-ohjaaja. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Myös erä- ja luonto-oppaan ammattitutkinnon voi suorittaa näyttötutkintona. Eräopas-kursseja järjestetään eri oppilaitoksissa eri puolilla maata.

Matkailuvirkailija

Matkailuvirkailija toimii matkailun neuvonta- ja myyntitehtävissä. Tehtäviin kuuluu selvittää asiakkaiden tarpeet, esitellä eri matkailukohteita, suunnitella matkareittejä sekä tehdä matkapalveluiden ja matkojen varauksia. Matkatoimistossa työ on pääasiassa valmismatkojen ja matkailupalveluiden myyntiä. Matkailukeskuksessa toimitaan myös vastaanottotehtävissä.

Työpaikkoja ovat matkatoimistot, matkailukeskukset ja liikenneyhtiöt. Työympäristönä on useimmiten matkailuyrityksen asiakaspalvelupiste tai toimisto. Asiakaspalvelu tapahtuu kasvokkain, puhelimitse, sähköpostitse tai internetin välityksellä. Työssä käytetään apuna erilaisia tietojärjestelmiä kuten esimerkiksi varausohjelmia. Työ on yleensä päivätyötä.

Ammatti edellyttää matkailualan palvelujen ja toiminnan tuntemusta sekä asiakaspalveluosaamista ja kielitaitoa. Vuorovaikutustaidot, ryhmätyötaidot ja joustavuus ovat työssä tarpeen, samoin järjestelykyky ja huolellisuus. Soveltuva koulutus on matkailualan perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona. Näyttötutkintona voidaan suorittaa myös matkatoimistovirkailijan ammattitutkinto. Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa matkailu- ja ravitsemisalalan ammattikorkeakoulututkinnon restonomi (AMK).

Matkaopas (ulkomaat)

Matkaopas opastaa matkakohteessa turistiryhmiä. Työn tavoitteena on huolehtia asiakkaiden viihtyvyydestä ja hyvinvoinnista matkan aikana sekä käytännön asioiden sujumisesta. Tarkoituksena on luoda asiakkaalle matkasta mielekäs kokonaiskuva. Tehtäviin kuuluu esimerkiksi toimia

oppaana ja usein myös tulkkina, järjestää retket matkakohteessa sekä huolehtia erilaisista käytännön asioista varauksista lupa-asioihin.

Oppaat työskentelevät usein freelanceina, ammatinharjoittajina tai yrittäjinä. Toimeksiantajia ovat esimerkiksi matkanjärjestäjät ja liikenneyhtiöt. Opas työskentelee vaihtelevissa ympäristöissä. Toimistossa käytetään apuna tietotekniikkaa. Työtä tehdään esimerkiksi hotellienkielökunnan ja kuljettajien kanssa. Matkaopas työskentelee käytännössä yksin, mutta liikkuu matkailijaryhmän mukana. Työajat vaihtelevat.

Matkaoppaan työ on itsenäinen ja vastuullinen palveluammatti, jossa vaaditaan laajaa matkailun asiantuntemusta ja yleissivistystä. Työ edellyttää palveluhenkisyyttä ja kykyä tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa sekä oma-aloitteisuutta, joustavuutta ja hyvää kielitaitoa. Matkailualan perustutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös matkaoppaan ammattitutkinnon.

Ravitsemispalvelut

Baarimestari

Baarimestari erikoistunut erilaisten juomasekoitusten valmistamiseen ja tarjoiluun. Baarimestarin on tunnettava eri juomalaadut ja kansainväliset juomasekoitukset kyetäkseen suosittamaan niitä asiakkaille. Tehtäviin kuuluu myös laskuttaa asiakkaiden tilaamat juomat. Baarimestari voi toimia myös baarin työntekijöiden esimiehenä.

Työpaikkoja ovat esimerkiksi baarit, ravintolat ja yökerhot. Asiakaspalvelu- ja myyntityö tapahtuu baaritiskillä. Kiireiset ja hiljaiset hetket vaihtelevat vuorokaudenaikojen, viikonpäivien ja vuodenaikojen mukaan. Kiireistä on erityisesti viikonloppuisin.

Baarimestarin on tunnettava eri juomat sekä hallittava juomasekoitusten valmistaminen. Asiakaspalvelutyössä tarvitaan palveluhenkisyyttä, vuorovaikutustaitoja, kielitaitoa, joustavuutta ja ripeyttä. Varsinkin kiireessä tarvitaan hyvää muistia ja kykyä järjestelmälliseen työskentelyyn.

Soveltuva pohjakoulutus on hotelli-, ravintola-alan perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös tarjoilijan ammattitutkinnon ja baarimestarin erikoisammattitutkinnon.

Hovimestari

Hovimestari esittelee ravintolan tuotteita ja palveluja sekä toimii tarjoili-

joiden esimiehenä. Tehtäviin kuuluu ohjata asiakaspalvelua ja tarjoilijoiden työtä. Hovimestari ottaa usein asiakkaat vastaan sekä osallistuu itse vaativaan tarjoiluun. Pienissä ravintoloissa hovimestari käy asiakkaiden kanssa myyntineuvotteluja tilaisuuksien ja juhlien järjestämisestä. Suuremmissa yrityksissä hän vastaa tilausten hoidosta.

Työpaikkana voi olla esimerkiksi hotellin ravintola, yökerho tai laivan ravintola. Ravintolan salissa työskennellään asiakkaiden keskuudessa yhteistyössä tarjoilijoiden kanssa. Ammatissa tehdään vuorotyötä, ja usein työssä ollaan myös viikonloppuisin. Ammatissa on tunnettava hyvin ravintolan tuotteet. Työ edellyttää asiakaspalvelutaitoja, joustavuutta ja kielitaitoa sekä esimiesosaamista, organisointikykyä ja yhteistyötaitoja.

Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa matkailu- ja ravitsemisalan ammattikorkeakoulututkinnon restonomi (AMK) hotelli- ja ravintola-alaan suuntautuen. Soveltuva pohjakoulutus on myös hotelli-, ravintola- ja catering-alan perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona.

Kokki

Kokit suunnittelevat ja valmistavat ruoka-annoksia ravintolan asiakkaille. Tehtäviin kuuluu erilaisten raaka-aineiden käsittelyä, ruokien valmistamista ja annosten kokoaamista. Kokit osallistuvat usein myös ravintolan lounas- ja à la carte -ruokalistojen suunnitteluun. Tehtäviin kuuluvat myös tavaroiden tilaukset ja varastoinnit sekä puhtaanapito.

Työpaikkana voi olla esimerkiksi hotelliravintola, ruokaravintola tai henkilöstöravintola. Työtä tehdään sekä keittiössä, ruoka-ainevarastoissa, kylmiöissä että toisinaan myös ravintolasalissa. Suurissa keittiöissä voi työskennellä kymmeniä ravintola-ammattilaisia. Pienissä ravintoloissa kokit voivat työskennellä yksin. Työ on pääasiassa vuorotyötä, joka on usein kiireistä, sillä annokset on saatava asiakkaalle nopeasti.

Ammatti edellyttää ruoka-aineiden ja valmistusmenetelmien tuntemusta sekä tarjolle asetelun osaamista. Kädentaidot sekä hyvä väri-, maku- ja hajuaisti ovat tarpeen. Työssä tarvitaan myös asiakaspalvelutaitoja, yhteistyötaitoja, organisointikykyä ja riipeyttä.

Hotelli-, ravintola- ja catering-alan perustutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös ravintolakokin ja suurtalouskokin ammattitutkinnot sekä dieetikokin erikoisammattitutkinnon.

Ravintolan tarjoilija

Ravintolan tarjoilijan työ on asiakaspalvelua ja myyntityötä. Tarjoilija opastaa usein asiakkaat pöytiin, jonka jälkeen hän esittelee ja myös suosittelee ruokia ja juomia. Tehtäviin kuuluu vastaanottaa tilaukset, tarjoilla ruoka-annokset ja juomat sekä lopuksi laskuttaa asiakkaan tilaukset. Tehtäviin kuuluu myös pöytien kattamista ja siistimistä sekä työvuoron päätyessä tilityksen tekemistä.

Työpaikkana voi olla esimerkiksi hotellin ravintola, ruokaravintola, lounasravintola tai henkilöstöravintola. Työtä tehdään pääasiassa ravintolan salissa asiakkaiden parissa, mutta myös keittiössä tehtävistä riippuen. Ammatissa tehdään yleensä vuorotyötä, jossa hiljaiset ja kiireelliset ajat vaihtelevat.

Ammatti edellyttää ravintolan tuotteiden tuntemusta sekä tarjoiluosaamista. Asiakaspalvelutaidot ja kielitaito ovat tarpeen. Työssä tarvitaan myös joustavuutta ja yhteistyötaitoja sekä järjestelykykyä ja hyvää muistia. Työ edellyttää riittävän hyvää fyysistä kuntoa.

Soveltuva pohjakoulutus on hotelli-, ravintola- ja catering-alan perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös tarjoilijan ammattitutkinnon ja baarimestarin erikoisammattitutkinnon.

Ravintolapäällikkö

Ravintolapäällikkö vastaa ravintolan toiminnasta, kannattavuudesta ja taloudellisesta tuloksesta. Tehtäviin kuuluu johtaa ja suunnitella ravintolan asiakaspalvelu-, tarjoilu- ja myyntityötä sekä toimia ravintolan henkilökunnan työnjohtajana. Ravintolapäällikkö osallistuu usein itsekin asiakaspalvelutehtäviin sekä keittiön työhön erityisesti pienemmissä ravintoloissa.

Työpaikkoja ovat ravintolat, hotellien ravintolat, laivaravintolat ja yökerhot. Työtä tehdään ravintolan toimistotiloissa, salissa, keittiössä ja muissa tiloissa. Työssä ollaan tekemisissä ravintolan henkilökunnan sekä asiakkaiden kanssa. Ammatissa tehdään vuorotyötä, ja usein työssä ollaan myös viikonloppuisin.

Ammatissa tarvitaan ravintolatoiminnan ja ravintolan tuotteiden tuntemusta sekä asiakaspalvelutaitoja ja kielitaitoa. Esimiesosaaminen, organisointitaidot ja yhteistyötaitot ovat työssä tarpeen. Työ edellyttää myös taloudellista ajattelua. Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa matkailu- ja ravitsemisalan ammattikorkeakoulututkinnon restonomi (AMK) hotelli- ja ravintola-alaan suuntautuen.

Ravintolatyöntekijä

Ravintolatyöntekijän työtehtävät ovat monipuolisia ja vaihtelevat sen mukaan työskennelläkö keittiö- vai asiakaspalvelutiloissa. Joissakin ravintoloissa avustetaan sekä keittiössä että salin puolella. Tehtäviin kuuluu mm. ruoanvalmistusta, jalkelua ja myyntiä sekä tilojen ja laitteiden puhdistamista ja astioiden pesua.

Tyypillisiä työpaikkoja ovat ravintolat, kahvilat ja henkilöstöravintolat. Työtä tehdään sekä salissa että keittiön puolella. Työssä toteutetaan usein työkiertoa, jolloin työpisteitä vaihdetaan esimerkiksi viikoittain. Usein kiireiseen vuorotyöhön kuuluu myös viikonloppuna työskentelyä.

Ammatissa on hallittava omat työtehtävät. Asiakaspalvelutaidot, yhteistyötaidot ja riipeys ovat tarpeen. Työ edellyttää riittävän hyvää fyysistä kuntoa. Työnantajat perehdyttävät yleensä tehtävään. Hotelli-, ravintola- ja catering-alan perustutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona.

Ruokapalvelutyöntekijä

Ruokapalvelutyöntekijät työskentelevät erilaisissa suurtalouskeittiöissä, joissa heidän työtehtäviinsä kuuluu ruoanvalmistusta, leipomista, ruokien annostelua ja tarjoilua. Lisäksi ruokapalvelutyöntekijät puhdistavat ja siistivät keittiön tiloja ja laitteita sekä pesevät astioita. Työhön voi kuulua myös myyntiä ja kassanhoitoa.

Tyypillisiä työpaikkoja ovat oppilaitosten, päiväkotien, vanhusten hoitolaitosten ja sairaaloiden keittiöt sekä henkilöstö- ja työpaikkaravintolat. Työtä tehdään sekä keittiössä että salin puolella ja varasto- ja kylmätiloissa. Yleensä työssä toteutetaan työkiertoa, jolloin työpisteitä vaihdetaan esimerkiksi viikoittain. Työtä voidaan tehdä myös viikonloppuisin.

Ammatissa on hallittava omat työtehtävät. Työ edellyttää asiakaspalvelutaitoja, yhteistyötaitoja ja riipeyttä sekä riittävän hyvää fyysistä kuntoa. Työnantaja perehdyttää usein tehtävään. Hotelli-, ravintola- ja catering-alan perustutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona.

Opetus- ja kasvatustyön tehtävänä on antaa tietoja ja taitoja eri elämänalueille sekä tukea ihmisen yksilöllistä kasvua ja yhteisöllisyyttä. Opetusala muodostuu esiopetuksesta ja perusopetuksesta sekä yleissivistävästä ja ammatillisesta koulutuksesta, jota annetaan toiselta asteelta yliopistotasolle asti. Opetusalan merkitys yhteiskunnan hyvinvoinnin ja ihmisten tiedon lisääjänä on ratkaisevan tärkeä. Erityisesti peruskoulussa ja päiväkodeissa korostuu myös kasvatustehtävä.

Opettajan työ on asiantuntija- ja ihmissuhdetyötä, jossa tärkein työväline on opettajan oma persoona. Opetus- ja kasvatustyössä tarvitaan ammatillisen pätevyyden lisäksi pedagogisia valmiuksia, vuorovaikutustaitoja, organisointikykyä, käytännöllisyyttä, luovuutta, ryhmätyöhenkeä ja kärsivällisyyttä. Työ edellyttää opettajalta jatkuvaa itsensä kehittämistä ja sivistämistä.

Opettajia työskentelee päiväkodeissa esiopetuksessa, peruskoulujen ala- ja yläasteilla, lukioidissa sekä ammatillisissa oppilaitoksissa, korkeakouluissa ja aikuisoppilaitoksissa. Opettajia siirtyy lähivuosina paljon eläkkeelle, mikä luo työpaikkoja uusille opettajille.

Tässä esitellään vain eräitä esimerkkejä alan ammattiteistä. Alan kaikkien keskeisten ammattien laajemmat kuvaukset ja haastattelut kokonaisuudessaan löytyvät verkkopalvelusta www.ammattinetti.fi

OPETUSALA

Luokanopettaja Kalle Utula

Oppilaan pitää nauttia koulunkäynnistä. Kun hän oppii, saa myönteisiä kokemuksia ja viihtyy koulussa, opettaja on onnistunut työssään.

– Opettaja ei voi määrätä oppilaita kavereiksi toisilleen, mutta hän voi saada oppilaat ymmärtämään koulun pelisäännöt: kaikkien kanssa on tultava toimeen. Ketään ei saa sulkea ryhmän ulkopuolelle.

Luokanopettaja Kalle Utula, 31, opettaa alakoulun 5. luokkaa Jyväskylän

man anti purettiin raportiksi, runoksi tai näytelmäksi.

Utula innostui ideasta ja alkoi hyödyntää sitä omassa opetustyössään.

– Lähdimme ulos luokasta, rakensimme lumiveistoksia, kalastimme ja teimme hiihtoretken. Jälkeenpäin kävimme

Oppilaan onnistuminen motivoi opettajaa

Vaajakosken koululla. Hän pitää itseään jämpinä tyyppinä.

– Pidän langat käsissäni. Jos mörhöilään, puutun asiaan heti. Otin tiukan linjan heti alussa. Löysälle jätettyä siimaa on vaikea keräillä tiukalle myöhemmin.

Perinteinen opetus on Utulan mielestä liian opettaja- ja oppikirjakeskeistä. Tehoa opiskeluun tulee vähentämällä istumista, siirtymällä aika ajoon pois omasta pulpetista, mieluusti luokkahuoneen ulkopuolelle.

Harjoittelijavaihdossa Norjassa Utula tutustui sikäläiseen uteskole-opetusmetodiin. Päivä viikossa käytettiin johonkin kiinnostavaan, vaikkapa keskiaikaisiin turnajaisiin. Tapahtu-

”Tiukkuus tarkoittaa vaatimusta käyttäytyä asiallisesti niin luokassa kuin luokan ulkopuolella.”

läpi kaiken yhdessä, jotta oppilaat ymmärsivät, mitä olimme tehneet ja oppineet.

Kun Utula myöhemmin kysyi oppilaita, mitä kaikkea olikaan tehty yhdessä, oppilaiden mielestä oli vain istuttu luokassa.

– Herättelevä palaute. Olin kuvitellut liikvoja. Kiinnostavaa tekemistä oli sittenkin liian vähän.

Tunneilla Utula kannustaa kysymään eikä koe arvovaltatappiota, vaikkei osaisi vastata. Päinvastoin, hän näyt-

tää esimerkillään, että virheet ovat sallittuja. Kenties oppilas rohkaistuu eikä väärän vastauksen pelossa jätä viittaamatta.

Utula havainnollistaa vaikeat asiat. Hän virittää hauskan leikin kolmion pinta-alan määrittämiseen. Jos se ei toimi, hän keksii muun konkreettisen tavan opettaa.

Arvosanat mittaavat edistymistä, mutta Utula osaa osaan päätellä sen oppilaiden tuntemuksista. Kun ne ovat myönteisiä, oppilaat edistyvät.

Joskus roolimallina oleminen harmittaa Utulaa. Hän joutuu toimimaan koulussa tuomarina ja poliisinakin, mutta ei auta. Oppilaan hölmöilyä ei voi katsoa läpi sormien.

Aloittelevana opettajana Utula yritti todistella osaamistaan etenkin oppilaiden vanhemmille. Tänään hän tietää osaavansa.

– Välitän oppilaistani ja kannan vastuun tekemisistäni. Minulle on tärkeää tehdä työtä, jolla on tarkoitus.

Teksti: Jukka Vuolle

Kuvat: Rami Marjamäki

Musiikki

Musiikkipedagogi Sanna Haapasalo-Halme

Kaikista ei tule musiikin ammattilaisia. Opetusta kaipaavat nekin, jotka soittavat omaksi ilokseen tai vain kuluttavat musiikkia. Musiikkipedagogi innostaa ja antaa oppilailleen välineet ymmärtää ja nauttia musiikista.

tia, hän on jo oppinut yksinkertaisia teoksia.

Teoria tulee tutuksi oman musisoinnin, säveltapailun ja laulamisen avulla. Ymmärrys syntyy lähestulkoon automaattisesti. Haapasalo-Halme käyttää oppimateriaalina suomalaista kansanmusiikkia ja taidemusiikkia.

vuotiaana. Urakka musiikkiopistossa saattaa kestää yhdeksän vuotta.

Haapasalo-Halme yrittää viedä oppilaat tutussa ja turvallisessa ryhmässä mahdollisimman pitkälle. Musiikkiopiston jälkeen oppilaat häviävät kuka minnekin, osa kuoroihin, osa orkestereihin.

tekee hyvää kaikille

”Haaveilin ammattimuusikon urasta, mutta vastaan tulivat elämän realiteetit.”

– Lahjakasta oppilasta ohjaa kuka vaan. Pedagogiset taidot punnitaan siinä, kuinka hyvin opettaja saa mukaan kaikki muut.

Sanna Haapasalo-Halme, 42, työskentelee musiikkipedagogina Vantaan musiikkiopistossa. Hän opettaa nuorille oppilailleen musiikin perusteita. Oppiminen perustuu teoslähtöisyyteen. Tunneilla musiikkia tuotetaan itse.

– Yksinkertaisin tapa on käyttää omaa ääntä. Ääni on jokaiselle tuttu instrumentti. Yksikään lapsi ei ole kieltäydy laulamasta.

Haapasalo-Halmeen tunneilla mennään suoraan asiaa. Ensin lauletaan, sitten teos puretaan osiin. Ennen kuin oppilas näkee ensimmäistään nuot-

Oppilaiden suosikki on Mozart. Sitä tuotetaan laulamalla, soittamalla ja rytmejä taputtamalla.

– Kun oppilas yhtäkkiä oivaltaa sävel-lajin, intervallit tai kvinttiympyrän, palaute on välitön. Jess, osasin!

Haapasalo-Halmeen oppilaat esiintyvät matineakonserteissa. Taannoin valmistui konsertti yhdessä opiston jousiorkesterin kanssa. Lapset lauloivat Sibeliuksen Finlandiaa ja Dvorákin 9. sinfoniaa, jousiorkesteri säesti.

– Lavalla oli yhtä aikaa sataviisikymmentä lasta. Aivan mahtavaa!

Haapasalo-Halme opettaa 7-12 oppilaan ryhmiä. Oppilaat aloittavat musiikin opinnot keskimäärin kymmen-

Monen kohdalla musiikin harrastus loppuu kokonaan. Jossain elämän vaiheessa se saattaa viritä uudelleen oman innostuksen tai lasten harrastusten myötä.

Haapasalo-Halme uskoo pysyvänsä opettajana eläkeikään asti. Hallintoihin hän ei ole. Hänen tekemisensä tapahtuu luokassa.

– Oma muusikkouteni avulla toivon välittäväni innostuksen oppilaisiini. Heidän kehityksensä on oman motivaationi lähde. Kun oppilas oppii, olen tehnyt työni hyvin.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

Aineenopettaja (peruskoulu ja lukio)

Aineenopettajat opettavat peruskouluissa ja lukioissa yhtä tai useampaa ainetta, joita ovat esimerkiksi äidinkieli ja kirjallisuus, kielet, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, kuvataide, musiikki ja liikunta. Opetustuntien pitämisen lisäksi tehtäviin kuuluu mm. opetuksen suunnittelua, kokeiden korjaamista ja oman alan kehityksen seuraamista.

Työpaikkoja on peruskouluissa ja lukioissa, työnantajat ovat kunnat. Työtä tehdään pääasiassa tarkoitukseen sopivissa luokkatiloissa. Ammatissa ollaan tekemisissä oppilaiden, oppilaiden vanhempien sekä toisten opettajien kanssa. Työajat vaihtelevat opetustuntien mukaan, usein työtä joutuu tekemään kotonakin. Ammatti vaatii opettavien aineiden hallintaa ja pedagogista osaamista. Työssä tarvitaan myös vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja sekä kykyä itsenäiseen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.

Aineenopettajalta edellytetään soveltuvaa koulutusta, joka on joko suoraan aineenopettajan koulutus, johon sisältyy pedagogiset opinnot tai sitten opettavissa aineissa suoritettu ylempi korkeakoulututkinto, jonka lisäksi on suoritettu pedagogiset opinnot.

Ammatillisen oppilaitoksen opettaja

Opettaja työskentelee ammatillisissa oppilaitoksissa sekä ammatillisten aineiden että yleissivistävien aineiden opettajana. Työtehtäviin kuuluvat mm. oppituntien suunnittelu ja pitäminen, etäopetuksen antaminen, työssäoppimisen ohjaaminen sekä kokeiden korjaaminen ja oppinnäytteiden arviointi.

Työpaikkana on ammatillinen oppilaitos tai ammatillinen aikuiskoulutuskeskus. Työympäristönä on

koulutusala ja aineesta riippuen luokkahuone, oppilaitoksen työtila tai oppilaitoksen ulkopuolinen paikka. Työssä ollaan tekemisissä sekä nuorten että aikuisopiskelijoiden, oppilaitoksen muiden opettajien ja työelämän edustajien kanssa.

Opettajilta vaaditaan oman ammattialansa ja opetusaineen hyvää tuntemusta sekä pedagogista osaamista. Ammatissa tarvitaan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä oma-aloitteisuutta. Työelämän tuntemus ja oman alan kehityksen seuraaminen on välttämätöntä.

Yleissivistävien aineiden opettajaksi aikovan on suoritettava yliopistossa ylempi korkeakoulututkinto sekä opettajan pedagogiset opinnot. Ammatillisten opintojen opettajaksi aikovan on suoritettava pääsääntöisesti soveltuva ylempi korkeakoulututkinto tai ammattikorkeakoulututkinto ja hankittava vähintään kolmen vuoden työkokemusta tehtävää vastaavalla alalla sekä suoritettava opettajan pedagogiset opinnot.

Erytisopettaja

Erytisopettajat ja erityisluokanopettajat antavat erityisopetusta sitä tarvitseville oppilaille. Erytisopetuksen tarpeen voi aiheuttaa esimerkiksi vammaisuus, sairaus tai kehityksen viivästyminen. Erytisopettaja tekee työtä yksilöllisesti oppilaan kanssa, opettaa pienryhmää tai toimii toisen opettajan kanssa. Opetuksen lisäksi työhön kuuluu mm. opetuksen suunnittelua, tehtävien ja kokeiden tarkastamista sekä oppilaan edistymisen arviointia ja seuranta. Yhteistyö oppilaan huoltajan ja muiden yhteistyötahojen kanssa on oleellisen osa työtä.

Erytisopettajat työskentelevät peruskouluissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa. Perusopetuksessa erityisopetusta antavat myös erityisluokanopettajat, esiopetuksessa erityislastentarhanopettajat. Ammatissa tarvitaan mm. tietoa erityiskasvatuksesta ja -opetuksesta sekä pedagogista osaamista ja vuorovaikutustaitoja.

Erytisopettajalta edellytetään kasvatustieteen maisterin tutkinto erityispedagogiikkaan ja erityiskasvatukseen suuntautuen. Erytisopettaja voi hankkia erityisluokanopettajan pätevyuden suorittamalla perusopetuksessa opettavien aineiden opinnot. Ammatillisessa oppilaitoksessa ammatillisten opintojen opettajalla on oltava oman koulutusalaan korkeakoulututkinto tai muu opettajan pätevyteen vaadittava ammatillinen tutkinto, opettajan pedagogiset opinnot sekä erityisopettajan opinnot.

Lastentarhanopettaja

Lastentarhanopettaja työskentelee 1–6-vuotiaiden lasten kanssa kasvatus- ja opetustehtävissä päiväkodeissa. Työn tavoitteena on tukea ja ohjata lapsen kasvua ja kehitystä. Työssä yhdistyvät hoito, opetus ja kasvatus. Työhön kuuluu ruokailun, ulkoilun, lepoaikojen ja muiden säännöllisten toimien hoitamisen lisäksi musiikki-, liikunta- ja leikkitoiminnan ohjaamista, lukemista, tutustumiskäyntejä sekä opetuksen antamista.

Työpaikkoja on kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa. Yhteistyö lasten vanhempien kanssa on keskeinen osa työtä. Työajat riippuvat päiväkodin aukioloajoista. Ammatissa tarvitaan pedagogista osaamista, vuorovaikutustaitoja, kiinnostuneisuutta lapsista, luovuutta ja yhteistyötaitoja. Musiikilliset, liikunnalliset, kielelliset ja kuvallisen ilmaisun taidot ovat eduksi lapsiryhmän ohjauksessa.

Lastentarhanopettajaksi voi koulutautua suorittamalla yliopistossa kasvatustieteen kandidaatin tutkinnon soveltuvin pääainein. Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon, sosionomi (AMK) varhaiskasvatukseen suuntautuen.

Lehtori, yliopistot ja korkeakoulut

Yliopistoissa ja korkeakouluissa työskentelevien lehtorien tehtäviin kuuluu luentojen pitämistä, oppinnäytteiden ja seminaarien ohjaamista sekä opetuksen suunnittelua ja kehittämistä. Tehtäviin kuuluu myös tutkimustyötä sekä hallinnollisia tehtäviä.

Työpaikkoja on yliopistoissa. Lehtoreita on suhteellisesti eniten opettajankoulutuslaitoksissa, kielikeskuksissa ja humanistisilla aloilla. Työtä tehdään luentosaleissa ja aineesta riippuen muissa opetukseen soveltuvissa tiloissa sekä työhuoneissa.

Lehtorilta edellytetään oman oppialansa hyvää hallintaa. Ammatissa tarvitaan hyvää opetustaitoa, vuorovaikutustaitoja, organisointikykyä, yhteistyötaitoja ja kykyä itsenäiseen työskentelyyn. Tehtävään soveltuvan lisensiaatin tai tohtorin tutkinnon voi suorittaa yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen.

Luokanopettaja

Luokanopettaja opettaa peruskoulun luokkia 1–6, joiden oppilaat ovat iältään 6–12-vuotiaita. Perusopetus käsittää luokanopetuksen sekä ai-

neenopetuksen. Luokanopettajan työssä korostuu kasvattajan rooli. Tehtäviin kuuluu mm. oppituntien pitäminen ja opetuksen suunnittelu sekä esiopetuksen antaminen.

Työpaikkoja ovat peruskoulut. Työympäristönä ovat koulun opetustilat. Työssä ollaan tekemisissä sekä oppilaiden että heidän vanhempiensa ja koulun muiden opettajien kanssa. Opetuksen suunnittelua ja esimerkiksi kokeiden korjausta tehdään usein myös kotona.

Luokanopettajan on hallittava opettavat aineet sekä oltava opetustaitoinen. Ammatissa tarvitaan vuorovaikutustaitoja, yhteistyötaitoja ja kykyä itsenäiseen työskentelyyn. Luottamuksellisen suhteen luomisen oppilaisiin on erityisen tärkeää. Työssä tarvitaan lisäksi mielikuvitusta ja luovuutta. Luokanopettajilta edellytetään kasvatustieteen maisterin tutkintoa pääaineena kasvatustiede tai kasvatopsykologia.

Opettaja, ammattikorkeakoulu

Ammattikorkeakoulujen opettajat opettavat ammatillisia tai yleissivistäviä aineita. Tehtäviin kuuluu mm. oman aineen opetuksen suunnittelua ja toteutusta, opiskelijoiden ohjausta sekä tutkimus- ja kehitystehtäviä. Ammattikorkeakoulujen opettajat toimivat nimikkeillä tuntiopettaja, lehtori tai yliopettaja.

Työpaikkoja on ammattikorkeakouluissa. Työympäristönä on opetettava aineesta riippuen luento sali tai muu opetukseen soveltuva tila. Työ on hyvin sosiaalista, siinä ollaan päivittäin tekemisissä sekä oppilaiden että koulun henkilökunnan kanssa. Opettajat hoitavat myös yhteyksiä työelämään.

Ammatissa tarvitaan oman opetusalan hallintaa ja opetustaitoja sekä vankkaa työelämän tuntemusta ja kehittämishenkisyyttä. Työ edellyttää myös vuorovaikutustaitoja, yhteistyötaitoja ja kykyä itsenäiseen työskentelyyn. Työelämän tarpeiden ja oman alan jatkuva seuraaminen on osa työtä.

Ammattikorkeakoulujen opettajilta edellytetään ylempi korkeakoulututkinto tai tieteellinen jatkotutkinto sekä opettajan pedagogiset opinnot. Ammattiopintoja opettavalta vaaditaan lisäksi kolmen vuoden käytännön kokemus tutkintoa vastaavissa tehtävissä.

Rakennusalalla rakennetaan uusia rakennuksia sekä tehdään eri-ikäisten rakennusten korjaus- ja kunnossapitotyötä. Rakennetun ympäristön suunnittelussa, rakentamisessa ja ylläpidossa pyritään korkeaan laatuun, toimivuuteen, tarkoituksenmukaisuuteen, terveellisyteen ja turvallisuuteen. Alaan kansantaloudellinen merkitys on suuri, sillä rakennukset muodostavat yli puolet Suomen kansallisvarallisuudesta.

Rakennusalalla työskennellään talonrakentamisen lisäksi maanrakennusalalla sekä rakennustuoteteollisuudessa. Maa- ja vesirakentaminen luo edellytykset yhteiskunnan toiminnalle suunnitteleamalla, rakentamalla ja ylläpitämällä infrastruktuuria, johon kuuluvat mm. tiet, sillat, tunnelit, satamat, vesijohdot, sähkölinjat ja tietoliikenneverkot sekä erilaiset maarakenteet. Rakennustuoteteollisuus puolestaan kehittää ja valmistaa rakennustuotteita ja -materiaaleja alan tarpeisiin.

Rakennusten osien valmistus on siirtynyt yhä enemmän tehtaisiin, joissa ne valmistetaan tuotantolinjoilla tehdashalleissa käyttäen apuna erilaisia koneita ja laitteita. Rakennukset kootaan työmailla mahdollisimman pitkälle tehtaalla valmistetuista osista.

Rakennusalan työpaikkoja on mm. rakennusliikkeissä, urakoitsijoilla, suunnittelutoimistoissa, maa- ja vesirakennusyrityksissä sekä rakennustuoteteollisuudessa. Rakennusala on merkittävä mutta suhdanneherkkä työllistäjä, jonka toimintaan ja työllisyyteen heijastuvat nopeasti maailmantalouden lasku- ja noususuhdanteet. Lähivuosina jää eläkkeelle paljon ammattilaisia, joiden tilalle tarvitaan erityisesti alan ammatillisen koulutuksen hankkineita.

Tässä esitellään vain eräitä esimerkkejä alan ammattilaisista. Alaan kaikkien keskeisten ammattien laajemmat kuvaukset ja haastattelut kokonaisuudessaan löytyvät verkkopalvelusta www.ammattinetti.fi

RAKENNUSALA

HELIN&CO ARKKITE

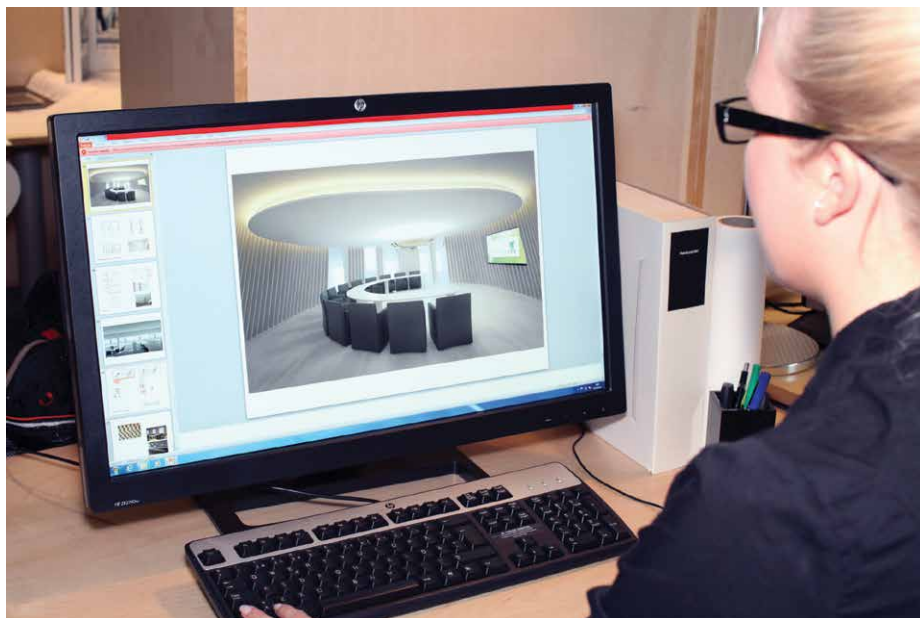
Arkkitehti Maria Kleimola

Arkkitehdin tutkinto antaa valmiuden toimia ammatissa. Ammattiosaajaksi kehittytään työssä ja kokeneiden arkkitehtien ohjauksessa. Kisälliaika mestarien opissa vie vuosia.

Mestareita ja kisällejä

EHDDIT

”Tietokoneavusteinen suunnittelu mullisti arkkitehdin arkityön, mutta edelleen tarvitaan piirustustaitoa ja kykyä hahmottaa tilaa.”

Maria Kleimola, 25, valmistui arkkitehdiksi nopeasti. Hän halusi käytännön työhön, koska oli huomannut työnteon tehokkaimmaksi tavaksi kehittyä.

– Jo ensimmäisessä kesätyöpaikassani näin, miten intohimoisesti arkkitehdit suhtautuvat työhönsä. Konkaritkin innostuivat kaikesta uudesta ja tartuttivat innostuksen nuorempiinsa.

Opiskeluaikaisesta kesätyöpaikasta Arkkitehtitoimisto Helin & Co Oy:ssä tuli Kleimolan vakituinen työpaikka puoli vuotta sitten.

– Se oli iso loikka kohti ammattilaisuutta. Yritys on suomen suurimpia ja arvostetuimpia arkkitehtitoimistoja.

Kleimola on toimiston nuorin valmis-

tunut arkkitehti. Hän saa työtehtävät projektinvetäjiltä ja kokeneilta kollegoilta. Toimistossa työtä tehdään tiimeissä. Kulloisestakin hankkeesta vastaa projektinvetäjä.

Projekti pilkotaan pieniin osiin, alaprojekteihin. Niissä työskentelee arkkitehtejä, assistentteja ja piirtäjiä. Suunnitteluvoimaa ohjataan projekteihin kulloisenkin työtarpeen mukaan.

– Tiedän, millä työllä päiväni aloitan, en välttämättä sitä, mihin päivä päättyy.

Kleimola on vastuussa osakokonaisuuksista. Hänen mukaansa toimiston projektinvetäjät ovat todellisia ammattilaisia. Kokemuksensa ansiosta he kykenevät vastaamaan suurista ja monimutkaisista suunnitteluhankkeista.

– Oma ammattitaitoni kehittyy, mutta minulla on vielä pitkä matka päävastuuseen.

Arkkitehtuuri on tekniikan ja taiteen ammattiala. Se tarjoaa lukuisia erikoistumisvaihtoehtoja rakennussuunnittelusta maisemointiin. Kleimola on kiinnostunut niin omasta kuin muiden nuorten arkkitehtien tulevaisuudesta.

Hän osallistuu Suomen Arkkitehtiliitto SAFA ry:n ammattiasioiden toimikunnan työhön.

– Työ on minulle elämäntapa. Työ ja opiskelu ovat kohdallani menneet aina kaiken muun edelle.

Elämän tasapainottavia tekijöitä Kleimola hakee vesiurheilusta.

– Vapaa-ajallani harrastan aktiivisesti leijapurjehdusta. Se tuo uusia tuulia elämään.

Teksti: Jukka Vuolle

Kuvat: Linnea Hällström

Esimestaidot ovat tä

Työmaainsinööri Olli Turppa

Työnjohtotyö rakennuksilla on pitkälti henkilöjohtamista. Ammattimiehet osaavat työnsä. Esimiehen tehtävä on vetää porukkaa ja konsultoida.

pyrkimykset. Tilaamme osan töistä urakoitsijoilta, osan teemme itse.

Vastaava mestari vastaa koko työmaasta, työnjohtaja työlajeista, eri vaiheissaan olevista kokonaisuuksista. Turppa ohjaa suunnittelua ja huolehtii hankinnoista. Lukuisten toimijoiden vastuut sovitaan jo hankkeen käynnistyessä.

– Myöhemmin suunnitelmat tarkentuvat, jopa muuttuvat. Tehtäväni on tarkistaa, etteivät suunnitelmat sisällä

”Rakennuksilla meno on rentoa ja avointa. Kaikkea jäykistelyä kaihdetaan.”

– Elämä rakennustyömaalla on nopeasykkeistä. Rakentamistavat kehittyvät. Uusia tuotteita tulee markkinoille jatkuvasti. Työ vaatii ammattilaisilta luovuutta ja ongelmanratkaisukykyä.

Turpan mielestä työnjohtaja on rakentamisketjun tärkeimpiä lenkkejä.

rkeä osa rakentamista

Työmaainsinööri Olli Turppa, 28, valmistui ammattikorkeakoulusta kuusi vuotta sitten. NCC Rakennus Oy:n palveluksessa hän aloitti työnjohtajana.

– Työnjohtajat ja rakennusmestarit toimivat rakentamisen etulinjassa. Henkilöjohtaminen on heidän leipälajinsa. Samoja valmiuksia edellytetään myös työmaainsinööriltä.

Turpan työmaa on Tampereen yliopistollisen sairaalan läheisyyteen kohoava toimitilayksikkö, johon kuuluvat silmäsaairaala, potilashotelli, toimistotilat ja ravintola edustustiloineen. Työmaalla työskentelee sata alan ammattilaista. NCC on rakentaja, pääurakoitsija.

– Työmaainsinööri sovittaa yhteen kaikkien yhteistyökumppaneiden

ristiriitaisuuksia. Elän rakennusprojektiä pari kolme kuukautta edellä muita.

Turppa valmistelee hankintoja, laatii tarjouspyyntöjä ja käy urakkaneuvotteluja. Hän pitää yhteyttä työnjohtajiin ja huolehtii, että kaikki muutkin toimijat ovat ajan tasalla.

– Saatamme olla asioista eri mieltä, mutta pyrimme aina ratkaisuun, joka tyydyttää kaikkia osapuolia. Yhteistyö ja keskinäinen neuvonpito kuuluvat rakentamisen kulttuuriin.

Rakennuksilla työskentelee eri-ikäisiä ja eritaustaisia ihmisiä, kovia ammattilaisia. Ongelmien ilmetessä ne Turpan mukaan ratkeavat lähes samantien. Kukaan ei loukkaannu kollegan oivalluksesta tai paremmasta ratkaisu-ehdotuksesta.

Tehtävä ei ole astinlauta mihinkään suuntaan vaan oma työkokonaisuutensa. Monet jäävät mestariksi koko työuransa ajaksi.

– Rakennusalalla oma mielenkiinto ratkaisee.

Aika ajoin suomalaista rakennustaitoa kritisoidaan. Turpan kokemuksen mukaan ainakin suuret rakennusorganisaatiot panostavat laatuun ja henkilöstön osaamiseen. Hänen oma työnantajansakin järjestää esimiesvalmennuskursseja säännönmukaisesti.

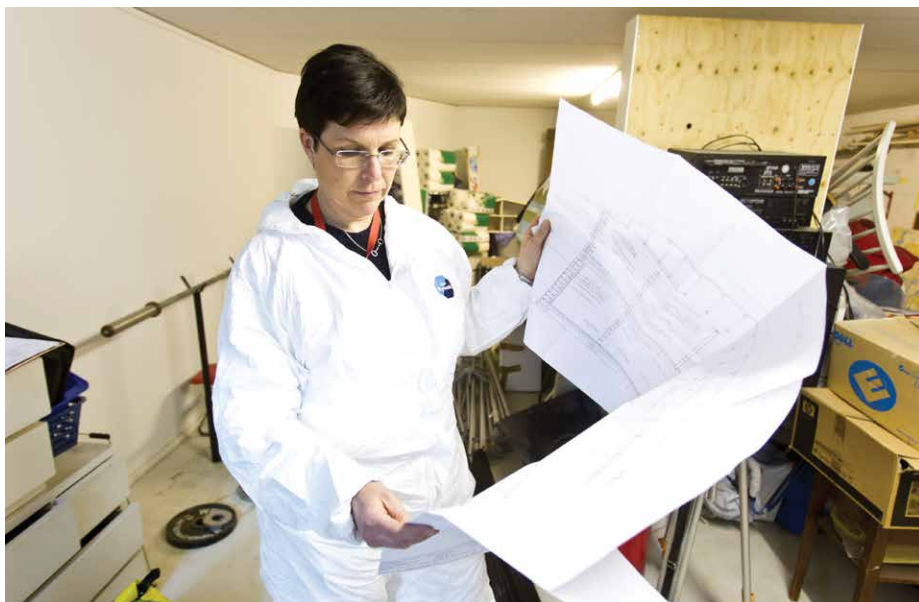
– Mitä enemmän ihminen tekee rakennustöitä, sen vähemmän hän huomaa tietävänsä. Ammattilaisten pitää tehdä ammattimaista jälkeä. On siis järjestettävä aikaa ja otettava selvää.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

Puolueetonta tietoa

**Kuntotarkastaja,
rakennusmestari Marit
Laurinkoski**

Kosteus ja home ovat yleisin rakennusten kuntoa rapauttava tekijä. Vauriot pitää selvittää ja korjata. Luotettavan arvion kiinteistön kunnosta saa kuntotarkastajalta. Lausunto on apuväline kaikille kiinteistökaupan osapuolille.

Silloin avataan rakenteita, suoritetaan kosteusmittauksia ja otetaan näytteitä.

Laurinkosken mukaan kiinteistöistä huolehditaan maassamme luvattoman huonosti. Voidakseen olla mukana alan kehittämistyössä hän osallistuu asiantuntijana ympäristöministeriön Kosteus- ja hometalkoot -hankkeeseen.

Laurinkoksi näkee työssään rakentamiseen liittyviä epäkohtia, joskus myös surullisia ihmiskohtaloja.

– Asumiskelvottomassa hometalossa asuva perhe on onnettomassa asemassa. Ei ole helppo ilmoittaa asunonnomistajalle, että omaisuuden arvo laskenut, ja että perheen terveys on

rakennuksen kunnosta

– Kuntotarkastus on syytä tehdä jo ennen kiinteistökauppaan ryhtymistä. Tarkastuksen tuloksena syntyy arvokasta tietoa riskeistä ja kiinteistön korjaustarpeesta.

Rakennusmestari Marit Laurinkoski, 44, toimii kuntotarkastajana Matti Eklund Oy:n palveluksessa Keravalla. Toimiston erikoisosaamista ovat kosteus- ja homevauriokohteiden tarkastus ja korjaus.

Kuntotarkastaja on yleisnimitys tarkastuksia suorittavalle rakennusalan ammattilaiselle. Tarkastuksia voi suorittaa vain asuntokaupan kuntotarkastajan tutkinnon suorittanut henkilö.

Kuntotarkastusta pyytää useimmiten kiinteistön omistaja, myyjä. Toimeksiannon saatuaan Laurinkoski tutkii talon piirustukset, mahdolliset valokuvat ja asiakkaan täyttämän haastattelulomakkeen.

Ennen fyysistä tarkastusta hänellä on hyvä käsitys kiinteistön riskirakenteista. Paikan päällä Laurinkoski työskentelee yhdessä kollegansa kanssa.

– Toinen meistä konttaa ja dokumentoi valokuvaamalla, toinen kirjaa havainnot.

Laurinkoski kolua sisätilat, katot ja vintit, tuulettuvat alapohjat ja yläpohjat. Tarkastus tapahtuu rakenteita

rikkomattomin menetelmin. Se kestää keskimäärin neljä tuntia. Toimistolla Laurinkoski purkaa muistiinpanot, tallentaa valokuvat ja ryhtyy laatimaan lausuntoaan.

– Yritän ilmaista asiat niin, että maallikkokin ymmärtää. Ei riitä, että kerron lattiamaalin hilseilevän. Asiakkaalla on oikeus tietää, miksi se hilseilee.

Jos asiakas haluaa kuntotarkastusta tarkemman selvityksen, Laurinkoski huolehtii kuntotutkimuksestakin.

vakavasti vaarantunut. Kuntotarkastuslausunto voi suututtaa asiakkaan. Tämä on maksanut palvelusta, ja tarkastaja kehtaa kirjoittaa ikäviä asioita. Joku saattaa jopa vaatia muutosta lausuntoon.

– En voi korjailia lausuntojani kaupan osapuolia miellyttääkseni. Kuntotarkastustyössä toimii vain rehellisyys.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

”Suurin osa suomalaisista omakotitaloista perustuu maallikkorakentamiseen. Talot ovatkin täynnä yllätyksiä.”

Maanrakennusala

Ajoneuvonosturinkuljettaja

Ajoneuvonosturinkuljettaja ohjaa ajoneuvoalustalla olevaa nosturia, jolla lastataan, puretaan ja siirretään tavaraa työmailla. Tehtäviin kuuluvat myös nosturin valmistaminen toimintakuntoon, tavallisimmat huoltotyöt ja ajoneuvonosturin ajaminen maanteillä. Työnantaja ovat nostotöihin erikoistuneet yritykset, rakennusliikkeet ja teollisuuslaitokset.

Rakennustyömailla työskennellään ympäri vuoden vaihtelevissa sääoloissa. Kuljettaja tekee lähes kaikki toimet yhdessä apuhenkilön kanssa, johon ollaan yhteydessä radiopuhelimella tai käsimerkkien avulla. Projektin tultua valmiiksi siirrytään seuraavalle työmaalle.

Monien ohjauslaitteiden varma hallinta on työssä välttämätöntä. Ammatissa tarvitaan hyvää näköä, tarkkaavaisuutta, vastuullisuutta ja yhteistyökykyä. Ajoneuvonosturinkuljettajan ammattitutkinto antaa pätevyyden toimia ajoneuvonosturin kuljettajana.

Maanmittausinsinööri

Maanmittausinsinöörit työskentelevät kaavoituksen ja maanmittauksen tehtävissä, jotka liittyvät maankäytön suunnitteluun ja alueiden kehittämiseen. Maanmittausinsinöörit voivat työskennellä myös karttojen ja paikkatietojärjestelmien parissa. Työnantaja ovat kunnat ja valtio sekä maanmittauksiin ja paikkatietojärjestelmiin erikoistuneet yritykset ja konsulttitoimistot.

Työtä tehdään sekä toimistossa että maastokohteissa. Työssä käytetään paljon tietotekniikkaa. Ammatissa tarvitaan oman alan tekniikan ja matematiikan hallintaa sekä lainsäädännön tuntemusta. Yhteistyö- ja neuvottelutaidot ovat työssä tarpeen.

Tekniikan ammattikorkeakoulututkinnon insinööri (AMK) voi suorittaa maanmittaustekniikkaan suuntautuen. Yliopistojen teknisissä tieteissä voi opiskella maanmittaustieteitä ja suorittaa ylemmän korkeakoulututkinnon diplomi-insinööri.

Työnjohtaja

Työnjohtaja toimii suunnittelutehtävissä maarakennus- ja tietyömailla sekä kaivosteollisuudessa. Tyypilliset tehtävät liittyvät urakointiin, konepalveluun, louhintaan ja kiviaineksen murskaukseen. Esimiehenä työnjohtaja vastaa siitä, että työ tapahtuu aikataulun mukaisesti ja sovituin kustannuksin.

Isoilla työmailla työnjohtajat työskentelevät työmaapäällikön alaisina. Työmaapäälliköllä on kokonaisvastuu henkilöstöstä ja työmaan taloudesta, suunnitteluinsinöörillä suunnittelusta ja henkilöstöresursseista.

Työnjohtajan työssä vaaditaan taitoa yhdistää alan tietämys käytännön toimintaan. Häneltä edellytetään esimies- ja vuorovaikutustaitoja, aloitteellisuutta, järjestelykykyä, tarkkuutta ja vastuuntuntoa. Työnjohtajaksi voi kouluttautua suorittamalla insinöörin tutkinnon ammattikorkeakoulussa.

Rakennustuoteollisuus

Elementtityöntekijä

Elementtityöntekijä työskentelee betonielementtien valmistuksessa betonielementiteollisuudessa, joka valmistaa rakennuksille mm. valmiita seinäelementtejä, runkolaattoja ja parveke-elementtejä. Työnkuva koostuu betonin valamisesta ja siihen liittyvistä töistä. Elementin valmistuksen työvaiheita ovat muottityö, raudoitus, betonointi ja jälkityöt.

Elementtien valmistus on teollista tuotantotyötä tehdashalleissa, joiden tuotantolinjoilla tehdään sarjatyötä koneita ja laitteita apuna käyttäen. Elementiteollisuuden työntekijät ovat yleensä monitaitoisia. Ammatissa on hallittava betonivalutytön tekniikka ja osattava lukea työsuunnitelmiä. Työ edellyttää tarkkuutta ja huolellisuutta sekä kohtalaista fyysistä kuntoa.

Rakennusalan perustutkinto on hyvä pohjakoulutus ammattiin. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Näyttötutkintona voidaan suorittaa myös talonrakennusalan, rakennustuotealan ja rakennustuotannon ammattitutkinnot sekä talonrakennusalan ja rakennusalan työmaapäällikön erikoisammattitutkinnot.

Ikkuna- ja oviasentaja

Ikkuna- ja oviasentajat kuuluvat tehtaan asennusryhmään tai sitten he ovat kirvesmiehiä, jotka asentavat rakennuksiin tehtaalla valmistettuja ikkunoita ja ovia. Tehtäviin saattaa joskus kuulua myös tuotteiden valmistusta. Työpaikkoja on ikkuna- ja ovitehtaissa sekä rakennusliikkeillä. Osa toimii itsenäisinä yrittäjinä.

Työtä tehdään sekä uudis- että korjausrakennuskohteissa. Urakan valmistuttua siirrytään uudelle työmaalle. Asentamista tehdään usein pari- ja ryhmätöinä. Ammatissa tarvitaan kädentaitoja, huolellisuutta ja asiakaspalveluhenkisyttä. Kirvesmiehen taitojen lisäksi puusepän taidot ovat ammatissa eduksi. Työssä on eduksi hyvä fyysinen kunto.

Rakennusalan perustutkinnon voi suorittaa talonrakennukseen suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Näyttötutkintona voidaan suorittaa myös talonrakennusalan, rakennustuotealan ja rakennustuotannon ammattitutkinnot sekä talonrakennusalan ja rakennusalan työmaapäällikön erikoisammattitutkinnot.

Pintakäsittelijä

Pintakäsittelijä työskentelee uudisrakennuksilla, korjauskohteissa tai tehtaissa. Hän käsittelee pintoja eri materiaaleilla. Pintakäsittelijä voi toimia maalarina, hiekkapuhaltajana, hiekkatasoitemiehenä, entisöijänä, laatoittajana tai lattianpäällystäjänä. Hän toimii rakennus- ja maalausliikkeen palveluksessa tai itsenäisenä yrittäjänä.

Työtä tehdään sisä- ja ulkotiloissa, rakennuskohteissa ja teollisuudessa. Rakennusten sisustus toimitetaan usein valmiiksi käsiteltynä. Työtä tehdään hankalissa olosuhteissa, siihen liittyy paljon nostelua. Pöly ja liima voivat aiheuttaa allergisia reaktioita. Työ on yleensä päivätyötä.

Pintakäsittelijältä edellytetään materiaalituntemusta, käsityötaitoja, vastuuntuntoa, ryhmätöytäitoja ja palveluasennetta. Ammattiin voi kouluttautua oppisopimuksella tai suorittamalla pintakäsittelyalan tai käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinnon. Näyttötutkintona voidaan suorittaa maalarin ammattitutkinto, korroosionestomaalarin ammattitutkinto ja teollisen pintakäsittelijän ammattitutkinto. Erikoisammattitutkintona voidaan suorittaa maalari-mestarin erikoisammattitutkinto ja pintakäsittelymestarin erikoisammattitutkinto.

Talonrakennusala

Arkkitehti

Arkkitehdit suunnittelevat rakennuksia, rakennusten osia ja rakennusryhmiä. Arkkitehdin laatima suunnitelma luo rakennuksen tilojen, toiminnallisuuden ja ulkoasun perusratkaisut. Työ voi kohdistua yhtä hyvin uuteen omakotitaloon kuin kauppaeskuksen korjausrakentamiseenkin. Arkkitehteja toimii myös yhdyskuntasuunnittelu- ja kaavoitustehtävissä.

Arkkitehdit työskentelevät arkkitehtitoimistoissa, kunnilla ja valtiolla. Työtä tehdään sekä itsenäisesti että suunnitteluryhmissä. Luonnoksia ja piirroksia tehdään kynällä ja paperilla, mutta suunnitelmat tehdään tietokoneella hyödyntäen erilaisia kolmiulotteisia ohjelmistoja. Apuna käytetään myös 3D-virtuaalimalleja ja pienoismalleja. Työhön kuuluu käyntejä työkohteissa.

Ammatissa tarvitaan luovuutta, kykyä ratkaista ongelmia ja hyvää tilalista hahmotuskykyä. Taito ilmaista näkemyksiään piirtäen, kirjoittaen ja suullisesti on tarpeen, samoin järjestelmällisyys ja yhteistyötaitot. Yliopistojen teknisissä tieteissä voi opiskella arkkitehtuuria ja suorittaa ylemmän korkeakoulututkinnon arkkitehti.

Kirvesmies

Kirvesmiehet työskentelevät uudis- ja korjausrakennustyömailla tehden erilaisia rakennustöitä niiden aloitusvaiheesta aina työn viimeistelyyn saakka. Laajaan tehtäväkenttään kuuluvat esimerkiksi puu- ja levy-materiaalien käyttöön, rakennuksen mittaamiseen ja rakennustuotteiden asennukseen liittyvät työt.

Työpaikkoja kirvesmiehille on rakennusliikkeissä ja rakennustuoteollisuudessa. Työtä tehdään rakennustyömailla, jotka vaihtuvat työn valmistuttua, joten työhön kuuluu matkustamista työkohteille. Tarvittaessa tehdään myös ilta-, viikonloppu- ja yllitöitä.

Ammatti edellyttää monipuolisia kädentaitoja, laatu-tietoisuutta ja tyyllitajuja. Kirvesmiehen tulee pystyä työskentelemään sekä itsenäisesti että ryhmässä. Rakennusalan perustutkinnon voi suorittaa talonrakennukseen suuntautuen. Perustutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona kuten myös esimerkiksi talonrakennusalan ammattitutkinnon ja talonrakennusalan erikoisammattitutkinnon.

LVI-asentaja

LVI-asentaja on talotekniikan ammattilainen, joka asentaa, huoltaa ja korjaa rakennusten lämpö-, vesi- ja ilmastointilaitteita. Vasta kunnan talotekniikka tekee rakennuksesta toimivan ja terveellisen asua ja käyttää. Työpaikkoja on mm. LVI-alan urakointirytyksissä ja kiinteistöhuolto-yrityksissä.

Työympäristö vaihtelee rakennustyömaalta asiakkaan asuin- tai toimiloihin. Pienissä yrityksissä tehdään tavallisesti kaikkia LVI-alan töitä. Isommissa yrityksissä LVI-asentaja voi olla erikoistunut esimerkiksi lämpö-, vesi-, ilmastointi-, viemäri-, kaasun-, jäähdytys- tai automaattikjärjestelmien asentamiseen tai korjaukseen.

Ammatissa tarvitaan LVI-tekniikan tuntemusta, kädentaitoja, omaaloitteisuutta, ongelmanratkaisutaitoja sekä kykyä itsenäiseen työskentelyyn ja ryhmätöihin. Myös asiakaspalvelutaidot ovat tarpeen.

Talotekniikan perustutkinnossa voi suuntautua mm. ilmanvaihtoasennukseen, kylmäasennukseen ja putkiasennukseen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona.

Näyttötutkintoina voidaan suorittaa ammattitaidon kartuttua myös mm. ilmastointiasentajan, ilmastointijärjestelmien puhdistajan, kaukolämpöasentajan, lämmitys- ja ilmastointiasentajan, putkiasentajan, teknisen eristäjän ja teollisuusputkiasentajan ammattitutkinnot.

Lisäksi näyttötutkintona voidaan suorittaa mm. ilmastointiasentajan, kaukolämpöasentajan ja putkiasentajan erikoisammattitutkinnot.

Rakennusinsinööri

Rakennusinsinöörit toimivat monenlaisissa työtehtävissä. Tyypillisesti he suunnittelevat rakennuksia ja rakenteita sekä toimivat rakentamisen suunnittelu- ja johtotehtävissä. Tehtävänimikkeet vaihtelevat ammatillisen suuntautumisen mukaan, esimerkiksi rakennesuunnittelija, työmaapäällikkö tai rakennustarkastaja.

Työpaikkoja on mm. insinööritoimistoissa, rakennusliikkeissä ja rakennustuoteteollisuudessa. Työympäristö vaihtelee toimistosta rakennustyömaalle. Rakennusinsinööri toimii yhteistyössä rakennuksen tilaajan, suunnittelijoiden sekä rakennusliikkeen ja urakoitsijoiden kanssa.

Ammatissa tarvitaan rakennustekniikan tuntemusta, suunnitteluosaamista, organisointi- ja johtamistaitoja sekä ongelmanratkaisutaitoja ja

ryhmätöitä. Tekniikan ammattikorkeakoulututkinnon insinööri (AMK) voi suorittaa rakennustekniikkaan suuntautuen. Yliopistojen teknisissä tieteissä voi opiskella rakennustekniikkaa. Ylempi korkeakoulututkinto on diplomi-insinööri.

Rakennusmestari

Rakennusmestarit toimivat työnjohtajina uudis- ja korjausrakennustyömailla. He vastaavat siitä, että työt tehdään suunnitelmien ja määräysten mukaisesti ja että rakennus valmistuu ajoissa. Tehtäviin kuuluu töiden organisointia, hankintojen valmistelua, aikataulusuunnittelua ja kustannuslaskentaa. Kaikilla rakentamisen osa-alueilla on omat erityistyönjohtajansa, esimerkiksi LVI-töissä.

Työtä tehdään sisällä työmaatoimistossa sekä ulkona kaikissa sääolosuhteissa. Työmaan ammattilaisten määrä vaihtelee muutamasta jopa yli sataan. Suurissa kohteissa voi työskennellä useampia rakennusmestareita, joiden välillä vallitsee työnjako. Ammatissa tarvitaan rakennustekniikan ja säännösten tuntemusta sekä johtamis- ja yhteistyötaitoja.

Rakennusmestareiden koulutusta annetaan ammattikorkeakouluissa. Rakennusalan työnjohton koulutusohjelmassa voi suuntautua rakennustekniikkaan tai LVI-tekniikkaan. Tutkinto on rakennusmestari (AMK).

Rakennusmaalari

Rakennusmaalarit tekevät uudisrakennusten ja remontointikohteiden maalaus- ja pintakäsittelytöitä, joilla parannetaan rakennusten ulkonäköä ja tilojen viihtyisyyttä sekä helpotetaan pintojen puhdistamista ja lisätään käyttöikä. Maalaus- ja pohjatöitä kohdistuvat rakennusten ulko- ja sisäpintoihin sekä rakennusosiin. Työtehtäviin kuuluvat myös tapetointi-, pinnoitus- ja laatoitustyöt.

Rakennusmaalarit työskentelevät maalausliikkeiden ja rakennusliikkeiden palveluksessa sekä ammatinharjoittajina. Työtä tehdään sekä itsenäisesti että ryhmässä sisä- ja ulkotiloissa kohteissa, jotka vaihtuvat usein. Ammatissa on hallittava maalaustyöt sekä tapetointi, pinnoitus ja laatoitus. Työssä tarvitaan kädentaitojen lisäksi itsenäistä työskentelytietoa, huolellisuutta ja pitkäjänteisyyttä.

Pintakäsittelyalan perustutkinnon voi suorittaa maalausalaan suuntautuen. Myös käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinnossa voi opiskella maalausala. Perustutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Ammattitaidon kartuttua on mah-

dollisuus suorittaa näyttötutkintona maalarin ammattitutkinto ja maalarimestarin erikoisammattitutkinto.

Rakennusmies

Rakennusmies on rakennusalan monitaitoinen ammattilainen, jonka tehtäviin voivat kuulua lähes kaikki talonrakennuksen ja betonirakentamisen työt. Rakennusmiehet tekevät esimerkiksi rakennusten runko- ja vesikattotöitä, sisustus- ja viimeistelytöitä sekä perustus- ja maanrakennustöitä.

Rakennusmiehet työskentelevät pääasiassa rakennusliikkeiden ja rakennustuoteteollisuuden palveluksessa. Työtä tehdään uudis- ja korjausrakennustyömailla rakennusvaiheesta riippuen sisätiloissa tai ulkona. Työmaat vaihtuvat usein.

Rakennusmiehen on tunnettava rakennustekniikkaa sekä hallittava rakennustyökalujen ja koneiden käyttö. Ammatti edellyttää kädentaitoja, ongelmanratkaisukykyä, itsenäistä työskentelytietoa, ryhmätöitä ja hyvää fyysistä kuntoa.

Rakennusalan perustutkinnon voi suorittaa talonrakennukseen suuntautuen.

Näyttötutkintoina voidaan suorittaa myös talonrakennusalan, rakennustuotannon ammattitutkinnot sekä talonrakennusalan ja rakennusalan työmaapäällikön erikoisammattitutkinnot.

Torninosturinkuljettaja

Torninosturinkuljettaja ohjaa rakennustyömaalle sijoitettua torninosturia, jolla nostetaan ja siirretään raskaita kuormia, kuten puutavaraa ja betonielementtejä. Tehtäviin kuuluvat myös tarkastukset ja jotkin huoltotyöt. Torninosturinkuljettajat työskentelevät rakennusliikkeiden palveluksessa.

Kuljettaja istuu nosturin kopissa ohjaten nosturin liikkeitä ja siirrettäviä kuormia vipulaitteiden avulla. Työssä seurataan koko ajan tarkasti tilannetta alhaalla rakennustyömaalla. Torninosturien korkeus vaihtelee 15 metristä yli 70 metriin. Työ tehdään alhaalta annettavien käsimerkkien tai työnjohton radiopuhelimella antamien ohjeiden mukaan. Työmaat vaihtuvat työn alla olevien rakennusten valmistuessa.

Ammatissa on osattava käyttää torninosturia oikein. Työ edellyttää vastuuntuntoa, kykyä itsenäiseen työskentelyyn, yhteistyötaitoja, hyvää keskittymiskykyä ja tarkkaavaisuutta. Näön on oltava hyvä, eikä korkean paikan kammoa saa olla.

Torninosturinkuljettajien koulutusta järjestetään aikuiskoulutuksena talonrakennusalan ammattitutkinnon osana.

Sosiaalipalveluilla tuetaan ihmisiä eri elämänvaiheissa ja -tilanteissa sekä autetaan arjessa selviytymisessä. Tehtäväalueita ovat esimerkiksi lastensuojelu, nuorisotyö, lasten päivähoito, mielenterveys- ja päihdetyö, vanhustyö, vammaistyö ja toimeentulotuen myöntäminen. Sosiaalityöllä pyritään yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen hyvinvoinnin lisäämiseen sekä sosiaalisten ongelmien ennaltaehkäisemiseen ja vähentämiseen.

Sosiaalialalla tehdään sekä korjaavaa että ennaltaehkäisevää työtä, johon kuuluu ohjausta, neuvontaa, tukemista, hoivaa, huolenpitoa ja kasvatusta. Sosiaalityö on asiakastyötä, jota tehdään yksilöiden, perheiden, verkostojen, ryhmien ja yhteisöjen kanssa. Työntekijältä edellytetään vuorovaikutustaitoja, yhteistyökykyä, pitkäjännitteisyyttä, vastuuntuntoa, stressinsietokykyä ja kielitaitoa.

Sosiaalipalvelut ovat lakisääteisiä hyvinvointipalveluita, joiden järjestämisestä kunnat ovat vastuussa. Työpaikkoja ovat esimerkiksi kuntien sosiaalitoimistot, kasvatusta ja perheneuvolat, lastenkodit, vanhainkodit, palvelutalot, nuorisotoimi ja päiväkodit. Sosiaalialan työnantajia ovat kuntien lisäksi seurakunnat, sosiaalialan yritykset ja ammatinharjoittajat sekä järjestöt ja valtion hallinto.

Alan työllisyyttä pitää yllä sosiaalipalvelujen lakisääteisyys, mutta uusia työntekijöitä tarvitaan myös eläkkeelle lähtevien tilalle sekä kasvavien palvelutarpeiden tyydyttämiseksi. Nuorisotyön työllistävyyteen vaikuttavat erityisesti taloudelliset resurssit, joilla henkilöstöä palkataan. Uusia työntekijöitä palkataan pääasiassa muihin tehtäviin tai eläkkeelle siirtyvien tilalle.

Tässä esitellään vain eräitä esimerkkejä alan ammateista. Alan kaikkien keskeisten ammattien laajemmat kuvaukset ja haastattelut kokonaisuudessaan löytyvät verkkopalvelusta www.ammattinetti.fi

SOSIAALIPALVELUT

Yhteisöpedagogi Taina Karman

Yhteisöpedagogi tekee työtä ryhmässä. Hän innostaa ja houkuttelee mukaan vaikuttamaan. Eritaustaisten ihmisen parissa hänen työvälineitään ovat yhdenvertaisuusperiaate ja suvaitsevaisuus.

Yhteisöpedagogi tarjo

Yhteisöpedagogien ammattikunta syntyi aikanaan sosiaali- ja nuorisotyön tarpeista. Myös Taina Karman, 45, kouluttautui ensin sosiaalihojaajaksi. Nuorten parissa työskentely herätti kuitenkin tarpeen lisätä ammattiosaimista. Karman suoritti yhteisöpedagogin tutkinnon.

Tänään hän vetää Setlementtiyhdistys Naapurin ylläpitämää Tampereen Tyttöjen Taloa.

– Se on kohtaamispaikka tytöille, jotka tarvitsevat tukea naiseksi kasvamisensa. Tytön huoli voi liittyä poikakaveriin, seksuaalisuuteen, koulukiusaamiseen, maahanmuuttajuuteen tai vain ystävien puutteeseen.

Tyttöjen Talolla työskentelee neljä vakituista työntekijää, harjoittelijoita ja

kymmenkunta vapaaehtoista. Palvelun piiriin kuuluu yli sata tyttöä tai nuorta naista. Kolmasosa heistä on maahanmuuttajataustaisia.

– Meillä maailmaa katsotaan tyttöjen näkökulmasta. Toiminta perustuu sukupuolisensitiivisyyteen, herkkyyteen ymmärtää tyttöyttä ja naiseutta.

Tytölle on tärkeää kuulua porukkaan, jossa ketään ei osoitella sormella.

Karmanin mukaan yhteisö voimaannuttaa, kasvattaa ja kannattelee kaikkia. Pienet ja tiiviit ryhmät lisäävät turvallisuudentunnetta ja uskallusta.

Talon ryhmissä tehdään tyttöjä kiinnostavia asioita. Ryhmää vetää ohjaaja, joka kannustaa osallistumaan ja haastaa hiljaisimpiakin puhumaan.

– Vetäjä havaitsee, milloin tytöllä menee huonosti. Hän reagoi mutta pyrkii käsittelemään tytön huolta yleisellä tasolla.

Talon aikuiset olemme tytöille esimerkkejä naisesta. Tytöt tietävät, etteivät ohjaajat ole heidän kavereitaan.

– Emme pui henkilökohtaisia asioitamme yhteisössä vaan keskitymme tyttöihin. Talo on monelle osallistujalle elämän tärkein kiinnekehta.

”Kun tytöt voivat hyvin, olemme tarpeettomia.”

aa tukea ja osallisuutta

– On äärettömän palkitsevaa nähdä talo täynnä tyttöjä, joista osa vuosienkin jälkeen pistäytyy kertomaan kuulumisensa.

Tyttöjen talolla tehdään tavoitteellista työtä. Työyhteisössä pohditaan säännöllisin välein työtapoja ja työn vaikuttavuutta. Karmanin mukaan suvaitsemattomuuden kasvu yhteiskunnassa lisää yhteistyön tarvetta.

– Syrjintä ja rasistinen ajattelutapa siirtyvät vanhemmilta lapselle. On puhuttava lapselle. Se vaatii yhteistyön ammattitaitoa. Yhteisö on tapa luoda elinympäristöön sallivaa ilmapiiriä.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

Kun

Geronomi Lutfor Rahman

Eri kulttuureissa ikäihmi-
siin suhtaudutaan eri ta-
voin. Suomessa vanhuksia
pitäisi kunnioittaa nykyistä
enemmän. Arvostava suh-
tautuminen on osa laadu-
kasta hoitoa.

nuoret ja ikäihmisille

Rahman kiinnostui nuorena sosiaali- ja terveysalasta, opiskeli kotimassaan liiketaloutta ja työskenteli tietotekniikka- ja toimistoalan tehtävissä. Suomessa asuvalta veljeltään hän kuuli mahdollisuudesta opiskella Suomessa englannin kielellä.

Projektivastaavan työssään Rahman osallistuu hankkeeseen, joka tarjoaa tietoteknistä apua ikäihmisille ja syrjäytymisvaarassa oleville nuoremmille.

– Tietotekniikan perustaidot auttavat ikäihmistä pysymään yhteiskunnan aktiivisena toimijana.

”Suomi on kaunis kuin kuva.”

Rahman otti selvää Suomesta, sai maasta myönteisen kuva ja pääsi Lahden ammattikorkeakouluun liiketalouden jatkokoulutusjaksolle. Puolen vuoden opiskelun jälkeen hän päätti vaihtaa alaa.

– Minulla oli voimakas halu tehdä työtä ihmisten parissa.

Rahman opiskeli vanhustenhuoltoa ammattikorkeakoulu Arcadassa Helsingissä. Valmistuttuaan geronomiksi hän sai sosiaaliohjaajan vakituisen paikan Kustaankartanosta. Tehtäviin kuuluivat perushoitotyö ja hoidon suunnittelu.

– En osannut lainkaan suomea mutta pidin vanhusten parissa työskentelystä.

Suomen kielen Rahman opetteli osin itsenäisesti, osin suomalaisen vaimonsa tuella.

Viranomaistyötä ikäihmisten hyvinvoinnin puolesta tarvitaan, mutta Rahmanin mielestä kansalainenkin voi tuoda hyvinvointiin oman panoksensa.

– Kaikilla meillä on kiire. Silti olisi hienoa, kun aikaa riittäisi tervehdyksikäynnille vanhempien luokse. Kannattaa miettiä, miten haluaa vanhuksena itseään kohdeltavan.

*Teksti: Tiina Simola ja Jukka Vuolle
Kuvat: Linnea Hällström*

Lutfor Rahman, 34, on vanhusten hyvinvoinnin asiantuntija, geronomi. Hän opastaa vanhuksia, arvioi toimintakykyä ja kuntouttaa.

Hän toimii sosiaaliohjaajana Kustaankartanon vanhustenkeskuksessa Helsingissä. Tällä hetkellä hän on virkavapaalla ja työskentelee määräaikaisena projektivastaavana Helsingin kaupungin sosiaalivirastossa.

Rahman tuli Suomeen Bangladeshista vuonna 2004. Kahdeksassa vuodessa hän on oppinut viihtymään Suomessa eikä usko enää palaavansa entiseen kotimaahansa.

– Vaikka kesä täällä on kaunis, pidän enemmän talvesta. Olen tottunut lumeen, kylmään ja pimeään.

Lasten päivähoito

Lastenhoitaja (lähihoitaja)

Lasten ja nuorten hoitoon ja kasvatustyöhön suuntautunut lähihoitaja eli lastenhoitaja huolehtii lasten perushoidosta ja varhaiskasvatuksesta. Ammatissa työskennellään sekä terveiden että sairaiden lasten kanssa, joiden iät vaihtelevat vastasyntyneistä teini-ikäisiin. Työnkuva vaihtelee. Työpaikkoja ovat mm. päiväkodit, sairaaloiden lastenosastot ja synnytäiteiden vuodeosastot, lastensuojelulaitokset ja erilaiset hoitolaitokset.

Sairaaloissa hoidetaan terveitä vastasyntyneitä sekä sairaita lapsia. Päivähoidossa huolehditaan lasten hoidosta, kasvatuksesta ja opetuksesta. Työ on mm. lapsen perushoittoa ja hoivaa, leikkimisen ja askartelun ohjaamista, ulkoilun valvomista, auttamista pukeutumisessa, ruokailussa, vuoropuhelua vanhempien kanssa jne. Lastenkodissa työskentelevät ovat lapsen ja nuoren kasvun ja kehityksen tukena.

Työympäristöt vaihtelevat. Lastenhoitajat työskentelevät työryhmän jäsenenä mutta myös itsenäisesti. Työpaikasta riippuen tehdään päivä- tai vuorotyötä. Lastenhoitajan on oltava aidosti kiinnostunut lapsista sekä eläytymiskykyinen ja luova. Hyvät vuorovaikutustaidot sekä yhteistyötaidot ovat ammatissa tarpeen. Soveltuva koulutus on sosiaali- ja terveysalan perustutkinto lasten ja nuorten hoitoon ja kasvatukseen suuntautuen. Perustutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona.

Perhepäivähoitaja

Perhepäivähoitaja hoitaa lapsia joko omassa kodissaan tai ryhmäperhepäiväkodissa. Tehtävänä on lasten perushoito ja varhaiskasvatus. Perhepäivähoitaja huolehtii lapsen monipuolisesta ravinnosta, levosta, liikunnasta ja päivärytmistä turvalli-

sessä, kodinomaisessa ympäristössä. Työ on leikkimisen ja askartelun ohjaamista, ulkoilun valvomista sekä lasten auttamista pukeutumisessa ja ruokailussa.

Perhepäivähoitajat työskentelevät kuntien palveluksessa tai toimivat ammatinharjoittajina. Työympäristönä on hoitajan oma koti, hoidettavan lapsen koti tai ryhmäperhepäiväkoti, jossa kaksi tai kolme ryhmäperhehoitajaa vastaa lasten hoidosta ja kasvatuksesta. Ammatissa työskennellään yhteistyössä lasten vanhempien, perhepäivähoidon ohjaajan ja muiden kasvatusalan ammattilaisten kanssa.

Ammatissa tarvitaan vastuuntuntoa, vuorovaikutustaitoja, rauhallisuutta ja kärsivällisyyttä. Työssä tarvitaan myös järjestelykykyä, käytännöllisyyttä ja luovuutta. Ammatissa tulee pystyä työskentelemään sekä itsenäisesti että ryhmässä. Soveltuva koulutus on sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja. Perustutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Näyttötutkintona voi suorittaa lisäksi perhepäivähoitajan ammattitutkinnon.

Nuorisotyö

Nuoriso-ohjaaja

Nuoriso-ohjaajan tekee ohjaustyötä nuorten parissa. Tehtäviin kuuluu suunnitella, toteuttaa ja luoda edellytyksiä nuorten vapaa-ajantoiminnalle. Työn tavoitteena on tukea nuoren yhteisöllisyyttä ja yksilöllistä kasvua auttamalla häntä omien voimavarojen tunnistamisessa, oman identiteetin vahvistamisessa sekä elämänhallinnan kehittämisessä.

Nuoriso-ohjaajia työskentelee kunnissa, seurakunnissa, järjestöissä, laitoksissa, yrityksissä ja ammatinharjoittajina. Työtä nuorten parissa tehdään esimerkiksi nuorisotiloissa. Ammattiin kuuluu myös esimerkiksi leireille, retkille ja tapahtumiin osallistumista. Ammatissa tehdään yhteistyötä kodin, koulun ja sosiaalitoimen kanssa. Työaika painottuu usein iltoihin ja viikonloppuihin.

Ammatissa tarvitaan kiinnostusta nuoria kohtaan sekä vastuullisuutta, luotettavuutta, vuorovaikutustaitoja ja ryhmätyötaitoja. Erilaisten harrastusalojen tuntemus ja monipuoliset taidot ovat eduksi. Ammattiin soveltuu nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona.

Ammattikorkeakoulussa voi suorittaa humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinnon yhteisöpedagogi (AMK) kansalaistoimintaan ja nuorisotyöhön suuntautuen. Myös

sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto sosionomi (AMK) voidaan suorittaa nuorisotyöhön suuntautuen.

Sosiaalialan työ

Kehitysvammaistenhoitaja, lähihoitaja

Kehitysvammaistenhoitaja auttaa kehitysvammaista ihmistä päivittäisissä toiminnoissa sekä tukee, ohjaa ja hoitaa. Vaihteleviin tehtäviin kuuluu esimerkiksi omatoimisuuden opettamista, apuvälineiden käytön ohjaamista, lääkehoitoa, kuntoutusta ja viriketoiminnan järjestämistä. Hoitaja voi toimia myös henkilökohtaisena avustajana tai koulunkäyntiavustajana.

Työpaikkoja on kuntien, palveluja tuottavien yritysten ja järjestöjen toimintayksiköissä, joita ovat esimerkiksi laitokset, perhekodit ja työ- ja toimintakeskukset. Työympäristö vaihtelee kodeista laitoksiin, joissa vaikeimmin kehitysvammaiset hoidetaan. Ammatissa työskennellään tiiviissä yhteistyössä osana moniammatillista työryhmää sekä omaisten kanssa. Työpaikasta riippuen tehdään päivä- tai vuorotyötä.

Ammatissa tarvitaan vuorovaikutustaitoja sekä kykyä kohdata vammaisuutta ja erilaisuutta. Työ vaatii käytännöllisyyttä, pitkäjänteisyyttä ja yhteistyötaitoja. Kuvallisen ilmaisun, musiikin, kädentaitojen ja liikunnan taidoista on hyötyä. Työ voi olla fyysisesti raskasta. Soveltuva koulutus on sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja. Perustutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Näyttötutkintona voi myös suorittaa kehitysvamma-alan ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon

Kodinhoitaja, lähihoitaja

Kodinhoitajan työ on hoitoa ja hoivaa sekä kodin askareissa avustamista tavallisimmin ikääntyneiden asiakkaiden kodeissa. Tehtäviin kuuluu mm. ruoanvalmistusta, siivousta, lääkehoitoa, viriketoimintaa ja avustamista asioinneissa kodin ulkopuolella. Lapsiperheissä työhön liittyy vanhempien tukemista hoito- ja kasvatustehtävissä. Asiakkaina voivat olla myös esimerkiksi vammaiset ja pitkäaikaissairaant.

Kodinhoitajia työskentelee kuntien kotipalveluissa ja alan yrityksissä. Työympäristö vaihtelee asiakkaiden kodeista palvelutaloihin ja sosiaali- ja terveysalan laitoksiin. Työympäristö saattaa vaihtua useita kertoja päivässä. Työ on itsenäistä, mutta yhteistyö asiakkaiden omaisten sekä sosiaali- ja terveysalan henkilöstön kanssa on päivittäistä.

Kodinhoitajan tehtäviin sopiva koulutus on sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja. Perustutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona.

Koulukuraattori

Koulukuraattori on ehkäisevään lastensuojelutyöhön erikoistunut koulun sosiaalityöntekijä. Hän auttaa oppilaita, joilla on vaikeuksia koulunkäynnissä tai ihmissuhteissaan tai omaan kasvuunsa ja kehitykseensä liittyviä ongelmia. Tehtävänkuvaan kuuluu koko koulu yhteistyön hyönteinnin ja toiminnan tukeminen sekä kotien ja koulun yhteistyön tukeminen.

Työpaikkoja ovat koulut, työnantaja kunnat. Kuraattorin työkenttään saattaa kuulua useita kouluja. Työtä tehdään sekä omissa työhuoneissa että opettajankokouksissa, vanhempainilloissa ja myös kotikäynnillä. Työhön kuuluu paljon tapaamisia ja keskustelua oppilaiden, perheiden ja muiden tahojen kanssa. Tarvittaessa työskennellään myös iltaisin.

Kuraattorin tulee olla kiinnostunut nuorista ja lapsista sekä olla helposti lähestyttävä. Työssä tarvitaan hyviä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja. Ammatissa tarvitaan myös yksilö-, perhe- ja yhteisötason työn monipuolisia tietoja ja taitoja. Yliopistossa voi suorittaa ylempään korkeakoulututkinnon sosiaalityö pääaineena.

Koulunkäyntiavustaja

Koulunkäyntiavustaja auttaa oppimisvaikeuksista kärsiviä sekä kehitys-, liikunta- ja aistivammaisia ja autistisesti käyttäytyviä kouluissa tehtävissä, joista nämä eivät selviydy itse. Ongelman tai vamman laatu vaikuttaa siihen, millaista apua tarvitaan. Tehtävät suunnitellaan yhteistyössä vanhempien ja opettajien kanssa. Tehtäviin voi kuulua esimerkiksi ohjata oppimistapahtumassa ja avustaa pukeutumisessa tai liikkumisessa.

Työpaikkoja on kunnilla. Avustaja voidaan palkata kuntaa, koulua, erityisluokkaa tai yhtä tai useampaa oppilasta varten. Työtä tehdään myös esimerkiksi päivähoitossa, leikkipuistoissa, lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa. Työtä tehdään pääasiassa kouluympäristössä. Ammatissa toimitaan yhteistyössä asiakkaiden, perheiden, opettajien, koulukuraattorien ja psykologien kanssa.

Työ vaatii hyviä vuorovaikutustaitoja, kärsivällisyyttä, joustavuutta ja myönteistä asennetta. Soveltuva koulutus on sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja. Perustutkinnon voi suorittaa myös näyttötut-

kintona. Näyttötutkintoina voidaan suorittaa myös koulunkäyntiavustajan ja koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinnot sekä koulunkäyntiavustajan ja koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen erikoisammattitutkinnot.

Kuntoutusohjaaja

Kuntoutusohjaaja on pitkäaikaissaira- raan tai vammaisen henkilön yhteys- henkilö kuntoutuksen ammattihen- kilöiden ja eri palvelujärjestelmien välillä. Kuntoutusohjaaja tukee asi- akkaan itsenäistä selviytymistä arki- päivässä, elämänhallintaa ja sosiaa- lista toimintakykyä. Tehtäviin kuuluu ohjata, neuvoa ja tukea asiakasta sekä arvioida tämän toimintakykyä.

Kuntoutusohjaaja työskentelee muun muassa sairaaloissa, terve- yskeskuksissa, kuntoutuslaitoksissa ja järjestöjen palveluksessa. Työ- ympäristöt vaihtelevat kuntoutujan elinympäristön mukaan. Ammatissa tehdään yhteistyötä kuntoutujan perheen, terveydenhuollon ja sosia- alialan henkilöstön sekä muiden tahojen kanssa.

Ammatti edellyttää tietoa saira- uksista ja vammoista sekä niiden vaikutuksista kuntoutujan arkeen. Työssä tarvitaan vuorovaikutustaito- ja, pitkäjännitteisyyttä, joustavuutta ja yhteistyökykyä. Ammattikorkea- kouluissa voidaan suorittaa kun- tautusohjaukseen ja -suunnitteluun suuntautunut sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto kuntou- tuksen ohjaaja (AMK).

Psykologi

Psykologi on ihmisen terveen ke- hityksen ja psyykkisten ongelmien erityisasiantuntija. Psykologi kes- kustelee, neuvoa, tukee ja auttaa elämän erilaisissa kriisi- ja ongelma- tilanteissa. Hän suunnittelee ja oh- jaa mielenterveysongelmien hoitoa ja kuntoutusta, tekee psykologisia tutkimuksia, kirjoittaa lausuntoja ja lähetteitä sekä antaa psykoterapiaa.

Psykologeja työskentelee mm. mie- lenterveystoimistoissa, sairaaloiden psykiatrisilla klinikoilla ja osastoilla, terveyskeskuksissa ja sosiaalitoi- messa sekä alan yrityksissä. Työym- päristönä on useimmiten vastaan- ottuhuone. Psykologi työskentelee yhteistyössä esimerkiksi psykiatrien, lääkäreiden, sosiaalityöntekijöiden ja opettajien kanssa.

Psykologin ammatti edellyttää laa- jan teoreettisen tiedon soveltamista käytännön ongelmiin. Työ on vaati- vaa ihmissuhdetyötä, joka edellyttää oman persoonallisuuden käyttöä työvälineenä. Olennaisinta työssä on

onnistunut vuorovaikutus potilaan tai asiakkaan kanssa. Ammatissa tarvitaan hyviä vuorovaikutustaitoja sekä kykyä tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Yliopistoissa voi suorittaa psykologian maisterin tut- kinnon.

Sosiaaliohjaaja

Sosiaaliohjaaja toimii sosiaalisen tuen, neuvonnan ja ohjauksen tehtä- vissä sekä sosiaalityöntekijän työpa- rina sosiaalihuollon tehtävissä. Työn tavoitteena on asiakkaan voimava- rojen ja toimintakyvyn tukeminen sekä perusvalmiuksien ja -taitojen kehittäminen. Asiakkaina voivat olla vanhukset, vammaiset, lapset, päih- deongelmaiset, pitkäaikaissaira- at, mielenterveyskuntoutujat, pakolaiset ja maahanmuuttajat.

Työnantajia ovat kunnat, järjestöt ja sosiaalialan yritykset. Työpaikkana voi olla esimerkiksi kunnan virasto, vammaisten, lasten tai päihdeongel- maisten hoitolaitos tai avohuollon yksikkö. Ammatissa tehdään monia- mmatillista yhteistyötä mm. päivä- hoidon, koulun, terveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattilaisten kans- sa. Työ on useimmiten päivätyötä, mutta joissakin laitoksissa tehdään myös vuorotyötä.

Ammatissa tarvitaan sosiaalitur- vajärjestelmän ja palvelujen tunte- musta sekä vuorovaikutustaitoja, myönteisyyttä ja pitkäjännitteisyyttä, organisointikykyä ja vastuuntuntoa. Sosiaaliohjaajan ammattiin voi kou- luttautua suorittamalla tehtävään soveltuvan sosiaalialalle suuntaavan sosiaali- ja terveysalan ammattikor- keakoulututkinnon, joita ovat sosio- nomin (AMK), geronomin (AMK) ja kuntoutuksen ohjaajan (AMK) tut- kinnot.

SUOJELU- JA

SOTILASALA

VARTIJA

Suojelu - ja sotilas alan työ liittyy ihmisten ja yhteiskunnan turvallisuuden varmistamiseen eri tavoin. Viranomaiset toimivat yhteistyössä keskenään sekä alueen yhteisöjen ja asukkaiden kanssa. Suojelu -ja sotilas alan toiminta on lakisääteistä. Keskeisenä tavoitteena on erilaisten rikosten, uhkien ja onnettomuuksien ennaltaehkäisy.

Poliisit vastaavat yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidosta sekä estävät rikoksia. Rikosseuraamusala vastaa vankeusrangaistusten ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta. Tulli valvoo liikennevirtoja rajoilla ja suojaa yhteiskuntaa torjumalla salakuljetusta ja talousrikollisuutta. Tulli toimeenpanee myös verotusta ja edistää ulkomaankaupan sujuvuutta. Turvallisuusalan yritykset tarjoavat monenlaisia palveluja asiakkaan omaisuuden tai koskemattomuuden suojaamiseksi.

Palo- ja pelastustoimen tehtävänä on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ennalta ehkäiseminen, pelastustoiminta onnettomuustilanteissa sekä poikkeusolojen väestönsuojelutehtävien hoitaminen.

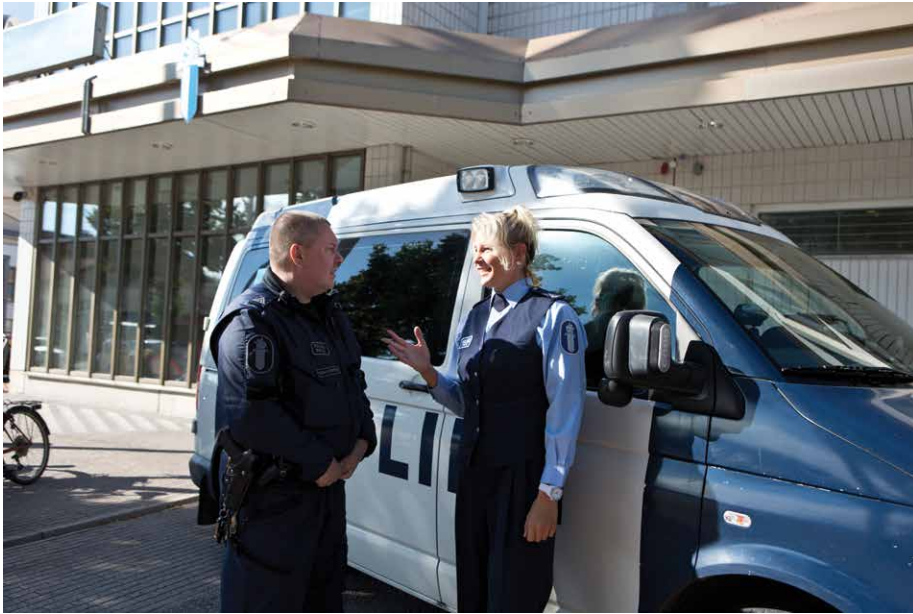
Suojelu- ja sotilasalan työtehtävissä tarvitaan laaja-alaista osaamista teknisistä taidoista suunnitteluosaamiseen ja lainsäädännön tuntemukseen. Vastuullisissa tehtävissä toimiminen edellyttää stressinsietokykyä, harkintakykyä ja hyvää kuntoa. Oma-aloitteisuus ja yhteistyötaidot ovat työssä tarpeen, samoin kyky selkeään ilmaisuun ja kielitaito. Alalla työskentely edellyttää sopeutumista kolmivuorotyöhön vaihtelevissa ympäristöissä.

Suojelu- ja sotilas alan työllisyyttä ylläpitää tehtävien lakisääteisyyden lisäksi se, että tehtävien hoitaminen edellyttää riittävää määrää henkilöstöä. Koulutusmäärät on sopeutettu vastaamaan työvoiman tarvetta. Uusia työntekijöitä rekrytoidaan tarpeen mukaan, pääasiassa eläkkeelle lähtevien tilalle.

Tässä esitellään vain eräitä esimerkkejä alan ammateista. Alan kaikkien keskeisten ammattien laajemmat kuvaukset ja haastattelut kokonaisuudessaan löytyvät verkkopalvelusta www.ammattinetti.fi

Rikosylikonstaapeli Sari Pakkanen

Asiakkaiden tasavertainen kohtelu on rikostutkinnan lähtökohtia. Poliisi ei syytä ketään. Se hankkii näytön niin asianomistajan kuin epäillyn puolelta. Puolesta ja vastaan puhuvat seikat ovat yhtä tärkeitä.

Poliisilla vain tasavert asiakkaita

– Näyttö tuo yllättäviä käännteitä yksinkertaiseltakin vaikuttavaan tapaukseen. Rikosjutun sisältöä on mahdollonta aavistaa etukäteen.

Sari Pakkanen, 41, tekee rikostutkinnan perustyötä. Hän työskentelee rikosylikonstaapelina ja esimiehenä Keski-Uudenmaan poliisilaitoksen Mäntsälän palveluosiostossa.

Yksikköön kuuluu viisi tutkijaa, tutkintasihteeri ja kansliahenkilöstö.

– Toimialueemme on maaseutukunta, mutta täälläkin sattuu ja tapahtuu. Rikosten kirjo ulottuu näpistyksestä henkirikokseen.

Pakkasen mukaan tyypillisimpiä tapauksia ovat liikennerikokset, vahingonteot, pahoinpitelyt ja omaisuus- ja eläinsuojelurikokset. Myös nettihuijaukset ja naapuririidat työllistävät.

Palveluosioston esimiehenä Pakkanen jakaa tehtävät tutkijoille ja osallistuu tutkintatyöhön. Hänen tehtäviinsä kuuluvat rikospaikan tekninen tutkimus, valokuvaus, sormenjälkien ja dna-näytteiden ottaminen sekä asianosaisen ja todistajien kuuleminen.

Asianomistajan ja todistajan tulee kertoa totuudenmukaisesti kaikki mitä tapauksesta tietävät. Epäillyllä ei tällaista velvollisuutta ole.

– On tutkijan ammattitaitoa saada epäilty kertomaan tietonsa. Pelisilmä ja taktiikka auttavat.

Vaikka kuulustelut voivat kestää tunteja, Pakkanen arvostaa kuultavan ja kuulustelijan välistä keskusteluyhteyttä.

Rikostutkinnan kesto vaihtelee. Selkeä rattijuopumus tapaus selviää päivässä. Pahoinpitely tai vahingonkeko lau-

”En pelkää vaikeita tilanteita, mutta en lähde soitellen sotaan.”

aisia

suntokierroksineen vie viikkoja tai kuukausia.

Rikostutkija ei arvio näytön pitävyyttä vaan ainoastaan hankkii näytön. Arvioinnista vastaa syyttäjä.

– Syyttäjän pyynnöstä teemme lisätutkimuksia, mutta muutoin tapaus on osaltamme loppuun käsitelty, kun esitutkintapöytäkirja liitteineen toimitetaan syyttäjälle.

Kahdeksantoista vuoden poliisikokemukseni on päteväittänyt Pakkanen lähes kaikkien rikosnimikkeiden tutkintaan. Hän kohtaa työssään ikäviä asioita mutta on oppinut pitämään työn työnä.

Vaikka Pakkanen ei ole kenttätöissä kokenut tullessa uhatuksi, hän ei

vähättele poliisityön riskejä. Pakkanen luottaa puheen voimaan ja kykyynsä tulla toimeen kaikkien asiakkaiden kanssa. Hän viihtyy roolissaan ja nauttii työn tarjoamista oivalluksen hetkistä.

– Uskon yhteiskunnalliseen oikeudenmukaisuuteen, jopa siihen, että joutuessaan tekemiseen poliisin kanssa pahantekoon hairahtunut ihminen ottaa uuden suunnan elämälleen.

Teksti: Jukka Vuolle

Kuvat: Rami Marjamäki

Palo- ja pelastustoimi

Hätäkeskuspäivystäjä

Hätäkeskuspäivystäjä työskentelee hätäkeskuksessa, ottaa vastaan poliisin, pelastustoimen ja sairaankuljetuksen hätäilmoituksia, arvioi avun tarpeen ja tapauksen kiireellisyyden, antaa hälytysilmoitukset sekä toimii mainittujen viranomaisten apuna. Hän huolehtii yhteydenpidosta avuntarvitsijaan siihen asti, kunnes hälytetty yksikkö ehtii paikalle ja antaa avuntarvitsijalle tarvittavat ohjeet.

Hätäkeskuspäivystäjä tuntee toimintaympäristön ja viranomaisorganisaatiot. Hän käyttää työssään hätäkeskustietojärjestelmää sekä muita toimintoja tukevia tietojärjestelmiä.

Hätäkeskuspäivystäjältä edellytetään vuorovaikutustaitoja, tarkkuutta, rauhallisuutta, itsenäistä työskentelyotetta, stressinsietokykyä ja selkeää suullista ilmauskykyä. Kelpoisuusvaatimuksena on hätäkeskuspäivystäjätutkinto. Koulutuksen järjestävät yhteistyössä Pelastusopisto ja Poliisiammattikorkeakoulu.

Palomies

Palomies työskentelee kunnallisen, puolustusvoimien tai teollisuuslaitoksen pelastusyksikön jäsenenä. Hän osallistuu sekä pelastustoimen että sairaankuljetuksen hälytystehtäviin, valmiuden ylläpitoon ja avunantotehtäviin. Näissä tehtävissä palomies käyttää raskaita työvälineitä, kuljettaa hälytysajoneuvoja ja muita erikoisajoneuvoja sekä veneitä. Toimenkuvaan kuuluu fyysisen kunnon ylläpitäminen sekä päivystysluontoinen valmiudessa oleminen.

Työssään palomies altistuu kuumuuden, liekkien, tuntemattomien aineiden ja sortuvien rakennelmien aiheuttamille vaaroille. Hänen pitää hallita perustason sairaankuljetustehtävät. Palomies työskentelee

yleensä yhtäjaksoisesti yhden vuorokauden, minkä jälkeen seuraa kolmen vuorokauden vapaa.

Palomieheltä edellytetään hyvää fyysistä ja psyykkistä kuntoa, varmuutta, paineensietokykyä ja taitoa tehdä nopeita ratkaisuja. Kelpoisuusvaatimuksena on Pelastusopistossa suoritettu pelastajan ammattitutkinto.

Poliisit

Komisario

Komisario kuuluu poliisipäällystään, ja hän johtaa oman yksikkönsä toimintaa. Tehtäviin kuuluu yksikön toiminnan päivittäinen johtaminen, talouden suunnittelu ja esimerkiksi henkilöstön kohdentaminen. Komisariorolla on myös vastuu kenttä- ja tutkintatehtävistä ja niiden onnistumisesta. Komisariorit toimivat myös rikostutkinnan johtajina.

Komisariot työskentelevät paikallispoliisissa, liikkuvassa poliisissa, keskusrikospoliisissa ja suojelupoliisissa. Pääosa työstä on toimistotyötä, mutta kenttä- ja tutkintatehtävissä työskennellä myös muualla. Työssä tarvitaan sekä esimiestäitoja että kykyä itsenäiseen työskentelyyn ja oma-aloitteisuutta. Työ on useimmiten päivätyötä.

Ammatissa tarvitaan poliisin toiminnan ja toimivaltuuksien tuntemusta sekä hyviä organisoinnin, suunnittelun ja johtamisen taitoja. Työssä on kyettävä tekemään vastuullisia ratkaisuja nopeastikin. Poliisipäällystön tutkinnon voi suorittaa Poliisiammattikorkeakoulussa. Edellytyksenä on poliisin perustutkinto tai poliisilipäällystön tutkinto ja vähintään kolmen vuoden työkokemus poliisina.

Konstaapeli

Konstaapelit työskentelevät kenttätehtävissä ja rikostutkintatehtävissä paikallispoliisissa, keskusrikospoliisissa, suojelupoliisissa ja liikkuvassa poliisissa. Tehtäviin kuuluu esimerkiksi yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta huolehtimista, hälytystehtäviä ja liikenteen valvontaa. Työhön kuuluu myös tutkintatoimia ja kirjallisia töitä.

Poliisit liikkuvat yleensä autolla työpareittain eli partiona. Partioivilla poliiseilla on aina henkilökohtaiset turvavarusteet, kuten esimerkiksi suojaliivi ja ase. Kuulustelut ja muut kirjalliset tehtävät hoidetaan toimistossa. Kenttätehtävissä työ on epä säännöllistä 3-vuorotyötä.

Työtehtävät edellyttävät laaja-alaista osaamista vuorovaikutustaidoista lainsäädännön tuntemukseen.

Ryhmätyötaidot, oma-aloitteisuus, tarkkaavaisuus ja hyvä muisti ovat poliisiyössä tärkeitä. Hyvä fyysinen kunto, stressinsietokyky sekä selkeä kirjallinen ja suullinen ilmaisutaito ovat työssä välttämättömiä. Koulutus tapahtuu Poliisiammattikorkeakoulussa, jossa suoritetaan ensin poliisin perustutkinto.

Rikosseuraamusala

Vartija, rikosseuraamusala

Rikosseuraamuslaitoksen palveluksessa työskentelevät vartijat vastaavat vankiloissa ja avovankiloissa rangaistusten lainmukaisesta ja turvallisesta täytäntöönpanosta. Vartiointiin ja valvonnan lisäksi tehtäviin kuuluu ohjausta sekä kuntoutusta. Vartijat osallistuvat mm. päihdetyöhön ja vankien vapaa-ajantoimintojen ohjaukseen. Työn tavoitteena on tukea vankeja yhteiskuntaan sopeutumisessa ja rikoksettomaan elämään kasvamisessa.

Työympäristönä on suljettu vankila tai avovankila, mutta kuljetustehtäviä ja käyntejä tehdään eri paikkoihin. Ammatissa työskennellään laitoksen muun henkilökunnan ja yhteistyöviranomaisten kanssa. Vartija osallistuu myös moniammatillisiin työryhmiin. Useimmiten tehdään kolmivuorotyötä.

Vastuullisessa ammatissa tarvitaan turvallisuus- ja valvontatyön hallintaa, kuntoutuksen ja ohjauksen osaamista sekä alan lainsäädännön ja määräysten tuntemusta. Työssä vartija käyttää vuorovaikutustaitojaan ja vankituntemustaan. Hyvä stressinsietokyky on tarpeen työskennellessä erityisolosuhteissa rikoksesta tuomittujen kanssa.

Rikosseuraamusalan tutkinto pätevoittää vankeinhoidon valvonnan ja ohjauksen tehtäviin. Tutkinnon voi suorittaa Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksessa (RSKK).

Sotilastyö

Aliupseeri

Puolustusvoimien aliupseeri palvelee erikoisosaamista, -koulutusta ja kokemusta vaativissa sotilaallisissa tehtävissä. Hän käyttää työssään sotilas- tai virkapukua. Työkenttä on laaja ja tehtävien kirjo melkoinen.

Tehtävänimikkeenä voi olla esimerkiksi: huoltopalveluupseeri, ilmatorjunta-aliupseeri, koiranohjaaja-aliupseeri, laivasähköaliupseeri, lentokonehuoltoaliupseeri, liikuntakasvatustaliupseeri, merivalvontaliupseeri, pelastusaliupseeri, soit-

taja-aliupseeri, sukeltaja-aliupseeri, taistelukeskusaliupseeri. Henkilöstöryhmästä suurin osa on sijoittunut sotilaspoliisi- ja vartiointitehtäviin.

Aliupseeriksi hakeutuvalta edellytetään Suomen kansalaisuutta, hyvää fyysistä kuntoa, rauhallisuutta ja sopeutumista vaativiinkin olosuhteisiin. Työssä edellytetään suoritettua ammatillista tutkintoa ja työkoekemusta. Puolustusvoimat täydennyskouluttaa kaikki virkaan hyväksytyt aselajikouluissa järjestettävillä kursseilla.

Upseeri

Puolustusvoimien upseeri toimii johdon, suunnittelun, toimintavalmiuden, huollon ja erikoisalojen tehtävissä. Upseeri työskentelee aselajien joukko-osastossa, esikuntatyössä tai kansainvälisissä tehtävissä.

Työtehtävät riippuvat puolustushaaran, aselajista ja tehtävästosta. Maavoimien upseeri voi vastata esimerkiksi kahdensadan varusmiehen joukko-osaston johtamisesta, merivoimien upseeri aluksesta ja sen henkilöstöstä, ilmavoimien upseeri lentueen lentopalvelusta ja lentokoulusta.

Upseeriksi hakeutuvalta edellytetään Suomen kansalaisuutta, reserviupseerin tai reservialiupseerin koulutusta, oma-aloitteisuutta, johtamis-, organisointikykyä sekä henkistä ja fyysistä kestävyyttä. Upseereita koulutetaan Maanpuolustuskorkeakoulussa.

Tulliala

Tullitarkastaja

Tullitarkastaja voi työskennellä tullaus- ja passitustehtävissä, tullivalvonta- ja verotustehtävissä, jälkitarastustehtävissä sekä muissa Tullin ammatillisissa tehtävissä. Työtehtävät vaihtelevat asiakirjojen, kulkuneuvojen ja matkustajien tarkastuksesta näytteidenottoon ja rikosten ennaltaehkäisyyn.

Tullitarkastajat työskentelevät Tullin palveluksessa eri puolilla maata. Työympäristö vaihtelee toimistosta tarkastuspisteisiin ja muihin paikkoihin tarpeen mukaan. Työssä käytetään apuna mm. tietojärjestelmiä. Työ on usein vuorotyötä.

Tullitarkastajan vastuullinen ja itsenäinen työ edellyttää palveluhenkisyys, kielitaitoa ja tarkkuutta. Tulli perus- ja jatkokouluttaa ammatillaisena Tullikoulussa.

Turvallisuusala

Turvamies

Turvamies työskentelee henkilösuojaustehtävissä suojaten asiakasta fyysiseltä koskemattomuudelta ja häirinnältä. Turvamiehiä työskentelee myös erilaisissa tapahtumissa. Tehtäviin kuuluu suunnittelun ja taustatyön lisäksi erilaisia tarkastuksia, valvontaa ja saattotehtäviä. Henkilösuojaus voi olla jatkuvaa tai tilapäistä, ja se toteutetaan asiakkaan tarpeiden ja toiveiden mukaisesti. Palvelu voi olla näkyvää tai huomaamatonta.

Turvapalveluja tarjoavat yritykset työllistävät turvamiehiä. Työtä tehdään eri ympäristöissä, jotka vaihtelevat asunnoilta ulkotiloihin ja liikennevälineisiin. Työ tehdään tiimissä. Työvälineinä käytetään teknistä laitteistoa sekä taustaselvityksiä. Työajat riippuvat asiakkaan tarpeista. Työhön voi kuulua paljonkin matkustelua.

Ammatissa tarvitaan turva-alan osaamista ja lain tuntemusta sekä asiakaspalveluhenkisyttä. Kielitaito on tarpeen etenkin kansainvälisissä tehtävissä. Ammatissa tarvitaan sekä omatoimisuutta että yhteistyötaitoja. Hyvä tilannetaju ja nopea reagointi uhkatilanteissa ovat tarpeen. Valppaus, tarkkuus, huolellisuus ja vastuuntunto ovat keskeisiä ominaisuuksia.

Turvallisuusalan yritykset järjestävät henkilösuojauksen koulutusta. Ammatillisissa oppilaitoksissa voi suorittaa turvallisuusalan perustutkinnon. Tutkintonimike on turvallisuusvalvoja. Perustutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Näyttötutkintoina voidaan suorittaa myös vartijan ammattitutkinto sekä turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinto. Työnantajat antavat tehtäväkohtaisen perehdytyskoulutuksen. Ammattikorkeakoulussa voi suorittaa liiketalouden ammattikorkeakoulututkinnon tradenomi (AMK) turvallisuusalaan suuntautuen.

Vartija

Vartija valvoo työssään erilaisten teollisuus- ja tuotantoyritysten, kaupan ja muiden palvelualan yritysten turvallisuutta ja yleistä järjestystä. Työn tarkoituksena on erilaisten turvallisuusriskien kuten esimerkiksi omaisuuteen kohdistuvien vahinkojen ja rikosten ennaltaehkäisy.

Vartija työskentelee yleisimmin vartioliikkeen palveluksessa. Vartija voi toimia mm. piiri- tai paikallisvartiointinnissa, vahtimestaritehtävissä, raha- ja arvokuljetuksessa tai myymälätarkkailijana. Vartija voi työ-

kennellä myös hälytystehtävissä, valvomotehtävissä ja turvatarkastajana. Työympäristö vaihtelee toimenkuvasta ja tehtävästä riippuen. Työssä käytetään erilaisia teknisiä valvontalaitteita. Työpaikasta riippuen tehdään vuorotyötä.

Ammatissa on tunnettava säännösten ja vartioimistehtävien vartijalle määrittelemät velvollisuudet ja oikeudet. Työssä tarvitaan asiakaspalvelutaitoja ja luotettavuutta sekä kykyä itsenäiseen työskentelyyn ja oma-aloitteisuutta. Työ edellyttää valppautta ja tarkkuutta sekä ongelmatilanteissa ripeää reagointikykyä.

Soveltuva koulutus on turvallisuusvalvojan perustutkinto. Perustutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös vartijan ammattitutkinnon ja turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinnon.

Teknolgiateollisuus muodostuu toisiinsa kytkeytyvistä toimialoista, jotka ovat elektroniikka- ja sähköteollisuus, kone- ja metallituoteteollisuus, metallien jalostus, suunnittelu ja konsultointi ja tietotekniikka-ala. Huippuluokan tuotteet ovat tuoneet maailmalla suomalaiselle teknolgiateollisuudelle maineen teknologian edelläkävijänä.

Elektroniikka- ja sähköteollisuus valmistaa tietoliikennelaitteita, sähkökoneita ja instrumentteja. Kone- ja metallituoteteollisuuden tuotteita ovat mm. risteilijät, laivojen ja voimaloiden moottorit, paperikoneet, hissit sekä metsä- ja maatalouskoneet. Metallien jalostajat valmistavat ja jatkojalostavat teräs- ja kuparituotteita, jaloterästä, sinkkiä, nikkeliä ja valuja. Tietotekniikka-alan yritykset tekevät ohjelmistoja sekä tarjoavat tietotekniikan käyttämiseen liittyviä palveluja ja konsultointia, tietokantapalveluita ja sisällön tuotantoa.

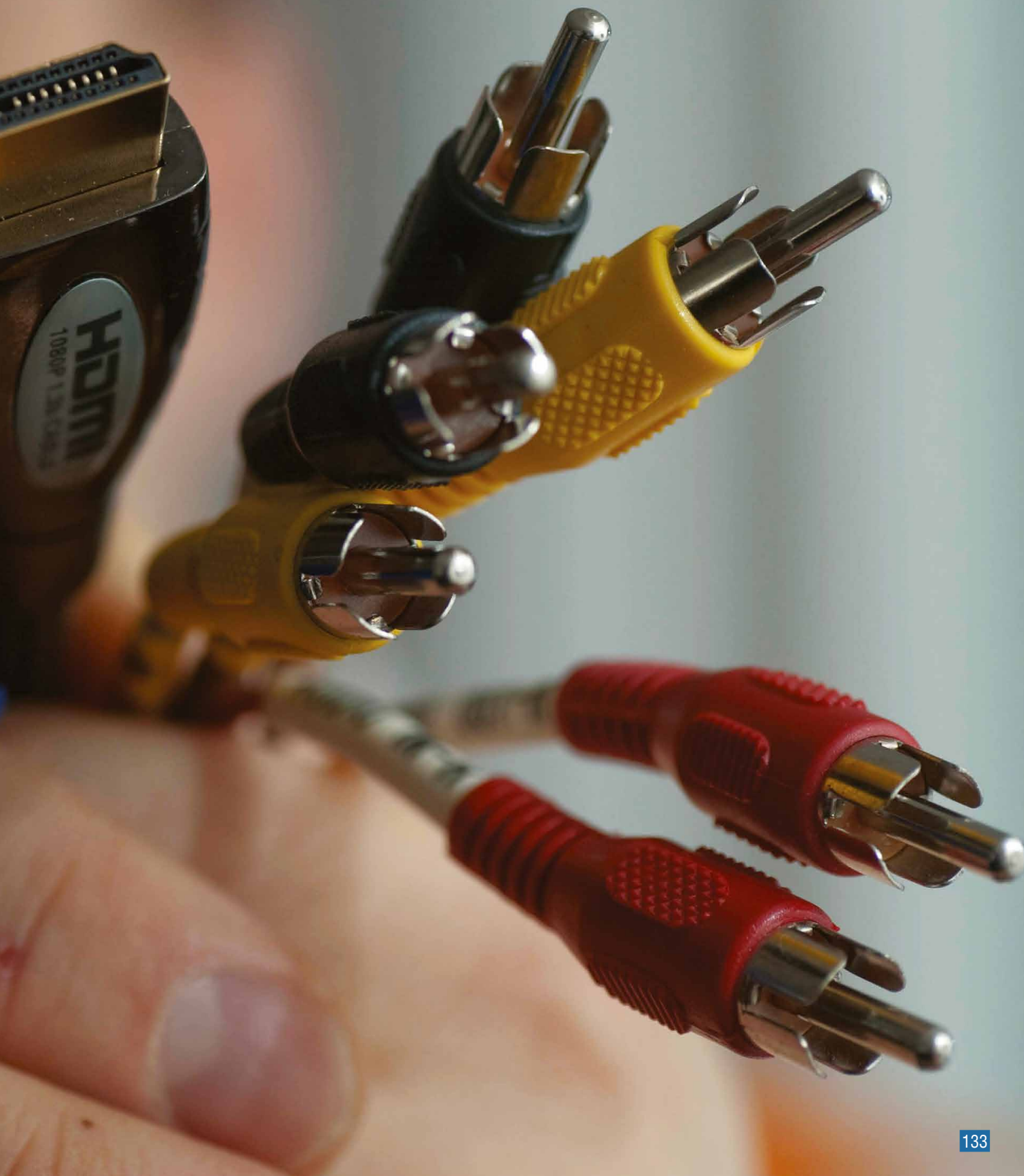
Energiateollisuus tuottaa energiaa, joka on välttämätön voimavara yhteiskunnalle sähkön ja lämmön muodossa. Sähkön lisäksi energiateollisuus tuottaa kaukolämpöä ja kaukokylmää. Sähköä tarvitaan lähes kaikkeen rakennusten lämmittämisestä valaisuun. Kotitalouksien lisäksi sähkö on välttämättömyys myös esimerkiksi junaliikenteelle sekä teollisuudelle koneiden ja laitteiden pyörittämiseen.

Teknolgiateollisuuden yritykset tarjoavat monipuolisia, korkeaa osaamista edellyttäviä työtehtäviä eniten teknologia-alojen koulutuksen hankkineille. Teknolgiateollisuudessa työskennellään tuotannon työntekijä- ja johtotehtävissä, suunnittelussa, tutkimustehtävissä ja tuotekehityksessä sekä talous- ja henkilöstöhallinnon, hankinnan ja oston sekä myynnin ja markkinoinnin tehtävälalueilla.

Teknolgiateollisuus on merkittävä työllistäjä sekä suoraan alan yrityksissä että välillisesti muualla yhteiskunnassamme. Teknolgiateollisuuden yritykset tarvitsevat osaavaa työvoimaa myös tulevaisuudessa mm. eläkkeelle siirtyvien tilalle. Teknolgiateollisuuden yritykset tarvitsevat osaajia kaikilta koulutusasteilta ammatillisista oppilaitoksista yliopistoihin.

Tässä esitellään vain eräitä esimerkkejä alan ammateista. Alan kaikkien keskeisten ammattien laajemmat kuvaukset ja haastattelut kokonaisuudessaan löytyvät verkkopalvelusta www.ammattinetti.fi

TEKNOLOGIATEOLLISUUS

Koneinsinööri Annika Kujansuu

Laitehäiriön hetkellä insinööriä yleensä odotellaan. Minut voi huikata apuun heti, sillä olen viiden metrin päässä. Työskentelen linjalla muiden ammattilaisten joukossa. Etsimme yhdessä ongelman syyn ja huolehdimme, ettei häiriö toistu.

ENTARIUM

tuotantoa – linjalla

– Työ tehdään mahdollisimman fiksusti. Jos tuotantolinjalle kertyy ylimääräistä tavaraa, se voi epähuomiossa päätyä laitteeseen. Emme anna siihen mahdollisuutta. Työpisteestä löytyy vain tarpeellinen ja välttämätön, eikä sitä ei tarvitse etsiä.

Kujansuu vastaa materiaalilogistikasta, linjan ”supermarketista”, josta osat siirtyvät kokoonpanoon ajallaan. Kujansuu arvioi tuotannon materiaalitarvetta, seuraa varastoarvoja, aikatauluttaa, miettii eräkokoja ja tilaa tavaraa.

antaa pohjan insinööriyöhön, mutta vie aikansa oppia talon tavat ja saada osaamiselle työyhteisön hyväksyntä ja arvostus.

Opiskeluvuosien jälkeen Kujansuu työskenteli kenttäasiamiehenä Uuden Insinööriliiton opiskelijatoimistossa. Hän kiersi kouluilla tapaamassa opiskelijoita, luennoimassa ja pitämässä yllä insinöörihenkeä.

– Opiskelijan kannattaa ehdottomasti toimia opiskelijajärjestöissä. Se pehmentää siirtymistä työelämään.

– Olen käytännönläheinen ihminen ja arvostan perusraatamista. Työhöni sisältyy projektinhallintaa ja asiantuntijatyötä, mutta tarvittaessa tartun myös työntömittaan.

Annika Kujansuu, 23, toimii materiaalisuunnittelijana Palodex Group Oy:n Tuusulan tuotantolaitoksessa. Palodex edustaa kotimaista korkean teknologian osaamista. Se valmistaa hammaslääketieteen kuvantamislaitteita kansainvälisille markkinoille.

Suurin osa upouuden tuotantolinjan työntekijöistä tekee kokoonpanotyötä. Kujansuu edustaa insinööriosaamista. Yrityksen työfilosofia perustuu japanilaiseen Lean -ajatteluun. Tuotannon lisäteho otetaan järjestyksestä, ei työntekijän selkänahasta.

”Vauhditan maamme talouskasvua tuotantolinjalta käsin.”

Jokainen tuote testataan. Jos piirikortissa on vikaa, Kujansuu vertaa sitä suunnittelijan piirustukseen ja tarvittaessa reklamoi.

– Jos en löydä vikaa, pyydän apua muilta ammattilaisilta. Vuorovaikutus linjalla helpottaa kummasti ongelmanratkaisua. On vain rohjettava kysyä itseään osaavimmilta.

Kujansuu aloitti työssään vasta kolme kuukautta sitten.

– Osaan suorittaa työni mutta en hallitse läheskään kaikkea. Koulutus

Kujansuun mukaan soveltuvan työpaikan löytäminen voi olla kiven takana. Työpaikoille haetaan huippuosaajia, mutta aloittelijalta ei sentään vaadita täydellistä osaamista.

– Tärkeintä on tulla toimeen porukassa. Ei pidä kukkoilla. On ymmärrettävä erilaisia tapoja tehdä työtä. On kunnioitettava kokeneiden tekijöiden ammattiosaamista.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

Teräsraak- tarkkaan

Teräsrakentaja Mikko Alakarjula

Vaikean osan valmistus edellyttää millintarkkaa hitsausjälkeä. Joskus työ on niin haastava, että virheen pelossa sen soisi jo loppuvan. Usein työn haasteellisuus pelkäästään vain innostaa.

– Jos samaa osaa valmistetaan kuukausitolkulla, rasitus menee jo henkiselle puolelle.

Kun osat valmistuvat, ne hiekkapuhalletaan, maalataan tai sinkitään ja toimitetaan työmaalle asennettaviksi.

Oppiakseen parhaat niksit Alakarjula seuraa tarkasti kokeneiden teräsrakentajien työtä.

– Kukaan täällä ei pimitä osaamistaan. Päinvastoin, kokenut työkaveri tulee apuun, jos tekemiseni näyttää hänestä vaikealta.

Alakarjula ei osallistu asennustyöhön mutta on päässyt näkemään, miltä

enteen lujuus perustuu hitsaukseen

Mikko Alakarjula, 18, halusi tehdä konkreettista työtä käsillään. Siksi ammattikoulun levyseppälinja tuntui luontevalta valinnalta. Koulussa tekemistä oli tarjolla kuitenkin liian vähän.

– Vuoden jälkeen hakeuduin ja pääsin jatkamaan opintoja oppisopimussuhteessa.

Nyt Alakarjula työskentelee levyseppä-hitsaajana Forssan asentajat Oy:n tuotantohallissa Tammelassa. Yritys valmistaa metallirakenteita Etelä-Suomen rakennuskohteisiin: teräsrunkoja, julkisivuja, katoksia, portaita, kaiteita ja hissikuiluja.

Työpaikalla oppisopimusnuoreen suhtaututaan reilusti.

– Ei minkäänlaista vähättelyä. Saan tehdä vastuullisia töitä. Muutamassa kuukaudessa opin enemmän kuin koko kouluvuoden aikana.

Teräsrakenteiden valmistus on hitsaus- ja kokoonpanotyötä. Valmistus lohkotaan osiin, joten saman kohteen parissa työskentelee useita henkilöitä.

– Alussa työpiirustusten tulkinta tuotti ongelmia, mutta kuvien lukutaito kehittyi nopeasti.

Alakarjula sahaa metalliosat oikeisiin mittoihin, poraa aukot ja kiinnittää osat toisiinsa ensin pienillä hitsipisteillä. Vasta kun hän mitat ovat kohdillaan, hän hitsaa ja viimeistelee. Työ hallissa on fyysistä puurtamista.

”Tekemisen oppii tekemällä. Kun ei heti mene kysymään apua, oppii myös ymmärtämään.”

teräsrakenteet näyttävät valmiiksi asennettuina.

– Tuntuu hienolta katsoa rakennusta, johon on itse valmistanut osia. Käsitämätöntä, että, pelkkä oppisopimustyöntekijä on saanut aikaan sellaista, joka näkyy Helsingin katukuvassa.

Kun oppisopimuskausi päättyy, Alakarjula saattaa erikoistua vaativiin hitsausmenetelmiin. Teräsrakenteiden asennustyökin kiinnostaa. Hän ei ole lyönyt lukkoon suunnitelmiaan.

– Mikään ei pidättele. Työ on päätaivoitteitani. Tiettyyn vaiheeseen asti se määrittää elämäni. Minulle työ ei ole rasite. Se on voima, joka vie eteenpäin.

Teksti: Jukka Vuolle

Kuvat: Rami Marjamäki

On us
mikä

Prosessinhoitaja Tuomas Sironen

Voimalaitostyö vaatii voimalaitosprosessin ymmärrystä. Informaatiovirrasta on löydettävä oleellinen. Häiriön sattuessa ei saa panikoida.

– Hyvänä päivänä prosessi toimii moitteetta. Kun tulee ongelmia, ne pitää ratkaista nopeasti. Vesi on kuumaa, virtausnopeus 850 kg sekunnissa.

Voimalaitosprosessia ohjataan valvomosta. Omalla valvomovuorollaan Sironen tarkkailee monitoreja ja säättää automatiikkaa.

– Olemme kuin jääkiekkjoukkue. Vuoromestari valmentaa, valvoja toimii kapteenina ja prosessinhoitajat pelaavat.

Voimalaitostyö on langennut Siroselle lähes sukuperintönä, sillä isäkin työskentelee voimalaitoksessa. Sironen valmistui ammattioppilaitoksesta

kallettava tehdä se, pitää tehdä

– Kun tunnet jokaisen putken putki, osaat kääntää oikeaa venttiiliä. Voimalaitostekniikka ei ole rakettitiedettä vaan ammattityötä luonnonlakien ehdoilla.

Tuomas Sironen, 24, on Keljonlahden voimalaitoksen prosessinhoitaja. Yhdessä valvojan ja kahden muun prosessinhoitajan kanssa huolehtii kaikista voimalaitoksen toiminnoista, polttoaineen annostelusta sähköntuotantoon.

Jyväskylän Energia Oy:n omistama voimalaitos tuottaa lämpöenergiaa. Raakavesi kuumennetaan ja syötetään kaupungin kaukolämpöverkkoon. Kun vesi palaa voimalaan hiukan viilenneenä, se lämmitetään uudelleen.

Yksinkertaista, eikä kuitenkaan aivan helppoa.

Lämmöntuotannon raaka-aineena käytetään puuta ja turvetta. Syntyvä höyry johdetaan vaihtimiin, jossa lämpö siirtyy kaukolämpöveeteen. Osa höyrystä johdetaan turbiiniin, joka tuottaa sähköä valtakunnanverkkoon.

Tarkastusvuorollaan Sironen kiertää voimalaa ja tekee havaintoja. Usein jo poikkeuksellinen ääni vihjaa mahdollisesta häiriöstä. Vaativat korjaustyöt suorittaa kunnossapitoyksikkö, pikkuviat Sironen korjaa itse.

– Työ vaatii tarkkaavaisuutta. Kuuma höyry polttaa ja tekee pahaa jälkeä.

Voimalan työturvallisuus on Siroseen mukaan hoidettu hyvin. Kaikki ammatillaiset tietävät, mitä pitää tehdä, ja mitä ei saa tehdä.

”Kun kaikki pelaa, työssä ollaan kuin sukkasillaan. Kun tapahtuu, ajatus ei saa harhailla eikä käsi vapista.”

alunperin sähköasentajaksi. Voimalaitoskäyttäjän ammattitutkinnon hän suoritti työn ohella.

Opittavaa riittää edelleen, ja Sironen opettelee mielellään. Ammattityötä on takana kohta neljä vuotta, eikä Sirosta kyllästyttä.

– Saan tehdä itsenäistä työtä ja ratkoa ongelmia. Pääsen vaikuttamaan asioihin, suomalaisen energiatuotantoon ja ympäristöystävälliseen energiapolitiikkaan.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

Sovellusasiantuntija Rob Stiels

Korkean teknologian levy-
työkone leikkaa ja taivuttaa
metallia mielin määrin.
Miten kone saadaan se
tekemään, siinäpä kysymys.
Tarvitaan ihmistä ja ihmi-
sen osaamista, tietotaitoa.

*”Lähtö kotimaasta on aina uhkapeliä.
Katumisen pelossa päätin lähteä.”*

Ihminen on tärkein – tekniikassakin

Hollantilaisyntyinen Rob Stiels, 47, työskentelee tuotannon optimoinnin ja menetelmäsovellusten asiantuntijana Finn-Powerin Kauhavan yksikössä. Tehtaalla valmistetaan levytyötekniikan tuotteita.

Koneet lävistävät, leikkaavat, särmäävät ja taivuttavat ohutmetallia.

– Valmistusjärjestelmään voi kuulua viisi automatisoitua laitetta. Jokainen niistä elää omaa elämäänsä. Koneet näyttävät samalta mutta eivät ole samoja. Niillä on salaisuutensa.

Stiels ymmärtää koneiden sielunelämää. Hän välittää havaintonsa suunnittelijoille ja operaattoreille.

– En osaa suunnitella enkä ohjelmoida.

Osaan kritisoida. Löydän järjestelmän heikot kohdat ja pystyn todistamaan väitteeni.

Stiels testaa laitejärjestelmän uudet sovellukset, pyörii koneen ympärillä, kunnes laite toimii moitteettomasti. Ongelmien selvittäminen vaatii joskus kiperiä kannanottoja.

– Suomalaiset ovat arkoja kritisoidaan. He uskovat että kaveruus kärsii moitteista. Minä olen suorasukaisempi. Jos virhe kohteliaisuussyistä jää korjaamatta, asiakas kärsii.

Asiakkaan operaattorit tutustutetaan laitteisiin Kauhavalla. Stiels kouluttaa ja perehdyttää. Perehdytyksen jälkeen operaattorit vievät osaamisen kotimaahansa ja omalla tehtaalleen. Jos asiakastehtaalla ilmenee ongelmia, Stiels matkustaa paikan päälle.

Stiels nauttii työstään koneiden parissa. Koneet eivät kuitenkaan ole riittävä kannustin. Työn merkittävyys lähtee ihmisestä.

– Työ on minulle keino päästä sosiaalisuhteisiin ihmisten kanssa,

puhua, laskea leikkiä ja pitää hauskaa yhdessä.

Päätyöni ohessa Stiels teen jotain aivan muuta. Hän rakentelee palloja ohutmetallista. Pallot ovat koristeita ja taideteoksia. Suomen Palloliitto käyttää niitä parhaan pelaajan palkintoina. Vuonna 2011 Stielsin palloa piteli Roman Eremenko.

Stiels kävi koulunsa Hollannissa. Asepalveluksen jälkeen hän jäi armeijaan kersantiksi. Stiels opetti alokkaille sotataitoja ja tietotekniikkaa. Myöhemmin hän työskenteli tietotekniikkayrityksen asiakaskouluttajana.

Siirtyessään Finn-Powerin palvelukseen Stiels avioitui suomalaisen naisen kanssa ja muutti Suomeen. Täkäläinen työkuulttuuri saa Stielsiltä kiitosta. Suomalaiset tekevät, minkä lupaavat.

Stiels asuu Lapualla, Pohjanmaalla.

– Sanovat, että Pohjanmaa on Suomen Texas. Voi olla, mutta pidän näistä texasilaisista.

– Hollantilainen ohjelmoi vapaa-aikansakin. Minä en ohjelmoi enää. Ei tarvitse. Saan olla tekemättä mitään. Istua ja olla vaan.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

Elektroniikka- ja sähköteollisuus

Elektroniikkainsinööri

Elektroniikkainsinöörit työskentelevät eri tehtävänimikkeillä pääasiassa elektroniikka- ja sähköteollisuudessa. Tyypillisiä tehtäviä ovat elektroniikkalaitteiden ja -järjestelmien suunnittelu ja tuotekehitys sekä tuotantoprosessin ja valmistustekniikoiden suunnittelu. Muita tehtäväalueita ovat mm. tuotannon johtaminen, testaus, laadunvarmistus, myynti ja markkinointi.

Työpaikkana voi olla myös teollan yritys, automaatioalan yritys tai suunnittelutoimisto. Tehtävänkuvas- ta riippuen työympäristö vaihtelee tuotantolaitoksesta toimistoon ja asiakkaiden tiloihin. Vientiteollisuudessa työskentelevien työhön kuuluu matkustamista.

Ammatissa tarvitaan elektroniikan tuntemusta, tietokonetekniikan, tietoliikennetekniikan ja automaatiotekniikan perusosaamista sekä esimiesosaamista, yhteistyötaitoja ja asiakaspalveluhenkisyttä. Tekniikan ammattikorkeakoulututkinnon insinööri (AMK) voi suorittaa elektroniikkaan suuntautuen. Yliopiston teknisisä tieteissä voi opiskella sähkötekniikkaa ja elektroniikkaa ja suorittaa ylempään korkeakoulututkinnon diplomi-insinööri.

Sähköasentaja

Sähköasentajat tekevät rakennusten sähkö-, tele-, atk- ja LVI-järjestelmien sähköasennuksia sekä sähkölaitteiden korjaus- ja huoltotöitä. Energiateollisuudessa ja teollisuudessa tehtäviin kuuluu sähkölaitteiden ja -koneiden asentamista, käyttöönottoa ja huoltamista. Sähkötekniisiä laitteita valmistavassa elektroniikka- ja sähköteollisuudessa työ on kokonaisuutena, testaamista, asentamista ja huoltamista.

Teollisuudessa työympäristönä on tuotantolaitos. Rakennuksilla työtä tehdään myös ulkona työmailla, jotka vaihtuvat usein, kuten myös energiategiteollisuudessa sähkön tuotantoon ja jakeluun liittyviä töitä. Työ on painottunut yhä enemmän laitteita pyrittävään voimavirran asentamisesta erilaisten tiedonsiirto- ja ohjausjärjestelmien asentamiseen.

Ammatissa tarvitaan sähkötekniikan osaamisen lisäksi huolellisuutta ja kykyä itsenäiseen työskentelyyn. Suuremmat asennukset tehdään ryhmätöinä. Soveltuva tutkinto on sähkö- ja automaatiotekniikan perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona. Näyttötutkintona voidaan suorittaa myös mm. sähköasentajan, sähköverkkoasentajan, automaatioasentajan ja voimalaitoksen käyttäjän ammattitutkinnot sekä automaatioyliasentajan, sähköyliasentajan ja sähköverkkoalan erikoisammattitutkinnot.

Sähköinsinööri

Sähköinsinöörit työskentelevät monipuolisissa tehtävissä vaihtelevilla tehtävänimikkeillä. Sähköinsinööri voi olla erikoistunut esimerkiksi sähkövoimatekniikkaan, energiategiteknikkaan, automaatiotekniikkaan tai tietoliikennetekniikkaan. Sähköinsinöörejä toimii myös mm. myynnin, markkinoinnin ja koulutuksen tehtäväalueilla.

Elektroniikka- ja sähköteollisuudessa työ on laitteiden suunnittelua, tuotekehitystä, tuotannon suunnittelua, johtamista ja tutkimusta. Automaatiotekniikkaan erikoistuneet työskentelevät mm. teollisuusprosessien automatisoinnin parissa. Teollisuudessa työskennellään käyttö- ja kunnossapitotehtävissä. Energiategiteollisuudessa suunnitellaan, kehitetään ja johdetaan sähkön tuotantoa ja jakelua.

Työympäristö vaihtelee suunnittelutoimistosta teollisuuden tuotantotiloihin ja työmaille. Ammatissa tarvitaan sähkötekniikan osaamista, esimiesosaamista, ryhmätöitä ja asiakaspalveluosaamista. Tekniikan ammattikorkeakoulututkinnon insinööri (AMK) voi suorittaa sähkötekniikkaan tai energiategiteknikkaan suuntautuen. Yliopiston teknisissä tieteissä voi opiskella sähkötekniikkaa ja elektroniikkaa sekä energiategiteknikkaa ja suorittaa diplomi-insinöörin tutkinnon.

Energiategiteollisuus

Energieneuvoja

Energieneuvojat jakavat tietoa energiasäästöön edistämiseksi ja ener-

giategitehokkuuden parantamiseksi. He työskentelevät esimerkiksi energiayhtiöiden, kuntien tai järjestöjen palveluksessa. Energieneuvojan tehtäviin kuuluu energiategitehokkuusneuvonnan lisäksi myös muunlaista neuvontaa kuten rakentamiseen ja lämmitysvalintoihin liittyvää neuvontaa. Suurissa yrityksissä on erityisesti energiategitehokkuuteen erikoistuneita neuvontahenkilöitä.

Neuvontatyötä tehdään sekä toimistolla että erilaisissa tilaisuuksissa. Energieneuvojasta riippuen asiakkaista ovat kotitaloudet, yritykset, viranomaiset, oppilaitokset ja koulut.

Ammatti edellyttää palveluosaamista, energia-alan laajaa tuntemusta ja vuorovaikutustaitoja. Ammattikorkeakoulussa voi opiskella energiategiteknikkaa ja suorittaa tekniikan ammattikorkeakoulututkinnon insinööri (AMK). Yliopiston teknistieteellisellä koulutusallalla voi suorittaa ylempään korkeakoulututkinnon diplomi-insinööri ja alemman korkeakoulututkinnon tekniikan kandidaatti energiategiteknikkaa opiskellen. Ammatissa voidaan toimia myös muilla koulutustasoilla, esimerkiksi ympäristötöknikka- ja -teknologia sekä ympäristötieteet.

Voimalaitoksen käyttäjä

Voimalaitoksen käyttäjät työskentelevät erityyppisten voimalaitosten käyttötehtävissä. Työn tavoitteena on voimalaitoksen tehokas, taloudellinen ja turvallinen energiantuotanto. Sähkö- ja lämpöenergian tuotantoprosessit ovat pitkälle automatisoituja. Voimalaitoksen käyttäjän tehtäviin kuuluu voimalaitoksen prosessin valvontaa, mittaamista ja säätämistä.

Työympäristönä on voimalaitoksen valvomo- ja tuotantotilat. Työ tehdään prosessikaavioiden ja näyttöjen sekä mittareiden avulla. Prosessit ovat pitkälle automatisoituja, niitä ohjataan ja säädetään tietotekniikan avulla, mutta tarvittaessa siirrytään käsin ajoon. Kolmivuorotyötä.

Ammatissa tarvitaan energiategiteknikan tuntemusta sekä prosessin hallintaa. Huolellisuus, hyvä keskittymiskyky ja yhteistyötaitot ovat työssä tarpeen. Ammatillisissa oppilaitoksissa voi suorittaa sähkö- ja automaatiotekniikan perustutkinnon. Tutkinnon voi suorittaa myös oppisopimuskoulutuksena sekä näyttötutkintona. Näyttötutkintona voidaan suorittaa ammattitaidon kartuttua voimalaitoksen käyttäjän ammattitutkinto.

Kone- ja metalliteollisuus

Automaatioasentaja

Automaatioasentajat asentavat prosessiteollisuudessa ja kappalevalvontateollisuudessa käytettäviä ohjaus-, säätö- ja valvontalaitteita ja -järjestelmiä. Tehtäviin kuuluu mm. valvomolaitteiden kytkemistä, tietokoneiden liittämistä, antureiden ja sähkömoottoreiden asentamista sekä automaatiojärjestelmien ohjelmointia. Työhön voi kuulua myös kunnossapitoa ja vikapäivystystä.

Prosessi- ja automaatiotekniikkaa hyödyntävän teollisuuden kuten paperi- ja kemianteollisuuden lisäksi automaatioasentajia työskentelee kiinteistöautomaation erikostuneissa yrityksissä sekä automaatiolaitteita valmistavassa kone- ja metalliteollisuudessa ja elektroniikka- ja sähköteollisuudessa.

Automaatioasentajan on tunnettava automaatiojärjestelmät sekä sähkövoimatekniikkaa ja tietotekniikkaa. Ammatissa on kyettävä työskentelemään sekä itsenäisesti että työryhmän jäsenenä. Soveltuva koulutus on sähkö- ja automaatiotekniikan perustutkinto tai kone- ja metallialan perustutkinto automaatiotekniikkaan ja kunnossapitoon suuntautuen. Perustutkinnot voi suorittaa myös näyttötutkintona kuten myös automaatioasentajan ammattitutkinnon ja automaatioyliasentajan erikoisammattitutkinnon.

Automaatioinsinööri

Automaatioinsinööri on erikoistunut automaatiojärjestelmiin, joita käytetään esimerkiksi teollisuuden prosessin, energiantuotannon sekä kiinteistöjen laitteiden ohjauksessa ja valvonnassa. Työtehtäviä ovat mm. suunnittelu, tuotekehitys, ohjelmointi sekä tuotanto- ja kunnossapitotehtävät. Tehtävänimikkeitä ovat esimerkiksi tuotannon suunnittelija ja huoltopäällikkö.

Työpaikkoja on teollisuudessa, alan laitteita valmistavassa teollisuudessa, energiategiteollisuudessa ja suunnittelutoimistoissa. Työympäristö vaihtelee työnantajasta riippuen. Työ on usein projektiluonteista asiakastyötä, jota tehdään myös asiakkaan tiloissa. Vientiteollisuuden palveluksessa työskentelevien työhön kuuluu matkustamista.

Ammatissa tarvitaan automaatiotekniikan osaamista, esimiesosaamista, ongelmanratkaisutaitoja, yhteistyötaitoja ja asiakaspalveluhenkisyttä. Tekniikan ammattikorkeakoulututkinnon insinööri (AMK) voi suorittaa automaatiotekniikkaan suuntautuen.

Yliopistoissa voi opiskella teknisissä tieteissä automaatiotekniikkaa ja suorittaa ylempään korkeakoulututkinnon diplomi-insinööri.

Hissinasentaja

Hissinasentajat asentavat, modernisoivat ja huoltavat hissejä. Tehtäviin kuuluu mm. hissien korin, koneiston ja ohjauskeskuksen asentaminen sähköasennuksineen. Työ voi kohdistua myös liukuportaisiin, liukukäytäviin ja nosto-oviin. Työnantajat ovat hissejä ja liukuportaita valmistavat yritykset sekä alan huoltoyritykset.

Työkohteet vaihtelevat uudisrakennuksista remontointikohteisiin, jotka voivat olla esimerkiksi asuinrakennuksia, toimistorakennuksia, kaupakeskuksia tai lentoasemia. Työtä tehdään sekä itsenäisesti että pareittain tai ryhmissä. Vikapäivityksessä työkohteeseen on saavuttava mihin kellonaikaan tahansa.

Ammatissa on hallittava kone- ja metallitekniikkaa, automaatiotekniikkaa ja sähkötekniikkaa. Työ edellyttää vastuullisuutta, huolellisuutta ja yhteistyötaitoja. Soveltuvia koulutuksia ovat sähkö- ja automaatiotekniikan perustutkinto sekä kone- ja metallialan perustutkinto. Perustutkinnot voidaan suorittaa myös näyttötutkintoina kuten myös hissiasentajan ammattitutkinto ammattitaidon kartuttua.

Hienomekaanikko

Hienomekaanikot valmistavat, huoltavat, korjaavat ja testaavat hienomekaanisia tuotteita, joita ovat esimerkiksi teollisuudessa käytettävät mittarit, erilaiset tarkkuusmittausvälineet sekä sairaaloissa käytettävät kirurgiset työvälineet ja metalliset implantit. Työ kohdistuu tarkkuusosiin, mutta myös niitä hyödyntäviin laitteisiin, joissa voi olla myös elektroniikkaa tai optiikkaa.

Työympäristö vaihtelee työnantajasta riippuen kone- ja metallituoteteollisuuden tai elektroniikka- ja sähköteollisuuden tuotantotiloista huoltoliikkeiden korjaamotiloihin ja sairaaloiden apuvälineyksiköihin.

Ammatti edellyttää metallitöiden hallintaa sekä sähkötekniikan ja elektroniikan perusteiden tuntemusta. Kädentaidot, tarkkuus ja huolellisuus ovat tarpeen, sillä valmistettavat ja liitettävät osat voivat olla hyvinkin pieniä. Kone- ja metallialan perustutkinnossa voi suuntautua valmistustekniikkaan. Perustutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona.

Hitsaaja

Hitsaaja kokoaa levy- ja metallirakenteita yhdistäen niiden osat kuten levyt, putket ja palkit toisiinsa eri hitsausmenetelmin. Työ tehdään piirustusten mukaan yleensä levysepän valmiiksi muotoilemista osista. Hitsaajat myös korjaavat monenlaisia metallituotteita sekä tekevät eri työkohteissa asennustöitä.

Työpaikkoja on esimerkiksi konepajoilla, telakoilla ja korjaamoilla. Hitsaaja voi olla erikoistunut määrättyihin tuotteisiin kuten putkistoihin tai paineastioihin tai tiettyyn hitsausmenetelmään. Työ tehdään joko käsin hitsaamalla tai hitsausrobotin avulla, jolloin työ on ohjelmointia ja valvontaa.

Hitsaajan on hallittava hitsaustekniikat sekä tunnettava materiaalit. Ammatissa tarvitaan kädentaitoja, huolellisuutta, laatuvarmuutta ja yhteistyötaitoja. Kone- ja metallialan perustutkinnon voi suorittaa valmistustekniikkaan suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona kuten ammattitaidon kartuttua myös hitsaajan ammattitutkinnon ja hitsaajamestarin erikoisammattitutkinnon.

Koneinsinööri

Konetekniikkaan erikoistuneita insinöörejä työskentelee asiantuntijatehtävissä monilla tekniikan alueilla. Konetekniikkaa on erilaisten laitteiden, koneiden, rakenteiden ja tuotantolinjojen suunnittelu, valmistaminen ja kunnossapito. Tuote voi olla yhtä hyvin auto siinä missä matkapuhelin.

Tehtävänimikkeet vaihtelevat riippuen toimenkuvasta ja työnantajasta. Koneinsinöörin työpaikkoja ovat esimerkiksi kone- ja metallituoteteollisuuden tuotantolaitokset, suunnittelutoimistot, energiateollisuus ja maahantuojat. Tehtäväalueita ovat myös esimerkiksi markkinointi ja koulutus.

Koneinsinöörin on hallittava oman alansa tekniikka, jonka lisäksi ammatti edellyttää suunnittelu- ja esimiesosaamista, taloudellista ajattelua ja yhteistyötaitoja. Tekniikan ammattikorkeakoulututkinnon insinööri (AMK) voi suorittaa kone- ja tuotantotekniikkaan suuntautuen. Yliopistoissa voi teknisissä tieteissä opiskella konetekniikkaa ja suorittaa ylempään korkeakoulututkinnon diplomi-insinööri.

Kokoonpanija, kone- ja metallituoteteollisuus

Kone- ja metallituoteteollisuudessa työskentelevä kokoonpanija koko-

aa sarjatyönä esimerkiksi lukkoja, polttoainesäiliöitä ja keittiövälineitä. Osat saapuvat tuotannosta kokoonpano-osastolle, jossa ne kiinnitetään toisiinsa tuotteesta riippuen ruuvamalla, juottamalla, hitsaamalla tai puristustyökaluja käyttämällä.

Kokoonpanijan tyypillinen työympäristö on kokoonpanohalli, jonka automaatiotaso vaihtelee yrityksen mukaan. Samassa tilassa työskennellään yhdessä muiden kokoonpanijoiden kanssa, ja tiimityö on yleistä. Kokoamisen lisäksi tehtäviin voi kuulua tuotteiden testausta, laadunvarmistusta ja pakkaamista.

Ammatissa tarvitaan tuotteiden ja niiden osien tuntemusta sekä eriliittämismenetelmien hallintaa. Työ edellyttää piirustusten lukutaitoa, käden taitoja, laatuvaatimusten noudattamista, omaaloitteisuutta ja huolellisuutta. Työnantaja perehdyttää yleensä kokoonpanijan tehtäviinsä.

Metallien jalostus

Insinööri, metallien jalostus

Metallien jalostuksessa työskentelevät insinöörit toimivat eri tehtävämikkeillä monenlaisissa asiantuntijatehtävissä, joista tyypillisimpiä ovat suunnittelu-, esimies- ja johtotehtävät. Työpaikkana on metalleja jalostavan teollisuuden tuotantolaitos, jossa valmistetaan ja jatkojalostetaan mm. teräs- ja kuparituotteita sekä valuja.

Työ voi olla luonteeltaan toimistotyötä, työskentelyä valmistuslinjan eri kohteissa, valvontaa ja säätämistä keskusvalvomossa, laboratoriotyötä tai myynti- ja markkinointityötä, jossa ollaan tekemisissä asiakkaiden kanssa.

Ammatissa tarvitaan teknistä osaamista, taloudellista ajattelua sekä esimies- ja yhteistyötaitoja. Tekniikan ammattikorkeakoulututkinnon insinööri (AMK) voi suorittaa esimerkiksi kone- ja tuotantotekniikkaan tai materiaali- ja pintakäsittelytekniikkaan suuntautuen. Yliopistoissa voi opiskella teknisissä tieteissä mm. materiaalitekniikkaa, prosessitekniikkaa ja suorittaa diplomi-insinöörin tutkinnon.

Sulattaja

Sulattaja työskentelee metalleja jalostavan teollisuuden sulatossa tai valimossa, jossa hän ohjaa ja valvoo metallien valmistusta malmirikasteista tai romumetallista. Metalleista kuten raudasta valmistetaan sulatossa teräslevyjä, nauhatuotteita, tankoja ja putkia teollisuuden ja rakentamisen tarpeisiin.

Työ on pitkälle automatisoitua. Metallien sulatusta ohjataan prosessinohjauslaitteilla toimistosta muistuttavasta ohjaamosta käsin. Tuotantotiloissa kierretään valvomassa tuotannon sujumista. Kuumuudelta ja melulta suojaudutaan suojarusteilla. Työ on pääasiassa kolmivuorotyötä.

Ammatissa tarvitaan sulatusprosessin tuntemusta sekä tarkkuutta, huolellisuutta ja yhteistyötaitoja. Kone- ja metallialan perustutkinnon voi suorittaa valimotekniikkaan suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Näyttötutkintoina voidaan ammattitaidon kartuttua suorittaa myös metallien jalostuksen ja valajan ammattitutkinnot sekä valajamestarin erikoisammattitutkinnon.

Sinkittäjä

Sinkittäjän tehtävänä on parantaa metallin ominaisuuksia ja ulkonäköä sekä lisätä sen kestävyyttä esimerkiksi korroosiota vastaan. Sinkittäjiä työskentelee metallien jalostuksen tuotantolaitoksissa, kone- ja metallituoteteollisuuden yritysten pintakäsittelyosastoilla sekä pintakäsittelyyn erikoistuneissa yrityksissä.

Sinkittäjä työskentelee pääosin ohjaamossa, missä hän valvoo työvaiheita näyttöpäätteiden avulla sekä ohjaa koneita, jotka hoitavat metallin sinkitysprosessin. Työ on pitkälle automatisoitua. Metallien jalostuksessa työ on pääosin kolmivuorotyötä. Ammatissa tarvitaan metallien, pintojen ja sinkityksen tuntemusta sekä huolellisuutta, tarkkaavaisuutta ja yhteistyötaitoja.

Kone- ja metallialan perustutkinnon voi suorittaa valimotekniikkaan suuntautuen. Pintakäsittelyalan perustutkinnon voi suorittaa suuntautuen teolliseen pintakäsittelyyn. Perustutkinnot voi suorittaa myös näyttötutkintoina kuten myös metallien jalostuksen ja teollisen pintakäsittelijän ammattitutkinnot sekä pintakäsittelymestarin erikoisammattitutkinnon.

Työvälinevalmistaja

Työvälinevalmistaja on erikoistunut teollisessa tuotannossa tarvittavien työkalujen ja työvälineiden valmistukseen, korjaukseen ja huoltoon. Työ kohdistuu usein monimutkaisiin yksittäiskappaleisiin. Työpaikkana on työvälineiden valmistukseen erikoistunut metalliverstas, kone- ja metallituoteteollisuuden yrityksen työkaluosasto tai esimerkiksi muoviteollisuuden tuotantolaitos.

Tuotantolaitoksissa työkalujen ja muiden välineiden valmistus lähtee

tuotannon tarpeista. Työ tehdään verstaamisessa ympäristössä käyttämällä tapauskohtaisesti käsiteltäviä työvälineitä ja koneita, koneistamalla tietokoneohjattujen työstökoneiden avulla tai esimerkiksi hitsaamalla.

Ammatissa tarvitaan työstötekniikoiden ja materiaalien tuntemusta, käsityötaitoja, tarkkuutta ja yhteistyötaitoja. Kone- ja metallialan perustutkinnon voi suorittaa valmistustekniikkaan suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona kuten ammattitaidon kartuttua myös työvälinevalmistajan ammattitutkinnon ja työvälinemestarin erikoisammattitutkinnon.

Tietotekniikka-ala

Mikrotukihenkilö

Mikrotukihenkilö vastaa yrityksen tai organisaation tietotekniikan ja tietoliikenteen toimivuudesta. Tehtäviin kuuluvat tietokoneiden, oheislaitteiden, ohjelmistojen ja verkkojen asennukset ja ylläpitotyöt. Keskeistä työssä on käyttäjien opastaminen sekä vika- ja häiriötilanteiden selvittäminen.

Mikrotukihenkilöt työskentelevät eri toimialojen yrityksissä, virastoissa ja esimerkiksi oppilaitoksissa sekä tietotekniikan palvelutuotantoyrityksissä, jotka tarjoavat tukipalveluja asiakkailleen. Neuvontaa ja vikatilanteiden selvittämistä tehdään myös puhelimitse ja sähköpostitse. Ammatti edellyttää hyvää teknistä osaamista, ongelmanratkaisutaitoja, yhteistyötaitoja ja palveluhenkisyttä.

Soveltuvia tutkintoja ovat esimerkiksi tieto- ja viestintätekniikan perustutkinto sekä tieto- ja tietoliikennetekniikan perustutkinto. Perustutkinnot voidaan suorittaa myös näyttötutkintoina. Näyttötutkintoina voidaan suorittaa myös tieto- ja viestintätekniikan ammattitutkinto, tieto- ja viestintätekniikan erikoisammattitutkinto, tietokoneasentajan ammattitutkinto, tietokoneasentajan erikoisammattitutkinto, tietoliikenneasentajan ammattitutkinto ja tietoliikenneasentajan erikoisammattitutkinto.

Tekniikan ammattikorkeakoulututkinnon insinööri (AMK) voi suorittaa tietotekniikkaan tai ohjelmistotekniikkaan suuntautuen ja liiketalouden ammattikorkeakoulututkinnon tradenomi (AMK) tietojenkäsittelyyn suuntautuen.

Ohjelmistosuunnittelija ja ohjelmoija

Ohjelmistosuunnittelijat ja ohjelmoijat työskentelevät tietotekniikan palvelutuotannon yrityksissä. He suunnittelevat ja toteuttavat uusia ohjelmistoja sekä kehittävät ja ylläpitävät käytössä olevia. Tehtäviin voi kuulua myös asiakaspalvelua ja kouluttamista. Ohjelmistosuunnittelija ratkaisee ohjelmointiin liittyviä ongelmia. Ohjelmoinnin tekee usein ohjelmoija, mutta suunnittelusta ja ohjelmoinnista voi vastata myös sama henkilö.

Työ tehdään usein tiimeissä, joihin voi kuulua jopa kymmeniä ammattilaisia. Projekteissa työajat saattavat venyä. Ammateissa tarvitaan ohjelmistojen tuntemuksen ja ohjelmointitaitojen lisäksi mm. ongelmanratkaisutaitoja, projektityötaitoja, yhteistyötaitoja ja asiakasosaamista.

Soveltuvia koulutuksia ovat esimerkiksi tieto- ja viestintätekniikan perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona, liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto tradenomi (AMK) tietojenkäsittelyyn suuntautuen sekä tekniikan ammattikorkeakoulututkinto insinööri (AMK) ohjelmistotekniikkaan tai tietotekniikkaan suuntautuen.

Yliopistoissa voidaan suorittaa tietojenkäsittelytieteeseen ja tietotekniikkaan suuntautuen filosofian maisterin tutkinto ja teknisissä tieteissä diplomi-insinöörin tutkinto tietotekniikkaan ja tietoliikennetekniikkaan suuntautuen.

Päälliköt, tietotekniikka

Tietotekniikka-alalla käytetään monia eri päällikötason tehtävänimikkeitä esimerkiksi tietohallintopäällikkö, järjestelmäpäällikkö ja projektipäällikkö. Päälliköt toimivat esimies- ja johtotehtävissä vastaten esimerkiksi projekteista tai järjestelmistä. Työpaikkoja on tietotekniikan palvelutuotantoyrityksissä, teleoperaattoreilla sekä tietotekniikkaa käyttävissä yrityksissä ja organisaatioissa.

Työ tehdään usein tiimeissä, joiden esimiehinä päälliköt toimivat. Työympäristö on tyypillisesti toimisto. Projekteissa työajat saattavat venyä. Tehtävissä vaaditaan oman vastuu- tai sovellusalueen teknistä osaamista, esimiesosaamista ja organisointitaitoja.

Tekniikan ammattikorkeakoulututkinnon insinööri (AMK) voi suorittaa tietotekniikkaan tai ohjelmistotekniikkaan suuntautuen ja liiketalouden ammattikorkeakoulututkinnon tradenomi (AMK) tietojenkäsittelyyn suuntautuen.

Yliopistoissa voi opiskella tietojenkäsittelytiedettä ja tietotekniikkaa ja suorittaa filosofian maisterin tutkinnon. Teknisissä tieteissä voi suorittaa diplomi-insinöörin tutkinnon tietotekniikkaan ja tietoliikennetekniikkaan tai informaatioverkostoihin ja tietojohdantamiseen suuntautuen. Kauppatieteiden maisterin tutkinnon voi suorittaa tietohallintoon ja tietojohdantamiseen suuntautuen.

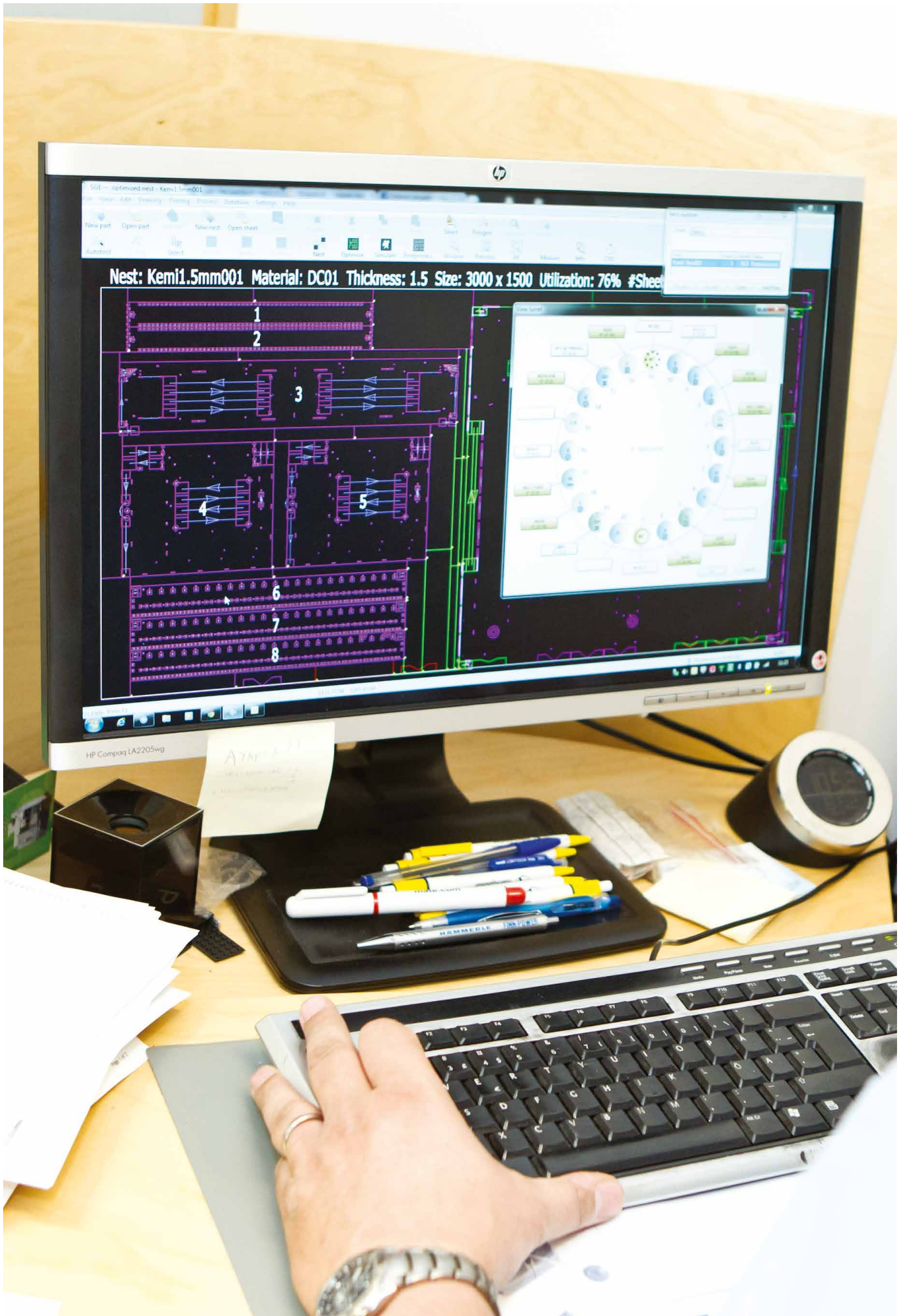
Suunnittelijat, tietotekniikka

Tietotekniikan tehtävissä työskentelevät suunnittelijat toimivat tyypillisesti kehitys- ja ylläpitotehtävissä tietotekniikan palveluyrityksissä, teleoperaattoreilla ja tietotekniikkaa käyttävissä yrityksissä ja organisaatioissa. Tehtävänimikkeitä ovat esimerkiksi systeemisuunnittelija, käyttöliittymäsuunnittelija ja tietoliikennesuunnittelija.

Oman erikoistumisalueen lisäksi tehtäviin voi kuulua esimerkiksi asiakaspalvelua, kouluttamista ja hallinnollisia töitä. Suunnittelijan on hallittava suuria kokonaisuuksia, jotka muodostuvat teknisistä, taloudellisista ja inhimillisistä tekijöistä. Työ tehdään usein tiimeissä, joten yhteistyötaitot ovat tarpeen.

Soveltuvia koulutuksia ovat esimerkiksi tieto- ja viestintätekniikan perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona, liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto tradenomi (AMK) tietojenkäsittelyyn suuntautuen sekä tekniikan ammattikorkeakoulututkinto insinööri (AMK) ohjelmistotekniikkaan tai tietotekniikkaan suuntautuen.

Yliopistoissa voi opiskella tietojenkäsittelytiedettä ja tietotekniikkaa ja suorittaa filosofian maisterin tutkinnon. Teknisissä tieteissä voi suorittaa diplomi-insinöörin tutkinnon tietotekniikkaan ja tietoliikennetekniikkaan suuntautuen.

TEOLLINEN TYÖ

Teollisella työllä ja tuotannolla on korvaamaton merkitys yhteiskunnan toimivuudelle sekä maamme kansantaloudelle. Teollisuuden eri toimialat valmistavat asiakkaidensa tarpeisiin monenlaisia tuotteita, jotka vaihtelevat arkipäiväisistä kotitalouksissa käytettävistä hyödykkeistä muiden teollisuudenalojen tarvitsemiin raaka-aineisiin ja osiin.

Teollisuus voidaan jaotella kymmeneen eri toimialoihin, jotka ovat erikoistuneet tuotannossaan eri lopputuotteiden ja välituotteiden valmistukseen. Esimerkiksi kemianteollisuus valmistaa toisten teollisuudenalojen tarvitsemia kemikaaleja, mutta myös kosmetiikkatuotteita suoraan kuluttajille. Puutuoteteollisuuden tuotteita ovat puolestaan rakennuksissa tarvittavat puutuotteet sekä esimerkiksi huonekalut. Kaivannaisteollisuus taas louhii maaperästä mm. metalleja ja kiveä monien tuotteiden raaka-aineeksi.

Työ teollisuudessa on pitkälti koneellistettua ja usein myös automatisoitua, jolloin työssä korostuvat erilaiset valvonta- ja säätötoimenpiteet. Teollisuuden alasta riippuen osa töistä tehdään silti edelleen käsin erilaisten työvälineiden avulla. Teollisuustuotteiden valmistus on usein sarjamaista tuotantotyötä hallissa, jossa jokainen työntekijä huolehtii yhdestä tai muutamasta työvaiheesta.

Tuotteiden valmistuksen lisäksi teollisuusyritykset työllistävät esimerkiksi suunnittelun, tuotekehityksen, laadunvalvonnan, johdon, myynnin ja markkinoinnin tehtävissä sekä myös kunnossapito- ja huoltotehtävissä. Teollisuuden työllisyysnäkymät ovat alakohtaisia ja usein myös suhdanneherkkiä. Yritykset rekrytoivat henkilöstöä palvelukseensa tarpeen mukaan. Uutta henkilöstöä tarvitaan mm. eläkkeelle jäävien tilalle.

Tässä esitellään vain eräitä esimerkkejä alan ammateista. Alan kaikkien keskeisten ammattien laajemmat kuvaukset ja haastattelut kokonaisuudessaan löytyvät verkkopalvelusta www.ammattinetti.fi

Juoma perust

Täytön operaattori Arita Nordling

Operaattori valvoo täyttöprosessin työvaiheita. Kun tuotantolinja toimii häiriöttä, koneet suoltavat juomatölkkejä automaattisesti. Häiriön ilmaantuessa työntekijän on tartuttava työkaluihin.

Juomat valmistetaan panimossa tai virvoitusjuomayksiköissä. Juoma kulkeutuu säiliötankeista putkia pitkin täyttökoneille. Tölkit tulevat ilmakuljettimelta. Täyttökone pyörii karusellin tavoin ja täyttää tölkit. Kansikone pyöräyttää kannet, ja kuljetin siirtää täydet tölkit pakkaamoon, lastaukseen ja varastoon.

Nordling on määrittänyt täyttökoneen asetukset ja huolehtinut päiväleimauk-

Laitteissa on hätäkatkaisimet ja turva-
ovent, ja jokainen työntekijä on saanut
työhön tarvittavan perehdytyksen.
Tölkkitäyttö toimii viidessä vuorossa.
Tehtäviä vaihdellaan, jotta työ ei muo-
dostuisi yksitoikkoiseksi. Jokaisen työ
vaikuttaa muiden tekemiseen.

Sesongit ja kausivaihtelut näkyvät
tehtaan toiminnassa. Hiljaisina aikoina
linjaa ajetaan rauhallisesti, kiireen
hetkellä lujempaa.

*”Vapaa-ajalla kaupassa en mieti juomatölkkejä,
vaikka niistä leimat tarkistankin.”*

Envalmisteusteollisuuden työssä

– On vikoja, jotka eivät tuota häiriöilmoitusta, mutta nekin pitää huomata. Olen työskennellyt linjalla niin kauan, että tunnistan häiriön koneen äänistä.

Arita Nordling, 29, vastaa juomatölkki-
en täyttökoneen toiminnasta Sinebry-
choffin Keravan tuotantolaitoksella.

Automatisoidulta tuotantolinjalta
valmistuu virvoitusjuomia, olutta,
lonkeroita ja juomasekoituksia hurjaa
vauhtia. Vuoron aikana syntyy keski-
määrin kaksikymmentätuhatta täysi-
määräistä olutsalkkua.

– Vierailijat ihmettelevät usein, mihin
sellainen määrä saadaan viedyksi. No,
kyllä se kaikki menee pääosin koti-
maan kulutukseen.

sista. Hän seuraa tarkkailumonitoroi-
ta linjaa ja tölkkien täyttöä. Viallisen
tölkkin jäädessä puristuksiin hän pois-
taa häiriön ja kuittaa tehtävän.

– Työvuoron aikana saatamme tehdä
useita tuotevaihtoja. Tuotevaihdot
estävät tavaraa kertymästä varastoon.

Nordling säättää konetta ja kuljetinra-
taa. Hän vaihtaa osia, tekee määräai-
kaismittauksia ja puhdistaa konetta.
Yleensä linja pyörii moitteettomasti
ilman seisokkeja. Kun automaattiro-
botti käy, se ei hevin pysähdy.

– Suuret nopeudet lisäävät vahinkoris-
kiä, mutta työturvallisuus yrityksessä
on mallillaan.

– Esmiehet eivät ole vaatimassa lisäte-
hoja. Osaamme itsekin pistää vauhtia
työhömmee.

Monelle työntekijälle tuotantolaitos
on pistäytymispaikka. Osa on viihty-
nyt talossa jo parikymmentä vuotta.
Nordlingille sopivat stressitön työ ja
selkeät työajat.

– Viihtyminen ja virkeys työssä ovat
kiinni tekijän omasta aktiivisuudesta.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

Prosessikehitysinsinööri Kimmo Vahtola

Lääkkeen vaikuttava on lääkeainemolekyyli. Kemisti tutkii, miten molekyyli syntetisoidaan. Insinööri suunnittelee valmistusprosessin. Lopputuote syntyy tehtaalla. Käytännössä se on valkoista tai keltaista jauhetta.

Valkoista ja keltaista

– Lääkeaineen tutkimus, tuotekehitys ja valmistusprosessin suunnittelu ovat pitkäjänteistä työtä. Osa kemisteistä ja insinööreistä kehittää jo markkinoilla olevia lääkeaineita, osa suunnittelee uusia.

Kimmo Vahtola, 42, työskentelee vanhojen lääkeaineiden parissa Orion-konserniin kuuluvan Fermionin palveluksessa Espoossa. Lääkkeiden vaikuttavan aineen valmistus on Fermionin ydinosaamista.

Kemistit luovat molekyylin valmistusmenetelmän, valitsevat lähtöaineet ja tutkivat, missä olosuhteissa reaktiot etenevät ja toimivat halutusti. Se jälkeen työ siirtyy Vahtolan kaltaisille insinööreille.

– Mietimme, miten sama synteesi saadaan toimimaan teollisessa tuotannos-

sa. Laboratoriossa valmista tuotetta syntyy kenties vain grammoja, tehtaassa eräkoko voi olla tuhansia kiloja.

Insinöörit suurentavat prosessin mitakaavaa, tekevät muutamen kilojen pilottieriä, testaavat, tutkivat ja muuntavat koetuloksen tehdasolosuhteisiin.

Vahtola vastaa noin kymmenen tuotteen elinkaarihinnasta. Hän suunnit-

telee parannuksia tehdasprosesseihin. Jos tuotannossa ilmenee poikkeamia tai laatuongelmia, hän toimii tehtaalla ja tuotekehityksen yhteyshenkilönä.

Suuret kehityshankkeet vievät valtaosan työajasta. Akuuttiongelmat ratkaistaan kuitenkin aina kiireika- taululla.

– Laatu on lääkevalmistuksen kulmakiivi. Jos laatumuutoksesta syntyy pienikin epäily, tutkimme ja korjaamme.

”Lääkevalmistajan tulee huolehtia niin potilasturvallisuudesta kuin valmistusprosessin luotettavuudesta.”

Lääkkeen valmistuksessa on aina kyse mittavista taloudellisista arvoista. Vaikuttavan aineen, keltaisen tai valkoisen jauheen kilohinta voi nousta sataantuhanteen euroon.

jauhetta

Mieluisinta Vahtolalle ovat oivalluksen hetket työssä. Eräs hänen ideansa oli menetelmä lääkeaineen välituotteen valmistukseen. Prosessiin kustannukset ja läpimenoaika puolittuivat, tuotantoteho nelinkertaistui.

Vahtola opiskeli prosessitekniikkaa Oulun yliopistossa toimi yliopiston määräaikaisissa tutkimustehtävissä.

– Jos työni yliopistolla oli soveltavaa tutkimusta, täällä se on erityisen soveltavaa. Työn tuloksena syntyy aina jotain ihmiselle hyödyllistä.

Vahtolan mukaan työssä ei selviä teknisellä osaamisella. Insinöörinkin pitää kyetä ilmaisemaan itsensä ja ideansa.

– Jos hän ei saa sidosryhmiä vakuuttamaan ideasta, sitä ei toteuteta. Onnistuminen puolestaan ruokkii halua päästä eteenpäin ja saada aikaan tulosta.

Teksti: Jukka Vuolle

Kuvat: Rami Marjamäki

Hyvin teht

Prosessityöntekijä, valmistaja Jarmo Altonen

Kemianteollisuudessa tuotteen valmistuserät ovat suuria. Väärä annostelu pilaa koko erän. Työntekijältä vaaditaan käsityötaitoa, tietoa ja tarkkuutta. Hutiloiden tehdystä työstä kärsivät kaikki.

valmistusreaktoreita kolmekymmentä, raaka-aineita satoja.

Valmistusprosessi alkaa valmistusohjeesta, reseptistä. Altonen tutkii ohjeen, arvioi raaka-ainetarpeen ja valitsee reaktorin. Raaka-aineannostelu tapahtuu automaattisesti logiikkapaneelin

lehditaan. Ketään ei tarvitse patistaa. Suojavälineet menevät päälle automaattisesti.

Altonen on työskennellyt Kiilto Oy:n palveluksessa kahdeksan vuotta. Hän viihtyy työssä ja talossa. Mikään ei vastusta. Kemia ja kivat työkaverit pitävät

y työ on kaikkien etu

”Olen ottanut selvää asioista, sellaisistakin, jotka eivät suoranaisesti kuulu työtehtäviini. Kemia on niin mielenkiintoista.”

– Omalle työpaikalleni tulee päivittäin sadantuhannen kilon asiakastilaukset. Tilattu erä toimitetaan asiakkaalle vasta, kun laadunvalvontalaboratorio antaa lähetyksluvan.

Jarmo Altonen, 28, työskentelee valmistajana Kiilto Oy:n Lempäälän tuotantolaitoksessa. Kemianteekniikan perusammattitutkinto ja työkokemus ovat pätevittäneet hänet ammattilaiseksi.

– Kemianteollisuuden perustyön voi oppia kolmessa kuukaudessa. Ammattitaidon hankkiminen kestää kauemmin. Vasta ymmärryksen jälkeen työ muuttuu mielekkääksi.

Lempäälän yksikön valmistusreaktoreissa syntyy liimoja, parkettilakkoja ja vesieristeitä. Työpisteitä on kuusi,

avulla. Täyteaineet Altonen nostaa reaktoriin käsin.

– Kone tekee omaa työtään, minä omaani. Valvon sekoittimen nopeutta ja tarkkailen laatua.

Valmistusprosessi kestää puolestatoista tunnista kolmeen tuntiin. Altonen valuttaa valmiin seoksen kuljetusastioihin. Prosessin päätteeksi hän puhdistaa reaktorin ja ryhtyy valmistamaan uutta tilausta.

Työtahti tuotantolaitoksella on tiivis. Vauhti ei kuitenkaan rasita.

– Pidän liikkuvuudesta. En jaksaisi yhtä ja samaa. Päivien pitää olla erilaisia.

Kemianteollisuuden työhön liittyy riskejä, mutta työturvallisuudesta hu-

yllä mielenkiintoa. Altonen mukaan firma menestyy, ja sen julkisuuskuvaakin on hyvä.

Altonen tietää valmistavansa tuotteita, jotka ovat läsnä jokaisen ihmisen arjessa: seinissä, lattioissa ja huonekaluissa. Omalla tuotantolinjallaan hän osaa valmistaa ne vaativimmatkin sekoitukset.

– Olen tarkka kaveri. Kerran havaitsin raaka-aineessa tavallisuudesta poikkeavan hajun. Tonniin painoinen erä oli pilaantunut. Reklamaatio tavaran-toimittajalle toi firmalle ison säästön, minulle erikoispalkinnon.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

Elintarviketeollisuus

Kondiittori

Kondiittori valmistaa makeita leivonnaisia, kakkuja, torttujen ja pikuleipiä. Hän vispaa pohjamaahan, paistaa sen muotissa, halkaisee, kostuttaa, täyttää ja koristelee. Kondiittori työskentelee leipomon yhteydessä sijaitsevassa konditoriassa, teollisessa leipomossa, pienessä kotileipomossa tai ravintolan keittiössä.

Työ on yleensä säännöllistä päivätyötä, porrastettua yksivuorotyötä. Kondiittori työskentelee seisovassa asennossa, hankalat työasennot ovat yleisiä. Jauhopölyallergia saattaa muodostua työnteon esteeksi.

Kondiittorilta edellytetään käden- taitoa, tarkkuutta, mielikuvitusta, hyvää muoto- ja väritajua, sommitelu- ja koristelutaitoa. Elintarvikealan perustutkinto, leipomoalan koulutusohjelma on alalle soveltuva pohjakoulutus. Kondiittorin ammattitutkinnon voi suorittaa näyttötutkintona. Kondiittori-erikoisammattitutkinnon voi suorittaa näyttötutkintona. Kondiittori-erikoisammattitutkinnon voi suorittaa näyttötutkintona. Kondiittori-erikoisammattitutkinnon voi suorittaa näyttötutkintona. Kondiittori-erikoisammattitutkinnon voi suorittaa näyttötutkintona.

Leipuri

Leipomossa työskentelevä leipuri toimii taikinantekijänä, yölyöjänä tai paistajana. Leipuri annostelee raaka-aineet, valmistaa taikinan tai massan, muotoilee siitä halutun näköisen ja paistaa sen. Työvaiheet ovat osin tai kokonaan automatisoituja. Silti leivontaan kuuluu paljon myös käsityötä.

Leipurin työpäivä alkaa yleensä aamuyöllä. Työpisteet saattavat olla kuumia ja meluisia. Työ on seisomatyötä, siihen kuuluu kantamista ja nostamista. Työssä käytetään suojaavia työvaatteita ja pölysuojaimia.

Jauhopölyallergia saattaa muodostua työnteon esteeksi.

Leipurilta edellytetään käden- taitoa, tarkkuutta, omatoimisuutta ja palveluasennetta. Elintarvikealan perustutkinto (leipomoalan koulutusohjelma), on alalle soveltuva pohjakoulutus. Lisäksi on mahdollista suorittaa ammattitaidon kartuttua näyttötutkintona leipomoteollisuuden ammattitutkinto ja leipurin ammattitutkinto sekä leipurimestarin erikoisammattitutkinto.

Lihavalmistetyöntekijä

Lihavalmistetyöntekijä työskentelee lihavalmistetehtaassa tai teurastamossa. Teurastamossa hän käsittelee teurastustuotteita ja ohjaa raaka-aineet jatkoprosesseihin. Leikkaamossa hän pakkaa ja suolaa, makkara- ja makkaratehtaassa valmistaa massaa, sekoittaa, ruiskuttaa, sitoo tai savustaa. Työ on koneellistettu, osin täysin automatisoitu.

Työ on fyysisesti raskasta seisomatyötä. Työolosuhteet ovat kylmät ja meluisat. Lihavalmistetyöntekijältä edellytetään laite- ja työvälineiden huolellisuutta, tarkkuutta, hygienian ymmärrystä ja sopeutumista kiireiseen työrytmiin.

Elintarvikealan perustutkinto, lihalan koulutusohjelma antaa valmiudet ammattiin. Se voidaan suorittaa myös näyttötutkintona. Lihanjalostajan ja lihateollisuuden ammattitutkinnon voi suorittaa näyttötutkintona.

Meijerituotteiden valmistaja

Meijereiden tuotevalmistajat työskentelevät maitotuotteiden valmistuksessa. He prosessoivat esikäsitellyn raaka-aineen automaatiolaitteistoja käyttäen ja valvoen tuotteita, jotka vaihtelevat juustoista jogurteihin ja jäätelöihin. Tuotevalmistajat huolehtivat siitä, että tuotetta valmistuu pakkaamoon ja edelleen varastoon tilausten mukaisesti.

Tuotevalmistajan työ tehdään tiimeissä prosessi- ja valvomotiloissa. Työvälineinä ovat meijerin lukuisat automaatiojärjestelmät, erilaiset tietokoneohjatut annostelulaitteistot sekä valmistuvan tuotteen kehitystä ja laatua seuraavat mittarit ja laitteistot. Pääsääntöisesti työ on 2- tai 3-vuorotyötä.

Hämeen ammatti-instituutissa Hämeenlinnassa voi suorittaa elintarvikealan perustutkinnon meijerialaan suuntautuen ja valmistua meijeristiksi. Elintarvikealan perustutkinnon voi suorittaa myös oppisopimuksella sekä näyttötutkintona. Näyttötutkintona voidaan suorittaa ammattitaidon kartuttua myös maidonjalostajan

ammattitutkinto ja meijeriteollisuuden ammattitutkinto sekä elintarvike- ja elintarvikealan erikoisammattitutkinto. Hämeen ammattikorkeakoulussa Hämeenlinnassa voi bio- ja elintarvike- ja elintarvikealan erikoisammattitutkinnon insinööri (AMK).

Kaivannaisteollisuus

Kaivosinsinööri

Kaivosinsinöörit työskentelevät kaivoksilla ja avolouhoksilla tuotannon suunnittelu-, johto- ja asiantuntijatehtävissä. Tehtäviin kuuluu esimerkiksi kaivoksen toiminnan tai kaivoksen rakenneteknisten töiden suunnittelua, tuotannon johtoa ja työnjohtoa.

Työnantajat ovat kaivosyhtiöt, joiden palveluksessa ammattinimikkeet ja työtehtävät vaihtelevat. Työtä tehdään sekä kaivoksilla ja avolouhoksilla että toimistoissa. Työssä käytettävät työvälineet vaihtelevat tietokoneista mittalaitteisiin. Työnjohtotehtävissä voidaan tehdä myös vuorotyötä.

Kaivosinsinöörit edellytetään mm. geologian, kaivossuunnittelun ja louhintatekniikan tuntemusta sekä esiesiosaamista ja vastuullisuutta. Aalto-yliopiston teknillisessä korkeakoulussa voi opiskella yhdyskunta- ja ympäristötekniikkaa. Alempi korkeakoulututkinto on tekniikan kandidaatti ja ylempi diplomi-insinööri. Ammattikorkeakouluissa voi opiskella rakennustekniikkaa ja suorittaa tekniikan ammattikorkeakoulututkinnon insinööri (AMK).

Kaivostyöntekijä

Kaivostyöntekijät työskentelevät kaivoksilla ja avolouhoksilla malmien ja mineraalien louhintatehtävissä, joista tyypillisiä ovat poraus ja panostus. Muita tehtäväalueita ovat esimerkiksi murskaustyö, lujitus- ja huoltotehtävät. Työnantajana on kaivosyhtiö.

Kaivostyöntekijät voivat olla erikoistuneita johonkin tehtäväalueeseen, mutta nykyään he ovat yhä useammin monitaitoisia. Kaivostyö on pitkälle koneellistettua ja automatisoitua. Työkoneissa on usein ilmastoitu, äänieristetty ja lämmitetty hytti. Kaivoksilla tehdään usein vuorotyötä.

Kaivostyöntekijöiden on osattava käyttää työvälineitä ja laitteita sekä tunnettava kallioiden, malmien ja kiviainekseen liittyvät perusasiat. Työ edellyttää vastuuntuntoisuutta, oma-aloitteisuutta, harkitsevaisuutta ja rauhallisuutta. Soveltuva koulutus

on kaivosalan perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona. Näyttötutkintona voi suorittaa ammattitaidon kartuttua myös kaivosalan ammattitutkinnon. Kaivostyöntekijöillä on usein pohjakoulutuksena jokin ammattioppilaitoksessa suoritettu tutkinto, esimerkiksi kone- ja metallialalta.

Kemiallinen metsäteollisuus

Paperikoneenhoitaja

Paperikoneenhoitaja vastaa siitä, että tehdaslaitoksen paperikone tuottaa oikeanlaatuista paperia ja toimii keskeytyksettä. Tuotantoprosessia valvotaan mittareiden ja näyttöpäätteiden avulla. Työ edellyttää silti liikkumista tehdassalissa.

Paperikoneenhoitaja tekee jatkuvaa kolmivuorotyötä. Työ on työnkierto perustuvaa tiimityötä. Paperikoneenhoitajalta edellytetään vastuullisuutta, huolellisuutta, pitkäjännitteisyyttä ja kykyä itsenäiseen päätöksentekoon.

Ammatillisissa oppilaitoksissa voi suorittaa prosessiteollisuuden perustutkinnon. Tutkinnossa voi suuntautua paperiteollisuuteen. Perustutkinnon voi suorittaa myös oppisopimuksella sekä näyttötutkintona. Näyttötutkintona voidaan suorittaa ammattitaidon kartuttua suorittaa paperiteollisuuden ammatti- ja erikoisammattitutkinnon.

Sellunvalmistaja

Sellunvalmistaja työskentelee sellutehtaassa kemiallisen massan eli sellun valmistuksessa. Työ on pääasiassa tuotantoprosessin valvontaa ja ohjausta valvomosta käsin. Tehtäviin kuuluu myös prosessissa ilmenevien häiriötapauksien selvittämistä ja laadunvalvontaan liittyviä mittauksia.

Työ tehdään näyttöpäätteiden äärellä äänieristetyssä valvomossa sekä tuotantohalleissa, joissa on keskeytymättä käyviä koneita ja melua. Ammatissa tarvitaan kykyä itsenäiseen työskentelyyn sekä ryhmätyöhön. Sellunvalmistajalta edellytetään vastuullisuutta, tarkkaavaisuutta ja pitkäjännitteisyyttä sekä soveltuvuutta kolmivuorotyöhön.

Ammatillisissa oppilaitoksissa voi suorittaa prosessiteollisuuden perustutkinnon. Tutkinnossa voi suuntautua paperiteollisuuteen. Perustutkinnon voi suorittaa myös oppisopimuksella sekä näyttötutkintona. Näyttötutkintona voidaan suorittaa ammattitaidon kartuttua suorittaa paperiteollisuuden ammatti- ja erikoisammattitutkinnon.

Kemianteollisuus

Kemiantekniikan insinööri

Kemiantekniikan insinöörit työskentelevät useimmiten kemianteollisuuden asiantuntija- ja esimiestehtävissä, mutta työntajana voi olla myös esimerkiksi elintarviketeollisuus. Tehtävät vaihtelevat tuotannon suunnittelu- ja käyttötehtävistä tuotekehitykseen ja ympäristönsuojeluun. Nimikkeenä voi olla esimerkiksi tuotantopäällikkö tai ympäristöinsinööri.

Työympäristö vaihtelee toimenkuvasta riippuen toimistosta laitoksen tuotantotiloihin ja valvomoihin, laboratorioihin ja asiakkaiden tiloihin. Työvälineinä käytetään mm. tietotekniikkaa, automaatioprosessien valvonta- ja säätölaitteita sekä monenlaisia laboratoriovälineitä.

Ammatti edellyttää kemian- ja prosessitekniikan tuntemusta, suunnitteluosaamista, esimiestaitoja ja yhteistyötaitoja. Tekniikan ammattikorkeakoulututkinnon insinööri (AMK) voi suorittaa kemiantekniikkaan suuntautuen. Kemian tekniikkaa voi opiskella myös yliopistojen teknisissä tieteissä. Ylempi korkeakoulututkinto on diplomi-insinööri.

Kemiantekniikan prosessinhoitaja

Kemiantekniikan prosessinhoitajat työskentelevät peruskemikaaleja ja niihin pohjautuvia tuotteita valmistavissa tuotantolaitoksissa. He toimivat tyypillisesti tuotannon käyttötehtävissä, joihin kuuluu prosessien valvontaa ja ohjaamista. Tehtäviin kuuluu myös kunnossapittoa.

Työympäristönä ovat tuotantolaitoksen valvomo ja tuotantotilat, mutta joissakin tehtävissä työskennellään myös laboratorioissa. Prosessit ovat pitkälle automatisoituja, joten työssä korostuvat valvonta- ja säätötoimpiteet. Työ on tyypillisesti kaksi- tai kolmivuorotyötä.

Ammatti edellyttää tuotantoprosessien tuntemusta, laitteiden ja koneiden hallintaa, tarkkaavaisuutta sekä kykyä itsenäiseen työskentelyyn ja ryhmätyöhön. Prosessiteollisuuden perustutkinnon voi suorittaa kemiantekniikkaan suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona kuten myös kemianteollisuuden ammattitutkinnon ja kemianteollisuuden erikoisammattitutkinnon.

Muovituotevalmistaja

Muovituotevalmistajat työskentelevät muoviteollisuuden yrityksissä, joissa he valmistavat erilaisia muo-

vituoitteita, jotka vaihtelevat elintarvikepakkausista ajoneuvojen osiin. Tyypillisiä työtehtäviä ovat koneiden käyttö, automatisoitujen prosessien valvonta, laadunvalvonta ja huoltotyöt.

Työympäristönä ovat tuotantolaitoksen tuotanto- ja valvomotilat. Työ on pitkälle automatisoitua, joten siinä korostuvat koneiden ohjelmointi sekä valvonta- ja säätötehtävät. Muovituotteita valmistetaan myös mekaanisesti työstämällä, jolloin kädentaidot korostuvat. Työ on usein vuorotyötä.

Ammatissa tarvitaan mm. tuotantoprosessien tuntemusta ja valmistusmenetelmien hallintaa sekä huolellisuutta, omaaloitteisuutta ja yhteistyötaitoja. Soveltuva koulutus on muovi- ja kumitekniikan perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona. Ammattitaidon kartuttua näyttötutkintona voidaan suorittaa myös muovimekaanikon ammattitutkinto ja muovitekniikan erikoisammattitutkinto.

Puu- ja kaluste- ja tekstiili- ja vaatetusala

Puu- ja kaluste- ja tekstiili- ja vaatetusala

Kalusteasentaja

Kalusteasentajat asentavat keittiökaluksia, kaapistojen ja huonekaluja. Ammatissa voi olla erikoistunut keittiö-, myymälä- tai ravintolakalusteisiin. Työ on pääosin kokoamista, jossa pakkauslaatikoiden osat kootaan kalusteiksi tai huonekaluiksi käsityönä. Tehtäviin voivat kuulua myös erilaiset muutos- ja korjaustyöt.

Kalusteasentajat työskentelevät yrittäjinä tai kalustetalojen palveluksessa. Työtä tehdään rakennuksilla tai asiakkaiden tiloissa, joihin kalusteet asennetaan. Työn vuoksi joutuu matkustamaan työkohteesta toiseen. Ammatissa tarvitaan kädentaitoja, teknistä osaamista, itsenäistä työtettä ja asiakaspalvelutaitoja.

Ammattiin soveltuu koulutukseksi puualan perustutkinto, jonka voi suorittaa myös näyttötutkintona. Työ opitaan usein käytännössä kokenemman kalusteasentajan kanssa työskenneltäessä.

Puuinsinööri

Puuinsinöörit työskentelevät puu- ja kaluste- ja tekstiili- ja vaatetusalan tuoteteollisuudessa johto- ja asiantuntijatehtävissä, joihin kuuluu esimerkiksi tuotteiden suunnittelua, tuotannon suunnittelua ja kehittämistä sekä työnjohtoa. Työpaikkana voi olla esimerkiksi huonekalutehdas tai saha, mutta myös suunnittelutoimisto. Tehtävänimikkeet vaihtelevat.

Työympäristö vaihtelee toimistosta tuotantohalleihin. Erityisesti markkinointitehtävissä työhön kuuluu asiakastapaamisia. Ammatissa tarvitaan puualan teknistä osaamista, taloudellista ajattelua, suunnitteluosaamista sekä esimies- ja yhteistyötaitoja. Ongelmanratkaisutaitoja tarvitaan erityisesti tuotekehitystehtävissä.

Tekniikan ammattikorkeakoulututkinnon insinööri (AMK) voi suorittaa puutekniikkaan suuntautuen. Yliopistojen teknisissä tieteissä voi opiskella puunjalostustekniikkaa ja suorittaa ylempään korkeakoulututkinnon diplomi-insinööri.

Tekstiili- ja vaatetusala

Leikkaaja, valmisvaate- ja tekstiili- ja vaatetusala

Vaatetusteollisuuden tuotannossa työskentelevä leikkaaja valvoo tietokoneella ohjatun leikkurin toimintaa. Vaikka suuremmissa tehtäissä leikkaajan työ on lähes pelkkää automaattisten toimintojen valvontaa, käytetään käsin leikkaamista vielä paljon. Esimerkiksi mallikappaleet leikataan aina käsin. Työ on ryhmätyötä.

Leikkauksen työvaiheen hoitaminen hyvin vaikuttaa materiaalin säästymiseen sekä ompelijoiden työn laatuun ja vauhtiin. Leikkaajan on tunnettava eri materiaalien ominaisuudet ja oltava tarkka työssään. Seisomatyö ja toistuvat liikkeet saattavat rasittaa niska- ja selkälihakia, allergisuus pölylle voi haitata alalla työskentelyä.

Leikkaajan ammattiin voi koulutautua suorittamalla vaatetusalan perustutkinnon. Myös käsi- ja taide- ja tekstiili- ja vaatetusalan oppilaitoksessa on mahdollista saada ammatissa vaadittava koulutus.

Tekstiili-insinööri, tekstiili- ja vaatetusala

Tekstiili-insinööri työskentelee tekstiili- ja vaatetustehtaissa työn suunnittelun, tutkimuksen, tuotekehittelyn ja laadunvalvonnan johtotehtävissä. Työhön kuuluu asiakassuhteiden hoitamista, hankintoja, henkilöstöhallintaa, koulutusta ja perehdyttämistä.

Työssä tarvitaan taloudellista ajattelua, arviointikykyä, johtamisvalmiuksia, yhteistyökykyä sekä taitoa ennakoita häiriöitä ja ratkaista ongelmia. Tekstiili-insinöörin huone sijaitsee tavallisemmin tehtaassa tai erillisessä toimistorakennuksessa. Hän liikkuu tarpeen mukaan tuotantotiloissa. Työhön saattaa kuulua myös matkustamista.

Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa tekniikan ammattikorkeakoulututkinnon insinööri (AMK) tekstiili- ja vaatetusteekniikkaan suuntautuen.

Terveydenhuollon tehtävänä on edistää terveyttä, ennaltaehkäistä sairauksia sekä parantaa ja hoitaa sairaita ihmisiä. Terveydenhuollon palveluita tuotetaan sekä julkisella että yksityisellä puolella. Julkiset terveystalot jakautuvat perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoidon. Yksityinen terveydenhuolto täydentää julkisen terveydenhuollon palveluja.

Perusterveydenhuoltoa ovat mm. terveysneuvonta, sairaanhoito, kuntoutus, mielenterveyspalvelut, hammashuolto, kouluterveydenhuolto, opiskelijoiden terveydenhuolto sekä työterveyspalvelut. Erikoissairaanhoidon on lääketieteen ja hammaslääketieteen erikoisalojen mukaista sairauksien ehkäisyä, tutkimista, hoitoa, ensihoitoa, päivystystä ja lääkinällistä kuntoutusta.

Terveydenhuoltoon kuuluu myös hammashuoltoala, jolla edistetään väestön suun terveyttä sekä ehkäistään ja hoidetaan hammassairauksia. Eläinlääkintätyö kohdistuu puolestaan tuotanto- ja lemmikkieläinten terveyden- ja sairaanhoitoon sekä eläinsuojeluun ja elintarvikevalvontaan. Apteekkiala on tärkeä osa terveydenhuoltoa, sillä apteekeissa myydään lääkkeitä ja neuvotaan niiden käytössä.

Työpaikkoja on mm. terveyskeskuksissa, sairaaloissa, neuvoloissa, lääkärikeskuksissa, työterveysasemilla, apteekeissa, yksityisillä eläinlääkäriasemilla jne. Uusia työntekijöitä tarvitaan eläkkeelle jäävien tilalle. Myös väestön ikääntyminen lisää terveydenhuoltopalveluiden kysyntää, minkä vuoksi tarvitaan enemmän henkilöstöä.

Tässä esitellään vain eräitä esimerkkejä alan ammattiteistä. Alan kaikkien keskeisten ammattien laajemmat kuvaukset ja haastattelut kokonaisuudessaan löytyvät verkkopalvelusta www.ammattinetti.fi

TERVEYDENHUOLTO

Eteenpäin

Kättilö Katrin Pernica

Työhaussa merkitsee eniten oma aktiivisuus. Ulkomaalaistaustaisen työnhakemus hukkuu helposti suureen joukkoon. Hakemuksen perään on soitettava.

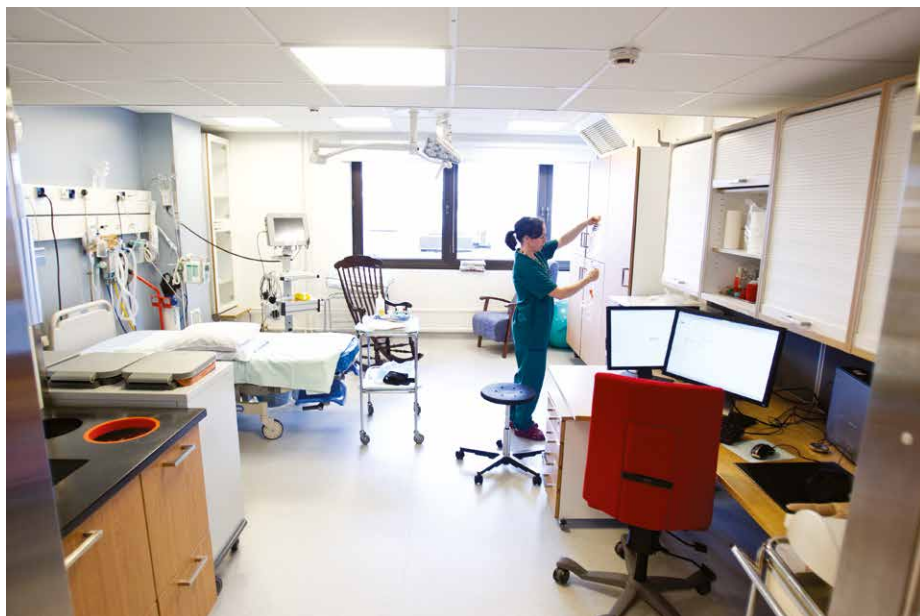
Katrin Pernica, 38, on hankkinut kaikki työpaikkansa tällä tavoin.

– Töitä on tarjolla, mutta hakijan täytyy uran alussa joustaa niin työpaikan kuin työajankin suhteen.

Sammattissa asuva Pernica on syntynyt Suomessa mutta asunut Hampurissa yli 25 vuotta. Hänen äitinsä on suomalainen, isä tsekki. Vaikka kotona puhuttiin hiukan suomea, Pernican äidinkieli on saksa.

Pernica työskentelee kättilönä Lohjan sairaalan synnytysosastolla. Hän iloitsee työstään ja tuntee onnistuneensa, kun äiti saa osastolla hyvän synnytyskokemuksen.

– Tiedän olevani unelmatyössä, vaikka

Suomeen ja matkusti lopulta paikan päälle. Yllätyksekseen hän sai vakituisen paikan matkatoimistosta. Seurasi muutto Suomeen ja tiivis suomen kielen opiskelu.

Matkailualalla kilpailun kiristyessä ja myynnin siirtyessä verkkokauppaan Pernica alkoi jälleen kerran suunnitella

samanlaista tasapainoista rauhaa mitä itse on kokenut aikidoharrastuksessaan.

Maassa vietetyt kymmenen vuotta ovat suomalaistaneet Pernicaa. Silti vastaan tulee tilanteita, joissa hän tuntee itsensä ulkopuoliseksi.

menemisen energiaa

tie kättilöksi kulki mutkien kautta.

Saksassa asuessaan Pernica aloitti luokanopettajan opinnot mutta ei kuitenkaan jaksanut innostua alasta. Hän keskeytti opinnot ja suoritti matkatoimistovirkailijan tutkinnon.

”Synnytyssalissa on tehtävä nopeita ratkaisuja. Tarvitaan ammattilaisten saumatonta yhteistyötä.”

Parin työvuoden jälkeen hän huomasi pohtivansa, miltä tuntuisi tehdä työtä Suomessa.

– Olin 27-vuotias ja sinkku. Muuttosuunnitelma toiseen maahan tuntui järkevältä.

Pernica lähetti työpaikkahakemuksia

alanvaihtoa. Hän päätyi pohdinnassaan kättilön ammattiin.

– Kättilön työ on sopivan itsenäistä ja vastuullista. Erityisetuna on tilaisuus osallistua erityiseen hetkeen toisen ihmisen elämässä.

Pernica valmistui kättilöksi Stadia ammattikorkeakoulusta vuonna 2009. Ensimmäisessä työpaikassaan Jorvin

sairaalan synnytysosastolla hän tiesi tehneensä oikean uravalinnan.

– Synnytyssalissa tunsin olevani kuin kotonani.

Pernica haaveilee pääsevänsä kehittämään synnytysvalmennusta. Hän haluaa tuoda synnytystapahtumaan

– Saksalaistaustani vuoksi erotun joukosta, mielestäni kuitenkin positiivisella tavalla.

– Mitä kauemmin ihminen asuu ulkomailla, sen voimakkaammin hän muistaa alkuperänsä. Erilaisuus on voimavara, josta on syytä tuntea ylpeyttä.

*Teksti: Tiina Simola ja Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

Lähihoitajan työ osa kuntoutusta

Lähihoitaja Satu Mäkelä

Yhteiskunta suhtautuu nuivasti päihde- ja mielen-terveyskuntoutujiin. Psykiatrisessa hoitolaitoksessa potilas saa kuntoutua ilman häpeän ja syyllisyyden tunnetta.

– Pelko leimautumisesta saattaa pitkittää hoitoon hakeutumista. Sairaus on voinut edetä niin pitkälle, että tarvitaan turvallisia hoito-olosuhteita, psykiatrista laitoshoidoa.

Lähihoitaja Satu Mäkelä, 38, työskentelee TAYS:n Pitkäniemen sairaalassa Nokialla. Neuro- ja vanhuspsykiatrian osastolla hoidetaan mielen-terveysongelmista ja muistisairauksista kärsiviä ikääntyneitä ihmisiä.

Potilaita osastolla on seitsemäntoista, nuorimmat alle kuusikymppisiä, vanhimmat lähes sata vuotta.

– Sairaala ei ole vanhuksen koti. Tuemme potilasta ja huolehdimme siitä, että kuntoutuminen voi jatkua muussa hoitoyksikössä tai kotona.

mielenterveyspotilaan

omia vahvuuksiaan ja tekee työtä aina omalla persoonallaan.

Potilaat asuvat 2-3 hengen huoneissa ja voivat vapaasti liikkua yleisissä tiloissa. Levoton potilas voi synnyttää muissa potilaissa kiukkuisuutta ja aggressiivisuutta. On vaarana, että potilas aiheuttaa vahinkoa itselleen tai

– Mielenterveystyössä tarvitaan herkkyyttä, kuuntelemisen taitoa, luovaa ongelmanratkaisukykyä ja reippautta. Positiivisuus tarttuu helposti niin potilaisiin kuin työyhteisöönkin.

Mäkelä kertoo toisinaan yllättyvänsä siitä, kuinka monisairas ihminen voikaan olla. Häntä huolestuttaa alle

Omahoitajamalliin perustuvassa psykiatrisessa hoitotyössä työntekijä on mukana potilaan arjessa. Mäkelä auttaa potilaita peseytymisissä ja pukeutumisissa, mittaa verenpaineita ja avustaa näytteiden ja sydänfilmiä ottamisessa. Työrutiineihin kuuluvat kotikäynnit sekä yhteydenpito kotiin ja viranomaisiin.

Osastolla tehdään tavallisia asioita, keskustellaan, ulkoillaan, pelataan pelejä ja katsellaan telkkaria. Joidenkin potilaiden kohdalla sanallinen vuorovaikutus toimii hyvin. Jos yhteinen kieli puuttuu, Mäkelä käyttää sanattoman viestinnän keinoja.

– Osa potilaista osallistuu mielellään tekemiseen. Osaa tarvitsee houkutelulla tavalla tai toisella. Hoitaja käyttää

”Mielenterveyskuntoutujat kärsivät ongelmista, jotka voivat koskettaa ketä tahansa meistä.”

muille. Fyysisen pakkoon turvaudutaan kuitenkin vain lääkärin harkinnan perusteella.

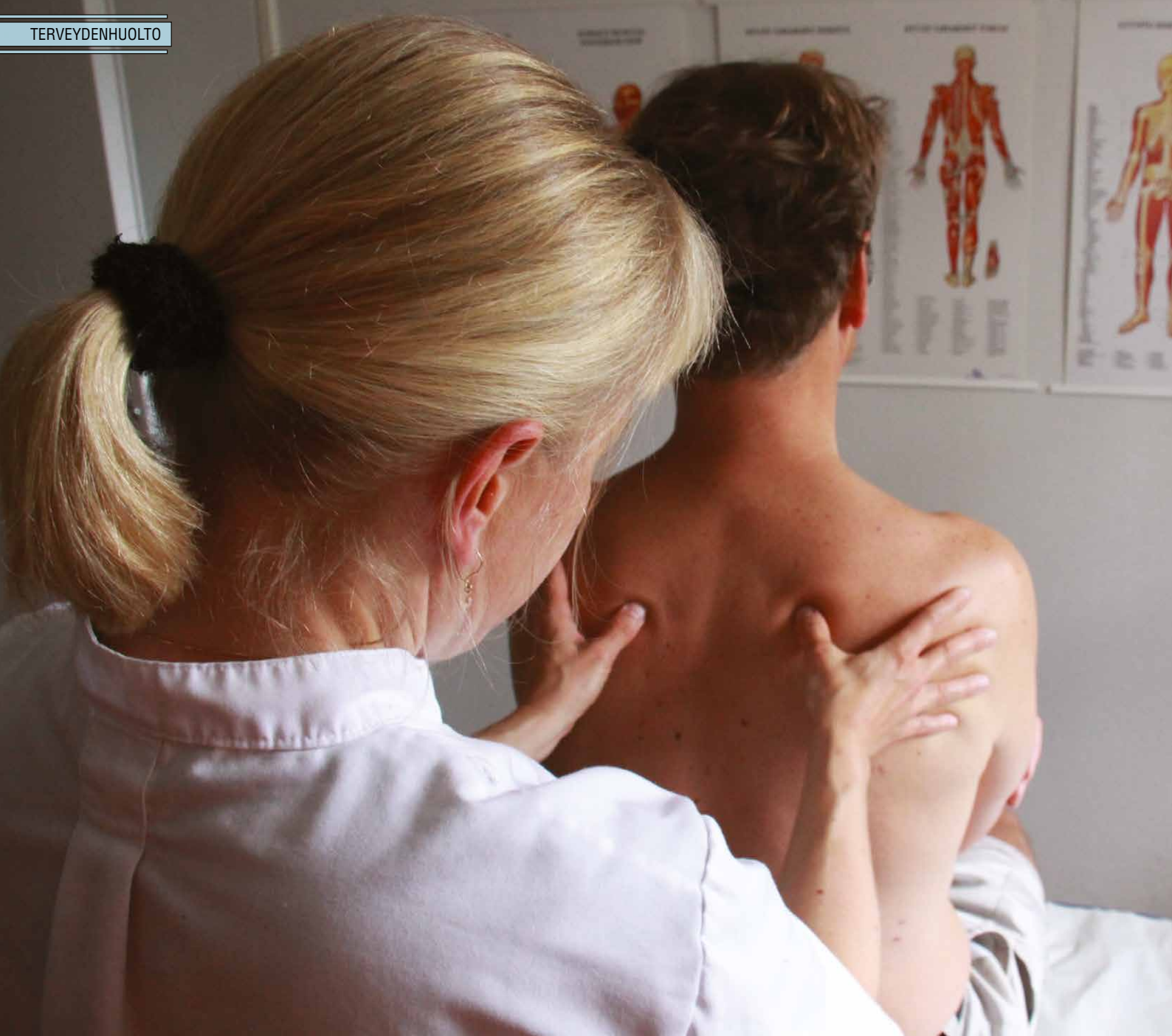
Potilaat tarvitsevat hoitajan huomiota iltaisinkin. Mäkelä ulkoilee potilaiden kanssa, keskustelee ja avustaa hoitotoimissa. Hän tapaa myös osastolla vieraillevia omaisia. Yön hiljaisina hetkinä hän tekee paperityöt ja annostelee seuraavan päivän lääkkeet.

Mäkelä tekee työtä ilolla ja suurella sydämellä.

kuusikymppisten alkoholidementia.

– Näen päivittäin liiallisen alkoholin käytön surulliset seuraukset. Tiedän rajallisuuteni. Tietyille asioille ei voi mitään. On vain hiljennettävä miettimään, mikä maailmassa on todella tärkeää.

*Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

Osteopaatti Tiina Simola

Psykologina keskustelin asiakkaan kanssa. Asiakas istui pöydän toisella puolella, minä toisella. Osteopaattina kosketan asiakasta fyysisesti, tunnustelen kudoksia ja lihaskalvoja. Silti psyyke on läsnä.

Keskustelu muuttui käsillätekemiseksi

Tiina Simola, 47, toimi kahdeksantoista vuotta psykologina. Aloittaessaan osteopatian opinnot työ muuttui hetkessä konkreettiseksi.

– Psykologin ja asiakkaan välisessä vuorovaikutuksessa toimii puhe, osteopaatin ammatissa kosketus.

Kehon tunnusteleminen käsin oli Tiina Simolalle kova haaste. Hän ei omien sanojen mukaan ollut mikään käsillätekijä.

Ennen osteopatiaopintoja Simola ehti työskennellä terveyskeskuspsykologina Kajaanissa, ammatinvalintapsykologina Kajaanissa, Lahdessa, Jämsässä, Jyväskylässä ja Orimattilassa.

Simola viihtyi ammatinvalintapsykologin työssään. Poistoyöntäviä tekijöitä

ei ollut. Silti hän alkoi harkita elämänmuutosta.

– Huomasin usein miettiväni, miksi ihminen sairastaa. Olisi mielenkiintoista tietää, mitä silloin kehossa tapahtuu.

Tutustuttuaan osteopaatin työhön Simola päätti kokeilla, hyväksyttäisiinkö hänet alan opiskelijaksi. Hyväksyttiin.

Neljä vuotta sitten hän aloitti opiskelun Metropolia Ammattikorkeakoulun hyvinvoinnin ja toimintakyvyn oppimisyhteisössä. Ala osoittautui käytännönläheiseksi jo ensimmäisillä harjoitustunneilla.

– Tutkimme alusvaatteisillamme omaa ja harjoitusparimme kehoa, luita ja luiden välejä. Arkailin aluksi, mutta arkuus katosi, ja kudosuisti kehittyi.

Anatomian ohella Simola oppi ymmärtämään myös, miltä hoito tuntuu asiakkaasta.

”Jos työ ei ole suhteessa omiin arvoihin, työ hiertää ja hankaa.”

Osteopaatit hoitavat tavallisesti tuki- ja liikuntaelsairauksia. Simolaa kiinnostavat kokonaisvaltaiset ongelmat, ahdistus, stressi ja unettomuus. Ymmärrystä helpottaa vahva psykologian tuntemus.

Jo toisena opiskeluvuotenaan Simola aloitti työskentelyn koulun klinikalla. Hän hoiti vanhuksia ja työikäisiä, kehittyi ja koki onnistumisia. Lähes viisikymppisenä hän irtisanoutui valtion turvallisuudesta virasta.

– Osa tuttavistani piti minua hulluna, osa kadehti. En loukkaannu enkä ylpistynyt. Olen oppinut luottamaan intuition, siihen miltä minusta tuntuu. Uskon, että asiat järjestyvät.

Neljän vuoden osteopatiaopinnot ovat pian ohi. Valmistujaisjuhlassa Simola aikoo nostaa hattua itselleen.

– Suoriuduin urakastani. Kaikkeaa en vielä osaa, mutta harjoittelen lisää. Minulla on ajokortti, joten voin lähteä matkaan. Osaan todistetusti ajaa oikein ja turvallisesti.

Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Harry Pulliainen

Paikka löytyi hu

onoillakin papereilla

Lääketieteen opiskelija Hannu Forstén

Peruskoulussa ja lukiossa en jaksanut opiskella. Huonolla todistuksella en saanut riittäviä lähtöpisteitä yliopiston pääsykokeeseen. Silti onnistuin hankkimaan opiskelupaikan.

Hannu Forstén, 22, haaveili pikkupoikana urheilijan urasta. Koulunkäynti ei kiinnostanut. Mukavammalta tuntui touhuta kavereiden kanssa.

Yläasteaikana Forsténin perhe muutti vuodeksi Etelä-Englantiin. Helsingissä koulu jatkui englanninkielisessä lukiossa.

– Liikunta ja luonnontieteet kiinnostivat, mutta keskiarvot laskivat.

Forstén läpäisi lukion rimaa hipoen. Huonoista papereistaan huolimatta hän päätti pyrkiä lääketieteelliseen. Ei tärpännyt. Armeijan jälkeen hän valmistustauti pääsykokeisiin huolellisemmin, mutta opiskelupaikka jäi harmittavan kauas.

Forstén työskenteli tennishallin kassalla ja valmistautui kolmanteen yritykseensä valmennuskurssin avulla. Sinnikkyys palkittiin. Opiskelupaikka löytyi Oulun yliopistosta kaksi vuotta sitten.

Kolmannella opintovuotenaan Forstén osallistuu jo kliiniseen työhön sairaalassa. Neljännen vuoden jälkeen hän saa reseptinkirjoitusoikeuden ja voi

*”Haaveista ei pidä luopua.
Pitää olla valmis tekemään
työtä niiden eteen.”*

tehdä töitä lääkärinä. Perusopinnot kestävät kaikkiaan kuusi vuotta.

– Opiskelu on vastannut odotuksiani. Jo ensimmäiset anatomian kurssit innostivat, olinhan odottanut niitä monta vuotta.

Viimeisen puolen vuoden ajan Forstén on tehnyt sekalaisia töitä Oulun yliopistollisessa keskussairaalassa, Laakson sairaalassa Helsingissä ja viimeksi kaupungin laboratorioissa Malmilla.

– Teen potilastyötä ja otan verinäytteitä, jota opinnoissa ei juurikaan harjoitella. Mahtavaa, herään töihin jo aamuviideltä, mutta olen aivan innoissani.

Lääketiede kiehtoo Forsténia, sillä että lääkäriin ammatissa on tarjolla uutta opittavaa. Työskentely ulkomailla kiinnostaa, samoin erikoistuminen urheilulääketieteeseen.

Forstén pitää vahvuutenaan rentoa työtettä. Hän tulee toimeen ihmisten kanssa eikä murehdi turhia.

– Hyvä lääkäri on osaava ja empaattinen. Hän kuuntelee potilasta ihan oikeasti.

*Teksti: Tiina Simola ja Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki*

Apteekkiala

Apteekkari

Apteekkari on apteekin johtaja ja yrittäjä, joka vastaa yrityksensä toiminnasta, asiakaspalvelun kehittämisestä sekä apteekin taloudesta ja henkilökunnasta. Apteekkarin työn olennainen osa on seurata toimintaympäristössä ja lääkealalla tapahtuvaa kehitystä. Esimiehenä apteekkari valvoo apteekin henkilökunnan työtä. Apteekkarit osallistuvat itsekin asiakaspalveluun.

Apteekkarit toimivat itsenäisinä yrittäjinä. Työpaikkoja on myös sairaala-apteeekeissa ja yliopistollisten sairaaloiden apteeekeissa. Apteekit ovat siistejä ympäristöjä hyllyineen ja palvelutiskeineen. Muun henkilökunnan määrä riippuu apteekin koosta. Yrittäjänä toimivan apteekkarin työajat ovat usein epäsäännölliset.

Ammatissa tarvitaan apteekkialan tuntemusta, lääkkeiden tieteellistä tuntemusta, liiketoiminnan osaamista, esimiestäitoja ja asiakaspalvelutaitoja. Apteekkari kantaa ympärivuorokautista vastuuta apteekin toiminnasta ja taloudesta sekä potilasturvallisuudesta. Apteekkarilta edellytetään proviisorin tutkintoa, joka on farmasian alan ylempi korkeakoulututkinto.

Farmaseutti

Farmaseutti on lääkkeiden ja lääketoimien asiantuntija. Farmaseutin työ apteekissa on pääasiassa asiakaspalvelutyötä. Hän neuvoo asiakkaita lääkkeiden käytössä ja opastaa heitä myös itsehoitovalmisteiden käytössä. Sairaala-apteeekeissa työskentelevä farmaseutti hankkii ja varastoi lääkevalmisteet sairaalan tarpeisiin. Lääketeollisuudessa farmaseutit toimivat lähinnä työnjohdotehtävissä, markkinoinnissa lääkeesittelijöinä.

Farmaseutit työskentelevät pääasiassa yksityisissä apteeekeissa, joissa he työskentelevät sekä asiakkaiden parissa että muiden farmaseuttien ja proviisorien kanssa. Työssään farmaseutti käyttää tietotekniikkaa sekä lääkevalmistuksessa tarvittavia laitteita. Työaika vaihtelee apteekin aukioloajoista riippuen. Sairaala-apteeekeissa työhön saattaa kuulua päivystystä. Lääketeollisuudessa työ voi olla vuorotyötä.

Farmaseutilta edellytetään vankkaa tietoa lääkeaineista ja niiden vaikutuksista. Ammatissa tarvitaan myös asiakaspalvelutaitoja, tarkkuutta ja huolellisuutta. Yliopistoissa voi suorittaa farmaseutin tutkinnon.

Lääketeknikko

Lääketeknikot toimivat erilaisissa avustavissa tehtävissä apteeekeissa. He tekevät muun muassa toimistotöitä sekä varastonhoitoon liittyviä töitä vastaten mm. tilausten tekemisestä, saapuvan tavaran vastaanottamisesta, tarkistamisesta ja varastoinnista. Sairaala-apteeekeissa ja terveyskeskusten lääkekeskuksissa tehtäviin kuuluu enemmän lääkkeen valmistukseen liittyviä tehtäviä kuin tavallisessa apteekissa.

Lääketeollisuudessa tutkitaan laboratorioissa valmisteiden laatua ja ominaisuuksia. Tuotannossa tehtäviin kuuluu osallistuminen lääkkeiden valmistukseen. Lääketukku-kaupoissa työtehtävät liittyvät mm. varastointiin ja apteekkien lääketilauksiin.

Apteeekeissa työ tehdään toimisto-, asiakas- ja varastotiloissa. Lääke-tehtaissa työtilat ovat erittäin hygieniset, ja työympäristössä on paljon koneita ja laitteita. Työaika vaihtelee apteekin aukioloajoista riippuen. Sairaala-apteeekeissa työhön saattaa kuulua päivystystä. Lääketeollisuudessa työ voi olla vuorotyötä.

Apteekkityö edellyttää palvelualltiutta ja joustavuutta. Työssä on noudatettava suurta tarkkuutta ja annettuja ohjeita. Lääkealan perustutkinnon voi suorittaa apteekkialaan suuntautuen, jolloin tutkintonimike on lääketeknikko. Lääkealaan suuntautuen tutkintonimike on farmanomi. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona.

Eläinlääkintätyö

Eläinlääkäri

Eläinlääkärit huolehtivat eläinten hyvinvoinnista, terveyden- ja sairaudenhoidosta, eläinsuojelusta sekä elintarvikkeiden tuotantoympäristön valvonnasta ja elintarvikehygienias-

ta. Työnkuva riippuu pitkälti työnantajasta. Eläinlääkäreitä työskentelee kuntien, valtion, yliopistojen ja teollisuuden palveluksessa sekä yksityisillä eläinlääkäriasemilla ja ammatinharjoittajina.

Työympäristö vaihtelee työnantajasta riippuen klinikalta maataloilta ja virastojen toimistohuoneisiin. Kliinistä työtä tekevä eläinlääkäri joutuu toisinaan hoitamaan eläimiä myös ulkona kaikkina vuodenaikoina. Työssä käytetään erinäisiä lääkintä- ja hoitovälineitä. Työn vuoksi käydään hoitamaissa eläimiä myös paikan päällä.

Ammatissa tarvitaan laajan tieteellisen tiedon hallintaa sekä kykyä soveltaa sitä käytäntöön. Työssä on osattava käsitellä eläimiä. Kädentaidot ja päätöksentekokyky ovat tarpeen. Asiakaspalvelutaitoja tarvitaan eläinten omistajien kanssa. Allergiat ovat haitaksi kliinisessä työssä toimiville eläinlääkäreille. Helsingin yliopistossa voi opiskella eläinlääketiedettä ja suorittaa ylempään korkeakoulututkinnon eläinlääketieteen lisensiaatti.

Eläinlääkintätyö

Eläinlääkintätyö vastaa eläinten perushoidosta. Tehtäviin kuuluvat eläinten hyvinvoinnista huolehtiminen, päivittäiset ruokinta- ja hoitotyöt, tilojen siivous, varastojen täydennys ja ulkoilutus. Eläinlääkintätyö hoitavat työpaikan mukaan tuotantotai pieneläimiä, jotka ovat esimerkiksi nautoja, sikoja, kanoja tai lemmikkieläimiä kuten koiria ja kissoja.

Pieneläinlääkintätyö suuntautunut eläinlääkintätyö voi toimia avustajana eläinlääkärin vastaanotolla. Lemmikkieläinlääkintätyö tai eläintarvikeliik-keessä eläinlääkintätyö toimii myyntitehtävissä. Muita työpaikkoja ovat esimerkiksi eläinlääkintätyö, eläintarhat ja maatilat. Työtä tehdään sekä sisä- että ulkotiloissa erilaisia apuvälineitä käyttäen. Työajat vaihtelevat työpaikoittain.

Ammatissa on tunnettava hoidettavat eläimet sekä osattava käsitellä niitä oikein. Eläinten parissa työskentely vaatii rauhallisuutta ja määrätietoista otetta sekä vastuullisuutta. Työssä tarvitaan sopeutumista vaihteleviin olosuhteisiin. Eläinlääkintätyö ei sovi eläimille allergisille. Maatalousalan perustutkinnon voi suorittaa eläinlääkintätyöön suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona. Perustutkinnon voi suorittaa myös oppisopimuskoulutuksena tai näyttötutkintona.

Hammashuoltoala

Hammaslääkäri

Hammaslääkäri on erikoistunut tutkimaan, hoitamaan ja ehkäisemään suun ja leukojen alueen sairauksia ja vammoja. Työn tavoitteena on suun terveydentilan kohentaminen, suu- ja hammassairauksien parantaminen sekä niiden ennaltaehkäisy ja vähentäminen. Tehtäviin kuuluu mm. tutkimuksia sekä hampaiden paikkaamista ja oikomista. Tärkeä osa työtä on opastaa asiakkaita huolehtimaan suunsa terveydestä.

Hammaslääkärit työskentelevät pääasiassa terveyskeskuksissa ja keskussairaaloissa sekä yksityis-hammaslääkäreinä tai niiden palveluksessa. Työympäristönä on vastaanotto, jossa työskennellään yhdessä hammashoitajan ja myös suuhygienistin kanssa. Työ on pääasiassa päivätöitä, mutta asiakaspalvelu vaatii usein myös iltavastuuta.

Ammatissa on tunnettava suun ja leukojen alueen sairaudet ja vammat sekä niiden hoito. Työssä tarvitaan asiakaspalvelutaitoja, vuorovaikutustaitoja, kädentaitoja, tarkkuutta ja kykyä ymmärtää ja kuunnella potilasta. Yliopistoissa voi opiskella hammaslääketiedettä ja suorittaa ylempään korkeakoulututkinnon hammaslääketieteen lisensiaatti.

Lähihoitaja, hammashoitaja

Suun ja hampaiden hoitoon suuntautunut lähihoitaja osallistuu suun alueen sairauksien tutkimukseen ja hoitoon yhteistyössä hammaslääkärin kanssa. Hän vastaa osaltaan vastaanoton toimintavalmiudesta. Hammashoitaja varaa instrumentit ja tarveaineet valmiiksi sekä ohjantaa ja vastaanottaa kulloinkin käytettävät instrumentit hammaslääkärin työskentelyn aikana. Hoidon jälkeen hän huolehtii huoltamisesta ja desinfiointista.

Työpaikkoja ovat terveyskeskusten hammashoitajat, hammaslääkäriasemat, sairaalat, laitokset ja hammastarvikeliikkeet. Työtä tehdään vastaanottotiloissa ja toimistossa. Ammatissa tehdään myös ilt- ja viikonlopputyötä.

Lähihoitajan/hammashoitajan ammatti on palveluammatti, joka edellyttää asiakaspalveluosaamista sekä vuorovaikutus- ja ryhmätöitäitoja. Työssä tarvitaan myös järjestelykykyä ja kätevyyttä. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon, lähihoitaja, voi suorittaa suu- ja hammashoittoon suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona.

Suuhygienisti

Suuhygienistin työn tavoitteena on asiakkaan hyvinvoinnin edistäminen, suu- ja hammassairauksien parantaminen sekä niiden ennaltaehkäisy ja vähentäminen. Tehtäviin kuuluvat mm. asiakkaiden ohjaus ja opastus suun itsehoitoon sekä hammaskiiven poisto, hampaiden pinnoitus ja fluorikäsittelyt. Suuhygienisti tekee myös erilaisia toimistotehtäviä sekä huolehtii työympäristön ja -välineiden puhtaudesta.

Suuhygienisti voi työskennellä esimerkiksi terveyskeskuksen hammashoitolassa, yksityisellä hammaslääkäriasemalla tai omalla vastaanotolla. Suuhygienisti työskentelee itsenäisesti ja vastaa osaltaan potilaansa hoidosta, mutta tekee yhteistyötä hammaslääkäreiden, hammashoitajien ja muiden terveydenhuollon ammattilaisten kanssa. Ammatissa käydään valistamassa myös kouluissa.

Ammatissa tarvitaan alan uusimman tekniikan ja muuttuvien materiaalien käytön hallintaa. Työssä tarvitaan hyvää palveluasennetta, kykyä itsenäiseen työskentelyyn, vuorovaikutus- ja ryhmätöitäitoja sekä järjestelykykyä, tarkkuutta ja käden taitoja. Ammattikorkeakouluissa voi opiskella suun terveydenhuoltoa ja suorittaa sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon suuhygienisti (AMK).

Terveydenhuoltoala

Bioanalytiikko

Bioanalytiikko tekee laboratoriotutkimuksia sekä vastaa niiden luotettavuudesta ja tulosten raportoinnista. Tehtäviin kuuluvat mm. asiakaspalvelu sekä näytteiden otto, käsittely, analysointi ja tulosten raportointi. Tutkimusten tuloksia käytetään mm. terveyden edistämiseen, sairauksien osoittamiseen, hoidon vaikuttavuuden arviointiin sekä ympäristön tilan seurantaan.

Työpaikkoja ovat esimerkiksi terveyskeskusten, sairaaloiden, yliopistojen ja lääketieteellisten tutkimuslaitosten laboratoriot sekä yksityiset laboratoriot. Työtä tehdään sekä laboratorioissa tutkimusvälineiden avulla että hoito-osastoilla ja potilaiden kodeissa. Ammatissa toimitaan yhteistyössä mm. toisten bioanalytikoitten, laboratoriolääkäreiden, sairaalakemistien ja hoito-osastojen henkilökunnan kanssa.

Työssä tarvitaan laboratoriotutkimusten hallintaa ja teknistä osaamista sekä kädentaitoja ja tarkkuutta. Ammatti vaatii myös asiakaspalvelutaitoja, huolellisuutta ja vastuul-

lisuutta sekä kykyä työskennellä itsenäisesti ja työryhmän jäsenenä. Ammattikorkeakouluissa voi opiskella bioanalytiikkaa ja suorittaa sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon bioanalytiikko (AMK).

Ensihoitaja

Ensihoitaja hoitaa äkillisesti sairastuneita ja kiireellistä hoitoa tarvitsevia potilaita sekä sairaaloissa että sairaankuljetuksessa. Ensihoidossa sairastuneen tai vammautuneen potilaan tila arvioidaan ja potilaan peruselintoiminnot pyritään käynnistämään, ylläpitämään ja turvaamaan. Ensihoitajalla on sairaanhoitajan pätevyys.

Ensihoitajat työskentelevät mm. terveyskeskusten ja sairaaloiden päivystysvastaanotoilla ja poliklinikoilla, valvonta- ja teho-osastoilla sekä sairaankuljetusyksiköissä. Työympäristö vaihtelee onnettomuuspaikoilta asiakkaiden koteihin ja sairaaloiden teho-osastoille. Työ on yleensä vuorotyötä.

Ensihoitotyö edellyttää merkittävää lääketieteellistä osaamista. Tiedot ja taidot on osattava soveltaa käytännön hoitotyössä. Ammatissa tarvitaan hyvää tilannetajua ja kykyä tehdä itsenäisesti päätöksiä. Työssä tarvitaan hyviä vuorovaikutustaitoja, stressinsietokykyä ja myös riittäviä fyysisiä valmiuksia. Ammattikorkeakouluissa voi opiskella ensihoitoa ja suorittaa sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon ensihoitaja (AMK).

Fysioterapeutti

Fysioterapeutti on terveiden ja sairaiden ihmisten liikkumis- ja toimintakyvyn asiantuntija. Tehtäviin kuuluu arvioida asiakkaan liikkumista, toimintakykyä ja toimintarajoitteita. Fysioterapian menetelmiä ovat terveyttä ja toimintakykyä edistävä ohjaus ja neuvonta, terapeuttinen harjoittelu, manuaalinen ja fysikaalinen terapia, apuvälinepalvelut ja toimintaympäristön suunnittelu ja ergonomia.

Fysioterapeutit työskentelevät mm. sairaaloissa, tutkimus- ja hoitolaitoksissa, kuntoutuslaitoksissa ja yrittäjinä. Työtä tehdään omassa työtilassa ja tarpeen vaatiessa muuallakin. Ammatissa toimitaan yhteistyössä muiden asiakkaan hoitoon osallistuvien terveydenhuollon ammattilaisten kanssa.

Ammatissa on hallittava fysioterapian teoriat ja menetelmät. Työssä tarvitaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja sekä kykyä itsenäiseen työskentelyyn. Hyvä yleiskunto ja normaalit aistit ovat työssä tarpeen.

Liikunnallisista taipumuksista sekä koordinaatio- ja rytmitajusta on työssä hyötyä. Ammattikorkeakouluissa voi opiskella fysioterapiaa ja suorittaa sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon fysioterapeutti (AMK).

Hieroja

Hieroja käsittelee asiakkaan lihakset ja lihassyhmät erilaisin ottein niiden rentouttamiseksi. Hierontaa käytetään mm. fyysisistä suorituksista tai tapaturmista seuranneiden lihasten jännitystilojen ja kipujen laukaisuun. Tehtäviin kuuluu myös selvittää asiakkaan terveydentila hieronnan kannalta, tutkia kudosten ja nivelten liikkuvuutta, laatia hoitosuunnitelma sekä ohjata ja neuvoa asiakasta.

Hieroja työskentelee useimmiten yrittäjänä omissa työtiloissaan tai asiakkaan kotona. Hierojoja työskentelee myös erilaisissa hoitolaitoksissa, kylpylöissä ja liikuntakeskuksissa. Hierontakäsittely kestää noin puolesta puoleentoista tuntiin kerralla. Tarvittaessa käytetään pintalämpö- tai kylmähoitoja. Työtä tehdään myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Ammatissa tarvitaan hierontaosaamisen lisäksi kätevyyttä, tuntoaistien herkkyyttä ja hyvää fyysistä kuntoa. Asiakaspalvelu- ja vuorovaikutustaidot ovat työssä tarpeen. Koulutusta järjestävät mm. hierojakoulut, urheiluoipistot ja terveydenhoitoalan oppilaitokset. Hierojan ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon voi suorittaa näyttötutkintona. Koulutettu hieroja on suorittanut hierojan ammattitutkinnon.

Kättilö

Kättilö on terveydenhoidon ammattilainen, joka ohjaa ja opastaa odottavia äitejä raskauden aikana, avustaa äitiä synnytyksen aikana sekä hoitaa äitiä ja lasta synnytyksen jälkeen. Kättilöllä on sairaanhoitajan pätevyys. Kättilöt hoitavat myös naistentautipotilaita sekä työskentelevät perhesuunnittelun ja ehkäisyn tehtävissä.

Kättilöitä työskentelee mm. terveyskeskusten äitiys- ja ehkäisyneuvoloissa, sairaaloiden äitiyspoliklinikoilla sekä synnytys- ja naistentautien osastoilla ja -poliklinikoilla. Työtä tehdään yhdessä mm. gynekologien kanssa. Työ sairaalassa on yleensä kolmivuorotyötä, muualla säännöllistä päivätyötä.

Ammatissa tarvitaan oman alan tietojen hallintaa sekä menetelmien tuntemusta. Erittäin vastuullinen työ edellyttää päätöksentekokykyä, ongelmanratkaisutaitoja ja kädentaitoja. Ammatissa tarvitaan hyviä vuorovaikutustaitoja ja ryhmätöitäitoja

sekä hienotunteisuutta. Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon voi suorittaa hoitotyöhön suuntautuen, jolloin tutkintonimike on kättilö (AMK).

Lähihoitaja, sairaanhoito ja huolenpito

Sairaanhoitoon ja huolenpitoon suuntautunut lähihoitaja (perushoitaja) osallistuu eri-ikäisten potilaiden sairauksien hoitoon sekä huolehtii heidän perustarpeista. Työn sisältö painottuu eri tavoin eri laitos- ja työyksiköissä. Tehtäviin kuuluu mm. hoitotoimenpiteisiin osallistumista sekä potilaan auttamista ruokailussa, peseytymisessä ja pukeutumisessa. Työhön kuuluu myös toimistotehtäviä ja ajanvarausten hoitamista.

Työpaikkoja on sairaaloiden ja terveyskeskusten eri osastoilla, työterveys- huollossa, yksityisillä lääkäriasemilla, vanhainkodeissa, kotisairaanhoidossa ja avohoidossa sekä erilaisissa terveys- ja sosiaalialan hoitolaitoksissa. Ammatissa työskennellään muiden terveydenhuollon ja sosiaalialan ammattilaisten kanssa. Sairaaloissa tehdään kolmivuorotyötä.

Ammatissa on osattava soveltaa teorian tiedot käytännön hoitotyöhön. Ihmisläheisessä työssä tarvitaan vuorovaikutus- ja ryhmätöitäitoja sekä joustavuutta ja keskustelutaitoja. Vastuullisuus, kädentaidot, huolellisuus ja pitkäjännittäisyys ovat työssä tarpeen. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon, lähihoitaja, voi suorittaa sairaanhoitoon ja huolenpitoon suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona.

Lääkintävahtimestari-sairaankuljettaja

Lääkintävahtimestari-sairaankuljettajien työtehtävät vaihtelevat työpaikkojen mukaan. Ensihoito- ja sairaankuljetusyksiköissä lääkintävahtimestari osallistuu äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen hoitoon jo onnettomuuspaikalla sekä sairaankuljetukseen. Päivystyspoliklinikoilla toimitaan osana ensiapua ja kiireellistä hoitoa tarvitsevien potilaiden hoitotiimiä. Nimike on lääkintävahtimestari tai sairaankuljettaja.

Työpaikkana on sairaalan päivystyspoliklinikka, terveyskeskuksen päivystys, osasto tai sairaankuljetusyksikkö. Työpaikkoja on myös palo- ja pelastuslaitoksissa sekä sairaankuljetusyrityksissä. Työympäristö vaihtelee ambulanssista onnettomuuspaikoille ja poliklinikoilta terveyskeskuksiin. Ammatissa työskennellään yhdessä muiden terveydenhuollon ammattilaisten kanssa. Työ on vuorotyötä, johon kuuluu päivystystä.

Ammattiosaamisen lisäksi työssä on pystyttävä nopeasti arvioimaan potilaan tila ja hoidon tarve. Kiireelliset ja odottamattomat työtehtävät edellyttävät nopeaa päätöksentekokykyä. Työssä vaaditaan hyvää yhteistyökkyä ja vuorovaikutustaitoja. Hyvä fyysinen ja psyykinen kunto ovat välttämättömiä. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon, lähihoitaja, voi suorittaa ensihoitoon suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona.

Lääkäri

Lääkärin tehtävänä on auttaa potilaitaan näiden sairauksien tunnistamisessa ja hoidossa. Keskeistä on sairauden tai vamman oikea diagnoosi, jonka perusteella lääkäri päättää annettavasta hoidosta. Työhön kuuluu myös sairauksien ennaltaehkäisy ja terveiden elintapojen edistäminen. Lääkäri voi työskennellä erikoistumisalansa mukaisesti mm. yleislääkärinä, psykiatrina, kirurgina tai tutkijana.

Lääkäreitä työskentelee mm. sairaaloissa ja terveyskeskuksissa sekä yksityislääkäreinä omilla vastaanotollaan. Työtä tehdään toimenkuvan mukaan vastaanotolla, osastoilla, onnettomuuspaikoilla jne. Potilastyön lisäksi tehtäviin kuuluu myös hallinto- ja toimistotyötä ja esimerkiksi kouluttamista. Työ on usein kiireistä vuorotyötä.

Vastuullisessa ammatissa tarvitaan lääketieteellisen asiantuntemuksen sekä menetelmien hallinnan lisäksi asiakaspalvelu- ja vuorovaikutustaitoja sekä ryhmätyötaitoja. Työ edellyttää kykyä itsenäiseen päätöksentekoon ja vastuunkantoon. Lääkärin on osattava kuunnella sekä ilmaista itseään selkeästi. Ammatti edellyttää hyvää stressinsietokykyä. Lääketieteen kehitys edellyttää oman alan seuraamista ja täydennyskouluttautumista.

Yliopistojen lääketieteellisissä tiedekunnissa voi suorittaa lääketieteen lisensiaatin tutkinnon, joka on lääkärin perustutkinto. Useimmat lääkärit suorittavat peruskoulutuksen jälkeen erikoislääkärin tutkinnon.

Optikko

Optikko tekee näöntutkimuksia sekä kartoittaa ja sovittaa asiakkaalle sopivia silmä- ja piilolaseja sekä optisia apuvälineitä. Olennainen osa työtä on asiakkaan opastaminen silmälasien, piilolasien ja näönhuoltovälineiden käytössä. Työhön kuuluvat myös silmälasien huolto- ja korjaustyöt sekä valmistus.

Työpaikkana on useimmiten optikkoliike, jossa toimitaan työntekijänä tai

yrityksenä. Liikkeessä työskennellään myyntityössä asiakkaiden parissa sekä yhdessä liikkeen muiden työntekijöiden kanssa. Työ on pääasiassa päivätyötä.

Ammatissa tarvitaan optiikan tuntemusta sekä asiakaspalvelutaitoja ja vuorovaikutustaitoja. Työssä tarvitaan tarkkuutta, huolellisuutta ja optisten laitteiden käytön hallintaa. Ryhmätyötaitot ovat tarpeen. Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon optometristi (AMK) voi suorittaa optometriä opiskellen.

Ravitsemusterapeutti

Ravitsemusterapeutti antaa ravitsemusneuvontaa sekä suunnittelee potilaille tai asiakkaille yksilöllisiä ruokavalioita ja seuraa niiden toteutusta. Terveystieteiden toimivien ravitsemusterapeuttien työhön kuuluu lisäksi eri sairauksien vaatimat ravitsemushoidot.

Ravitsemusterapeutteja työskentelee mm. terveyskeskusten, sairaaloiden, kuntoutuslaitosten, lääkärisemien ja työterveyshuollon ravitsemusterapeutteina. Työympäristö vaihtelee työhuoneesta keittiöihin ja potilaiden tai asiakkaiden luokse. Itsenäinen asiantuntijatyö edellyttää vuorovaikutus-, neuvonta- ja esiintymistaitoja.

Ravitsemusterapeutin on tunnettava mm. ravitsemusterapiat, ravitsemustilan ja ruoankäytön selvittämismenetelmät, ruokavaliot, ravitsemushoidot sekä elintarvikkeet ravintosisältöineen. Työssä tarvitaan kykyä itsenäiseen työskentelyyn sekä ryhmätyötaitoja, vuorovaikutustaitoja ja selkeää ilmaisua. Yliopistoissa voi opiskella ravitsemustiedettä ja suorittaa ylempään korkeakoulututkinnon terveystieteiden maisteri.

Osteopaatti

Osteopaatti on erikoistunut tuki- ja liikuntaelimestön sairauksien kliiniseen tutkimiseen ja manuaaliseen hoitoon. Osteopaatti pyrkii palauttamaan normaalin liikkuvuuden ja toimivuuden muun muassa nivelten, hermoston ja pehmytkudosten käsittelyllä. Osteopaatilla on koulutuksensa perusteella valmius itsenäisesti tutkia potilas ja tehdä osteopaattinen diagnoosi tilanteesta. Asiakkaat/potilaat kärsivät yleensä niskä- ja hartia-kivuista ja selkävaihoista sekä urheiluvammoista tai päänsärystä.

Osteopaatti työskentelee yleensä yrittäjänä omissa työtiloissaan. Osteopaatti tekee yhteistyötä muun terveydenhuollon henkilöstön kanssa. Työaikoihin vaikuttavat asiakkaan/potilaan toivomukset, joten työtä tehdään myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Osteopaatin työ on itsenäistä ja vastuullista. Työ edellyttää herkkää tuntoaistia, kätevyttä, hyvää fyysistä kuntoa ja ihmissuhdetaitoja. Ammattikorkeakoulussa voi suorittaa sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon osteopaatti (AMK).

Röntgenhoitaja

Röntgenhoitaja tutkii ja hoitaa potilaita diagnostisen ja terapeutin radiografian menetelmin. Kuvantamismenetelmiä ovat mm. röntgen-tutkimukset, isotooppi-, magneetti- ja ultraäänitutkimukset. Tehtäviin kuuluu myös osallistua sädehoitojen antamiseen.

Röntgenhoitajat työskentelevät useimmiten terveyskeskusten röntgenosastoilla sekä sairaaloiden röntgen-, isotooppi- ja sädehoitosastoilla. Ammatissa työskennellään mm. lääkärin ja sairaalafyysikon kanssa.

Ammatissa tarvitaan käytettävien laitteiden hallintaa sekä vuorovaikutustaitoja ja tarkkuutta. Yhteistyö muun terveydenhuollon henkilökunnan kanssa edellyttää ryhmätyötaitoja. Ammattikorkeakouluissa voi opiskella radiografiaa ja sädehoitoa ja suorittaa sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon röntgenhoitaja (AMK).

Sairaala-apulainen

Sairaala-apulainen vastaa potilaan perushoidon tehtävistä. Työnkuvaan kuuluvat mm. potilaan henkilöhygienian liittyvät tehtävät, ruokailusta ja välipalojen valmistamisesta huolehtiminen, tilojen siivous, tekstiilien puhtaanapito ja hoitovälineiden huolto. Sairaala-apulainen ei ole koulutettu terveydenhuoltoalan ammattilainen, mutta hänen tekemälään työllä on suuri merkitys potilaiden hoidon kannalta.

Sairaala-apulaisia työskentelee sairaaloissa, terveyskeskuksissa ja vanhainkodeissa. Työympäristö vaihtelee potilasosastoilta keittiöihin ja muihin tiloihin. Siivoustyössä käytetään apuna erilaisia koneita. Työ on yleensä 2-vuorotyötä.

Työ on ihmisläheistä, joten vuorovaikutus- ja yhteistyötaitot ovat tarpeen. Ammatissa tarvitaan järjestelmällisyyttä sekä hyvää fyysistä kuntoa, sillä työhön kuuluu mm. potilaiden nostamista. Kotityö- ja puhdistuspalvelujen perustutkinnon voi suorittaa puhdistuspalveluihin suuntautuen. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös laitoshoitajan ammattitutkinnon.

Sairaanhoitaja

Sairaanhoitaja on hoitotyön ammattilainen, jonka tehtäviin kuuluvat mm. hoitotyö, lääkehoito ja tutkimusten tekeminen. Tehtäviin kuuluu myös neuvontaa, ohjausta ja tukemista terveyden edistämiseksi ja sairauksien hoidossa. Sairaanhoitajat pitävät myös vastaanottoa pitkäaikaista hoidon seurantaan tarvitseville.

Sairaanhoitaja työskentelee mm. sairaaloissa, terveyskeskuksissa ja kuntoutuslaitoksissa. Työympäristö vaihtelee työpaikan mukaan. Työtä tehdään ryhmässä, johon kuuluu esimerkiksi lääkäreitä ja muita sairaanhoitajia. Työssä on hallittava lukuisten teknisten laitteiden käyttö. Sairaanhoitajat tekevät usein kolmi-vuorotyötä.

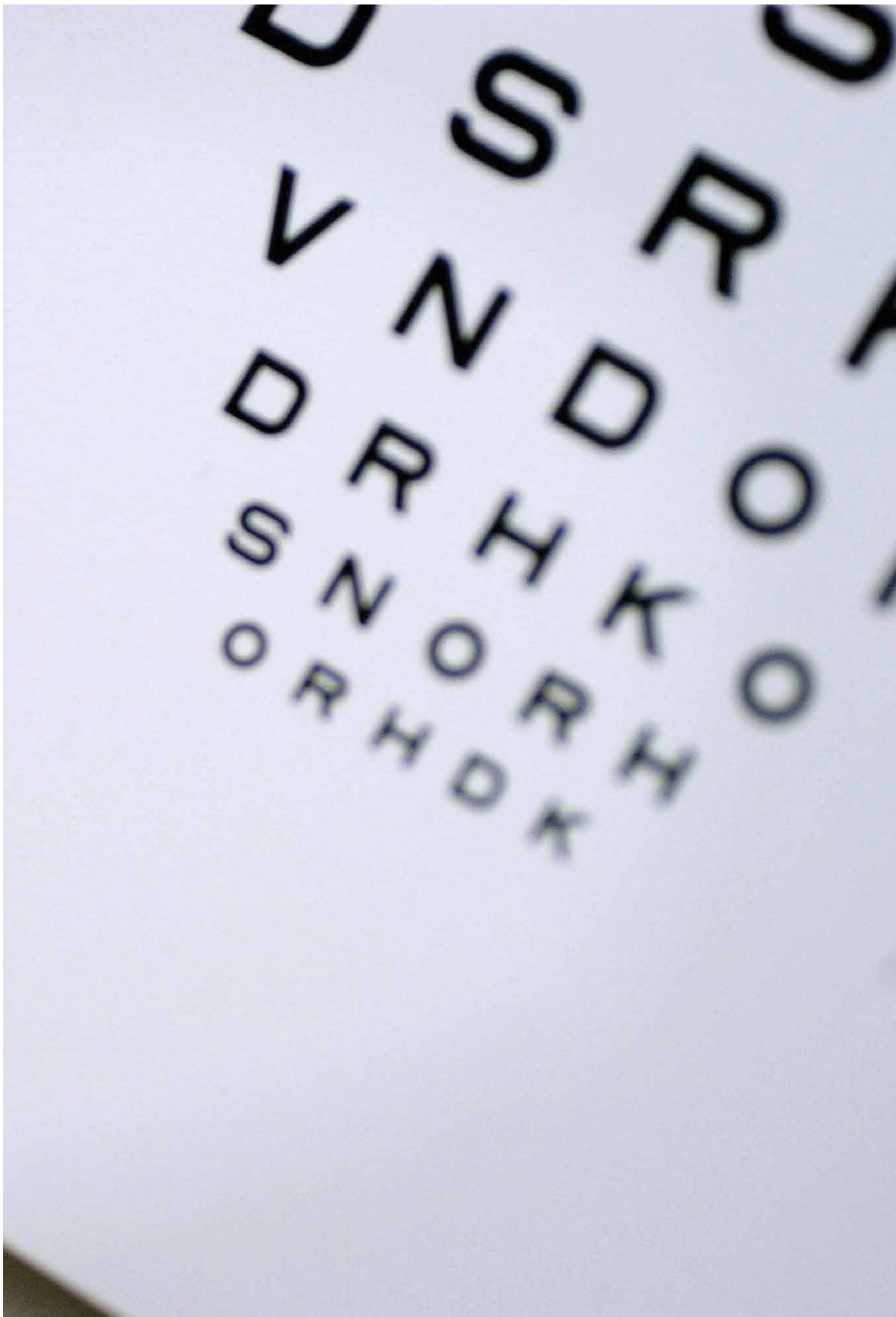
Vastuullinen ammatti edellyttää hyviä tietoja ja käytännöllisiä taitoja sekä vuorovaikutustaitoja. Työssä tarvitaan sekä kykyä itsenäiseen työskentelyyn että ryhmätyötaitoja. Tarkkuus, huolellisuus ja hyvä stressinsietokyky ovat tarpeen. Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon sairaanhoitaja (AMK) voi suorittaa hoitotyöhön suuntautuen.

Terveystieteidenhoitaja

Terveystieteidenhoitajan keskeisenä tehtävänä on yksilöiden ja ryhmien terveyden edistäminen sekä sairauksien ja ongelmien ehkäisy ja varhainen toteaminen. Terveystieteidenhoitaja aktivoi eri-ikäisiä ihmisiä huolehtimaan omasta terveydestään ja elinympäristöstään. Tehtäviin kuuluvat mm. terveystarkastukset, neuvonta ja erilaiset sairaanhoitotoimenpiteet. Terveystieteidenhoitajalla on sairaanhoitajan pätevyys.

Terveystieteidenhoitajan työpaikkoja ovat mm. terveyskeskukset, yksityiset lääkäriasemat, työterveysasemat ja oppilaitokset. Työtä tehdään erikäisten asiakkaiden ja potilaiden kanssa. Työ on itsenäistä, mutta siihen kuuluu yhteistyötä muun terveydenhuollon ja työpaikan henkilökunnan kanssa. Terveystieteidenhoitajan työ on pääasiassa päivätyötä.

Terveystieteidenhoitajan on osattava soveltaa laajaa teoreettista tietoa käytäntöön. Vastuullinen ammatti edellyttää huolellisuutta ja kykyä työskennellä itsenäisesti. Työssä tarvitaan vuorovaikutustaitoja ja oma-aloitteisuutta. Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon terveydenhoitaja (AMK) voi suorittaa hoitotyöhön suuntautuen.

YMPÄRISTÖALA

Ympäristöalalla tehdään tärkeää työtä luonnon ja ympäristön suojelemiseksi ja hoitamiseksi. Ympäristönsuojelun tavoitteena on hyvä ympäristön tila ja ekologisesti kestävä kehitys. Luonnonsuojelulla pyritään säilyttämään luonnon monimuotoisuus, ehkäistään ihmisen aiheuttamia muutoksia luonnontilaisessa ympäristössä ja palautetaan ympäristöjä entiselleen.

Ympäristöala työllistää mm. valtion ympäristöhallinnossa, kunnissa, tutkimuslaitoksissa sekä ympäristöjärjestöissä ja -yhtymissä.

Ympäristöhuollon palveluihin kuuluu ihmisen toiminnasta syntyvien jätteiden keräys ja käsittely. Ympäristöhuolto on siksi välttämätöntä sekä elinympäristön terveellisyyden että yhteiskunnan toimintojen sujuvuuden kannalta. Ympäristöhuollolla vaikutetaan myös ympäristön hyvinvointiin estämällä tai vähentämällä haitallisten aineiden pääsyä luontoon sekä puhdistamalla maaperää ja vesiä.

Ympäristöhuollossa työskennellään jätteiden keräyksen, kuljetuksen, vastaanoton ja käsittelyn tehtävissä. Ala työllistää myös kierrätyksessä, jätevesihuollossa sekä pilaantuneen maaperän ja vesistöjen kunnostuksessa. Muita tehtäväalueita ovat esimerkiksi neuvonta, konsultointi, suunnittelu, tutkimus ja ympäristövalvonta.

Ympäristöhuoltoala työllistää mm. ympäristöhuoltoyrityksissä sekä kuntien ja kuntayhtymien jätelaitoksilla ja vesihuoltolaitoksilla. Alan työllisyyttä pitää yllä toimintojen välttämättömyys yhteiskunnan kannalta sekä lakisääteisyys, kierrätyksessä taas raaka-aineiden ehtyminen ja energiaraaka-aineen tarve.

Tässä esitellään vain eräitä esimerkkejä alan ammateista. Alan kaikkien keskeisten ammattien laajemmat kuvaukset ja haastattelut kokonaisuudessaan löytyvät verkkopalvelusta

www.ammattinetti.fi

Ympäristökasvattaja Katja Viberg

Kestävän kehityksen kasvatusta on herättelyä sosiaaliseen ja ekologiseen vastuuseen. Yhteisöllisyys edistää vastuullisuutta. Kokonaiskuva luonnosta ja yhteiskunnasta puolestaan auttaa ymmärtämään, miten omat valinnat ja osallistuminen vaikuttavat ympäristön tilaan.

Katja Viberg, 37, tekee ympäristökasvatustyötä päiväkodeissa, leikkipuis-toissa, kouluissa ja nuorisotaloilla. Hän on projektityöntekijänä kolmi-vuotisessa 4V-hankkeessa. Projektio luo kestävän, viihtyisän ja vastuullisen kaupunkiasumisen edellytyksiä pää-kaupunkiseudulla.

saatetaan perehtyä nukketatterin avulla tai ompelemalla vanhoista lakanoista käsipyyhkeitä. Koulun kakosluokkalaiset pääsevät opettamaan lajittelua esikoululaisille tai rakentamaan onnellista kaupunkia tarinoiin, piirroksiin ja sarjakuviin.

”Minulla on ekologin perusnäkemys siitä, miten maailma toimii, ja miksi se ei kohta toimi ollenkaan.”

Olen kuulolla ja yritän sujahtaa sisään yhteisöihin. Yhdessä muiden ammattilaisten kanssa tavoittelen uusia näkökulmia ja toimintamalleja, jotka jäisivät yleiseen käyttöön avuksi viranomaisille.

Vibergin mukaan maassamme on kouluja ja päiväkoteja, joissa tehdään hienoa ympäristötyötä, mutta valitettavan monessa koulussa ei ole vielä edes aloitettu. Viberg toivoo, että koulutyötä katseltaisiin kestävän kehityksen linssien läpi. Hänen mukaansa kestävä kehitys sopii kokoavaksi, oppilaiden osallisuutta korostavaksi teemaksi.

Luonto on aina ollut Vibergille innostuksen ja kiinnostuksen kohde. Se on ohjannut myös koulutus- ja ammatinvalintoja. Viberg opiskeli ekologiaa ja ympäristöhoitoa Jyväskylän yliopistossa, valmistui filosofian maisteriksi ja on sen jälkeen tehnyt kymmenen vuotta työtä kestävän kehityksen puolesta.

– Tärkeintä on puhua, vakuuttaa, luoda

Kestävä kehitys vaatii h

– Tuon esille globaalin oikeudenmukaisuuden näkökulmaa. Edustan ympäristöä säästävää ajattelutapaa koska se sitten liikkumista, energiankäyttöä, kulutustottumuksia tai kasvispainotteista ruokavaliota.

4V-hankkeen tunnuskirjaimet ovat lyhenne projektin perusviestistä: välitä, vaikuta, viihdy ja voi hyvin. Osa projektin kymmenestä työntekijästä rakentaa kestävän asumisen työkalupakkia vuokra-asuntokiinteistöille. Viberg työskentelee hankealueen kasvatushenkilöstön kanssa.

Espoossa, Vantaalla ja Helsingissä sijaitsee 180 päivähoidon, opetustöiden ja nuorisotoimen yksikköä. Viberg vetää kursseja ja organisoii yhteisöllisyyteen ja kestäväan kehitykseen liittyviä tapahtumia. Viesti välittyy lapsille ja nuorille kasvatustammattilaisten kautta.

Päiväkodissa kestäväan kehitykseen

Kun Mellunmäessä huomattiin, etteivät kaikki vanhemmat saavu mielellään koulutiloihin, Viberg oli mukana järjestämässä vanhempainiltaa omalla työpaikalleen, Mellunmäen kulttuuri- ja vapaa-ajantila Mellariin.

– En tarjoa yhteistyökumppaneilleni valmiita malleja vaan tukea ja apua.

kontakteja, vetää ihmisiä mukaan ja etenkin muistaa kiittää heitä. Ihmisten toimintatavat muuttuvat hitaasti. Yhteisöllisyyskin kehittyy pienin askelin. Kiitos ja kannustus tekevät pienistä askeleista suurempia.

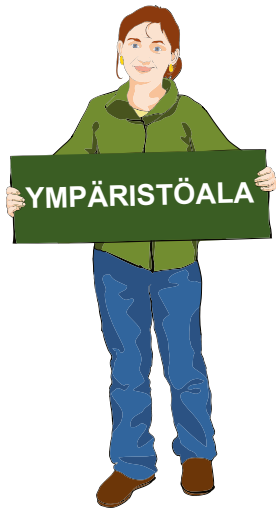
Teksti: Jukka Vuolle
Kuvat: Rami Marjamäki

erättelyä

Ympäristöala

Ympäristösuunnittelija

Kunnan palveluksessa työskentelevän ympäristönsuojelusuunnittelijan (ympäristösuunnittelijan) työ painottuu erilaisten ympäristöhaittojen ennaltaehkäisyyn. Tehtävälajeita ovat esimerkiksi maankäytön suunnittelu, ympäristöselvitysten laatiminen ja ympäristöratkaisujen suunnittelu esimerkiksi liikenteen melun torjumiseksi.

Suunnittelua tehdään pääasiassa itsenäisesti toimistossa tietotekniikan avulla, mutta työhön kuuluu myös luennointia eri tilaisuuksissa ja koulutuspäivillä. Ammatissa tarvitaan laaja-alaista ympäristöalan asiantuntemusta, itsenäistä työskentelyotetta, yhteistyötaitoja, hyvää kirjallista ja suullista ilmaisutaitoa sekä ongelmanratkaisutaitoja.

Koulutustaustat vaihtelevat, koska alalla tarvitaan monenlaista asiantuntemusta. Yliopistojen luonnontieteellisellä koulutusosalalla voi suorittaa filosofian maisterin tutkinnon, maatalous-metsätieteellisellä koulutusosalalla maatalous- ja metsätieteiden maisterin tutkinnon ja teknillistieteellisellä koulutusosalalla diplomi-insinööriin tutkinnon.

Ympäristötyöntekijä

Ympäristötyöntekijät tekevät maastossa monipuolisia ympäristörakentamistöitä. Kunnostus-, hoito- ja rakennustyöt voivat kohdistua maaperään, vesistöön, maisemaan, rakennelmiin tai kunnallistekniikkaan. Ympäristötyöntekijät rakentavat erilaisia ulkoilu- ja luontoreittejä reitkeilyä ja liikuntaa varten. Tehtäviin kuuluu reittien raivaaminen metsään mm. sahaamalla, pohjatöiden tekeminen sekä viitoitusten, tauko- paikkojen, grillikatosten jne. rakentaminen reitin varrelle. Myös reittien huoltotyöt kuuluvat työnkuvaan.

Ammatissa työskennellään ulkona vaihtelevissa maastoissa, metsissä, vesistöillä ja asutuskeskuksissa. Työhön kuuluu paljon myös työmaaolosuhteissa yöpymistä. Ympäristötyöntekijät työskentelevät sekä yksin että ryhmässä työnjohtajan, erikoistyönjohtajan tai ympäristötyönjohtajan johdolla.

Ammatissa tarvitaan monipuolista osaamista ja maastokelpoisuutta sekä kykyä itsenäiseen työskentelyyn ja ryhmässä työskentelyyn. Ympäristötyöntekijöillä on yleensä jokin ammatillinen peruskoulutus. Soveltuva koulutus on esimerkiksi rakennusalan perustutkinto, jonka voi suorittaa toisen asteen ammatillisissa oppilaitoksissa. Tutkinnon voi suorittaa myös näyttötutkintona, kuten myös maarakennusalan ja talonrakennusalan ammattitutkinnot sekä maarakennusalan ja talonrakennusalan erikoisammattitutkinnot.

Ympäristöhuolto

Jäteasemanhoitaja

Jäteasemanhoitajat työskentelevät jäteasemilla tai jätelaitoksissa asiakaspalvelu-, vastaanotto- ja lajittelu-tehtävissä. Lajiteltu hyötyjäte kuten lasi ja metalli toimitetaan eteenpäin tuotantolaitoksiin raaka-aineena hyödynnettäväksi, jätevoimaloihin energiaraaka-aineeksi tai käsiteltäväksi ongelmajäte-, kompostointi- ym. laitoksiin.

Hyödynnettäviä jätteitä tuovat sekä yksityishenkilöt että yritykset. Kuorman punnitseminen ja maksun vastaanotto tehdään tietokoneen ja vaakaohjelman avulla sisätiloissa, mutta vastaanottolavat sijaitsevat ulkokentillä. Tehtäviin kuuluu myös alueen puhtaanapitoa. Ammatti edellyttää asiakaspalvelutaitoja ja tarkkuutta sekä eri jätelajien, lajittelun, varastoinnin ja loppusijoituksen tuntemusta.

Alalla voi suorittaa ympäristöhuollon ammattitutkinnon, mutta monet ammatissa toimivat ovat hankkineet tarvittavan osaamisen työn kautta.

Jäteautonkuljettaja

Jäteautonkuljettajan tehtäviin kuuluu kiinteistöjen ja laitosten jäteastioiden tyhjentäminen sekä jätteen kuljetus ja kuorman tyhjennys laitokselle tai kaatopaikalle.

Jäteautonkuljettajan tehtäviin kuuluu myös kiinteiden jätteiden laaturkailua. Työpaikkoja on jätehuoltoyrityksissä sekä kuntien alueellisissa jätehuoltoyhtiöissä.

Jäteautonkuljettajat työskentelevät

yksin tai apulaisen kanssa. Työympäristö vaihtelee kuorma-auton ohjaamosta ulkoalueilla sijaitseville jätekeräyspaikoille, kaatopaikoille, jätelaitoksiin jne. Ammatissa on hallittava keräys- ja ajokalusto sekä tunnettava ympäristömääräykset. Työssä tarvitaan asiakaspalvelutaitoja sekä normaalia terveyttä ja hyvää fyysistä kuntoa.

Alalla voi suorittaa ympäristöhuollon ammattitutkinnon. Jätehuoltoalan yritykset kouluttavat työntekijöitään myös itse.

Mistä tulevaisuudessa saa töitä?

Heikki Räisänen¹

Moni pohtii koulutus- ja ammattivalintoja tehdessään myös sitä, millaiset työllisyysnäkymät eri aloilla ja ammateissa on. Mistä siis tulevaisuudessa löytyy töitä?

Neljä ministeriötä hankkii yhdessä tulevaisuuden taloutta ja työmarkkinoita koskevia arvioita työ- ja elinkeinoministeriön johdolla. Arviot laatii Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT. Raportit ovat luettavissa VATT:n verkkosivuilla (www.vatt.fi/julkaisut).

Mikä vaikuttaa avautuvien työpaikkojen määrään?

Yleisesti näyttää siltä, että toisen tai kolmannen asteen ammatillisen tutkinnon hankkineilla nuorilla on tulevaisuuden työmarkkinoilla hyvät mahdollisuudet. Tämä johtuu jo työvoiman ikärakenteen muutoksesta. Nuoria tulee työmarkkinoille vähemmän kuin sieltä poistuu senioreita. Kasvava ikääntyvä väestö myös käyttää enemmän sosiaali- ja terveyspalveluja. Tämä tarkoittaa, että erityisesti näiden alojen ammateissa tulee olemaan paljon nykyistä enemmän työpaikkoja.

On kuitenkin tärkeää huomata, että työpaikkojen lisäys tai vähentyminen jollain alalla ei kerro sitä, miten alalle voi työllistyä. Työvoiman palkkaamisen määrä riippuu kolmesta tekijästä: 1) työmarkkinoilta poistuvien määräästä, 2) työpaikkaa vaihtavien määrästä sekä 3) uusista syntyvistä työpaikoista.

Julkisuudessa puhutaan usein vain kasvualoista, joiden odotetaan lisäävän työpaikkojensa määrää. Tästä muodostuu helposti harhainen kuva. Kannattaa muistaa, että työnantajat ilmoittavat joka vuosi pelkästään julkiseen

työnvälitykseen noin 500 000 avointa työpaikkaa. Siis puoli miljoonaa!

Myös supistuvat alat työllistävät tulevaisuudessa. Näidenkin alojen ammatteihin tarvitaan jatkossa uusia työntekijöitä eläkkeelle poistuvien tai toisiin ammatteihin siirtyvien tilalle. Lisäksi monilla supistuvilla aloilla työpaikkojen määrä voi alun perin olla

suuri. Esimerkiksi teollisuudessa puhutaan sadoista tuhansista työpaikoista. Sen sijaan jokin kasvava ala saattaa alunperinkin työllistää vain muutamia tuhansia ihmisiä.

Talous ja työmarkkinat ovat jatkuvassa liikkeessä: yrityksiä aloittaa ja lopettaa, työpaikkoja syntyy ja katoaa, työntekijöitä tulee ja lähtee. Suurinta

on työntekijöiden vaihtuvuus, pienintä yritysten vaihtuvuus. Siksi ei voikaan ajatella, että kerran valittu koulutus tai ammatti olisivat koko työuran ajan kestäviä ratkaisuja.

Etenkin työpaikkaa on varauduttava etsimään useaankin kertaan työuran aikana. Moni joutuu myös kouluttautumaan uudelleen tai vähintäänkin päivittämään koulutustaan.

VATT:n arvioita pitkän aikavälin työvoimatarpeista

Laskelmien mukaan sosiaali- ja terveydenhuoltoalojen työpaikkamäärä kasvaisi ensi vuosikymmenen lopulle vähintään useilla kymmenillä tuhansilla ja teollisuudessa paikkojen määrän sijaan laskisi suunnilleen vastaavasti. Kauppa-, hotelli- ja ravintola-alat kasvaisivat. Kaupan työpaikkakasvu ajoittuisi ilmeisesti aivan lähivuosille, jonka jälkeen seuraisi laskua. Julkisen hallinnon työpaikat harvenevat hiljalleen. Informaatio- ja viestintätoiminta kasvaisi parilla kymmenellä tuhannella työpaikalla. Kaivostoiminta kuuluu myös kasvualoihin, tässä puhutaan muutamista tuhansista lisätyöpaikoista. Etenkin rakentamisessa kasvu näyttää hyvin suotuisalta, jopa 20 000 – 30 000 työpaikan tasoiselta. Teollisuuden toimialoista etenkin sähkö- ja elektroniikkateollisuuden työllisyys puolituisi v. 2007 finanssikriisiä edeltävältä tasolta ensi vuosikymmenen lopulle.

Sosiaali- ja terveyshuollon alat tarvitsevat paljon työvoimaa. Pienemmänkin ennusteen mukaan kasvu on joka tapauksessa niin suuri, että myös näiden alojen koulutusmääriä lisätään. Koulutuksen aloituspaikkoihin tarvitaan nuorten lisäksi myös työelämässä jo olevia aikuisia.

Teollisuuden kannattavuus kyllä kehittyy myönteisesti, mutta työvoimaa ei käytetä jatkossa entiseen tapaan. Teollisuus painottuu jatkossa entistä pääomavaltaisempaan suuntaan. Teollisuus on silti jatkossakin merkittävä työllistäjä. Se tarjoaa runsaasti erilaisia ammatteja eri tavoin koulutetulle työvoimalle.

Kaikkialla tarvitaan tekijöitä

Voidaan sanoa, että kaikilla aloilla tarvitaan jatkossa uutta työvoimaa,

vaikka osa aloista supistuu, osa kasvaa ja loput pysyvät suunnilleen ennallaan. Kaikki alat joutuvat myös kilpailemaan samasta niukkenevasta työvoimasta.

Erityisen korostunutta lisätyövoiman tarve on pitkällä aikavälillä sosiaali- ja terveydenhuollon aloilla, rakentamisessa sekä hotelli- ja ravintola-aloilla. Alkutuotannon työllisten määrä supistuu, mutta jatkossa enää hitaasti. Teollisuuden työvoiman käyttö tulee riippumaan ratkaisevasti siitä, miten Suomessa sijaitseva teollinen toiminta menestyy kansainvälisessä kilpailussa.

Maan eri alueilla näyttäisi edelleen jatkuvan jonkinlainen keskittymiskehitys. Uudenmaan, Pirkanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan työllisten määrä jatkaa kasvuaan, kun useilla muilla alueilla työpaikkamäärät eivät enää näyttäisi kasvavan. Alueilla pätee kuitenkin sama kuin toimialoillakin: uutta työvoimaa kysytään tulevaisuudessa joka puolella eläkkeelle lähtevien tilalle.

Työvoimaa tarvitaan ja uusia työmahdollisuuksia avautuu jatkuvasti. Myös aktiivinen työnhaku nopeuttaa työn löytämistä. Töitä löytyy Suomessa tekijöille jatkossakin, pikemminkin meillä tulee puutetta tekijöistä. Ja niitä työpaikkoja löytyy, niin monenlaisten huippuosaajien paikkoja kuin ihan tavallisten ihmisten työpaikkojakin.

¹ Kirjoittaja on valtiotieteen tohtori ja työvoimapolitiikan dosentti. Hän työskentelee työ- ja elinkeinoministeriön tutkimusjohtajana.

Ammatti **katalogi**

Ammatti**katalogi**

Tämän julkaisun on tuottanut työ- ja elinkeinoministeriön Työelämän osaamispalvelut –ryhmä. Ryhmä kiittää haastateltuja työntekijöitä ja muita julkaisun toteuttamiseen osallistuneita.

Julkaisua on jaettu työ- ja elinkeinotoimistoihin, oppilaitoksiin ja kirjastoihin.

Ammatteja ja ammattialoja esitellään laajemmin työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämässä verkkopalvelussa:

www.ammattinetti.fi

Taitto: Fakiirimedia Oy